

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Základnej školy Suchá Hora

UČEBNÉ OSNOVY

1. vydanie: 1. 9. 2015

Školský vzdelávací program je každý šk. rok prerokovaný v pedagogickej rade a v rade školy. Pre školský rok 2015/16 bol prerokovaný v pedagogickej rade dňa 2. 9. 2015 a v rade školy dňa 21. 9. 2015. Inovovaný Školský vzdelávací program ZŠ Suchá Hora priamo nadväzuje na Školský vzdelávací program ZŠ Suchá Hora, ktorého 1.vydanie bolo dňa 1.9.2008.

Inovovaný školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ Suchá Hora

Učebné osnovy

Logo:

Názov : „ *Tri kľúče k výchove a vzdelaniu*“

Motto : „ *Nikto sa múdrom nerodí, ale stáva sa ním.* “
(*Seneca*)

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania: ISCED 1
Dĺžka štúdia: štyri roky
Vyučovací jazyk: slovenský
Študijná forma: denná
Druh školy: štátna

Predkladateľ: Základná škola Suchá Hora
Názov školy: Základná škola
Adresa: 027 13 Suchá Hora 73
IČO: 710058594
Riaditeľ školy: PaedDr. Janka Karšayová
Kordinátor pre tvorbu ŠkVP: PaedDr. Janka Karšayová
Ďalšie kontakty: e - mail: zssuchahora@centrum.sk, zssuchahora@gmail.com
web: www.zssuchahora.orava.sk
tel. 043/53 97 266

Zriaďovateľ: Obec Suchá Hora
Názov: Obec Suchá Hora
Adresa: 027 13 Suchá Hora 252
Kontakty: tel.: 043/53 97 263, 043/53 97 222

Platnosť dokumentu od: 01.09. 2015

Podpis riaditeľa školy:

OBSAH

UČEBNÉ OSNOVY

1. *JAZYK A KOMUNIKÁCIA - PREDMET :SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA*
 - 1.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
 - 1.2 Ciele vyučovacieho predmetu
 - 1.3 Kľúčové kompetencie
 - 1.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
 - 1.5 Učebné zdroje
 - 1.6 Hodnotenie žiaka
 - 1.7 Obsahové a výkonové štandardy
2. *JAZYK A KOMUNIKÁCIA - PREDMET: ANGLICKÝ JAZYK*
 - 2.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
 - 2.2 Ciele vyučovacieho predmetu
 - 2.3 Kľúčové kompetencie
 - 2.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
 - 2.5 Učebné zdroje
 - 2.6 Hodnotenie žiaka
 - 2.7 Obsahové a výkonové štandardy
3. *MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI - PREDMET: MATEMATIKA*
 - 3.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
 - 3.2 Ciele vyučovacieho predmetu
 - 3.3 Kľúčové kompetencie
 - 3.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
 - 3.5 Učebné zdroje
 - 3.6 Hodnotenie žiaka
 - 3.7 Obsahové a výkonové štandardy
4. *MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI - PREDMET: INFORMATIKA*
 - 4.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
 - 4.2 Ciele vyučovacieho predmetu
 - 4.3 Kľúčové kompetencie
 - 4.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
 - 4.5 Učebné zdroje
 - 4.6 Hodnotenie žiaka
 - 4.7 Obsahové a výkonové štandardy
5. *ČLOVEK A PRÍRODA - PREDMET: PRVOUKA*
 - 5.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
 - 5.5.2 Ciele vyučovacieho predmetu
 - 5.3 Kľúčové kompetencie
 - 5.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
 - 5.5 Učebné zdroje
 - 5.6 Hodnotenie žiaka
 - 5.7 Obsahové a výkonové štandardy
6. *ČLOVEK A PRÍRODA - PREDMET: PRÍRODOVEDA*
 - 6.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
 - 6.2 Ciele vyučovacieho predmetu
 - 6.3 Kľúčové kompetencie
 - 6.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
 - 6.5 Učebné zdroje
 - 6.6 Hodnotenie žiaka
 - 6.7 Obsahové a výkonové štandardy
7. *PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ - PREDMET: VLASTIVEDA*

- 7.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
- 7.2 Ciele vyučovacieho predmetu
- 7.3 Kľúčové kompetencie
- 7.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
- 7.5 Učebné zdroje
- 7.6 Hodnotenie žiaka
- 7.7 Obsahové a výkonové štandardy
- 8. *UMENIE A KULTÚRA - PREDMET: VÝTVARNÁ VÝCHOVA*
- 8.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
- 8.2 Ciele vyučovacieho predmetu
- 8.3 Kľúčové kompetencie
- 8.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
- 8.5 Učebné zdroje
- 8.6 Hodnotenie žiaka
- 8.7 Obsahové a výkonové štandardy
- 9. *UMENIE A KULTÚRA - PREDMET: HUDOBNÁ VÝCHOVA*
- 9.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
- 9.2 Ciele vyučovacieho predmetu
- 9.3 Kľúčové kompetencie
- 9.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
- 9.5 Učebné zdroje
- 9.6 Hodnotenie žiaka
- 9.7 Obsahové a výkonové štandardy
- 10. *ZDRAVIE A ŠPORT - PREDMET: TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA*
- 10.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
- 10.2 Ciele vyučovacieho predmetu
- 10.3 Kľúčové kompetencie
- 10.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
- 10.5 Učebné zdroje
- 10.6 Hodnotenie žiaka
- 10.7 Obsahové a výkonové štandardy
- 11. *ČLOVEK A HODNOTY - PREDMET POVINNE VOLITELNÝ: NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA-KATOLÍCKA CIRKEV*
- 11.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
- 11.2 Ciele vyučovacieho predmetu
- 11.3 Kľúčové kompetencie
- 11.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
- 11.5 Učebné zdroje
- 11.6 Hodnotenie žiaka
- 11.7 Obsahové a výkonové štandardy
- 12. *ČLOVEK A SVET PRÁCE - PREDMET: PRACOVNÉ VYUČOVANIE*
- 12.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu
- 12.2 Ciele vyučovacieho predmetu
- 12.3 Kľúčové kompetencie
- 12.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce
- 12.5 Učebné zdroje
- 12.6 Hodnotenie žiaka
- 12.7 Obsahové a výkonové štandardy
- 13. *PROFIL ABSOLVENTA*
- 13.1 Profil absolventa 1. ročníka primárneho vzdelávania
- 13.2 Profil absolventa 2. ročníka primárneho vzdelávania
- 13.3 Profil absolventa 3. ročníka primárneho vzdelávania
- 13.4 Profil absolventa 4. ročníka primárneho vzdelávania

14. *UČEBNÉ ZDROJE*
15. *ZAČLENENIE FINANČNEJ GRAMOTNOSTI*
 - 15.1 Charakteristika
 - 15.2 Obsah, úlohy a ciele
 - 15.3 Témy, kompetencie a čiastkové kompetencie
 - 15.4 Zapracovanie a aplikácia tém do ŠkVp
 - 15.5 Metódy a formy práce
16. *ZAČLENENIE ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI*
 - 16.1 Charakteristika
 - 16.2 Obsah, úlohy a ciele
 - 16.3 Témy, kompetencie a čiastkové kompetencie
 - 16.4 Zapracovanie a aplikácia tém do ŠkVp
 - 16.5 Metódy a formy práce
17. *ZAČLENENIE PRÁV DIEŤAŤA*
 - 17.1 Charakteristika
 - 17.2 Obsah, úlohy a ciele
 - 17.3 Témy, kompetencie a čiastkové kompetencie
 - 17.4 Zapracovanie a aplikácia tém do ŠkVp
 - 17.5 Metódy a formy práce

UČEBNÉ OSNOVY

Učebnými osnovami Základnej školy Suchá Hora budú vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí štátneho vzdelávacieho programu, ktoré sú zverejnené na webovej stránke Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky:

<https://www.minedu.sk/statny-vzdelavaci-program-pre-1-stupen-zs/>

alebo na webovej stránke Štátneho pedagogického ústavu:

<http://www.statpedu.sk/sk/Inovovany-Statny-vzdelavaci-program/Inovovany-SVP-pre-1-stupen-ZS.alej>

1. Jazyk a komunikácia

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

<https://www.minedu.sk/data/att/22108.pdf>

Voliteľné (disponibilné) hodiny a ich využitie

V 1., 3. a 4. ročníku v predmete slovenský jazyk a literatúra sa zvyšuje časová dotácia o jednu hodinu bez rozšírenia učiva. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu:

a) v jazykovej zložke na:

- rozvoj tvorby jazykových prejavov
- pravopisné cvičenia
- rozvoj slovnej zásoby

b) v literárnej zložke na:

- rozvoj čitateľskej gramotnosti
- rozvoj plynulého čítania textov
- mimočítanková literatúra

1.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Učebný predmet slovenský jazyk a literatúra má vo vzdelávaní nezastupiteľné miesto. Je základným prostriedkom pre nadobúdanie kultúrnej gramotnosti žiaka, jeho kľúčových kompetencií. Umožňuje porozumenie a osvojenie si poznatkov vo všetkých vzdelávacích oblastiach. Z tohto dôvodu má v systéme primárneho vzdelávania kľúčové, centrálné postavenie. Spôsobilosti, ktoré žiak v rámci tohto učebného predmetu nadobudne, majú zásadný vplyv na jeho vzdelávanie aj v ďalších vzdelávacích oblastiach, učebných predmetoch. Kvalita spôsobilostí používať materinský jazyk zásadne ovplyvňuje aj komunikáciu žiaka s jeho okolím, vytváranie vzťahov s inými ľuďmi a formuje zaradenie žiaka do spoločnosti.

Základnou funkciou vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni základnej školy je naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíjať vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti a to na úrovni ústnej i písomnej.

Predmet slovenský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože spája jazykovú, slohovú zložku, písanie, literárnu zložku a čítanie. Do literárnej výchovy ako integrujúci prvok možno zahrnúť tzv. tvorivé písanie. Považujeme ho i za prostriedok preniknúť do významovej a estetickej hĺbky literárneho diela. Tvorivé písanie sa tak stáva pre žiaka zdrojom poznania v oblasti lexiky, syntaxe, štylistiky, noetiky a poetiky, v neposlednom rade aj čítania. Ide teda o akési spojené nádoby, kde vedomostná úroveň a zručnosti sa spätne využívajú v jednotlivých zložkách predmetu. V minulosti, chápeme tým obdobie posledných desaťročí, sa kládol v materinskom jazyku akcent najmä na zvládnutie jazykovej zložky predmetu, kde učiteľ zdôrazňoval potrebu ovládať pravopis jazyka (syntax, morfológiu,

lexikológiu), pričom písomná a ústna komunikácia bola podhodnotená.

K hlavným aspektom patrí rozvoj slovnej zásoby, získanie základov pravopisu a znalostí z oblasti literatúry, ktoré by mal zvládať na elementárnej úrovni. V rámci zložky čítanie a literárna výchova by sa mal dôraz klásť na čítanie s porozumením. Nezanedbateľnou je i emocionálna stránka jazykovej výchovy - vytváranie kladného vzťahu k čítaniu a knihám, a prostredníctvom nich k materinskému jazyku, ako nositeľovi národných tradícií a formovania národného povedomia žiaka.

Písanie je základným nástrojom gramotnosti a zároveň slúži aj ako prostriedok dorozumievací a komunikačný. Na hodinách písania sa žiaci učia písať predpísané tvary písmen a číslíc (latinka) s ohľadom na dodržiavanie hygienických a estetických zásad. V oblasti slohu sa učia žiaci vyjadrovať v krátkych ústnych prejavoch, odpovedajú na otázky, vedia sformulovať prosbu a poďakovanie, vedia sa ospravedlniť pohlavoželať blízkym osobám, formulovať krátku správu.

1.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom výučby slovenského jazyka na primárnom stupni vzdelávania je naučiť spisovný jazyk na takej úrovni, aby ho žiaci vedeli používať v praktickom živote. Používanie jazyka vnímame ako komplexné využívanie všetkých komunikačných zručností – rozprávania, písania, čítania a počúvania.

VŠEOBECNÉ CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni základnej školy je predovšetkým:

- osvojiť si základy písanej reči (čítania a písania)
- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a stylistickej
- osvojiť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme
- prehlbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej)

1.3 Kľúčové kompetencie

Konečným cieľom vyučovania slovenského jazyka je dosiahnuť, aby žiaci po skončení prvého stupňa základnej školy vyjadrovali svoje myšlienky ústne aj písomne po slovensky samostatne, bez väčších ťažkostí na úrovni primeranej veku.

A) Sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa súvisle a výstižne písomnou aj ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor
- rozumie rôznym typom doteraz používaných textov

B) Kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- používa základné matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách

C) Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií - vie používať rôzne vyučovacie programy

D) Kompetencia učiť sa

- má osvojené základy schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov
- uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov
- vyberá a hodnotí získané informácie - uvedomuje si význam vytrvalosti

E) Kompetencia riešiť problémy

- vníma a rieši problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni
- navrhuje riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia

F) Osobné, sociálne a občianske kompetencie

- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere
- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadiami a postupmi pri spoločnej práci

G) Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusový postoj
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu - správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám

H) Kompetencia k finančnej gramotnosti (FIG)

- vyjadruje vlastný názor pri diskusiách o rôznych témach finančného charakteru (reklama, porekadlo, príslovie,..)
- tvorí jednoduché žiadosti so zameraním na financie, vyjadruje vlastné túžby

1.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

Voľba vyučovacích metód, foriem, techník je v kompetencii učiteľa. Hlavným cieľom je vhodne využívať alternatívne, aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. Metódy, formy sú veku primerané a podporujú motiváciu, záujem a tvorivú činnosť žiakov.

Metódy a formy:

- motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor
- didaktické hry
- problémová metóda
- rozprávanie
- demonštračná metóda
- projektové zážitkové učenie
- prezenčná metóda
- výklad

1.5 Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje schválené MŠVVaŠ SR:

- Šlabikár, Čítanka pre 1. ročník – autorky Virgovičová
- Učebnica zo slovenského jazyka 2.- 4. ročník – autorka Hirschnerová

- Čítanka pre 2. ročník od autorov Hirková, Dienerová, Nosál'ová
- Čítanka pre 3. ročník- Hirschnerová, Ondráš, Filagová
- Čítanka pre 4. ročník– Hirschnerová, Ondráš, Filagová
- Pracovné zošity zo SJL, pracovné zošity k čítanke
- pracovné listy vypracované vyučujúcim zamerané na čítanie s porozumením, časopisy, letáky, mapy, noviny, etikety a obaly tovarov, nástenné obrazy, magnetofónové pásky, CD nosiče, DVD, nástenky, pravidlá slovenského pravopisu, slovník cudzích slov, iné slovníky, fotografie, ilustrácie, ďalšie odborné publikácie k daným témam učiva, encyklopédie, webové stránky, detské knihy, školská knižnica, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

1.6 Hodnotenie žiaka

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju. Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete Slovenský jazyk a literatúra sa vykonáva klasifikáciou.

Hodnotenie žiaka

1. Pravopisné cvičenia, diktáty sú hodnotené podľa uvedenej stupnice.
2. Cvičné diktáty učiteľ hodnotí uvedením počtu chýb.
3. Tematické previerky, polročné a výstupné previerky, testy sú klasifikované podľa percentuálnej stupnice uvedenej nižšie.
4. Ústne odpovede sú hodnotené známkuou.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tematickom celku 3 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

1.7 Obsahové a výkonové štandardy

1. ročník

ŠVP 9 hodín, ŠkVP 1 hodina, spolu 10 hodín týždenne/330 hodín ročne

Ciele vyučovacieho predmetu v 1. ročníku:

Základným cieľom výučby slovenského jazyka a literatúry v 1. ročníku je osvojenie si kódu grafického zápisu reči, naučiť žiakov písať a čítať. Pre jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra môžeme pre tento ročník formulovať nasledovné špecifiká:

Jazyková a slohová zložka – žiaci sa oboznamujú s grafickým zápisom reči a postupne si osvojujú schopnosť čítať a písať. Väčší dôraz sa kladie nielen na schopnosť prepísať a odpísať texty, ale aj na samostatné tvorivé písanie. Produktívne činnosti súvisiace s písaním zaraďujeme postupne s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov. Žiaci sa oboznamujú len s obmedzeným množstvom gramatických a pravopisných pravidiel, napr. žiak rozlišuje vety podľa začiatku a ukončenia, vety prečíta so správnou intonáciou. V slohovej zložke dbáme na to, aby žiaci ústne komunikovali, primerane si rozvíjali slovnú zásobu a maximálne využívali zaužívané konvencie.

Čítanie a literárna výchova – žiaci si osvojujú schopnosť čítať, neskôr čítať s porozumením. Pri čítaní literárnych textov si postupne uvedomujú ich estetické hodnoty. V prvom ročníku systematicky podporujeme rozvoj všetkých komunikačných zručností.

Sústredíme sa predovšetkým na:

Rozprávanie: žiaci si rozširujú aktívnu slovnú zásobu, primerane používajú komunikačné konvencie. Zdokonaľujú svoj ústny prejav rozprávaním krátkych príbehov. Okrem obsahovej stránky ústnych prejavov vyžadujeme od nich aj správnu výslovnosť.

Počúvanie: žiaci si uvedomujú, že počúvanie je neoddeliteľnou súčasťou vzájomnej komunikácie. Počúvajú svojho komunikačného partnera (žiaka, učiteľa, inú osobu) a získané informácie využívajú v následnej komunikácii.

Čítanie: zručnosť čítať žiaci nadobúdajú postupne. Základnou požiadavkou je dosiahnutie určitej úrovne kvality techniky čítania. Postupne na základe individuálnych schopností žiakov vyžadujeme aj čítanie s porozumením.

Písanie: základnou požiadavkou získania primeranej zručnosti písania žiakov je zapamätať si všetky tvary tlačенých aj písaných písmen, odpísať a prepísať text.

Obsah vyučovacieho premetu:

Obsah učiva v 1. ročníku členíme do troch období: *prípravné, šlabikárové a čítankové*. Slovenský jazyk a literatúra sa v 1. roč. ZŠ člení na dve základné zložky **čítanie a písanie**. To znamená, že jedna vyučovacia hodina obsahuje obidve zložky. Poradie a dĺžku týchto častí si určuje učiteľ sám v závislosti od náročnosti preberaného učiva a podľa aktuálnych potrieb triedy. Ak to učiteľ považuje za prospešné, môže fyzicky náročnejšie písanie rozdeliť v rámci jednej vyučovacej hodiny na dve kratšie časti.

Príklady variabilnosti členenia jednej vyučovacej hodiny jazyka slovenského v 1.ročníku:

1. čítanie – písanie
2. písanie – čítanie
3. písanie – čítanie – písanie

Ostatné zložky slovenského jazyka- **literatúra, jazyková výchova a sloh** sú organickou súčasťou týchto dvoch základných zložiek a preto na ne nie sú vyčlenené osobitné hodiny. To znamená, že súbežne s osvojovaním čítania a písania plní učiteľ ďalšie úlohy vyplývajúce z týchto zložiek:

- rozvíja komunikačné a vyjadrovacie schopnosti žiakov so zameraním sa na kultúru jazyka
- rozširuje slovnú zásobu žiakov, najmä tým, že sa vo svojom vyjadrovaní neobmedzuje len na okruh slov doteraz deťom známym, ale postupne zaraďuje i výrazy, ktoré zatiaľ v slovníku detí chýbajú
- dbá na čistotu jazyka, najmä prostredníctvom vlastného vzorného vyjadrovania
- zoznamuje deti s pravopisnými javmi v rozsahu určenom v časti PÍSANIE.
- prostredníctvom vlastného hlasného čítania zoznamuje deti s rôznymi literárnymi útvarmi primeranými veku, najmä so zameraním na ich citové pôsobenie. Využíva k tomu predovšetkým texty zo šlabikára a čítanky a inú vhodnú detskú literatúru, najmä od slovenských autorov. Vedie so žiakmi rozhovory o prečítanom, kladie otázky, dbá na formovanie postojov k čítaniu s porozumením.

Čítanie – prípravné obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci prípravného obdobia v 1. ročníku základnej školy vie/dokáže: -rozprávať podľa obrázka, -jednoducho a súvisle hovoriť k téme zadanej učiteľom,	komunikácia
-sluchovo rozlišovať hlásky v slove -zrakovo rozlišovať písmená,	hláska písmeno
-spájať hlásky do slabík,	slabika
-hovoriť slovo po slabikách	slovo

-určovať počet slabík v slove	
-tvoriť vetu podľa grafickej schémy, -určovať počet slov vo vete,	veta
-čítať veľké tlačené písmená podľa predlohy.	veľké tlačené písmená

Písanie – prípravné obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-písať tvary veľkých tlačенých písmen,	tvary veľkých tlačенých písmen
-písať podľa predlohy tvary prípravných cvikov.	prípravné cviky

Rozprávanie – prípravné obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-správne artikulovať a vyslovovať všetky hlásky,	výslovnosť slovenských hlások
-predstaviť sa rodným menom a priezviskom.	predstavujeme sa

Počúvanie – prípravné obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-počúvať a porozumieť informácii od učiteľa, spolužiaka..., -pracovať podľa inštrukcie učiteľa.	prijímanie informácií

Čítanie – šlabikárové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci šlabikárového obdobia v 1. ročníku základnej školy vie/dokáže: -čítať všetky písmená, -rozlišovať hlásky, -vyslovovať krátku a dlhú hlásku, -rozlišovať písmená: tlačené, písané, malé a veľké,	písmená hlásky dĺžka hlásky tlačené, písané, veľké a malé písmená abecedy
-určovať hlásky v slabike, -spájať hlásky do slabiky, -čítať slabiky (otvorenú, zatvorenú, so spoluhláskovou skupinou a s viacnásobnou spoluhláskovou skupinou),	slabika (analýza a syntéza)
-čítať slová po slabikách, -určovať počet slabík a hlások v slove, -určovať pozíciu hlásky v slove (na začiatku, uprostred, na konci), -čítať slová zložené z otvorených slabík, -čítať slová zložené z otvorených a zatvorených slabík, -čítať slová zo zatvorených slabík, -čítať slová so slabikotvorným r – í, l – í, -čítať slová a vysvetľovať ich význam,	slovo
-čítať vety, -určovať prvé slovo vety podľa veľkého začiatočného písmena, -rozlišovať druhy viet podľa interpunkčného znamienka,	veta druhy viet interpunkčné znamienka
-správne vyslovovať hlásky s dĺžňom, mäkkčňom, vokáňom, dvoma bodkami,	rozlišovacie znamienka: dĺžeň, mäkkčň, vokáň, dve bodky
čítať text zľava doprava.	orientácia v texte

Písanie – šlabikárové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

-písať všetky tvary písaných písmen samostatne, v slabikách, slovách, vetách, pri prepise, odpise aj samostatnom písaní, -písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou,	tvary veľkých a malých písaných písmen
-odpísať písaným písmom písmená, slabiky, slová, vety, text podľa písanej predlohy,	odpis písmen, slabík, slov, viet a textu
-prepísať písaným písmom slabiky, slová, vety, text podľa tlačenej predlohy,	prepis písmen, slabík, slov, viet a textu
-na základe počutého písať písmená, slabiky, slová, vety, text písaným písmom.	písanie písmen, slabík, slov, viet a textu podľa diktovania

Rozprávanie – šlabikárové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-vyžiadať si od učiteľa, spolužiaka informáciu potrebnú k riešeniu úlohy,	vyžiadanie informácie
-súvislo rozprávať o nejakej udalosti, -doplňať rozprávanie na základe otázok učiteľa, spolužiaka, -formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu.	rozprávanie o udalosti

Počúvanie – šlabikárové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-uvedomelo počúvať rozprávanie učiteľa alebo spolužiaka, -porozumieť, čo učiteľ alebo spolužiak hovorí.	počúvanie a porozumenie rozprávaniu učiteľa, spolužiaka

Čítanie – čítankové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci čítankového obdobia v 1. ročníku základnej školy vie/dokáže: -čítať básň, hádanku zapísanú tlačným alebo písaným písmom, -odlíšiť poéziu od prozaického textu (nepoužívajú pojem poézia, próza), -odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v básni alebo hádanke,	básň hádanke
-prečítať s porozumením prozaický text, -odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v texte, -porozprávať dej prečítaného príbehu (rozprávky), -určiť nadpis a autora textu,	text rozprávka, príbeh nadpis, autor
-správne čítať oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie a želacie vety	druhy viet
-prerozprávať jednoduchý dej umeleckého textu, -správne odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám obsiahnutým priamo v texte, -predniesť básň alebo kratší prozaický text,	rozprávanie dej v umeleckom texte umelecký prednes
-odlíšiť reč postáv v dramatizovanom texte, -prečítať text danej postavy v dramatickom diele, -používať pri dramatizácii textu neverbálne prvky komunikácie, -určiť postavy v dramatickom texte, -primeraným spôsobom opísať ich vlastnosti, -identifikovať ilustráciu v texte,	dramatizácia umeleckého textu dej zdramatizovaného textu postavy zdramatizovaného textu a ich vlastnosti ilustrácia a jej funkcia

-poznať funkciu ilustrácie, -prostredníctvom ilustrácie dopĺňať text, -priradiť vhodnú ilustráciu k textu, -priradiť k ilustrácii vhodnú časť textu,	
---	--

Písanie – čítankové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-odpísať krátky text podľa predlohy, -prepísať tlačенý text písaným písmom, -písať vety a krátke texty podľa diktovania, -samostatne zapísať vlastnú myšlienku v rozsahu jednej vety, -používať pravopis písania veľkého písmena na začiatku vlastných podstatných mien osôb, -napísať správne svoje rodné meno aj priezvisko,	odpis písaného textu prepis tlačенého textu písanie podľa diktovania samostatné písomné vyjadrovanie myšlienok písanie vlastných podstatných mien osôb písaným písmom
-písať prvé slovo vety s veľkým písmenom, -správne písať interpunkčné znamienka na konci oznamovacích, opytovacích, zvolacích, želacích a rozkazovacích viet (pri odpise a prepise textu), -písať správne interpunkčné znamienka na konci viet v diktáte.	veta – veľké písmená na začiatku viet interpunkčné znamienka na konci viet

Rozprávanie – čítankové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-poznať základné pravidlá slušného správania a aplikovať ich v reálnom živote, -pozdraviť, osloviť dospelých aj spolužiakov, -zvítať, rozlúčiť sa, poprosiť, poďakovať, zaželať niekomu niečo, -ospravedlniť, vyjadriť súhlas, nesúhlas, -zablahoželať, privítať niekoho, rozlúčiť sa, poprosiť, -požiadať niekoho o niečo.	základy spoločenského správania komunikácia

Počúvanie – čítankové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-uvedomelo počúvať rozprávanie učiteľa alebo spolužiaka, -rozumieť tomu, čo učiteľ alebo spolužiak hovorí.	počúvanie (porozumenie rozprávaniu učiteľa, spolužiaka)

(Poznámka: Väčšina detí 1. ročníka číta niektoré vety v súvislých textoch čiastočne intonačne nesprávne kvôli neschopnosti predvídať koniec vety – najmä pri prvom čítaní textu. Táto schopnosť je závislá na technike a rýchlosti čítania, ktoré sa plne rozvinie až v ďalších ročníkoch.)

2. ročník

ŠVP 8 hodín, ŠkVP 0 hodina, spolu 8 hodín týždenne/264 hodín ročne

Členenie:

- **jazyková zložka a sloh - 4 hodiny týždenne/132 hodín ročne**
- **čítanie a literárna výchova - 4 hodiny týždenne/132 hodín ročne**

Ciele vyučovacieho predmetu v 2. ročníku:

Špecifickým cieľom výučby spisovného jazyka v druhom ročníku je osvojenie si

prvotných princípov jazykového systému. Žiaci sa začínajú oboznamovať s gramatickými a jazykovými pravidlami. Výrazne sa zdokonaľujú v technike čítania a písania, ako aj v čítaní s porozumením. Oboznamujú sa so samostatnou tvorbou textu. Jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra majú v tomto ročníku nasledovné špecifiká:

Jazyková a slohová zložka – žiaci si začínajú osvojovať teoretické vedomosti o jazykových pravidlách a systéme jazyka. Uplatňujú jazykové pravidlá v písomnom prejave, nielen pri odpise a prepise, ale tiež pri veku primeranej jazykovej analýze textu. Dbajú na rozvoj komunikačných kompetencií a kladú dôraz na hovorenú reč.

Čítanie a literárna výchova - žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania, zapamätajú si určené literárne pojmy, vnímajú estetickú stránku literárneho diela. Na primeranej úrovni uskutočňujú obsahovú analýzu textu, čítajú s porozumením, identifikujú informácie uvedené priamo v texte.

V druhom ročníku systematicky podporujeme u žiakov rozvoj všetkých komunikačných zručností. Sústreďujeme sa predovšetkým na:

Rozprávanie: – zautomatizovanie primeraného používania komunikačných konvencií. Zdokonaľovanie spôsobilostí samostatného rozprávania a rozprávania podľa predlohy. Žiaci postupne nadobúdajú skúsenosti pri ústnej prezentácii výsledkov svojej práce a pri riešení rôznych úloh.

Počúvanie: žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pri počúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedia reprodukovať počuté informácie. Od žiakov vyžadujeme porozumenie inštrukciám učiteľa pri riešení úloh.

Čítanie: žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania a v porozumení čítaného textu. Vyžadujeme od nich reprodukovanie informácií, ktoré sú uvedené v texte priamo podľa otázky formulovanej učiteľom. Pri čítaní literárnych textov si žiaci uvedomujú podobnosť textov v niektorých ich charakteristikách. Na základe tejto podobnosti sa pokúsia vysvetliť význam literárnych pojmov.

Písanie: žiaci sa zdokonaľujú v písaní správnych tvarov všetkých písaných písmen. Postupne zvyšujeme požiadavky na písanie samostatných viet podľa zadania a na samostatnú tvorbu textov.

Jazyková a slohová zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne určovať hlásku a písmeno v daných slovách, - vymenovať počet písmen a hlások v slovách, - rozlišovať hlásky, ktoré sa zapisujú jedným písmenom od hlások, ktoré sa skladajú z dvoch písmen (dz, dž, ch), - správne vyslovovať hlásky v slovách, - napísať tlačene a písané písmená slovenskej abecedy, - vymenovať a napísať písmená v abecednom poradí, - zoradovať slová v abecednom poradí na základe prvého písmena 	<p>hláska a písmeno</p> <p>rozlíšenie pojmov hláska – písmeno</p> <p>odlišnosť písmen ch, dz a dž v hovorenej reči a v písanom prejave</p> <p>výslovnosť hlások a písmen v slovách abeceda</p>
<ul style="list-style-type: none"> - správne vyslovovať a písať hlásky s rozlišovacími znamienkami: dĺžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky, - rozlíšiť a správne použiť slová, kde rozlišovacie znamienko mení význam slov (koza - koža...), - správne doplniť chýbajúce rozlišovacie znamienka do slov, 	<p>rozlišovacie znamienka: dĺžeň, mäkčeň, vokáň a dve bodky</p> <p>rozlišovacie znamienka v grafickom prejave a ich funkcia (zmena významu slova)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - opravovať text s nesprávne uvedenými rozlišovacími znamienkami, 	
<ul style="list-style-type: none"> - samostatne vymenovať samohlásky krátke a dlhé, - samostatne vymenovať spoluhlásky: mäkké, tvrdé, obojaké, - samostatne vymenovať dvojhlásky, - v texte rozlíšiť samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky, - rozdeliť samohlásky na dve skupiny, - správne vyslovovať krátke a dlhé samohlásky, - uplatniť pravopis slov so samohláskou ä, - rozlíšiť význam slov, kde kvantita samohlásky mení význam slova napr. (latka – látka, sud - súd), 	<p>samohlásky: krátke a dlhé</p> <p>spoluhlásky: mäkké, tvrdé a obojaké</p> <p>dvojhlásky rozlíšenie hlások na samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky</p> <p>samohlásky: krátke a dlhé</p> <p>samohláska ä a jej pravopis</p>
<ul style="list-style-type: none"> - správne vyslovovať a písať dvojhlásky: ia, ie, iu, ô, - správne prepisovať slabiky ja-já, je, ju-jú na začiatku a na konci slova, - zdôvodňovať pravopis v slovách s dvojhláskami: ia, ie, iu, ô 	<p>dvojhlásky: ia, ie, iu, ô</p>
<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať v slovách mäkké spoluhlásky č, dž, š, ž, c, dz, j ď, ť, ň, ľ a samostatne ich vymenovať, - uplatniť pravopis i/í po mäkkých spoluhláskach, - správne vyslovovať mäkké spoluhlásky aj v menej známych slovách, v nových slovných spojeniach a poznať ich významovú stránku, 	<p>mäkké spoluhlásky pravopis i/í po mäkkých spoluhláskach a y/ý v koreni domácich slov</p> <p>výslovnosť mäkkých spoluhlások č, dž, ž, š, c, dz, j ď, ť, ň, ľ</p> <p>výslovnosť a pravopis spoluhlások ď, ť, ň, ľ pred samohláskami i, e a pred dvojhláskami ia, ie, iu</p>
<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať v slovách tvrdé spoluhlásky h, ch, k, g, d, t n, l, - rozlišovať tvrdé spoluhlásky v texte po sluchovej aj zrakovej stránke, - uplatniť pravopis y/ý po tvrdých spoluhláskach, - uplatniť pravopis i/í po tvrdých spoluhláskach v cudzích slovách (kino, kimono...) a v zvukomalebných slovách (kikirikí, chi-chi...), - uplatniť pravopis a výslovnosť slov s tvrdou spoluhláskou l, po ktorej sa píše y (lyko, mlyn, plyn, lysá, lyžica...), 	<p>tvrdé spoluhlásky</p> <p>výskyt i/í po tvrdých spoluhláskach v cudzích a zvukomalebných slovách</p> <p>výslovnosť a pravopis spoluhlások d, t, n, l v porovnaní s výslovnosťou a pravopisom spoluhlások ď, ť, ň, ľ</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozoznávať krátke a dlhé slabiky, - správne spájať spoluhlásky a samohlásky do slabík, - správne spájať spoluhlásky a dvojhlásky do slabík, - rozdeľovať slová na slabiky, - rozdeľovať slová na jednoslabičné a viacslabičné, - správne rozdeľovať slová na konci riadku, - rozoznávať kvantitu slabík, - rozdeľovať slová s dvojhláskami na slabiky, 	<p>slabika kvantita slabík</p> <p>spájanie hlások do slabík</p> <p>slabičnosť slov rozdeľovanie slov na konci riadka</p>
<ul style="list-style-type: none"> - tvoriť gramaticky správne vety, - poznať druhy viet (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie a zvolacie), - správne používať za vetami interpunkčné znamienka: bodku, otáznik, výkričník, 	<p>jednoduchá veta druhy viet</p> <p>interpunkčné znamienka (bodka, otáznik,</p>

- uplatňovať melódiu vety podľa komunikačného zámeru výpovede,	výkričník) na konci vety
- zablahoželať ústne aj písomne, - používať tykanie a vykanie v závislosti od danej situácie, - napísať správne adresu svojho bydliska, - napísať jednoduchý (súkromný) list, - sformulovať blahoželenie ústne, písomne, - napísať blahoželenie na pohľadnicu, - porozprávať vlastný zážitok, - porozprávať obsah z prečítaného textu, - porozprávať príbeh podľa série obrázkov, - porozprávať dej konkrétneho alebo vymysleného príbehu, - vytvoriť nadpis k príbehu, - opísať predmet podľa jeho najvýraznejších (osobitých) znakov, - opísať ilustráciu pomocou vlastnej slovnej zásoby.	ústne a písomné blahoželenie tykanie – vykanie adresa bydliska súkromný list blahoželenie (ústne, písomne) pohľadnica rozprávanie (ústne) opis predmetu, ilustrácie

Čítanie a literárna výchova	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumieť, že text má určitý komunikačný zámer (oznámiť niečo, poučiť niekoho, prípadne pobaviť), - uplatňovať správnu techniku čítania pri čítaní akéhokoľvek textu, - čítať plynulo súvislý text, správne dýchať, artikulovať, dodržiavať správnu výslovnosť, - prečítať text na primeranej úrovni, pričom uplatňuje vhodnú moduláciu hlasu, suprasegmentálne javy (melódia vety, slovný prízvuk, dôraz, pauza, rytmus, intenzita hlasu), - čítať text s porozumením, - reprodukovat informácie podľa otázok formulovaných učiteľom, ktoré sú v texte uvedené priamo, - porozumieť informáciám, podľa otázok formulovaných učiteľom, ktoré sú v texte uvedené nepriamo, - vyjadriť vlastný názor na prečítaný text, - rozlíšiť báseň od iných literárnych útvarov, - identifikovať veršované a neveršované literárne útvary, - identifikovať v básni strofu, - identifikovať v básni rým, verš, - zarecitovať báseň (básne) podľa vlastného výberu, - identifikovať nadpis v texte, - tvoriť nadpis k rôznym textom (básnickým alebo prozaickým), 	<p>text</p> <p>báseň, strofa, rým, verš</p> <p>nadpis</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vyhľadávať v textoch mená autorov detskej literatúry, - poznať mená najznámejších autorov detskej literatúry, 	<p>autor, spisovateľ, spisovateľka</p>

<ul style="list-style-type: none"> - orientovať sa v knižnici, - čítať knihy od známych slovenských aj zahraničných autorov detskej literatúry, - povedať obsah prečítanej knihy, - vymenovať postavy z prečítanej knihy, - poznať mená detských ilustrátorov, - nakresliť ilustráciu k prečítanej knihe, 	<p>knihy, knižnica, čitateľ</p> <p>ilustrácia, ilustrátor</p>
<ul style="list-style-type: none"> - recitovať krátke útvary ľudovej slovesnosti, - odlíšiť krátke literárne útvary ľudovej slovesnosti od iných literárnych útvarov (napr. rozprávok), - zaspievať ľudovú pieseň podľa vlastného výberu, 	<p>krátke literárne útvary ľudovej slovesnosti</p> <p>ľudové riekanky, vyčítanky, piesne</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem ľudová rozprávka, - plynulo prečítať text ľudovej rozprávky, - uplatniť pri čítaní správne dýchanie, artikuláciu a dodržiavať správnu výslovnosť, - identifikovať postavy v rozprávke, - porozprávať dej rozprávky, - povedať ponaučenie vyplývajúce z rozprávky, - vymenovať názvy niektorých rozprávkových kníh, 	<p>ľudová rozprávka (obsah, dej, postavy)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem bábkové divadlo, - vysvetliť, čo je báбка, kto je bábkoherec, bábkar, - zhotoviť jednoduchú báбку (z papiera, látky), - zahrať bábkovú hru so spolužiakmi, 	<p>bábkové divadlo, bábkoherec, bábkar</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem zdobnenina, - vyhľadať zdobneninu v texte, - vytvoriť krátky literárny text so zdobneninami, 	<p>zdobnenina</p>
<ul style="list-style-type: none"> - čítať nahlas a s porozumením veku primerané texty z novin a detských časopisov, - povedať stručný obsah prečítaného textu, - poznať názvy známych detských časopisov. 	<p>noviny</p> <p>detské časopisy</p>

3. ročník

ŠVP 7 hodín, ŠkVP 1 hodina, spolu 8 hodín týždenne/264 hodín ročne

Členenie:

- **jazyková zložka a sloh - 4 hodiny týždenne/132 hodín ročne**
- **čítanie a literárna výchova - 4 hodiny týždenne/132 hodín ročne**

Ciele vyučovacieho predmetu v 3. ročníku:

Špecifickým cieľom jazykového vyučovania v treťom ročníku je zvládnutie učiva, zameraného na pravopisné pravidlá. Žiaci získavajú základné poznatky o jazykovom systéme slovných druhov, zvlášť ohybných slovných druhov. Intenzívna pozornosť sa venuje práci s textom. Žiaci rozlišujú slohové útvary: rozprávanie, opis, oznámenie, správa a i. Zvyšujeme požiadavky na čítanie s porozumením a na samostatnú tvorbu textov podľa zadania. Jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra majú v tomto ročníku nasledovné špecifiká:

Jazyková a slohová zložka - osvojenie si základných pravopisných pravidiel a kľúčových pojmov o jazykovom systéme, slovných druhoch na elementárnej úrovni. Nadobudnutie spôsobilosti ústne prezentovať výsledky svojej práce, rozprávať podľa predlohy alebo zadania. Napísať krátke útvary podľa špecifického zamerania učiva.

Čítanie a literárna výchova – zdokonaľovanie techniky čítania, osvojenie si významu

určených literárnych pojmov, estetické vnímanie literárneho diela, obsahová analýza textu na primeranej úrovni, čítanie s porozumením. Identifikácia informácií priamo uvedených v texte, formulovanie otázok k týmto informáciám a identifikovanie informácií uvedených v texte nepriamo.

Pre jednotlivé zložky učebného predmetu *slovenský jazyk a literatúra* môžeme v tomto ročníku formulovať nasledovné špecifiká:

Rozprávanie: žiaci dokážu rozprávať samostatne a podľa predlohy. Ústne prezentujú výsledky svojej práce pri riešení rôznych úloh.

Počúvanie: žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pri počúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedia formulovať otázky k informáciám zadaným v prezentovanom texte. Od žiakov vyžadujeme, aby porozumeli nielen inštrukciám učiteľa pri riešení úlohy, ale aby nadobudli aj spôsobilosť vyžiadať si chýbajúce informácie.

Čítanie: žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania a v porozumení čítaného textu. Vyžadujeme porozumenie informáciám, ktoré sú v texte uvedené nepriamo na základe otázok formulovanej učiteľom. Žiaci triedia texty podľa ich vlastností.

Písanie: žiaci čitateľne prepisujú a odpisujú text. Samostatne tvoria krátke texty podľa zadania učiteľa.

Jazyková a slohová zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zoradiť slová v abecednom poradí podľa druhého, tretieho..., n-tého písmena, - použiť aspoň jednu kodifikovanú príručku slovenského jazyka, - podľa abecedného poradia vyhľadať slová a heslá v slovníkoch, v telefónnom zozname a v encyklopédiách, 	<ul style="list-style-type: none"> abeceda slovníky encyklopédie, telefónny zoznam
<ul style="list-style-type: none"> - nahraďiť spoluhlásku l, ľ a r, r' samohláskou a vytvoriť slabiku, - identifikovať slová so slabikotvornými hláskami v texte, - tvoriť nové slová zo slabikotvorných slabík, 	<ul style="list-style-type: none"> slabikotvorné hlásky l, ľ, r, r' (písanie a výslovnosť)
<ul style="list-style-type: none"> - vymenovať obojaké spoluhlásky, - identifikovať v texte obojaké spoluhlásky, - písať po obojakých spoluhláskach mäkké i, í, alebo tvrdé y, ý, 	<ul style="list-style-type: none"> obojaké spoluhlásky
<ul style="list-style-type: none"> - vymenovať vybrané a príbuzné slová po spoluhláskach (b, m, p, r, s, v, z), - rozoznať pravopis vybraných a príbuzných slov, - používať vybrané a príbuzné slová v iných slovných spojeniach, v texte, 	<ul style="list-style-type: none"> vybrané slová po obojakých spoluhláskach (b, m, p, r, s, v, z) príbuzné slová (odvodzovanie, tvorenie, pravopis)
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem podstatné mená, - pýtať sa na podstatné mená otázkou: kto je to? čo je to?, - identifikovať na základe otázky podstatné mená v texte, - vysvetliť pojem všeobecné a vlastné podstatné mená, - rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená v texte, - uplatňovať pravidlá slovenského pravopisu pri 	<ul style="list-style-type: none"> podstatné mená všeobecné a vlastné podstatné mená

písaní vlastných mien osôb, zvierat, vecí, miest, mestských častí, obcí, ulíc, pohorí, riek, potokov, štátov,	
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem slovesá, - opýtať sa na slovesá otázkou: čo robí?, - identifikovať slovesá v texte na základe otázky, - písať v slovesách koncovku – li, - identifikovať slová podobného významu v texte, - vysvetliť pojem prídavné mená, - pýtať sa na prídavné mená otázkou: aký? aká? aké?, - identifikovať na základe otázky prídavné mená v texte, - identifikovať slová opačného významu v texte, - používať synonymá a antonymá vo vetách, v texte, 	<p>slovesá</p> <p>slová podobného významu (synonymá)</p> <p>prídavné mená</p> <p>slová opačného významu (antonymá)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem zámená, - identifikovať bežne používané zámená (ja, ty, on, ona, ono, my, vy, oni, ony, tebe/ti, mňa/ma, nás, vám, im, jemu/mu, jej, môj, tvoj, jeho, jej, náš, váš, ich, kto, čo, ten, to, tam, takto) v texte, - používať zámená v ústnej a písomnej komunikácii, - vysvetliť pojem číslovky, - opýtať sa na číslovky otázkami: koľko? koľkí?, - vyhľadať v texte základné a radové číslovky, - používať číslovky v bežnej komunikácii, - zapísať číslovky slovom, 	<p>zámená</p> <p>číslovky</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozoznať časti listu (úvod, jadro, záver), - v liste rozoznať oslovenie a podpis, - správne napísať oslovenie v liste, - písomne zoštylizovať jednoduchý list, - rozoznať druhy korešpondencie, 	<p>list</p> <p>členenie listu (úvod, jadro, záver, podpis)</p> <p>oslovenie</p>
<ul style="list-style-type: none"> - porozprávať udalosť alebo zážitok zo života podľa série obrázkov, na základe vopred vytvorenej osnovy, - porozprávať dej podľa časovej postupnosti, 	<p>rozprávanie – písomne</p> <p>osnova (úvod, jadro, záver)</p> <p>časová postupnosť</p>
<ul style="list-style-type: none"> - sformulovať krátky oznam, - napísať jednoduchý oznam prostredníctvom SMS, mejlom, - napísať správu mejlom, - odlíšiť správu od oznamu, 	<p>oznam</p> <p>SMS, mejl</p> <p>správa</p> <p>odlíšenie oznamu od správy</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vyhľadať inzeráty v časopisoch, v novinách, v reklamách, na internete, - triediť inzeráty podľa obsahového zamerania, - dokáže písomne sformulovať krátky inzerát, 	<p>inzerát</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem reklama, - rozlíšiť druhy reklamy, - sformulovať krátky reklamný text, - posúdiť veku primeraným spôsobom a jazykom hodnovernosť reklamy, 	<p>reklama</p> <p>druhy reklamy</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem pozvánka, - rozpoznať jednotlivé body pozvánky (miesto, čas, program, pozývateľ), - sformulovať písomne text pozvánky na určité podujatie (besiedka, koncert), 	<p>pozvánka</p>

<ul style="list-style-type: none"> - opísať charakteristické prvky predmetu, - opísať funkčnosť predmetu a poznať jeho praktické využitie, - slovne vysvetliť čo je nákres, schéma, - identifikovať nákres, schému v texte, - charakterizovať návod, - pracovať podľa jednoduchého návodu, - prezentovať návod verejne, - rozpoznať jednoduchý recept, - rozlíšiť druhy receptov (lekársky, kuchársky), - pracovať podľa jednoduchého receptu, - zostaviť jednoduchý recept, 	<p>opis pracovného predmetu</p> <p>nákres schéma návod</p> <p>recept</p>
<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať vizitku po vizuálnej stránke, - rozoznať, ktoré údaje o človeku vizitka prezrádza, - predstaviť sa prostredníctvom vizitky, - vyrobiť vizitku pre seba, pre spolužiaka, rodiča. 	<p>vizitka</p>

Čítanie a literárna výchova	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čítať plynulo súvislý umelecký text, - uplatňovať zásady správnej techniky čítania zameranej na umelecký prednes, - správne dýchať, artikulovať, dodržiavať správnu výslovnosť, - literárny text čítať s porozumením, - odpovedať na otázky zamerané na obsahovú stránku textu, - vymenovať najznámejšie knihy pre deti a mládež, - pozná mená významných autorov detskej literatúry, - porozprávať krátky dej alebo obsah prečítanej knihy, - vyjadriť pocity a zážitky z prečítaného textu (knihy), 	<p>literatúra pre deti a mládež</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojmy poézia a próza, - rozoznať v texte poéziu od prózy, - recitovať báseň so zameraním na umelecký prednes, - rozoznať v prozaickom útvere odseky, 	<p>poézia, próza</p> <p>odsek</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem ľudová slovesnosť, - vymenovať literárne útvary ľudovej slovesnosti, - čítať krátke ľudové útvary s porozumením, - vysvetliť pojem pranostika, - vyhľadať pranostiky v texte, - zapamätať si najznámejšie pranostiky, - vyhľadať príslovia a porekadlá v texte, - povedať ponaučenie vyplývajúce z príslovia, - vysvetliť pojem prirovnanie, - identifikovať prirovnania v texte, - napísať samostatne vety, v ktorých použije čo najviac prirovnaní, 	<p>ľudová slovesnosť</p> <p>pranostika</p> <p>príslovie porekadlo prirovnanie</p>
<ul style="list-style-type: none"> - autorskú rozprávku prečítať nahlas, plynulo, s 	<p>autorská rozprávka</p>

porozumením, - v rozprávke výrazne čítať priamu reč, - rozlíšiť rozdiely medzi ľudovou a autorskou rozprávkou, - rozlíšiť hlavné a vedľajšie postavy rozprávky, - povedať ponaučenie vyplývajúce z rozprávky,	hlavná a vedľajšia postava
- určiť hlavnú myšlienku v rôznych literárnych textoch, - určiť rozdiely medzi rozprávkou a povest'ou, - charakterizovať povest', - určiť hlavnú myšlienku povesti, - správne formulovať otázky k obsahu povesti, - vysloviť vlastný názor na povest'.	hlavná myšlienka povest' (vhodný výber povesti, zamerať sa na kratšie a po obsahovej stránke jednoduchšie povesti)

4. ročník

ŠVP 7 hodín, ŠkVP 1 hodina, spolu 8 hodín týždenne/264 hodín ročne

Členenie:

- **jazyková zložka a sloh - 4 hodiny týždenne/132 hodín ročne**
- **čítanie a literárna výchova - 4 hodiny týždenne/132 hodín ročne**

Vo štvrtom ročníku sa systematizuje učivo z jazykového systému. K ohybným slovným druhom sa postupne pridávajú neohybné slovné druhy. Žiaci si osvojujú ďalšie pravidlá slovenského pravopisu. V priebehu celého školského roka intenzívne pracujú s textami, zameriavajú sa na porozumenie ich obsahu a pomenovanie ich základných vlastností. Zvyšujú sa požiadavky na kvalitu vytvorených textov v hovorenej aj písanej podobe. Pre jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra formulujeme nasledovné špecifiká:

Jazyková a slohová zložka – rozširovanie poznatkov o jazykovom systéme, slovných druhoch. V slohu sa zameriame na zautomatizovanie používania pravopisných pravidiel v písomnom prejave žiakov. Zdokonaľujeme u žiakov spôsobilosti vedieť ústne prezentovať výsledky svojej práce, rozprávať podľa zadania, predlohy a samostatne tvoriť písomne texty.

Čítanie a literárna výchova – u žiakov sa zameriame na zdokonaľovanie techniky čítania, osvojenie si významu ďalších určených literárnych pojmov, na estetické vnímanie literárneho diela a obsahovú analýzu textu na primeranej úrovni. Pri čítaní s porozumením žiaci identifikujú informácie uvedené v texte priamo aj nepriamo a formulujú otázky k týmto informáciám.

Pre jednotlivé zložky učebného predmetu *slovenský jazyk a literatúra* formulujeme nasledovné špecifiká:

Rozprávanie: žiaci disponujú spôsobilosťou samostatne rozprávať a rozprávať podľa predlohy. Ústne prezentujú výsledky svojej práce pri riešení rôznych úloh. Odpovedajú na otázky zamerané na prezentované informácie.

Počúvanie: žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pri počúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedú formulovať otázky k prezentovanému textu. Snažia sa porozumieť inštrukcii učiteľa pri riešení úlohy a vedú si vyžiadať chýbajúce informácie. Formulujú inštrukcie k práci so spolužiakom, pri skupinovej práci.

Čítanie: žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania, predovšetkým v porozumení čítaného textu a v technike čítania so správnou intonáciou a dôrazom na prednes. Vedú porozumieť informáciám, ktoré sú v texte uvedené priamo aj nepriamo podľa otázky formulovanej učiteľom.

Písanie: žiaci čitateľne prepisujú a odpisujú text. Samostatne píšú texty podľa zadania učiteľa.

Jazyková a slohová zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:	tvorenie slov predponami pravopis a výslovnosť predponových odvodenín

<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať nové slová s rôznymi predponami, - uplatniť pravopis predpôn, - identifikovať slabičné a neslabičné predpony, - rozlíšiť význam slov utvorených z rôznych predpôn, - používať slová s predponami v texte, 	
<ul style="list-style-type: none"> - uplatniť pravopis vybraných a odvodených slov, ktoré rovnako alebo podobne znejú, ale majú odlišný význam aj pravopis (napr. byť – biť, vyť – viť, výr – vír), - uplatniť pravopis geografických názvov s i/í a y/ý po obojakej spoluhláske, 	<p>pravopis ďalších vybraných slov</p> <p>geografické názvy s i/í a y/ý po obojakej spoluhláske</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozdeľovať hlásky na párové znelé, párové neznelé, nepárové znelé, - uplatniť výslovnosť a pravopis znelých párových spoluhlások na konci slov a neznelých spoluhlások na konci slov, - uplatniť výslovnosť a pravopis spodobovaných spoluhlások vo vnútri slova, - uplatniť výslovnosť a pravopis spodobovaných spoluhlások na hranici slov, - uplatniť pravopis a výslovnosť spoluhlásky v, 	<p>delenie hlások na znelé a neznelé</p> <p>spodobovanie na konci slova, uprostred slova, na hranici slov</p> <p>pravopis a správna výslovnosť spoluhlások na konci slov, na morfematickom švíku, hranici slov</p> <p>pravidlá pravopisu a výslovnosť spoluhlásky v</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem priama reč, - rozoznať priamu reč v hovorenom prejave, - na základe úvodzoviek a úvodzacej vety identifikovať priamu reč v texte, - rozlíšiť úvodzaciú vetu od priamej reči, 	<p>priama reč</p> <p>úvodzacia veta, úvodzovky</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozdeliť slovné druhy na ohybné a neohybné, - rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená, - uplatniť pravopis v názvoch štátov a v pomenovaniach príslušníkov národov, - určiť gramatické kategórie podstatných mien, - určiť mužský, ženský a stredný rod podstatných mien, - určiť jednotné a množné číslo podstatných mien, - vymenovať pádové otázky a latinské názvy pádov, - skloňovať podstatné mená podľa jednotlivých pádov, - určiť a vytvoriť základný tvar podstatného mena, - použiť tvary podstatných mien vo vetách a v texte, - určiť rod, číslo a pád prídavných mien, - určiť základný tvar prídavného mena, - určiť zhodu podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde, - identifikovať zámená v texte, - rozoznať druhy zámen (osobné a privlastňovacie), - používať zámená v ústnej aj písomnej komunikácii, - identifikovať základné a radové číslovky v texte, - správne skloňovať číslovky, - uplatniť pravopis čísloviek, 	<p>ohybné a neohybné slovné druhy</p> <p>podstatné mená - vlastné a všeobecné</p> <p>vlastné podstatné mená – názvy štátov a príslušníkov národov</p> <p>gramatické kategórie podstatných mien (rod, číslo, pád)</p> <p>rod podstatných mien</p> <p>číslo podstatných mien</p> <p>pád podstatných mien</p> <p>základný tvar podstatného mena</p> <p>prídavné mená (rod, číslo, pád)</p> <p>základný tvar prídavného mena</p> <p>zhoda podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde</p> <p>zámená</p> <p>druhy zámen (osobné, privlastňovacie)</p> <p>číslovky: základné a radové</p>

<ul style="list-style-type: none"> - určiť v texte základný tvar slovesa – neurčitok, - určiť gramatické kategórie slovies (osobu, číslo a čas), - správne časovať slovesá, - správne časovať sloveso <i>byť</i> vo všetkých slovesných časoch, 	<p>slovesá</p> <p>gramatické kategórie slovies</p> <p>časovanie slovies</p>
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať neohybné slovné druhy, - vymenovať neohybné slovné druhy, - určiť funkciu neohybných slovných druhov vo vete, - identifikovať neohybné slovné druhy v texte, - vyhľadať príslovky v texte na základe otázok: kde? kedy? a ako?, - identifikovať predložky v texte, - uplatniť správnu výslovnosť a pravopis predložiek s/so, z/zo, k/ku v spojení s osobnými zámenami, - identifikovať spojky v texte, - vymenovať spojky, ktoré sa v reči najčastejšie vyskytujú, - rozoznať v texte častice a citoslovčia, - určiť funkciu častíc a citoslovciac, - vymenovať najfrekventovanejšie výrazy súhlasu, nesúhlasu, istoty, pochybnosti (áno/nie, hádam, asi, možno...), - používať častice a citoslovčia v ústnej a písomnej komunikácii, 	<p>neohybné slovné druhy</p> <p>príslovky, predložky, spojky, častice, citoslovčia</p> <p>funkcia neohybných slovných druhov vo vete</p> <p>príslovky</p> <p>predložky</p> <p>pravopis predložiek a ich správna výslovnosť</p> <p>spojky</p> <p>najfrekventovanejšie spojky (<i>a, ale, keď, aby, že</i> ...)</p> <p>častice a citoslovčia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem umelecký a vecný text, - prakticky rozoznať umelecký a vecný text, - vysvetliť pojem kľúčové slová, - identifikovať kľúčové slová v umeleckom a vecnom texte, - porozprávať prostredníctvom kľúčových slov krátky príbeh, - napísať osnovu, - zreprodukovať text podľa napísanej osnovy, - napísať krátky umelecký text, - napísať krátky vecný text, 	<p>umelecký a vecný text</p> <p>kľúčové slová</p> <p>osnova v umeleckom a náučnom texte (písomne)</p> <p>tvorivé písanie</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem diskusia, - diskutovať na určitú tému vybratú učiteľom/žiakom, - vysloviť a obhájiť si vlastný názor v diskusii, - dodržiavať pravidlá spoločenského správania počas diskusie, - primerane riešiť umelo vytvorenú konfliktnú situáciu, - prejaviť vlastný názor primeraným spôsobom a primeranými jazykovými prostriedkami na konfliktnú situáciu, - poznať niektoré stratégie riešenia konfliktu, 	<p>diskusia</p> <p>názor</p>
<ul style="list-style-type: none"> - opísať podľa predlohy osobu, - vymenovať charakteristické črty opisovanej osoby: vonkajšie, vnútorné (charakterové), - opísať osobu podľa živého modelu (spolužiaka, učiteľa), - v opise použiť jednoduché vety, súvetia a prirovnania, 	<p>opis osoby (ústne, písomne)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem interview, - písomne koncipovať jednoduché otázky a odpovede ako koncept k interview, - zrealizovať so spolužiakmi interview o aktuálnej udalosti 	interview (cieľový rozhovor)
<ul style="list-style-type: none"> - zreprodukovať ústne a písomne kratší prečítaný text, - dodržiavať časovú postupnosť deja, - napísať dejovú postupnosť rozprávania, - písomne priradiť správne nadpisy k dejovej osnove, 	reprodukcia rozprávania časová postupnosť deja
<ul style="list-style-type: none"> - vlastnými slovami charakterizovať plagát, - rozlíšiť, na aké účely sa plagát používa, - vytvoriť jednoduchý plagát k aktuálnej udalosti. 	plagát

Čítanie a literárna výchova	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čítať náučný text s porozumením, - identifikovať informácie uvedené priamo v texte, - tvoriť otázky k informáciám uvedeným priamo v texte, - identifikovať informácie uvedené v texte nepriamo, - tvoriť otázky k informáciám uvedeným v texte nepriamo, - identifikovať v texte diagramy a grafy, - prečítať diagramy a grafy v náučnom texte, - určovať podľa diagramu alebo grafu pomerné zastúpenie jednotlivých položiek, - v texte navzájom odlišiť umeleckú a náučnú literatúru, - čítať umelecký text samostatne, s dôrazom na správnu výslovnosť, dikciu, artikuláciu, - naspamäť zarecitovať jednu/viac básní, - predniesť kratšie prozaické dielo, - charakterizovať divadlo, divadelnú hru, - účinkovať v divadelnej hre, ktorú nacvičí učiteľ so žiakmi v triede, v škole, - dbať na výrazný prednes priamej reči v dramatických textoch, - poznať spoločenské pravidlá správania sa v divadle, 	<p>náučná literatúra</p> <p>diagramy a grafy</p> <p>umelecká literatúra</p> <p>divadlo, divadelná hra</p>
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať pojmy rozhlas, televízia, film, kino a vzájomne ich odlišiť, - poznať názvy detských literárnych diel (rozprávok), ktoré boli sfilmované, - rozprávať obsah detského filmu, ktorý žiakov najviac upútal, - vymenovať hlavné postavy z detského filmu, - opísať vzťahy medzi filmovými postavami, - poznať spoločenské pravidlá správania sa v kine, 	<p>rozhlas, televízia, film, kino</p> <p>prepojenie literatúry s filmovou, televíznou a divadelnou tvorbou</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem dialóg, poznať koľko osôb na ňom participuje, 	dialóg

<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať dialóg v texte a prečítať ho s porozumením, - zrealizovať dialóg so spolužiakom, použiť primeranú gestikuláciu, mimiku, 	mimojazykové prostriedky (gestikulácia, mimika)
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem kapitola, - rozoznať v knihe kapitoly, 	kapitola
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem bájka, - vyhľadať bájky z rôznych zdrojov (kníh, internetu), - čítať bájku so zameraním na výrazný prednes priamej reči, - pokúsiť sa o dramatizáciu bájky, - vlastnými slovami hovoriť ponaučenie vyplývajúce z bájky, - poznať mená autorov bajok slovenskej a svetovej literatúry, 	bájka bájka v svetovej literatúre (Ezop) bájka v slovenskej literatúre (J. Záborský)
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem komiks, - čítať komiks so zameraním na dejovú postupnosť, - zoradiť obrázky podľa dejovej postupnosti, - nakresliť samostatne alebo za pomoci spolužiakov krátky komiks a napísať k nemu výstižný text, - charakterizovať vlastnými slovami pojmové mapy, - samostatne porozprávať o danej téme prostredníctvom pojmovej mapy, - tvoriť v skupine pojmové mapy výberom z ponuky slov, slovných spojení. 	komiks dejová postupnosť v komikse (text umiestnený v bublinách, uprostred textu, na okrajovej časti obrázku) pojmové mapy

Začlenenie prierezových tém:

Prierezová téma	Ciele
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA (ENV)	<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiakov chápať potrebu ochrany životného prostredia vo svojom okolí – chrániť rastliny, zvieratá - vytvárať u detí kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode - naučiť žiakov vnímať prírodu ako zdroj relaxu, krásy, inšpirácie
MEDIÁLNA VÝCHOVA (MV)	<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov pochopiť, ako médiá ovplyvňujú každodenný život, učiť ich uvedomovať si ich pozitívny vplyv, ako aj ich nebezpečenstvá - viesť žiakov k tomu aby si uvedomovali s ktorými médiami prichádzajú každodenne do kontaktu
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OSR)	<ul style="list-style-type: none"> - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju osobnosť – akceptovať seba samého - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju pozíciu v spoločenskej skupine, v triede - pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu - naučiť žiaka uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných - rozvíjať schopnosť uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita)
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (OŽZ)	<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí - utvrdzovať u detí základnú hygienu tela - viesť žiakov k pravidlám správnej životosprávy - viesť žiakov k pravidlám primeraného obliekania - oboznamovať žiakov so základnými poznatkami prvej pomoci

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (MKV)	- vychovávať žiakov, ktorí pochopia a akceptujú rôzne kultúry, zvyky a tradície - podporovať znášanlivosť, toleranciu a spoluprácu medzi žiakmi
DOPRAVNÁ VÝCHOVA (DV)	- oboznamovať žiaka o doprave ako o riadenom systéme s vymedzenými pravidlami - viesť žiaka vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote ako chodec, alebo cyklista
REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ LUDOVÁ KULTÚRA (RLK)	- vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU (VMaR)	- formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ (FIG)	- vychovávať žiakov k hospodárnemu zaobchádzaniu s pomôckami a pracovnými zošitmi MAT - viesť žiakov k hodnotovej orientácii peňazí Do obsahu predmetu bola vhodne zakomponovaná finančná gramotnosť, najmä v týchto témach celkoch: - Písanie – nákup, požičanie, prosba, želanie (1.roč.), - Rozhovor, rozprávanie, štylizácia textu (2.roč.), - Ohybné slovné druhy-číslovky, Sloh-prosba, list, reklama (3.roč.), - Umelecký a vecný text, Diskusia, názor, Plagát (4.roč.).
------------------------------	--

ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	- identifikovať dôležité informácie zo súvislého literárneho textu - vytvárať kladný vzťah ku knihe - vzbudiť záujem o čítanie - vedieť riešiť úlohy z textu
-------------------------------	---

Na posilnenie časovej dotácie je k povinnému učebnému predmetu Slovenský jazyk a literatúra pridaná časová dotácia 1 hodina týždenne vo všetkých ročníkoch bez rozšírenia učiva. Časová dotácia je využitá na nové metódy vyučovania s dôrazom na osobnostný rozvoj žiaka. 1x týždenne zaradená mimočítanková literatúra s tvorbou čitateľského denníka „Čitateľské dielne“.

Ďalšie možnosti rozširovania obsahu učiva v predmete slovenský jazyk na 1. stupni ZŠ:

- zabudovanie regionálnych prvkov do učiva
- umelecké používanie jazyka v rámci estetických činností
- využitie služieb školských, obecných/mestských knižníc
- organizovanie besied, stretnutí so žiakmi iných škôl
- korešpondencia, priateľstvo so žiakmi slovenskej národnosti,
- organizovanie pobytu, exkurzií, výletu v slovenskom jazykovom prostredí,
- organizovanie rôznych literárnych a jazykových súťaží
- návšteva divadelných predstavení, kín, výstav, múzeí atď.
- čítanie detských časopisov a detskej literatúry v slovenskom jazyku
- sledovanie televíznych a rozhlasových relácií v slovenskom jazyku

2. **Jazyk a komunikácia** **Predmet: Anglický jazyk**

<https://www.minedu.sk/data/att/22100.pdf>

Voliteľné (disponibilné) hodiny a ich využitie

V 2. ročníku sa zvyšuje časová dotácia v predmete 1.anglický jazyk o jednu vyučovaciu hodinu. Doplnenie sa bude týkať hlavne získania základov slovnej zásoby v predmete anglický jazyk.

2.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

V posledných rokoch je jedným z ťažísk v našom školstve práve vyučovanie cudzích jazykov a záujem zo strany žiakov, či rodičov o štúdium cudzích jazykov neustále rastie. Nielen rodičia, ale aj celospoločenský vývin, otvorenie našej krajiny do Európy a jej štruktúr si žiada dobré ovládanie cudzích jazykov, dobré vedomosti a komunikatívne zručnosti. Jednou z možností, ako čeliť týmto požiadavkám, je skorý začiatok vyučovania cudzích jazykov. Výučba prebieha hravou formou, žiaci sa oboznamujú so jednoduchými frázami, obohacujú si slovnú zásobu, zoznamujú sa so štruktúrou jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A1 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie známym každodenným výrazom a najzakladanejším slovným spojeniam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a slovné spojenia dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť (SERR, 2013, s. 26).

2.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- vzbudiť záujem o jazyk a kultúru,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie, aby sa realizoval komunikačný zámer vymedzeným spôsobom,
- sprostredkovať základné vedomosti v anglickom jazyku,
- umožniť dieťaťu dorozumieť sa v inom jazyku ako vo vlastnom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele,
- má umožniť dieťaťu lepšie poznanie sveta a tým podporovať jeho sebavedomie.

2.3 Kľúčové kompetencie

Vo vyučovacom predmete Angličtina hrou rozvíjame tieto kľúčové kompetencie:

A) všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk. Zahŕňajú široké spektrum spôsobilostí, ktoré sa týkajú napríklad sebauvedomenia, procesu učenia sa a pod., a sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SERR, 2013, s. 12).

Žiak dokáže:

- osvojiť si efektívne stratégie učenia, ktoré vedú k pochopeniu potreby vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- sústrediť sa na prijímanie informácií,
- používať získané vedomosti a spôsobilosti.

B) komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie umožňujú žiakovi konať s použitím konkrétnych gramatických prostriedkov (SERR, 2013, s. 12).

Žiak dokáže:

- používať známe každodenné výrazy, najzakladenejšie slovné spojenia a jednoduché vety a rozumieť im,
- predstaviť seba a iných,
- porozumieť jednoduchým otázkam a odpovedať na ne,
- jednoducho opísať seba, svoju rodinu a kamarátov,
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom s využívaním prevažne verbálnych, ale aj neverbálnych komunikačných prostriedkov v kontexte každodennej komunikácie a vyjadrenia svojich osobných záujmov,
- aktívne a so záujmom počúvať
- rozoznať známe slová a veľmi základné frázy

C) Jazykové kompetencie:

- používať iba najskladnejší rozsah jednoduchých slov a výrazov týkajúcich sa jeho osoby a záujmov,
- používať základný repertoár slovnej zásoby, izolovaných slov a slovných spojení,
- ovládať výslovnosť obmedzeného repertoáru naučenej slovnej zásoby,
- odpísať známe slová, krátke slovné spojenia a vety,
- vyhláskovať svoje meno, adresu.

D) Sociolingválne kompetencie:

Žiak dokáže:

- nadviazať základnú spoločenskú komunikáciu,
- pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa, atď.

E) Pragmatické kompetencie:

Žiak dokáže:

- spájať písmená,
- spájať slová pomocou spojovacích výrazov, napr. „a“, „alebo“.

Prehľad kompetencií a funkcií jazyka pre úroveň A1

V rámci primárneho vzdelávania sa v cudzích jazykoch rozvíjajú **iba kompetencie a funkcie špecifikované v časti obsahový štandard**, v súlade s výkonovým štandardom v cudzom jazyku pre žiakov mladšieho školského veku.

Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na štyri komponenty, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočňovať. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Kompetencie	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	- pozdraviť - poďakovať sa a vyjadriť uznanie - rozlúčiť sa

2. Vypočítať si a podať informácie	- informovať sa
3. Vybrať si z ponúkaných možností	- identifikovať - opísať
4. Vyjadriť názor	- vyjadriť názor
5. Vyjadriť vôľu	- vyjadriť želania
6. Vyjadriť schopnosť	- vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vyjadriť pocity	- vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie - vyjadriť smútok, skl'účenosť
9. Predstaviť záľuby a vkus	- vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páci, čo uznávam - vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	- vyjadriť príkaz/zákaz
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	- žiadať niekoho o niečo - odpovedať na žiadosť - navrhnúť niekomu, aby niečo urobil - navrhnúť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili - ponúknuť pomoc - odpovedať na návrh
17. Reagovať pri prvom stretnutí	- predstaviť niekoho - predstaviť sa - reagovať na predstavenie niekoho - privítať
19. Telefonovať	- začať rozhovor - ukončiť rozhovor

2.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

Východiskom učenia sa cudzieho jazyka je predovšetkým prirodzená zvedavosť, spontánnosť, radosť z nových poznatkov, zmyslové vnímanie okolia, motorika a fantázia, ktorá zotráva, len v priebehu pubertálneho vývinu získava iné formy a je ovplyvňovaná inými záujmami. V súlade s tým zameriavame vyučovací proces na meniace sa vedomie žiaka, na jeho skúsenosti a na neustále sa rozširujúci rozsah záujmov. Sústreďujeme sa na formy učenia sa pomocou objavovania, pričom žiaka vedieme k tomu, aby samostatne pristupoval k témam a ich zvládnutiu pomocou cudzieho jazyka.

- motivačné rozprávanie, rozhovor, demonštrácia,
- rozprávanie, vysvetľovanie, pozorovanie, imitácia, manipulácia s predmetmi,
- analyticko – syntetická metóda,
- didaktická hra, kooperatívne vyučovanie,
- samostatná činnosť, práca vo dvojiciach a skupinách,
- metóda nácviku, opakovania a precvičovania.

Postup pri rozvíjaní komunikačných jazykových činností a stratégií:

Počúvanie s porozumením a ústny prejav ako primárna činnosť

V počiatočných etapách je vyučovanie cudzieho jazyka zamerané na nácvik správnej výslovnosti, budovanie aktívnej slovnej zásoby a komunikačných jazykových činností a stratégií. Rozvíjajú sa receptívne činnosti: **počúvanie** ako jazykový vzor a zdroj gramatických prostriedkov a produktívne činnosti, **ústny prejav**, v ktorom dôležitú úlohu zohráva reprodukčná fáza - rôzne druhy opakovania. Na začiatku výučby žiaci musia veľa počúvať. Každá cudzojazyčná rečová činnosť učiteľa by mala byť sprevádzaná jeho neverbálnymi komunikačnými prejavmi (mimika, gestikulácia, názorný, napr. obrázkový materiál), mala by

byť motivujúca, aby žiaci radi počúvali. Ústny prejav žiakov sa na tomto stupni realizuje väčšinou imitatívnou formou (opakovanie jazykových štruktúr alebo len jednotlivých slov).

Začiatky čítania a písania

Počiatočný kontakt s písomnou formou cudzieho jazyka je vizuálny. Vychádza zo slovnej zásoby, ktorú si žiaci osvojili prostredníctvom počúvania. Nácvik čítania s porozumením má byť odstupňovaný - obrázky, slová, slovné spojenia, krátke vety.

V počiatočnej fáze **čítania** žiaci čítajú slová, ktoré si už osvojili (rozumejú im po vypočutí, vedia ich vyslovovať, poznajú ich konkrétny význam). V prvej etape sa vytvára asociácia medzi zvukovou/hovorenou podobou slova a konkrétnou predstavou jeho významu (napr. obrázok). V začiatkoch čítania je k tejto predstave priradená písomná podoba slova a žiaci ho čítajú s naučenou správnou výslovnosťou a s porozumením. Žiaci pokračujú v čítaní slovných spojení a jednoduchých viet.

Žiaci začínajú **písať** po nácviku čítania slov, resp. po fáze vizuálneho kontaktu s písomnou podobou známych slov. Písanie sa najskôr obmedzuje na odpisovanie slov. Pri písaní slovných spojení a jednoduchých viet pracujú žiaci pomocou modelového textu. Nácvik čítania a písania v cudzom jazyku musí byť veku primeraný a postupný, čo sa týka obsahu aj nárokov na žiaka.

Komunikačný kontext sa vytvára prostredníctvom krátkych a jednoduchých textov, ktoré sú primeraným spôsobom upravené pre komunikačnú úroveň žiakov a sú v súlade s vekovými osobitosťami žiakov mladšieho školského veku, napr.: obrázkové príbehy, ukážky z rozprávok, pohľadnice, pokyny, dotazníky, ilustrované opisy, plagáty, texty detských piesní.

Metódy

Pomocou správne zvolených metód treba vytvoriť atmosféru, v ktorej sa dieťa môže učiť s radosťou bez strachu a stresu, treba využiť a motivovať chuť dieťaťa do učenia sa a jeho prirodzenú zvedavosť, treba zohľadňovať potreby dieťaťa a hlavne umožniť mu sa učiť za pomoci všetkých zmyslov, treba dieťa naučiť sa reagovať v anglickom jazyku, aktívne ho používať a postupne sa v jazyku osamostatniť.

- výklad
- motivačné metódy rozhovoru
- reproduktívne i produktívne metódy upevňovania učiva
- demonštračné vizuálne i audiovizuálne metódy
- dramatizačné metódy
- interaktívne metódy
- heuristické metódy projektovej práce
- problémová

Formy

- individuálna a skupinová práca žiakov, tímové hry
- práca vo dvojici
- frontálna výučba
- práca s učebnicou, pracovným zošitom, multimediálnymi programami, CD, časopisom a internetom

2.5 Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- učebnice Family and Friends anglické pesničky pre deti, odborné publikácie k daným témam, metodická príručka, učebnica, pracovný zošit, dvojazyčné slovníky, obrázkové slovníky
- webové stránky, ktoré sú venované výučbe anglického jazyka,
- materiálo-technické a didaktické prostriedky, ktoré má naša škola k dispozícii (interaktívna tabuľa, dataprojektor, PC, magnetofón...), multimediálne výukové CD

- dvojjazyčné slovníky, obrázkové slovníky, slovensko-anglické pexeso, obrazový demonštračný materiál (magnetické obrázky, karty, pexesá, maňušky a pod.)

Pri vyučovaní je potrebné maximálne vystaviť žiaka cieľovému jazyku zo strany učiteľa a výukových materiálov (CD, DVD, multimediálnych programov a pod.), doporučuje sa vyučovať v malej komunite s využitím rôznych foriem práce.

2.6 Hodnotenie žiaka

V počiatočnej fáze učenia sa cudzieho jazyka v primárnom vzdelávaní má hodnotenie žiakov predovšetkým motivačnú a formatívnu funkciu.

Obsah hodnotenia

Počúvanie s porozumením: hodnotia sa rôzne čiastkové spôsobilosti - rozlišovanie a porovnávanie hlások, slabík a slov, porovnávanie významu viet na základe ich intonácie. Úlohy vhodné pre žiakov tohto veku sú také, ktoré im umožňujú demonštrovať pochopenie prostredníctvom neverbálnych prostriedkov (označovanie a spájanie obrázkov, vyfarbovanie, kreslenie).

Ústny prejav: úlohy, ktoré sú určené na hodnotenie ústneho prejavu, musia byť realistické, zmysluplné. Výroky žiakov v cudzom jazyku sa nemajú hodnotiť izolovane, ale majú byť vnímané v kontexte situácie. Dôraz sa kladie na splnenie komunikačného zámeru. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať správnej výslovnosti a náležitej intonácii.

Čítanie s porozumením: hodnotia sa čiastkové spôsobilosti čítania (napr. rozlišovanie a porovnávanie písomnej formy slov, hľadanie konkrétnych slov alebo informácií v texte, čítanie krátkych textov s porozumením).

Písaný prejav: úlohy určené na hodnotenie písania by mali odzrkadľovať aktivity v triede. Žiaci odpisujú slová a krátke vety, neskôr aj krátke odseky; nakoniec píše vlastné vety a krátke odseky. Úlohy musia byť autentické a pre žiakov zaujímavé (napísanie zoznamu potravín, ktoré treba kúpiť, napísať krátke vety o sebe a pod.).

Spôsoby hodnotenia:

1. **Hodnotenie učiteľom: ústnou formou** alebo **písomnou formou:** jeho cieľom je ohodnotiť vedomosti žiaka a jeho spôsobilosti, pomáhať učiteľom aj žiakom monitorovať pokrok žiaka v učení. Forma a obsah hodnotenia by mali reflektovať skúsenosti detí z vyučovania (typy úloh sú žiakom známe z vyučovacieho procesu).

2. **Hodnotenie spolužiakmi:** má mať motivačnú funkciu, viesť žiakov k väčšej vzájomnej tolerancii a naučiť ich všímať si pozitíva práce spolužiakov, čo môže pozitívne ovplyvniť atmosféru v triede, pretože žiaci sa učia rešpektovať jeden druhého.

3. **Sebahodnotenie:** rozvíja kognitívne spôsobilosti žiaka, ako je napríklad monitorovanie vlastného pokroku v učení, uvedomovanie si svojich schopností, štýlov učenia a kladenia si vlastných cieľov. Proces hodnotenia prebieha zo začiatku v materinskom jazyku. Medzi najčastejšie metódy sebahodnotenia patria: portfólio, dotazníky, rozhovory s učiteľom a denníky. Portfólio obsahuje sebahodnotiace záznamy, hodnotenie učiteľom a zbierku prác, ktoré žiak vytvorí počas určitého obdobia. Súčasťou portfólia môžu byť písomné práce, kresby, projekty a pod., ktoré si do portfólia vyberá žiak podľa vlastného uváženia.

Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Hodnotiť žiaka a následne klasifikovať musíme komplexne, na princípe individuálneho prístupu k osobnosti a hľadať u žiaka iba dobré veci. Snažíme sa pri klasifikácii sledovať a zisťovať prírastok vedomostí. Klasifikáciu môžeme obohatiť aj o slovného hodnotenie, nasledovne:

- Very good! / Veľmi dobré.
- Good! / Dobré.

- Good but you could do better! Dobré, ale môže to byť lepšie.
- Try harder you can do it! Usiluj sa viac.

2. ročník – ústne preverovanie, jednoduché práce hlavne formou kreslenia, spájania, dopĺňania.

3. - 4. ročník – po každej lekcii preskúšanie slovnej zásoby ústne/písomne, po každej lekcii test, projekty.

Taktiež je potrebné rozvíjať u žiakov správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.

Pri hodnotení a klasifikácii žiaka sa posudzujeme získané kompetencie v súlade so školským vzdelávacím programom.

Hodnotíme a klasifikujeme:

- komunikačné zručnosti v jazyku (v potrebnej miere)
- jazykové schopnosti
- manuálne zručnosti a ich využitie
- umelecké a psychomotorické schopnosti
- analýzy problémov a schopnosti ich riešenia

Žiaci sú hodnotení známku na základe konkrétnych splniteľných úloh, vyplývajúcich zo vzdelávacieho štandardu. Učiteľ sleduje a zisťuje prírastok vedomostí dieťaťa, zohľadňuje jeho vyjadrovacie schopnosti, kreativitu, sociálne správanie a rečové zručnosti. Žiaci sú vedení k sebahodnoteniu (self-assessment) a hodnoteniu kolektívom tak, aby každý žiak mal možnosť zažiť úspech.

Učiteľ rozhoduje o rozsahu slovnej zásoby v jednotlivých témach a pracovnom tempe detí podľa ich potrieb.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tematickom celku 3 Vnútný systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

2.7 Obsahové a výkonové štandardy

Obsahový štandard

Obsahový štandard pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je vymedzený pre tretí a štvrtý ročník. Navrhované delenie do ročníkov je iba odporúčané, nie povinné. Obsahový štandard vymedzuje záväzné požiadavky pre komunikačnú úroveň A 1.1+. Kompetencie stanovené pre tretí ročník žiak využíva pri ďalšom rozvíjaní komunikačnej kompetencie vo vyššom ročníku bez toho, aby boli duplicitne uvádzané v obsahovom štandarde pre 4. ročník ZŠ.

Jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka v rámci ročníka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

Výkonový štandard

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci príslušného ročníka. Navrhované delenie výkonových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci primárneho vzdelávania dosiahnuť úroveň A 1.1+.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne.

Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Receptívne činnosti a stratégie

Rozvoj počúvania s porozumením sa pri vyučovaní cudzieho jazyka v primárnom stupni vzdelávania považuje za kľúčový.

Žiak počúva rôzne dialógy, texty, príbehy a pod. v anglickom jazyku, ktoré potom ako model imituje a používa v rozličných situáciách. Vnímanie a porozumenie zvukovej podoby jazyka je východiskom pre rozvoj ostatných komunikačných jazykových činností a stratégií. Osvojenie si zvukovej podoby jazyka predchádza osvojeniu si jeho písomnej podoby.

Produktívne činnosti a stratégie

2. ročník

ŠkVP 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín ročne

Tematický celok (téma):	Obsahový štandard:	Výkonový štandard:	PT:
Ja (To som ja Ahoj- pozdravy)	Základná slovná zásoba na danú tému Oboznámenie sa so štruktúrami jazyka hravou formou	Žiak - na základe odposluchu reprodukuje jednoduché slová a vety - vie sa pozdraviť, predstaviť	OSR MV MKV
Číslovky, čas (Jeden, dva, tri. Ktorý deň? Čas ísť spať)	Číslovky 1-10 Dni v týždni Hygiena pred spaním	- počíta od 1-10 -pracuje s obrázkovým slovníkom - reaguje na pokyny učiteľa	MKV DV
Rodina (Moja rodina Moje telo Narodeniny)	On je..., ona je... Slovná zásoba	-vie vymenovať členov rodiny, základné časti ľudského tela -vie zablahoželať	MKV
Oblečenie (Oblekame sa)	Slovná zásoba oblečenia Opakovanie slovnej zásoby	-vie pomenovať niektoré časti oblečenia -pracuje s obrázkovým slovníkom	EV OŽZ
Jedlo (Raňajky Ovocie, zelenina)	Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená Základná slovná zásoba	-na základe otázok a odpovedí reprodukuje krátky text Vie pomenovať niektoré základné druhy potravín, zeleniny, ovocia.	EV OŽZ FIG
Zábava (Zábava Aká farba? Koľko máš rokov? Prosím)	Základná slovná zásoba	-foneticky správne a zreteľne prednáša riekanky, básne, zaspieva pieseň, - pozná základné farby Žiak vie povedať prosím, ďakujem, pozdraviť sa	MKV MV TPaPZ

Literatúra: Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, učenie sa, vyučovanie, hodnotenie. Bratislava: ŠPÚ, 2006. 252 s. ISBN 80-58756-93-5, revidované vydanie 2013.

3. ročník

ŠVP 3 hodiny, spolu 3 hodiny týždenne/99 hodín ročne

Výkonové štandardy

Výkonový štandard

Počúvanie s porozumením - receptívne činnosti a stratégie
Žiak na konci 3. ročníka dokáže: - identifikovať známe slová, - identifikovať najzakladanejšie slovné spojenia a veľmi jednoduché vety týkajúce sa jeho osoby a oblasti jeho záujmov, - porozumieť najzakladanejším slovným spojeniam a veľmi jednoduchým vetám, ktoré sa týkajú jeho osoby a oblasti jeho záujmov.
Čítanie s porozumením - receptívne činnosti a stratégie
Žiak na konci 3. ročníka dokáže: - identifikovať hlásky, - vyhľadať známe slová a základné slovné spojenia, - porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety na známe témy.
Ústny prejav - produktívne činnosti a stratégie
Žiak na konci 3. ročníka dokáže: - pýtať sa jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, - odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, napr. o sebe, o svojej rodine, o kamarátoch.
Písomný prejav - produktívne činnosti a stratégie
Písanie sa začína nacvičovať pomocou aktivít, v ktorých žiak odpisuje alebo dopĺňa písmená, slová, neskôr krátke vety, pričom má k dispozícii správny vzor. Žiak na konci 3. ročníka dokáže: - správne napísať všetky písmená abecedy, - správne odpísať slová, krátke vety.

Obsahové štandardy

Obsahový štandard			
Kompetencie:	Funkcie:	Interakčné schémy:	Jazyková dimenzia:
Relating with others in a communicative situation <i>Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</i>	Greeting sb <i>Pozdraviť</i> Expressing thanks and appreciation <i>Podakovať sa a vyjadriť uznanie</i> Parting <i>Rozlúčiť sa</i>	Hello./Hi. Good morning. I am Jim. Good afternoon. Good evening. Thank you./Thanks. That's ok. Good night. Goodbye./Bye-bye./Bye.	Časovanie pomocného slovesa <i>to be</i> v jednotnom čísle v jednoduchom prítomnom čase.
Listening to and giving information <i>Vypočuť si a podať informácie</i>	Asking for information <i>Informovať sa</i>	Are you a pupil? Is she your friend? Where's my pen? Who is that? What is it? There's a school.	Časovanie pomocného slovesa <i>to be</i> v jednotnom čísle v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky, záporu. Väzba <i>there is/there are</i> – oznamovacia veta, otázka, zápor. Opytovacie zámená <i>who, what, where, how</i> . Základné privlastňovacie zámená <i>my, your</i>
Choosing from given options <i>Vybrať si z ponúkaných</i>	Identifying <i>Identifikovať</i>	I have a blue sweater. The red pen is on the table. I'm nine years old.	Abeceda Predložky určujúce miesto <i>on, in, at</i> . Základné číslovky 0-10. Prídavné mená. Časovanie slovesa <i>have got</i> v

<i>možností</i>		I've got my bike here.	jednotnom a množnom čísle v oznamovacej vete, otázka a zápor. Príslovky miesta <i>here, there.</i>
Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	She's a nice girl. This is a good book. These flowers are beautiful.	Ukazovacie zámená <i>this/these, that/those.</i> Jednotné a množné číslo pravidelných podstatných mien. Časovanie pomocného slovesa <i>to be</i> v množnom čísle v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky, záporu.
Expressing willingness <i>Vyjadriť vôľu</i>	Expressing wishes <i>Vyjadriť želania</i>	I want a dog. He wants a toy.	Jednoduchý prítomný čas základných plnovýznamových slovies v jednotnom čísle v oznamovacej vete. Osobné zámená <i>I, you, he, she, it.</i>
Expressing ability <i>Vyjadriť schopnosť</i>	Expressing ability to do sth <i>Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť</i>	I can swim. Can you speak English? I can't play the piano.	Časovanie modálneho slovesa <i>can</i> v prítomnom čase, tvorba otázky, záporu.

4. ročník
ŠVP 3 hodiny, spolu 3 hodiny týždenne/99 hodín ročne

Výkonové štandardy

Výkonový štandard
Počúvanie s porozumením - receptívne činnosti a stratégie
Žiak na konci 4. ročníka dokáže: - identifikovať známe slová, - identifikovať najzákladnejšie slovné spojenia a veľmi jednoduché vety týkajúce sa jeho osoby a oblasti jeho záujmov, - porozumieť najzákladnejším slovným spojeniam a veľmi jednoduchým vetám, ktoré sa týkajú jeho osoby a oblasti jeho záujmov, - porozumieť jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine, - porozumieť jednoduchým pokynom ako sa orientovať, - porozumieť jednoduchým otázkam na známe témy, - porozumieť hlavnej myšlienke vypočutého jednoduchého textu za predpokladu, že je hovorený zreteľne, je starostlivo artikulovaný a porozumenie je podporené vizuálnymi podnetmi.
Čítanie s porozumením - receptívne činnosti a stratégie
Žiak na konci 4. ročníka dokáže: - identifikovať hlásky, - vyhľadať známe slová a základné slovné spojenia, - porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety na známe témy, - prečítať a porozumieť jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine a jednoduchým orientačným pokynom, - porozumieť hlavnej myšlienke jednoduchého textu na známu tému, - prečítať a porozumieť veľmi krátkym jednoduchým textom, napr. na plagátoch, pohľadniciach.
Ústny prejav - produktívne činnosti a stratégie
Žiak na konci 4. ročníka dokáže: - pýtať sa jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, - odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, napr. o sebe, o svojej rodine, o kamarátoch,

<ul style="list-style-type: none"> - porozumieť a riadiť sa krátkymi a jednoduchými pokynmi, - používať čísla, základné číslovky, údaje o čase, - porozumieť časovým údajom v rámci denného režimu, týždňa, mesiaca a roka, - jednoduchým spôsobom opísať seba, svoj domov, školu, spolužiakov, - dohovoriť sa jednoduchým spôsobom s partnerom v krátkom dialógu na známe témy
Písomný prejav - produktívne činnosti a stratégie
<p>Žiak na konci 4. ročníka dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne napísať všetky písmená abecedy, - správne odpísať slová, krátke vety, - napísať vlastné meno, adresu, vek, - napísať krátky pozdrav a pohľadnicu.

Obsahové štandardy

Obsahový štandard			
Kompetencie:	Funkcie:	Interakčné schémy:	Jazyková dimenzia:
<p>Choosing from given options</p> <p><i>Vybrať si z ponúkaných možností</i></p>	<p>Describing</p> <p><i>Opísať</i></p>	<p>The house is next to the cinema.</p> <p>My pencil is new.</p> <p>We have got 26 books.</p>	<p>Neurčitý a určitý člen.</p> <p>Predložky určujúce smer a miesto <i>between, next to, from</i>.</p> <p>Základné číslovky 10-30.</p> <p>Časovanie slovesa <i>have got</i> v oznamovacej vete, tvorba otázky a záporu.</p>
<p>Expressing feelings</p> <p><i>Vyjadriť pocity</i></p>	<p>Expressing joy, happiness, satisfaction</p> <p><i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie</i></p> <p>Expressing sadness, dejection</p> <p><i>Vyjadriť smútok, sklúčenosť</i></p>	<p>She's nice and clever.</p> <p>It's perfect.</p> <p>I'm sad today.</p> <p>They aren't happy.</p> <p>It isn't nice.</p>	<p>Skrátené tvary pomocných slovíčok <i>to be, have got</i>.</p> <p>Spojky <i>and, but, or</i>.</p> <p>Príslovky času <i>now, today</i>.</p>
<p>Expressing interests and tastes</p> <p><i>Predstaviť záľuby a vkus</i></p>	<p>Expressing likes and respects</p> <p><i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</i></p> <p>Expressing dislikes about sb/sth</p> <p><i>Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád</i></p>	<p>I love/like English.</p> <p>I'm watching TV now.</p> <p>Does your brother like football?</p> <p>I don't like cakes.</p> <p>He doesn't like computer games.</p>	<p>Jednoduchý prítomný čas základných plnovýznamových slovíčok, tvorba otázky a záporu.</p> <p>Prítomný priebehový čas, tvorba otázky a záporu.</p>
<p>Setting, stating, taking a stance towards rules and obligations</p> <p><i>Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</i></p>	<p>Expressing a command/prohibition</p> <p><i>Vyjadriť príkaz/zákaz</i></p>	<p>Open/Close the door.</p> <p>Don't run/talk.</p> <p>Sit down/Stand up.</p> <p>Listen. Read. Sing. Come here.</p> <p>Turn right.</p>	<p>Rozkazovací spôsob.</p>
	<p>Asking sb for sth</p> <p><i>Žiadať niekoho o niečo</i></p>	<p>Give me your exercise book, please.</p> <p>Can I go to the toilet,</p>	

<p>Making and responding to an offer</p> <p><i>Dať ponuku a reagovať na ňu</i></p>	<p>Responding to a request <i>Odpovedať na žiadosť</i></p> <p>Suggesting sb do sth <i>Navrhnúť niekomu, aby niečo urobil</i></p> <p>Suggesting sb do sth together <i>Navrhnúť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili</i></p> <p>Offering help <i>Ponúknuť pomoc</i></p> <p>Responding to a suggestion <i>Odpovedať na návrh</i></p>	<p>please?</p> <p>Yes. Ok. No, sorry.</p> <p>Can you visit me today?</p> <p>Let's play.</p> <p>Can I help you?</p> <p>Ok. Yes, please. Thanks. No, thank you. These flowers are for you.</p>	<p>Osobné zámená.</p> <p>Sloveso <i>can</i> v žiadosti.</p> <p>Spojenie <i>let's</i> + <i>sloveso</i>.</p> <p>Predložka <i>for</i>.</p>
<p>Reacting at the first meeting</p> <p><i>Reagovať pri prvom stretnutí</i></p>	<p>Introducing sb <i>Predstaviť niekoho</i></p> <p>Introducing oneself <i>Predstaviť sa</i></p> <p>Responding to an introduction <i>Reagovať na predstavenie niekoho</i></p> <p>Welcoming <i>Privítať</i></p>	<p>This is my friend Jane. She's from England. They work in a hospital. My mother's name is Mia. She's my sister. I've got one sister and two brothers.</p> <p>My name is Tina Jones. I'm from Slovakia. I come from Slovakia. I live in a small town.</p> <p>Hello. I'm Jane. How are you? Fine, thanks. And you?</p> <p>Welcome. Come in. We can play with our toys together.</p>	<p>Privlastňovací pád.</p> <p>Základné privlastňovacie zámená.</p> <p>Jednoduchý prítomný a prítomný čas, tvorba otázky a záporu.</p> <p>Spojka <i>with</i>.</p>
<p>Making a phone call</p> <p><i>Telefonovať</i></p>	<p>Beginning a phone call <i>Začať rozhovor</i></p> <p>Ending a phone call <i>Ukončiť rozhovor</i></p>	<p>Hello. 235689. This is Peter. Peter, here. Can you spell your name? Peter speaking. Is Jo there, please? When have we got the tennis match?</p> <p>See you at school. Bye. Goodbye.</p>	<p>Opytovacie zámeno <i>when</i>.</p> <p>Predložky času <i>on, in, at</i>.</p>

Tematické okruhy

Predložený dokument stanovuje základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce tematické okruhy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade

spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú na našich školách. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína. Naplnenie každého tematického okruhu konkrétnou slovnou zásobou sa odvíja od používaných materiálo-didaktických prostriedkov a korešponduje s rozvíjanými kompetenciami, ktoré sú stanovené v obsahovom štandarde.

Uvedené tematické okruhy sú odporúčané, nie povinné.

Rodina a spoločnosť - osobné údaje, rodina - vzťahy v rodine

Náš domov - môj dom/byt, domov a jeho okolie

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie - ľudské telo, fyzické charakteristiky

Človek na cestách - dopravné prostriedky

Vzdelávanie - škola a jej zariadenie, učebné predmety

Človek a príroda - zvieratá, počasie, rastliny

Voľný čas a záľuby - záľuby

Výživa a zdravie - zdravé stravovanie, jedlá

Uprostred multikultúrnej spoločnosti - cudzie jazyky, rodinné sviatky, zblížovanie kultúr

Odievanie a móda - základné druhy oblečenia

Šport nám, my športu - druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne

Obchody - obchody a nakupovanie

Krajiny, mestá a miesta - moja krajina a moje mesto

Vzory - dieťa a jeho vzory

Začlenenie prierezových tém:

<p>OSR Osobnostný a sociálny rozvoj (žiak...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja pozitívny vzťah ku komunikácii s druhými, správne vystupovanie - spoznáva sám seba, svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíja si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedľávanie - rešpektuje názory, potreby a práva ostatných - si pestuje kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíja sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi (I love you, mum. I love you, dad.) - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi – empatiu
<p>ENV Environmentálna výchova (žiak...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak si buduje a rozvíja pozitívny vzťah k svojim, ale aj cudzím veciam (hračky, predmety v škole, v izbe a pod.) - žiak si posilňuje pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu - žiak je citlivý na aktuálny stav prírody a prejavy ničenia prírody a životného prostredia - sa stáva poriadkumilovným - uprace si po sebe
<p>VMaR Výchova k manželstvu a rodičovstvu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
<p>OŽZ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíja starostlivosť o svoje zdravie a buduje si úctu voči

Ochrana života a zdravia (žiak...)	<ul style="list-style-type: none"> vlastnému telu - žiak sa učí aktivite - si pestuje pozitívny vzťah k športu, vyjadruje svoj postoj k jednotlivým aktivitám a športom - vie vymenovať zdravé a nezdravé jedlá - dodržiava správnu životosprávu - vie, že konzumácia ovocia a zeleniny je pre zdravie veľmi dôležitá
MV Mediálna výchova	<ul style="list-style-type: none"> - zodpovedne narába s mediálnymi pomôckami (rádio, notebook, projektor a pod.) - prijíma, analyzuje, hodnotí mediálny obsah, komunikuje o obsahu, porovnáva ho a určuje - dokáže rozlíšiť skutočnú realitu od fikcie
MKV Multikultúrna výchova (žiak...)	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja kladný vzťah k vianočným, veľkonočným tradíciám, porovnáva tradície v Anglicku a na Slovensku, rešpektuje rozdiely - Halloween – vie pomenovať tento sviatok, pozná tradíciu tohto sviatku a dokáže pomenovať niektoré predmety, ktoré súvisia s týmto sviatkom - spoznáva históriu, zvyky, tradície anglickej kultúry, akceptuje ich a dokáže s nimi spolupracovať - vie pozdraviť v cudzom jazyku, zaželať všetko najlepšie - cvičí správnu výslovnosť slov
DV Dopravná výchova	<ul style="list-style-type: none"> - pozná základné farby na semafore, a vie čo znamenajú - pomenúva dopravné prostriedky, určuje či sú rýchle alebo pomalé
RLK Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra	<p>pestuje si úctu k vlasti, kraju, i k sebe samému toleruje inú kultúru a jej zvyky vymenuje obľúbené jedlá ľudovej kuchyne opisuje tradície svojho regiónu počas rôznych sviatkov: Vianoce, Nový rok, Veľká noc a pod. uznáva a rešpektuje názory iných</p>
FIG Finančná gramotnosť	<ul style="list-style-type: none"> - vychovávať žiakov k hospodárnemu zaobchádzaniu s pomôckami a pracovnými zošitmi MAT - viesť žiakov k hodnotovej orientácii peňazí
ČITATELSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať kladný vzťah ku knihe - správna výslovnosť pri čítaní textu - porozumenie krátkemu textu - vzbudiť záujem o čítanie

3. *Matematika a práca s informáciami* *Predmet: Matematika*

<https://www.minedu.sk/data/att/22037.pdf>

Voliteľné (disponibilné) hodiny a ich využitie

Na posilnenie časovej dotácie je k povinnému učebnému predmetu Matematika pridaná 1 hodina týždenne v 1., 2. a 3. ročníku. V 4. ročníku je bez rozšírenia učiva. Časová dotácia je využitá na nové metódy vyučovania s dôrazom na osobnostný rozvoj žiaka. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu a to na:

- precvičovanie matematických operácií
- riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie
- rozvoj čitateľskej gramotnosti
- riešenie slovných úloh
- rysovanie

3.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vzdelávací štandard učebného predmetu matematika ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia.

Predmet matematika je na primárnom stupni vzdelávania prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Výučba matematiky musí byť vedená snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku s **propedeutickými postupmi** prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom i divergentných úloh, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore.

Získané základné matematické vedomosti umožňujú rozvíjať matematickú gramotnosť novej kvality, ktorá by sa mala prelínať celým základným matematickým vzdelaním a vytvárať predpoklady pre ďalšie úspešné štúdium matematiky a pre celoživotné vzdelávanie.

Na posilnenie časovej dotácie je k povinnému učebnému predmetu Matematika pridaná 1 hodina týždenne v 1., 2. a 3. ročníku bez rozšírenia učiva. Časová dotácia je využitá na nové metódy vyučovania s dôrazom na osobnostný rozvoj.

Vzdelávací obsah matematiky v 1.- 4. ročníku základnej školy je rozdelený na päť tematických okruhov, čo sa zachováva aj pre ostatné stupne vzdelávania, pričom na každom stupni explicitne nemusí byť zastúpený každý tematický okruh:

- ✓ Čísla, premenná a početné výkony s číslami,
- ✓ Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy,
- ✓ Geometria a meranie ,
- ✓ Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika
- ✓ Logika, dôvodenie, dôkazy

Učivo v tematickom okruhu **Čísla, premenná a početné výkony s číslami** zastáva na 1. stupni ZŠ významné miesto pri vytváraní pojmu prirodzeného čísla, početných výkonov s týmito číslami a pri príprave zavedenia písmena (premennej) vo význame čísla.

V ďalšom tematickom okruhu **Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy**, žiaci majú v realite objavovať kvantitatívne a priestorové vzťahy a určité typy ich systematických zmien. Zoznamujú sa s veličinami a ich prvotnou reprezentáciou vo forme, tabuliek, grafov a diagramov. V jednoduchých prípadoch tieto aj graficky znázorňujú.

V tematickom okruhu **Geometria a meranie**, žiaci vytvárajú priestorové geometrické útvary podľa určitých pravidiel. Zoznamujú sa najznámejšími rovinnými útvarmi ako aj s ich rysovaním. Objasňujú základné vlastnosti geometrických útvarov. Učia sa porovnávať, odhadovať a merať dĺžku, zoznámia sa jednotlivými dĺžkovými mierami. Riešia primerané metrické úlohy z bežnej reality.

Ďalšou súčasťou matematického vzdelávania žiakov na 1. stupni ZŠ je **Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika**. Tento tematický okruh na 1. stupni ZŠ sa objavuje len v podobe úloh. Žiaci takéto úlohy na 1. stupni ZŠ riešia manipulatívnou činnosťou s konkrétnymi objektmi, pričom vytvárajú rôzne skupiny predmetov podľa určitých pravidiel (usporadúvajú, rôzne zoskupujú). Pozorujú frekvenciu výskytu určitých javov, udalostí

a zaznamenávajú ich.

Tematický okruh **Logika, dôvodenie, dôkazy** na 1. stupni ZŠ sa objavuje v len podobe úloh. Žiaci riešia úlohy v ktorých posudzujú z hľadiska pravdivosti a nepravdivosti primerané výroky z matematiky a zo životných situácií.

3.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom učebného predmetu matematika na primárnom stupni ZŠ je induktívnym poznaním ,zakladajúcim sa na žiackych skúsenostiach, rozvíjanie tých schopností, pomocou ktorých sa pripraví na samostatné získavanie základných matematických poznatkov a schopností. Na dosiahnutie tohto cieľa, majú získať také skúsenosti, ktoré vyústia do poznávacích metód zodpovedajúcich veku žiakov.

CIELE PREDMETU

Žiaci na primárnom stupni vzdelávania majú dosiahnuť nasledujúce ciele:

- osvojiť si základné matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- pracovať s prirodzenými číslami (v obore do 10 000) tak, ako to bližšie špecifikuje vzdelávací štandard,
- používať zlomky na propedeutickej, prípravnej úrovni,
- identifikovať a správne pomenovať funkčné vzťahy medzi číslami,
- objavovať pravidlá vytvorených postupností a dopĺňať ich,
- orientovať sa v tabuľkách, grafoch a vytvárať ich,
- identifikovať, pomenovať, narysovať a správne označiť geometrické útvary bližšie špecifikované vo vzdelávacom štandarde,
- odhadnúť a presne odmerať dĺžku útvaru, premeniť jednotky dĺžky (mm, cm, dm, m, km).
- používať matematiku ako jeden z nástrojov na riešenie problémov reálneho života (vrátane postupného nadobúdania finančnej gramotnosti),
- rozvíjať zručnosti súvisiace s procesom učenia sa,
- rozvíjať poznávacie procesy a myšlienkové operácie,
- upevniť kladné morálne a vôľové vlastnosti (samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, kritiku, sebakritiku, dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom i verejnom kontexte),
- rozvíjať kľúčové kompetencie v sociálnej a komunikačnej oblasti.

3.3 Kľúčové kompetencie

A) sociálne komunikačné spôsobilosti

- súvislé a výstižné vyjadrovanie

- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, vyjadriť svoj názor

- na základnej úrovni využíva technické prostriedky – kalkulačky

- veku primerané presné použitie materinského a odborného jazyka a správna aplikácia postupne sa rozširujúcej matematickej symboliky, vhodné využívanie tabuliek, grafov a diagramov. Využívanie pochopených a osvojených pojmov, postupov a algoritmov ako prostriedkov pri riešení úloh.

B) kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- používa základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodennom živote

- v súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne aj na kalkulačke, rozvíjať numerické zručnosti žiakov

- na základe skúseností a činností rozvíjanie orientácie žiakov v rovine a v priestore.

C) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- získa základy algoritmického myslenia

- spolu s ostatnými učebnými predmetmi sa podieľať na primeranom rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT (kalkulátory, počítače) k vyhľadávaniu, spracovaniu a

uložení informácií. D) kompetencia učiť sa

- uplatňuje základy rôznych techník učenia a osvojovania si poznatkov
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach
- uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok

E) kompetencia riešiť problémy

- rozvoj logického myslenia
- hľadať možnosti riešenia problémov
- riešením úloh a problémov postupné budovanie vzťahu medzi matematikou a realitou. Na základe využitia induktívnych metód získavania nových vedomostí, zručnosti a postojov, rozvíjať matematické nazeranie, logické a kritické myslenie
- systematické vedenie žiakov k získavaniu skúseností s významom matematizácie reálnej situácie, tvorby matematických modelov a tým k poznaniu, že realita je zložitejšia ako jeho matematický model. Dostať sa bližšie k dennej praxi.

F) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadi a postupmi pri spoločnej práci
- systematickým, premysleným a diferencovaným riadením práce žiakov, podporiť a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastností žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebvýchova a sebvzdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom aj verejnom kontexte

G) kompetencie finančnej gramotnosti (ďalej FIG- finančná gramotnosť)

- finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí
- zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca - plánovanie a hospodárenie s peniazmi
- sporenie a investovanie

3.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

Podmienkou úspešného učenia sa žiakov je získanie žiakov pre učebnú činnosť a to nenásilnou, prirodzenou motiváciou. Hlavným motívom učenia je radosť z osvojeného poznatku, z vyriešeného problému, z objaveného postupu riešenia.

Metódy, ktoré sa blížia objaviteľskému postupu a rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov, sú už od najnižších ročníkov nielen prostriedkom, ale aj obsahom vzdelávania. Vo vyučovaní sa tieto metódy najúčinnejšie uplatňujú pri samostatnej práci žiakov s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Postupne od 1. ročníka sa majú zvyšovať nároky na rozsah, kvalitu a samostatnosť práce v školských zošitoch tak, aby sa ťažisko práce postupne presúvalo z pracovných zošitov na prácu s učebnicou a školským zošitom.

Účinnými prostriedkami pre pochopenie matematického učiva sú učebné pomôcky. Učiteľ využíva učebné pomôcky tak pri vytváraní matematických pojmov a objasňovaní súvislosti medzi nimi, ako aj pri upevňovaní učiva. Dbá o to, aby správne používal zásadu názornosti v závislosti od intelektovej úrovne triedy, aby nebrzdil rozvoj ich abstraktného myslenia, čo je jedným z dôležitých konečných cieľov vyučovania matematiky.

Metódy

- reprodukčná - (pri upevňovaní učiva, aby si žiaci vytvorili zručnosti a návyky, je to viackrát opakovaná činnosť)
- problémová (je zadaná úloha, žiaci ju nedokážu vyriešiť, hľadajú riešenie, príprava na projekty)
- heuristická - (metóda riadeného rozhovoru) žiaci na základe odpovedí na otázky sami dospejú k novému pojmu. Učiteľ má naviesť žiaka na správnu odpoveď.

- výskumná - tvorivá činnosť žiaka, napr. zisti údaje: výška všetkých členov rodiny, ceny tovaru- žiaci zbierajú údaje, robia tzv. prieskum (4. ročník)
- analytická - postup od celku k časti, od neznámeho k známemu, od hľadaného k poznanému

Formy

- samostatná práca
- práca vo dvojiciach
- skupinová práca
- praktické činnosti
- vyučovacia hodina v učebni s interaktívnou tabuľou
- práca s počítačom

3.5 Učebné zdroje

Učebnice a pracovné zošity spolu s bežnými školskými zošitmi sú dôležitými prostriedkami práce na vyučovacích hodinách pri plnení domácich úloh a pri príprave na vyučovanie. Učiteľ zadáva domáce cvičenia neformálne a ukladá len také úlohy, o ktorých vie, že ich žiaci v určenom čase dokážu samostatne vypracovať. Aj pri zadávaní domácich prác uplatňuje diferencovaný prístup. Niektoré domáce úlohy môžu byť dobrovoľné a môžu mať problémový charakter, podporujúce iniciatívu, rozvoj schopností a záujem žiakov o matematiku.

Používame : pracovné zošity a učebnice, ktoré sú schválené MŠVVaŠ SR.

Ďalšími veľmi dobrými pomôckami sú vystrihovacie kartóny - s číslami: čísla a hry pre 1. a 2. ročník, metodické príručky, technické materiálne prostriedky:

- demonštračné- tabuľa, krieda, veľké stovkové počítadlo, model číselnej osi, rysovacie demonštračné pomôcky (kružidlo, 2 trojuholníky, lineá), modely telies
- žiacke- kartičky s číslami, s bodkovou symbolikou, písacie a rysovacie potreby (kružidlo, lineár, trojuholník s ryskou), dvadsiatkové počítadlo, stovkové počítadlo malé, modely geometrických útvarov, modely peňazí...
- audiovizuálne meotar, video, TV, počítače – IKT
- didaktický a knižný materiál na so zaujímavými úlohami na rozvíjanie logického myslenia nadaných žiakov

Učiteľ by si mal premyslieť a zvážiť, aké uč. pomôcky do vyučovania zaradí, koľko času venuje práci s pomôckami, a akú formu práce použije.

Vyučujúci vhodným spôsobom upozorňuje žiakov na možnosť získania ďalších poznatkov z matematických a hádankárskych rubriek v detských časopisoch a na detskú populárno-náučnú literatúru.

3.6 Hodnotenie žiaka

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju. Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete Matematika sa vykonáva klasifikáciou - známku, žiaci majú však mať možnosť byť pozitívne hodnotení za svoje aktivity a majú vedieť, čo už zvládli a čo ešte majú zvládnuť, napr. môže byť na nástenke tabuľka, v ktorej sú zaznačené činnosti, ktoré žiak zvládol

Pri skúšaní, hodnotení a klasifikácii žiackych učebných výkonov učiteľ sa má riadiť

zásadou, že zisťovať a hodnotiť treba to, čo žiak vie, a nesnažiť sa v prvom rade odhaľovať jeho nedostatky, aj keď bez ich poznania nemožno pristúpiť k ich odstráneniu.

Vyučujúci vhodným spôsobom upozorňuje žiakov na možnosť získania ďalších poznatkov z matematických a hádankárskych rubriek v detských časopisoch a na detskú populárno - náučnú literatúru.

Hodnotenie žiakov:

1. Päťminútovky, bleskovky sú hodnotené uvedením počtu chýb, resp. bodovacím systémom, samostatné práce, tematické previerky, polročné a koncoročné práce a testy sú klasifikované známku podľa percentuálnej stupnice.
2. Čiastkové výborné výkony žiaka učiteľ hodnotí slovne.
3. Ústne odpovede žiakov sú klasifikované známku.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tematickom celku 3 Vnútny systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

3.7 Obsahové a výkonové štandardy

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Na hodinách matematiky sa tiež kladie dôraz na rozvoj žiackych schopností a zručností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov. Proces získavania nových matematických vedomostí u žiakov musí učiteľ realizovať s prevahou pozorovania a experimentovania v ich prirodzenom prostredí. Učiteľ by mal tiež naučiť žiakov správne klásť otázky, odhadnúť výsledky i korektne formulovať závery. Učenie matematiky by malo byť pre žiakov zaujímavé, aby sa u nich formoval pozitívny vzťah k matematike a aby ju vnímali ako nástroj na riešenie problémových úloh každodenného života.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov.

1. ročník

ŠVP 4 hodiny, ŠkVP 1 hodina, spolu 5 hodín týždenne/165 hodín ročne

Prirodzené čísla 1 – 20 a 0	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> -určiť počet prvkov v skupine (počítaním po jednom, po dvoch, na prvý pohľad) a vyjadriť ho prirodzeným číslom, -vytvoriť (vyznačiť, oddeliť) skupinu s daným počtom prvkov, -porovnať počet prvkov v dvoch skupinách (počítaním i na prvý pohľad), -napísať a prečítať číslo, -rozložiť číslo na jednotky a desiatky, -zložiť číslo z jednotiek a desiatok, -použiť základné i radové číselky v číselnom obore do 20, -orientovať sa v číselnom rade, -vytvoriť vzostupný a zostupný číselný rad, -zobraziť číslo na číselnej osi, -doplniť chýbajúce čísla do vzostupného aj 	<ul style="list-style-type: none"> skupina, počet predmetov (prvkov) v skupine, číslo pár párny a nepárny počet predmetov viac, menej, rovnako prirodzené čísla 1 – 20 a 0 jednotky, desiatky rozklad čísla na jednotky a desiatky prvý, druhý, tretí, ..., dvadsiaty číselný rad pojmy súvisiace s orientáciou v číselnom rade: pred, za, hneď pred, hneď za, predposledný, posledný, nasledujúci, predchádzajúci vzostupný číselný rad (od najmenšieho čísla po najväčšie číslo) zostupný číselný rad (od najväčšieho čísla po

<p>zostupného číselného radu, -vymenovať niekoľko čísel menších (väčších) ako dané číslo, -usporiadať čísla podľa veľkosti vzostupne i zostupne, -porovnať dve čísla a výsledok porovnania zapísať pomocou relačných znakov $>$, $<$, $=$, -vyriešiť jednoduché nerovnice, -vyriešiť slovné úlohy na porovnávanie.</p>	<p>najmenšie číslo) číselná os relačné znaky $>$, $<$, $=$ nerovnice (na propedeutickej úrovni) slovné úlohy na porovnávanie charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako</p>
--	---

Sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže: -sčítať a odčítať prirodzené čísla v číselnom obore do 20 bez prechodu cez základ 10, -použiť znaky +, -, =, -vytvoriť príklady na sčítanie a odčítanie k danej situácii (matematizácia reálnej situácie), -vytvoriť slovné úlohy k danému numerickému príkladu na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20 bez prechodu cez základ 10, -sčítať a odčítať prirodzené čísla v číselnom obore do 20 s prechodom cez základ 10 na úrovni manipulácie, -vyriešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20 bez prechodu cez základ 10, -vyriešiť jednoduché rovnice.</p>	<p>sčítanie, odčítanie znaky +, -, = sčítanie a odčítanie na modeloch (dynamický model, statický model) sčítanie a odčítanie pomocou znázornenia sčítanie počítaním po jednom, dopočítaním druhého sčítanca k prvému, dopočítaním menšieho sčítanca k väčšiemu sčítanie a odčítanie použitím zautomatizovaného spoja jednoduché slovné úlohy typu: určiť súčet, keď sú dané dva sčítance zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek určiť jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek porovnať rozdielom rovnice (na propedeutickej úrovni)</p>

Geometria a meranie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže: -rozlíšiť, pomenovať a nakresliť krivú, otvorenú i uzavretú čiaru, -rozlíšiť, pomenovať, narysovať rovnú čiaru, -rozlíšiť, pomenovať, nakresliť rovinné geometrické útvary, -rozlíšiť a pomenovať priestorové geometrické útvary, -umiestniť (dokresliť) rovinné a priestorové geometrické útvary podľa pokynov, -určiť polohu geometrických útvarov v priestore, -porovnať a usporiadať (vzostupne, zostupne) predmety podľa dĺžky (výšky, šírky, ...), -odmerať dĺžku (výšku, šírku, ...) daného predmetu pomocou neštandardných jednotiek dĺžky, -nájsť a vyznačiť cestu v jednoduchom bludisku, labirinte, -na základe symbolov \uparrow \rightarrow \downarrow \leftarrow nakresliť (narysovať) v štvorcovej sieti obrázok, -pomocou symbolov \uparrow \rightarrow \downarrow \leftarrow popísať obrázok v štvorcovej sieti, -v štvorcovej sieti dokresliť (dorysovať) osovo</p>	<p>rovinné geometrické útvary: krivá čiara, rovná čiara, otvorená a uzavretá čiara, kruh, štvorec, trojuholník, obdĺžnik kreslenie, rysovanie priestorové geometrické útvary: kocka, valec, guľa vpravo, vľavo, hore, dole, nad, pod, do, na, pred, za, vedľa, medzi, vpredu, vzadu pojmy pre porovnávanie: dlhší, kratší, vyšší, nižší, širší, užší, najdlhší, najkratší, najnižší, neštandardné jednotky dĺžky (stopa, palec, dľaň, lakeť, iný predmet – napr. spinka) bludisko, labyrint symboly na orientáciu v štvorcovej sieti: \uparrow \rightarrow \downarrow \leftarrow kreslenie a rysovanie obrázkov v štvorcovej sieti zhodné zobrazenie – osová súmernosť (na propedeutickej úrovni)</p>

súmerný obrázok.	
------------------	--

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> -roztriediť predmety, objekty, čísla podľa toho, či danú vlastnosť majú alebo nemajú, -roztriediť predmety, objekty a čísla podľa jedného alebo viacerých znakov, -určiť vlastnosť, podľa ktorej boli predmety, objekty, čísla roztriedené, -určiť vlastné kritérium triedenia, -rozhodnúť o pravdivosti (nepravdivosti) tvrdenia, -sformulovať pravdivý alebo nepravdivý výrok, -vytvoriť negáciu jednoduchého výroku, -rozlíšiť a správne použiť kvantifikované výroky, -porovnať dva objekty podľa danej vlastnosti, -identifikovať jednoduché pravidlo vytvorenia danej postupnosti, -doplniť do postupnosti niekoľko chýbajúcich znakov, symbolov, čísel, obrázkov, -nájsť niekoľko rôznych spôsobov usporiadania predmetov, znakov, symbolov, -vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20, -orientovať sa v jednoduchej tabuľke, identifikovať riadok, stĺpec, údaj, -doplniť údaje do jednoduchej tabuľky, -určiť na digitálnych i ručičkových hodinách celé hodiny -znázorniť na digitálnych i ručičkových hodinách celé hodiny. 	<p>predmety, objekty, čísla, ktoré danú vlastnosť majú a ktoré danú vlastnosť nemajú</p> <p>triedenie podľa farby, tvaru, veľkosti, materiálu, dichotomické triedenie (výsledkom triedenia sú dve skupiny) podľa dvoch vlastností, dichotomické triedenie bez určenia vlastnosti, trichotomické triedenie (výsledkom triedenia sú tri skupiny) podľa troch vlastností, trichotomické triedenie bez určenia vlastnosti</p> <p>pravda, nepravda pravdivosť, nepravdivosť veta, tvrdenie</p> <p>kvantifikované výroky: všetky, nie všetky, všetci, nie všetci, žiaden, každý, niekto, nikto, nič</p> <p>porovnávanie podľa veľkosti, dĺžky, výšky, veku, rýchlosti, množstva, počtu objektov v skupinách a pod.</p> <p>postupnosť znakov, symbolov, čísel, obrázkov nepriamo sformulované úlohy tabuľka, riadok, stĺpec, údaj hodiny (čas)</p>

2. ročník

ŠVP 4 hodiny, ŠkVP 1 hodina, spolu 5 hodín týždenne/165 hodín ročne

Sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20 s prechodom cez základ 10	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sčítať a odčítať prirodzené čísla v číselnom obore do 20 s prechodom cez základ 10, - sčítať (odčítať) čísla v ľubovoľnom poradí pri riešení úloh, - vyriešiť jednoduché rovnice na sčítanie a odčítanie, - vyriešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20, - vyriešiť zložené slovné úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20, - vytvoriť jednoduché i zložené slovné úlohy k danému numerickému príkladu na sčítanie a 	<p>sčítanie počítaním po jednom, dopočítaním druhého sčítanca k prvému, dopočítaním menšieho sčítanca k väčšiemu</p> <p>sčítanie a odčítanie použitím zautomatizovaného spoja</p> <p>rovnice (na propedeutickej úrovni)</p> <p>jednoduché slovné úlohy typu: určiť súčet, keď sú dané sčítance zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek určiť jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek porovnať rozdielom</p>

<p>odčítanie v číselnom obore do 20,</p> <p>- sčítat' viac rovnakých sčítancov, - odčítat' viac rovnakých menšiteľov.</p>	<p>zložená slovná úloha typu: určiť súčet, keď sú dané tri sčítance určiť rozdiel, keď je daný menšenec a dva menšitele propedeutika násobenia a delenia prirodzených čísel</p>
---	---

Vytváranie prirodzených čísel v číselnom obore do 100	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - určiť počet prvkov v skupine a vyjadria ho prirodzeným číslom, - vytvoriť (vyznačiť, oddeliť) skupinu s daným počtom prvkov, - napísať a prečítať číslo, - rozlíšiť a správne použiť pojmy číslo, číslica, cifra, - rozlíšiť jednociferné, dvojciferné a trojciferné číslo, - rozložiť dvojciferné číslo na jednotky a desiatky, - zložiť z jednotiek a desiatok dvojciferné číslo, - použiť radové číslovky v číselnom obore do 100, - orientovať sa v číselnom rade, - vytvoriť vzostupný a zostupný číselný rad, - doplniť chýbajúce čísla do vzostupného aj zostupného číselného radu, - zobrazit' číslo na číselnej osi, - usporiadať čísla podľa veľkosti vzostupne i zostupne, - porovnať dve čísla a výsledok porovnania zapísať pomocou relačných znakov <, >, =. - vymenovať niekoľko čísel menších (väčších) ako dané číslo, - vyriešiť jednoduché nerovnice, - vyriešiť slovné úlohy na porovnávanie. 	<p>počítanie po dvoch, troch, ..., po jednotkách, po desiatkach prirodzené čísla 1 – 100 a 0 číslo, číslica, cifra jednociferné číslo, dvojciferné číslo, trojciferné číslo jednotky, desiatky</p> <p>rozklad čísla na jednotky a desiatky prvý, piaty, ..., dvadsiaty piaty, ..., stý číselný rad</p> <p>pojmy súvisiace s orientáciou v číselnom rade: pred, za, hneď pred, hneď za, prvý, druhý, ..., predposledný, posledný</p> <p>vzostupný a zostupný číselný rad číselná os</p> <p>väčšie, menšie, rovné, najväčšie, najmenšie relačné znaky <, >, =.</p> <p>nerovnice (na propedeutickej úrovni)</p> <p>slovné úlohy na porovnávanie charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako</p>

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v číselnom obore do 100	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sčítat' prirodzené čísla spamäti, - odčítat' prirodzené čísla spamäti, - sčítat' prirodzené čísla písomne, - odčítat' prirodzené čísla písomne, - pri riešení úloh využiť komutatívnosť sčítania, - vyriešiť jednoduché rovnice v číselnom obore do 100, - vyriešiť jednoduché slovné úlohy v číselnom obore do 100, 	<p>pamäťové sčítanie a odčítanie: sčítanie a odčítanie celých desiatok sčítanie dvojciferného a jednociferného čísla bez prechodu cez základ 10, odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného bez prechodu cez základ 10 sčítanie dvojciferného čísla a celej desiatky, odčítanie celej desiatky od dvojciferného čísla sčítanie dvojciferného čísla a jednociferného čísla s prechodom cez základ 10, odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného s prechodom cez základ 10 sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ 10 sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ 10</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vyriešiť zložené slovné úlohy v číselnom obore do 100, - pri riešení slovných úloh vykonať kontrolu správnosti. 	<p>algoritmus písomného sčítania a odčítania dvoch prirodzených čísel bez prechodu i s prechodom cez základ 10</p> <p>sčítanie troch a viacerých prirodzených čísel</p> <p>komutatívnosť ako vlastnosť sčítania (na propedeutickej úrovni)</p> <p>rovnice (na propedeutickej úrovni)</p> <p>jednoduché slovné úlohy na sčítanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> určiť súčet, ak sú dané sčítance zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek <p>jednoduché slovné úlohy na odčítanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> určiť rozdiel dvoch čísel zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek <p>porovnať rozdielom zložené slovné úlohy typu: $a + b + c$, $a + b - c$, $a - b + c$, $a - b - c$ kontrola správnosti (skúška správnosti)</p>
--	--

Geometria a meranie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyznačiť bod a pomenujú ho, - narysovať, označiť a pomenovať priamku, polpriamku, úsečku, - vyznačiť bod, ktorý danému útvaru (úsečke, priamke, polpriamke) patrí, resp. nepatrí, - vyznačiť úsečku na priamke, polpriamke, - narysovať úsečku, ak sú dané dva krajné body, - odmerať dĺžku predmetu za pomoci pravítka (s presnosťou na centimetre) a výsledok merania zapísať, - odmerať dĺžku úsečky (s presnosťou na centimetre), - porovnať a usporiadať úsečky podľa dĺžky, - narysovať úsečku danej dĺžky (s presnosťou na centimetre), - odmerať vzdialenosť za pomoci metra i pásma (s presnosťou na metre) a výsledok merania zapísať, - správne použiť a označiť jednotky dĺžky, - pri meraní dĺžky použiť vhodný nástroj na meranie a zvoliť vhodnú jednotku dĺžky, - odmerať dĺžku za pomoci neštandardných jednotiek, - narysovať uzavretú čiaru, - identifikovať a pomenovať mnohoúhelníky, - identifikovať strany a vrcholy rovinných geometrických útvarov, - v štvorcovej sieti dokresliť (dorysovať) zhodný obrázok, - postaviť jednoduchú stavbu z kociek podľa vzoru a podľa obrázka. 	<p>bod, označenie bodu veľkým tlačným písmenom (A, B,...)</p> <p>priamka, polpriamka, úsečka</p> <p>bod patrí (nepatrí) útvaru, bod leží (neleží) na útvaru</p> <p>krajné body úsečky</p> <p>jednotky dĺžky: milimeter (mm), centimeter (cm), meter (m)</p> <p>dĺžka úsečky v centimetroch</p> <p>porovnávanie a usporiadanie úsečiek pomocou prúžku papiera, meraním a odhadom,</p> <p>nástroje na meranie dĺžky: pravítko, meter, meracie pásmo</p> <p>neštandardné jednotky dĺžky: palec, stopa, lakeť a pod.</p> <p>uzavretá čiara</p> <p>pomenovanie mnohoúhelníkov: trojuholník, štvoruholník, ...</p> <p>strana a vrchol rovinného geometrického útvaru</p> <p>zhodné zobrazenie – posunutie (na propedeutickej úrovni) v</p> <p>zor, obraz</p> <p>stavba z kociek</p>

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p>	<p>pravda, nepravda</p> <p>postupnosť znakov, symbolov, čísel, obrázkov</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozhodnúť o pravdivosti (nepravdivosti) tvrdenia, - identifikovať a popísať pravidlo vytvorenej postupnosti čísel, znakov, symbolov, - na základe identifikovaného pravidla doplniť do postupnosti niekoľko čísel, znakov, symbolov, - vytvoriť systém pri hľadaní a zapisovaní spôsobov usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov, - nájsť všetky rôzne spôsoby usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov, - určiť počet možností usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov, - vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 100, - zozbierať, zoskupiť, zaznamenať údaje rôznymi spôsobmi, - vytvoriť jednoduchú tabuľku a orientovať sa v nej, - doplniť do tabuľky chýbajúce údaje, využívať tabuľku ako nástroj na riešenie úloh, - označiť a pomenovať jednotky času, - určiť čas na digitálnych i ručičkových hodinách, - znázorniť čas na digitálnych i ručičkových hodinách, - doplniť chýbajúce čísla (znaky) podľa logického usporiadania (sudoku, magické štvorce), - vymenovať platidlá, - nájsť niekoľko spôsobov zaplatenia danej sumy, - vyriešiť primerané úlohy z oblasti finančnej gramotnosti. 	<p>pravidlo vytvorenia postupnosti znakov, symbolov, čísel, obrázkov doplnenie čísel, znakov, symbolov do postupnosti systém usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov spôsoby usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov počet všetkých možností usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov nepriamo sformulované úlohy zber údajov a ich zaznamenávanie rôznymi spôsobmi tabuľka, riadok tabuľky, stĺpec tabuľky, údaj</p> <p>jednotky času: hodina, minúta časové údaje: pol hodiny, štvrt' hodiny, trištvrt' hodiny</p> <p>sudoku s rozmermi max. 5x5 magický štvorec s rozmermi max. 4x4 platidlá: eurá (€), centy (c) numerické a slovné úlohy z oblasti finančnej gramotnosti</p>
--	---

3. ročník

ŠVP 4 hodiny, ŠkVP 1 hodina, spolu 5 hodín týždenne/165 hodín ročne

Násobenie a delenie v obore násobilky	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vymodelovať násobenie prirodzených čísel ako súčet viacerých rovnakých sčítancov a zapísať ho pomocou znaku násobenia (s rešpektovaním poradia činiteľov), - vymenovať čísla po 2, 3, 4, 5, ..., 10 vzostupne - vynásobiť prirodzené čísla v obore malej násobilky do 100 spamäti - zväčšiť dané číslo násobením niekoľkokrát, - vytvoriť príklady na násobenie k danej situácii, - pri riešení úloh využiť vzťah medzi sčítaním viacerých rovnakých sčítancov a násobením, - pri riešení úloh využiť komutatívnosť násobenia, - rozdeliť celok na skupiny danej veľkosti (delenie podľa obsahu), - rozdeliť celok na daný počet rovnakých častí 	<p>násobenie s využitím modelov (napr. grafické znázornenie, štvorcová sieť) rozlíšenie, že model $3 \cdot 4$ sa nerovná modelu $4 \cdot 3$ operácia „násobenie“, znak násobenia \cdot (krát) násobok čísla párne a nepárne číslo násobenie použitím zautomatizovaného spoja, násobilka niekoľkokrát viac komutatívnosť ako vlastnosť násobenia (na propedeutickej úrovni) delenie podľa obsahu (delenie po, rozdelenie na skupiny danej veľkosti) delenie na rovnaké časti (delenie na daný počet rovnakých častí) delenie, znak delenia : (delené) delenie použitím zautomatizovaného spoja</p>

<p>(delenie na rovnaké časti),</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapísať delenie podľa obsahu a delenie na rovnaké časti pomocou znaku delenia, - vymenovať čísla po 2, 3, 4, 5, ..., 10 zostupne, - vydeliť prirodzené čísla v obore násobilky do 100 spamäti, - zmenšiť dané číslo delením niekoľkokrát, - vytvoriť príklady na delenie k danej situácii, - pri riešení úloh využiť vzťah medzi odčítaním viacerých rovnakých menšiteľov a delením, - vyriešiť jednoduchú rovnicu na násobenie a delenie v číselnom obore do 100, - vyriešiť jednoduché slovné úlohy na násobenie a delenie prirodzených čísel v obore násobilky do 100, - vytvoriť jednoduché slovné úlohy k danému numerickému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100, - overiť správnosť riešenia (výsledku) úlohy, - k slovnej úlohe sformulovať otázku a zoštylizovať správnu odpoveď, - pomenovať jednu časť celku, - určiť, aká časť celku je vyznačená (oddelená). 	<p>niekoľkokrát menej matematizácia reálnej situácie jednoduché slovné úlohy typu: určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov zväčšiť dané číslo niekoľkokrát rozdeliť dané číslo na daný počet rovnako veľkých častí (delenie na rovnaké časti) rozdeliť dané číslo na čísla danej veľkosti (delenie podľa obsahu) zmenšiť dané číslo niekoľkokrát porovnať podielom kontrola správnosti riešenia slovnej úlohy otázka a odpoveď k slovnej úlohe jedna časť celku: polovica, tretina, štvrtina, časť celku: dve tretiny, tri štvrtiny,</p>
--	--

Vytváranie prirodzených čísel v číselnom obore do 10 000	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - určiť počet prvkov v skupine a vyjadriť ho prirodzeným číslom, - napísať a prečítať číslo, - rozlíšiť jednociferné, dvojciferné, trojciferné a štvorciferné číslo, - rozložiť trojciferné číslo na jednotky, desiatky, stovky, - rozložiť štvorciferné číslo na jednotky, desiatky, stovky, tisícky, - zložiť z jednotiek, desiatok a stoviek trojciferné číslo, - zložiť z jednotiek, desiatok, stoviek a tisícok štvorciferné číslo, - orientovať sa v číselnom rade, - vytvoriť vzostupný a zostupný číselný rad, - doplniť chýbajúce čísla do vzostupného aj zostupného číselného radu, - zobraziť číslo na číselnej osi, - usporiadať čísla podľa veľkosti vzostupne i zostupne, - porovnať dve čísla a výsledok porovnania zapísať pomocou znakov $>$, $<$, $=$, - vymenovať niekoľko čísel menších (väčších) ako dané číslo, - vyriešiť jednoduché nerovnice, - vyriešiť slovné úlohy na porovnávanie, - zaokrúhliť číslo na desiatky, stovky i tisícky podľa pravidiel zaokrúhľovania a výsledok zapísať. 	<p>počítanie po tisícoch, stovkách, desiatkach a jednotkách prirodzené čísla 1 – 10 000 a 0 jednociferné číslo, dvojciferné číslo, trojciferné číslo, štvorciferné číslo jednotky, desiatky, stovky, tisícky rozklad čísla (dvojciferné: na súčet jednotiek a desiatok; trojciferné: na súčet jednotiek, desiatok a stoviek; štvorciferné: na súčet jednotiek, desiatok, stoviek a tisícok) číselný rad pojmy súvisiace s orientáciou v číselnom rade: pred, za, hneď pred, hneď za, ..., predposledný, posledný vzostupný a zostupný číselný rad číselná os väčšie, menšie, rovné, najväčšie, najmenšie nerovnice (na propedeutickej úrovni) slovné úlohy na porovnávanie charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako pravidlá zaokrúhľovania zaokrúhľovanie čísla na desiatky, zaokrúhľovanie čísla na stovky, zaokrúhľovanie čísla na tisícky (aritmetické) znak zaokrúhľovania ()</p>

Geometria a meranie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odmerať dĺžku úsečky (s presnosťou na milimetre), - porovnať a usporiadať úsečky podľa dĺžky, - narysovať úsečku danej dĺžky (s presnosťou na milimetre), - odmerať dĺžku (šírku) predmetu za pomoci pravítka (s presnosťou na milimetre) a výsledok merania zapísať, - správne použiť a označiť jednotky dĺžky, - porovnať jednotky dĺžky, - odmerať väčšie vzdialenosti v metroch, - porovnať vzdialenosti, - odhadnúť dĺžku úsečky, - odhadnúť kratšiu dĺžku v centimetroch (milimetroch) a dlhšiu dĺžku v metroch, - osvojiť si a použiť základné zásady rysovania, - narysovať rovinné útvary v štvorcovej sieti a označiť ich vrcholy veľkým tlačným písmenom, - vyznačiť bod, ktorý danému geometrickému útvaru patrí, resp. nepatrí, - zväčšiť a zmenšiť rovinné útvary v štvorcovej sieti (štvorec, obdĺžnik), - identifikovať steny, hrany a vrcholy kocky, - postaviť stavbu z kociek na základe plánu, - vytvoriť plán stavby z kociek. 	<p>dĺžka úsečky v milimetroch dĺžka, šírka, meranie jednotky dĺžky: milimeter (mm), centimeter (cm), decimeter(dm), meter (m), kilometer (km) vzdialenosť, meranie vzdialenosti, porovnávanie vzdialeností odhadovaná dĺžka, skutočná dĺžka čistota a presnosť rysovania, voľba vhodnej rysovej pomôcky, hygiena a bezpečnosť pri rysovaní štvorcová sieť rysovanie štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti označovanie vrcholov štvorca a obdĺžnika veľkým tlačným písmenom zväčšenie a zmenšenie rovinných útvarov v štvorcovej sieti podobné útvary (na propedeutickej úrovni) vrchol, hrana a stena kocky stavba z kociek, plán stavby z kociek (pôdorys stavby s vyznačeným počtom na sebe stojacich kociek) rady, stĺpce (pri stavbách z kociek)</p>

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť istú udalosť, možnú udalosť, nemožnú udalosť, - rozhodnúť o pravdivosti (nepravdivosti) tvrdenia, - rozlíšiť a správne použiť kvantifikované výroky, - identifikovať a popísať pravidlo vytvorenej postupnosti čísel, znakov, symbolov, - na základe identifikovaného pravidla doplniť do postupnosti niekoľko čísel, znakov, symbolov, - vytvoriť systém pri hľadaní a zapisovaní rôznych dvojčiferných (trojčiferných, štvorciferných) čísel zložených z daných číslic (čísllice sa môžu aj opakovať), - vytvoriť rôzne dvojčiferné (trojčiferné, štvorciferné) čísla z množiny číslic (čísllice sa môžu aj opakovať), - vyriešiť slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou, - vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na násobenie a delenie v obore násobilky, - zozbierať, zoskupiť, zaznamenať údaje rôznymi 	<p>istá udalosť, možná udalosť, nemožná udalosť pravdivé tvrdenie, nepravdivé tvrdenie kvantifikované výroky: aspoň jeden, práve jeden, najviac jeden pravidlo vytvárania postupnosti pravidlo, symbol systém pri vypisovaní dvojčiferných (trojčiferných, štvorciferných) čísel slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou (na úrovni manipulácie a znázorňovania) nepriamo sformulované úlohy na násobenie a delenie zber údajov, rôzne spôsoby zaznamenávania údajov (grafické, numerické) časti tabuľky: riadok, stĺpec, údaj stĺpcový graf jednotky času: hodina, minúta, sekunda premena jednotiek času znázornenie času na ručičkových hodinách zapísanie času na digitálnych hodinách aplikačné úlohy numerické a slovné úlohy z oblasti finančnej gramotnosti</p>

<p>spôsobmi,</p> <ul style="list-style-type: none"> - z daných údajov vytvoriť prehľadnú tabuľku, - doplniť do tabuľky chýbajúce údaje, - popisovať časti tabuľky, orientovať sa v tabuľke, - využívať tabuľku ako nástroj na riešenie úloh, - orientovať sa v stĺpcovom grafe, - dokresliť chýbajúce údaje do stĺpcového grafu, - vyriešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v tabuľke alebo stĺpcovom grafe, - označiť a pomenovať jednotky času, - premeniť jednotky času, - určiť čas na digitálnych i ručičkových hodinách, - znázorniť čas na digitálnych i ručičkových hodinách, - zapísať čas z ručičkových hodín do digitálnych a naopak, - vyriešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v čase, - nájsť niekoľko spôsobov zaplata danej sumy, - vyriešiť primerané úlohy z oblasti finančnej gramotnosti. 	
--	--

4. ročník

ŠVP 4 hodiny, ŠKVP 0 hodín, spolu 4 hodiny týždenne/132 hodín ročne

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v číselnom obore do 10 000	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktívne v komunikácii používať pojmy sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel, - sčítať a odčítať prirodzené čísla spamäti, - pri riešení úloh využiť komutatívnosť sčítania, - písomne sčítať dve prirodzené čísla (algoritmus písomného sčítania), - písomne odčítať dve prirodzené čísla (algoritmus písomného odčítania), - písomne sčítať tri a viac prirodzených čísel, - sčítať a odčítať prirodzené čísla s využitím kalkulačky, - vyriešiť jednoduché úlohy na sčítanie (odčítanie) so zátvorkami, - vyriešiť jednoduché rovnice, - vyriešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie, - vyriešiť zložené slovné úlohy, - sformulovať text slovnej úlohy k numerickému príkladu, - vyriešiť slovné úlohy s využitím zaokrúhlenia prirodzených čísel, - odhadnúť výsledok úlohy, - vyriešiť primerané slovné úlohy s neprázdny prienikom, - pri riešení slovnej úlohy využiť v prípade potreby jednotlivé elementy postupu riešenia, - zmatematizovať primerané reálne situácie. 	<p>sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel pamäťové sčítanie a odčítanie: sčítanie a odčítanie celých desiatok, stoviek, tisícok pričítanie celej desiatky, stovky, tisícky k trojcifernému (štvorcifernému) číslu odčítanie jednociferného čísla, celej desiatky, stovky, tisícky od trojciferného (štvorciferného) čísla komutatívnosť ako vlastnosť sčítania (na propedeutickej úrovni) algoritmus písomného sčítania a odčítania dvoch prirodzených čísel bez prechodu i s prechodom cez základ 10 sčítanie troch a viacerých prirodzených čísel sčítanie a odčítanie s využitím kalkulačky zátvorky, význam zátvoriek, počítanie úloh so zátvorkami sčítanie a odčítanie so zátvorkami rovnice (na propedeutickej úrovni) jednoduché slovné úlohy na sčítanie: určiť súčet, ak sú dané sčítance zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek jednoduché slovné úlohy na odčítanie: určiť rozdiel dvoch čísel zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek porovnať rozdielom zložené slovné úlohy typu: $a + b + c$, $a - b - c$, $a - (b + c)$, $(a + b) - c$, $a + (a + b)$, $a + (a - b)$ odhad, približne, presne</p>

	slovné úlohy s neprázdny m prienikom elementy postupu riešenia slovnej úlohy: čítanie textu slovnej úlohy s porozumením, zápis, grafické znázornenie slovnej úlohy, formulácia a vyriešenie matematickej úlohy, kontrola správnoti riešenia, odpoveď matematizácia reálnej situácie
--	---

Násobenie a delenie prirodzených čísel	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vynásobiť a vydeliť prirodzené čísla v obore násobilky do 100 spamäti, - aktívne v komunikácii používať pojmy činiteľ, súčin, delenec, deliteľ, podiel, - zväčšiť (zmenšiť) dané číslo niekoľkokrát, - pri riešení úloh využiť komutatívnosť násobenia, - vynásobiť a vydeliť prirodzené číslo 10, 100 a 1000, - vyriešiť jednoduchú rovnicu na násobenie a delenie v obore násobilky, - vyriešiť jednoduché úlohy na násobenie (delenie) so zátvorkami, - vyriešiť jednoduché slovné úlohy na násobenie a delenie prirodzených čísel v obore násobilky do 100, - vytvoriť slovné úlohy k danému numerickému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100, - vyriešiť slovné úlohy na priamu úmernosť, - vyriešiť zložené slovné úlohy, - zmatematizovať primerané reálne situácie, - pri riešení slovnej úlohy využiť v prípade potreby jednotlivé elementy postupu riešenia, - znázorniť na primeranom geometrickom modeli danú časť celku (polovicu, tretinu, štvrtinu, ...). 	<p>násobenie a delenie použitím zautomatizovaného spoja činiteľ, súčin, delenec, deliteľ, podiel niekoľkokrát viac, niekoľkokrát menej komutatívnosť ako vlastnosť násobenia (na propedeutickej úrovni) násobenie a delenie číslami 10, 100 a 1000 rovnica (na propedeutickej úrovni) okružle zátvorky, význam zátvoriek počítanie úloh so zátvorkami jednoduché slovné úlohy typu: určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov zväčšiť dané číslo niekoľkokrát rozdeliť dané číslo na daný počet rovnako veľkých častí (delenie na rovnaké časti) rozdeliť dané číslo na čísla danej veľkosti (delenie podľa obsahu) zmenšiť dané číslo niekoľkokrát porovnať podielom priama úmernosť (na propedeutickej úrovni) zložené slovné úlohy typu: $a + a \cdot b$, $a + a : b$, $a \cdot b + c$, $a \cdot b + c \cdot d$ matematizácia reálnej situácie elementy postupu riešenia slovnej úlohy: čítanie textu slovnej úlohy, s porozumením, zápis, grafické znázornenie slovnej úlohy, formulácia a vyriešenie matematickej úlohy, kontrola správnoti riešenia, odpoveď geometrické modely zlomkov: úsečkový model, kruhový model, obdĺžnikový model (na propedeutickej úrovni)</p>

Geometria a meranie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - premeniť jednotky dĺžky (aj zmiešané), - identifikovať a pomenovať mnohoúholník (štvoruholník, päťuholník, ...), - vymenovať vrcholy a strany mnohoúholníka (trojuholníka, štvorca a obdĺžnika, štvoruholníka, päťuholníka, ...) - označiť vrcholy mnohoúholníka (trojuholníka, štvorca a obdĺžnika, štvoruholníka, päťuholníka, ...), - vyznačiť protiľahlé i susedné strany štvorca a obdĺžnika, 	<p>premena jednotiek dĺžky (mm, cm, dm, m, km) zmiešané jednotky dĺžky premena zmiešaných jednotiek dĺžky mnohouholník, označenie mnohoúholníka (ABCD, ABCDE,...) vrchol a strana označenie vrcholov mnohoúholníka veľkými tlačnými písmenami protiľahlé a susedné strany uhlopriečka vlastnosti rovinných geometrických útvarov:</p>

<ul style="list-style-type: none"> - v štvorci a obdĺžniku vyznačiť uhlopriečky, - popísať vlastnosti rovinných geometrických útvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik), - rozlíšiť, pomenovať kruh a kružnicu, - určiť, vyznačiť a pomenovať v kružnici (kruhu) stred, polomer, priemer, - narysovať kružnicu (kruh) pomocou kružidla, - odmerať dĺžky strán trojuholníka, štvorca, obdĺžnika (s presnosťou na milimetre), - narysovať trojuholník a pomenovať jeho vrcholy, - určiť súčet dvoch a viacerých úsečiek graficky a numericky, - určiť rozdiel dvoch úsečiek graficky a numericky, - určiť násobok úsečky graficky a numericky, - vypočítať obvod trojuholníka, štvorca a obdĺžnika ako súčet dĺžok strán, - vytvoriť z kociek rôzne stavby podľa plánu, - vytvoriť a slovne opísať vlastnú stavbu z kociek, - nakresliť plán stavby z kociek. 	<p>počet strán, počet vrcholov, dĺžky susedných a protíahlých strán</p> <p>kruh, kružnica, kružidlo</p> <p>časti kružnice (kruhu) a ich označovanie: polomer (r), priemer (d, \varnothing), stred (S)</p> <p>rysovanie kružnice (kruhu):</p> <p>s ľubovoľným stredom a ľubovoľným polomerom</p> <p>s daným stredom a ľubovoľným polomerom</p> <p>s daným stredom a daným polomerom</p> <p>dĺžka strany trojuholníka, štvorca a obdĺžnika</p> <p>rysovanie ľubovoľného trojuholníka</p> <p>rysovanie trojuholníka, ak sú dané dĺžky jeho strán</p> <p>súčet, rozdiel dĺžok úsečiek; násobok dĺžky úsečky</p> <p>obvod štvorca, obdĺžnika a trojuholníka (na propedeutickej úrovni) ako súčet dĺžok strán</p>
--	--

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť pravdivé (nepravdivé) tvrdenie, - zdôvodniť pravdivosť (nepravdivosť) tvrdenia, - vytvoriť zložené výroky a rozhodnúť o ich pravdivosti (nepravdivosti), - vyriešiť slovné úlohy na výrokovú logiku, - vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 10 000, - vyriešiť slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou, - zozbierať, zoskupiť, zaznamenať údaje rôznymi spôsobmi, - z daných údajov vytvoriť prehľadnú tabuľku, - popísať časti tabuľky, orientovať sa v tabuľke, - doplniť do tabuľky chýbajúce údaje, - orientovať sa v stĺpcovom grafe, - dokresliť chýbajúce údaje do stĺpcového grafu, - vyriešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v tabuľke alebo v stĺpcovom grafe, - vyriešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v čase, - vyriešiť primerané úlohy z oblasti finančnej gramotnosti. 	<p>zdôvodnenie rozhodnutia o pravdivosti (nepravdivosti) tvrdenia</p> <p>zložené výroky s použitím spojok a, i, aj, tiež, zároveň, alebo (na propedeutickej úrovni)</p> <p>pravdivosť (nepravdivosť) zloženého výroku (na propedeutickej úrovni)</p> <p>slovné úlohy na výrokovú logiku</p> <p>nepriamo sformulované úlohy</p> <p>slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou (na úrovni manipulácie a znázorňovania)</p> <p>časti tabuľky: riadok, stĺpec, údaj</p> <p>stĺpcový graf, údaje v stĺpcovom grafe, legenda</p> <p>aplikačné úlohy</p> <p>numerické a slovné úlohy z oblasti finančnej gramotnosti</p>

Začlenenie prierezových tém:

Prierezová téma	Ciele
<p>ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA (ENV)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiakov chápať potrebu ochrany životného prostredia vo svojom okolí – chrániť rastliny, zvieratá - vytvárať u detí kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode - naučiť žiakov vnímať prírodu ako zdroj relaxu, krásy, inšpirácie

MEDIÁLNA VÝCHOVA (MV)	<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov pochopiť, ako médiá ovplyvňujú každodenný život, učiť ich uvedomovať si ich pozitívny vplyv, ako aj ich nebezpečenstvá - viesť žiakov k tomu aby si uvedomovali s ktorými médiami prichádzajú každodenne do kontaktu
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OSR)	<ul style="list-style-type: none"> - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju osobnosť - akceptovať seba samého - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju pozíciu v spoločenskej skupine, v triede - pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu - naučiť žiaka uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných - rozvíjať schopnosť uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita)
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (OŽZ)	<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí - utvrdzovať u detí základnú hygienu tela - viesť žiakov k pravidlám správnej životosprávy - viesť žiakov k pravidlám primeraného obliekania
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (MKV)	<ul style="list-style-type: none"> - vychovávať žiakov, ktorí pochopia a akceptujú rôzne kultúry, zvyky a tradície - podporovať znášanlivosť, toleranciu a spoluprácu medzi žiakmi
DOPRAVNÁ VÝCHOVA (DV)	<ul style="list-style-type: none"> - oboznamovať žiaka o doprave ako o riadenom systéme s vymedzenými pravidlami - viesť žiaka vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote ako chodec, alebo cyklista
REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ LUDOVÁ KULTÚRA (RLK)	<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU (VMaR)	<ul style="list-style-type: none"> - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ (FIG)	<ul style="list-style-type: none"> - vychovávať žiakov k hospodárnemu zaobchádzaniu s pomôckami a pracovnými zošitmi MAT - viesť žiakov k hodnotovej orientácii peňazí - uvedomovať si hodnotu práce a význam peňazí v spoločnosti - poznať hodnotu eurových mincí a bankoviek - vedieť premieňať centy na eurá a opačne - uvedomovať si hodnotu zakúpeného tovaru (kupujeme a predávame) - vedieť porovnávať ceny tovaru - rodina - deľba rovnakým dielom - pochopiť význam sporenia
ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať kladný vzťah ku knihe - identifikovať dôležité informácie zo súvislého informačného textu - identifikovať a spracovať informácie z nesúvislého textu - grafy, tabuľky - vzbudiť záujem o čítanie - vedieť riešiť úlohy z textu

4. Matematika a práca s informáciami

Predmet: Informatika

<https://www.minedu.sk/data/att/22036.pdf>

4.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

V predmete informatika sa prelínajú dve zložky:

1. jedna zložka je zameraná na získanie konkrétnych skúseností a zručností pri práci s počítačom i aplikáciami – na prácu s digitálnymi technológiami.
2. druhá zložka je zameraná na budovanie základov informatiky. Hlavne na riešenie problémov pomocou počítačov.

Prvá zložka tvorí základ vyučovania informatiky v rámci primárneho vzdelávania a z väčšej časti sa prelína i celým nižším stredným vzdelávaním. Skúsenosti získané praktickou činnosťou v tejto oblasti sú potom dobrým predpokladom pre zvládnutie druhej zložky, ktorá má dominantné postavenie pri výučbe informatiky na strednej škole. Zároveň sa však druhá zložka objavuje už i v primárnom vzdelávaní, aj keď iba vo veľmi jednoduchej forme. Informatika zároveň pripravuje žiakov na to, aby korektne využívali takto nadobudnuté zručnosti a poznatky i v iných predmetoch.

4.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Žiaci

- uvažujú o informáciách a rôznych reprezentáciách, používajú vhodné nástroje na ich spracovanie,
- uvažujú o algoritmoch, hľadajú a nachádzajú algoritmické riešenia problémov, vytvárajú návody, programy podľa daných pravidiel,
- logicky uvažujú, argumentujú, hodnotia, konajú zdôvodnené rozhodnutia,
- poznajú princípy softvéru a hardvéru a využívajú ich pri riešení inforatických problémov,
- komunikujú a spolupracujú prostredníctvom digitálnych technológií, získavajú informácie na webe,
- poznajú, ako informatika ovplyvnila spoločnosť,
- rozumejú rizikám na internete, dokážu sa im brániť a riešiť problémy, ktoré sa vyskytnú,
- rešpektujú intelektuálneho vlastníctvo.

4.3 Kľúčové kompetencie

A) Sociálne komunikačné kompetencie:

- vyjadruje sa súvisle a výstižne písomnou aj ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky osobnej komunikácie
- kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia
- je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov

B) Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií

- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete
- vie používať rôzne vyučovacie programy - získal základy algoritmickeho myslenia
- chápe, že je rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT

C) Kompetencia (spôsobilosť) učiť sa

- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach
- uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok
- uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov

D) Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch

E) Osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere
- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času

F) Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusový postoj
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu)
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr

G) Kompetencie finančnej gramotnosti (ďalej FIG- finančná gramotnosť)

- finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí
- zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca - plánovanie a hospodárenie s peniazmi
- sporenie a investovanie

4.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

Žiaci väčšinou pracujú samostatne pri počítači. Učiteľ pripraví žiakom aktivity, ktoré žiaci vykonávajú pod dohľadom a s podporou učiteľa vlastným individuálnym tempom. Hlavný metodický prístup je konštruktivizmus. Žiaci musia mať dostatok príležitostí experimentovať, skúmať a tvoriť. V prvom ročníku sa motivácie pre aktivity najviac spájajú s výtvarným prejavom. Treba venovať dostatočný čas na nácvik jemnej motoriky, ktorá je potrebná na prácu s myšou.

Metódy

- problémová metóda (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)
- demonštračná metóda (demonštrácia s využitím dataprojektoru) • heuristická metóda (učenie sa riešením problémov)
- výklad učiteľa
- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie)

Formy

- kooperatívne vyučovanie (formy skupinového vyučovania)
- samostatná práca žiakov (s pracovným listom, s počítačom, s internetom)
- projektové, zážitkové vyučovanie

4.5 Učebné zdroje

Učebnice schválené MŠVVaŠ SR

Internetové stránky

Program IrfanView, Program TuxPaint, Program Drawing for Children, Program Upratovanie
Program Sebran, Program Baltík, Prezentácie v PowerPointe,
Edukačný softvér: Alík, Detský kútik 2., 3., Matematika, Slovné príklady z matematiky
Pracovné listy vytvorené v grafickom editore
Internet, webové stránky:

Použité webové stránky:

<http://www.fifik.sk>, www.lentilky.sk, <http://www.bublina.sk/>, <http://www.smejo.sk>,
<http://www.kidsland.cz/>, <http://www.detsky-web.cz/news.p>, <http://alik.idnes.cz/>,
<http://www.askkids.com/>, <http://rexik.zoznam.sk/>, <http://www.askkids.com/>,
<http://rozpravky.wz.cz/>, <http://www.infovekacik.infovek.sk>, <http://www.ovoce.sk>,
http://janoch.borec.cz/omal_online.html, <http://www.bezpecnenainternete.sk/>,
<http://www.zachranari.sk/>, <http://www.zodpovedne.sk>, <http://www.webzabava.sk>,
<http://www.kerpoof.com/>, www.zodpovedne.sk, <http://www.ovce.sk>, www.rexik.sk,
www.alik.cz, www.infovekacik.infovek.sk,

4.6 Hodnotenie žiaka

Hodnotenie je neoddeliteľnou, ale zároveň jednou z najcitlivejších a najzložitejších súčastí vyučovacieho procesu. Je nesmierne dôležité, aby našim cieľom bolo hodnotiť u žiaka to, čo vie, nie to čo nevie. Nie je dôležité, či žiak zvládol učivo na prvýkrát, alebo mu to trvalo dlhšie, ale či naozaj získal predpísané vedomosti, zvládol príslušné zručnosti, pochopil učivo, vie riešiť problémy, úlohy a je schopný splniť požadovaný štandard. Ide o komplexné hodnotenie: či je žiak schopný riešiť zadané problémy, ako žiak pochopil možnosti, ktoré možno využiť pri každodenných činnostiach. Súčasťou hodnotenia má byť aj schopnosť prezentovať výsledky svojej práce.

Predmet je hodnotený známku. V známke je zahrnutý výkon, ktorý žiak podal, dosiahnutá úroveň, prevedenie, snaha o zlepšovanie sa, aktivita, estetická realizácia, originalita, tvorivosť.

Predmet Informatika sa klasifikuje v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tématickom celku 3 Vnútný systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

4.7 Obsahové a výkonové štandardy

2. ročník

ŠVP v druhom ročníku 0 hodín, ŠkVP 1 hodina, spolu týždenne/33 hodín ročne

Obsahový štandard:	Výkonový štandard:
Informácie okolo nás	
<u>Základné postupy pri práci s textom</u> <ul style="list-style-type: none">• Ukladanie rôznych informácií (text) do súborov (v grafickom editore)• Jednoduché nástroje na úpravu textov (v grafickom editore) – veľkosť, farba, hrúbka písma• Dodržiavanie základných zásad písania textu	<ul style="list-style-type: none">• vie samostatne napísať, prepísať jednoduchý text• vie upravovať text – kopírovanie, mazanie, presúvanie• vie upraviť veľkosť písma, typ písma, farbu písma• vie používať nástroje na úpravu textov• učí sa zásady správneho písania klávesnicou – medzera za slovami, veľké písmená, malé písmená, dĺžne, mäkčene
<u>Prvé zručnosti pri kreslení v grafickom</u>	<ul style="list-style-type: none">• vie sa orientovať v prostredí jednoduchého

<u>prostredí a spracovávanie grafických informácií</u> <ul style="list-style-type: none"> • Základy kreslenia v grafickom prostredí (kreslenie voľnou rukou) • Používanie jednoduchých nástrojov (ceruzka, štetec, guma, paleta, výplň, pečiatky a pod.) • Kombinácia textu a obrázka • Úprava obrázkov (kopírovanie, otáčanie) 	grafického editora <ul style="list-style-type: none"> • vie porovnať dva grafické editory • vie samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore • vie samostatne, ale i podľa návodu nakresliť obrázok s využitím nástrojov • vie samostatne s obrázkom pracovať a používať operácie (kopírovanie, prilepenie, otáčanie, prevrátenie) • vie nakresliť obrázok pomocou geometrických tvarov • vie vytvoriť menovku, príbeh, obrázkové vysvedčenie, rozprávku
<u>Pomocou IKT realizovať čiastkové úlohy a výstupy z vyučovania</u> <ul style="list-style-type: none"> • Prezentovať výsledky vlastnej práce 	<ul style="list-style-type: none"> • vie samostatne prezentovať pred spolužiakmi svoju prácu – projekt • vie pracovať samostatne ale aj v skupine na projekte
Komunikácia prostredníctvom IKT (6 hodín)	
<u>Práca s elektronickou poštou</u> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvorenie, posielanie a prijímanie správ (spolužiakom, učiteľke, rodičom) • Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov) 	<ul style="list-style-type: none"> • s pomocou učiteľa si vie založiť vlastnú e-mailovú schránku • vie posielat' a prijímať e-maily • je oboznámený s nebezpečenstvom zverejňovania vlastných údajov
<u>Spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete</u> <ul style="list-style-type: none"> • Detské webové stránky (omal'ovánky, online kry, rozprávky) • Školské webové stránky 	<ul style="list-style-type: none"> • vie napísať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky • vie pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou • vie si samostatne spustiť hru z internetu
<u>Bezpečnostné riziká pri práci s internetom</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zásady správania sa na portáloch • Základy netikety na internete 	<ul style="list-style-type: none"> • vie rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné • je oboznámený s neblahým vplyvom nevhodných stránok
Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie (4 hodiny)	
<u>Skladanie podľa návodu v detskom programovacom jazyku</u> <ul style="list-style-type: none"> • Skladanie scény pomocou malých obrázkov (ikon) – prilepenie, odstraňovanie, kopírovanie obrázkov 	<ul style="list-style-type: none"> • získava základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime • riešiť jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí • vie skladať scény pomocou malých obrázkov (ikon) – prilepenie, odstraňovanie, kopírovanie obrázkov
Princípy fungovania IKT(5 hodín)	
<u>Možnosti vstupných a výstupných zariadení</u> <ul style="list-style-type: none"> • monitor, tlačiareň, myš, klávesnica, reproduktory, slúchadlá 	<ul style="list-style-type: none"> • vie vymenovať základné časti počítača • vie samostatne zapnúť a bezpečne vypnúť počítač • vie pracovať s myšou, klávesnicou, chápe rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, pozná rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím • s pomocou učiteľa vie používať tlačiareň • vie pracovať so slúchadlami (zapojenie, hlasitosť)
<u>Základné zručnosti pri práci so súbormi a priečkami</u> <ul style="list-style-type: none"> • Vytváranie priečinkov, ukladanie súborov do priečinkov 	<ul style="list-style-type: none"> • vie vytvoriť nový priečinok so svojim menom • vie uložiť súbor (obrázok) do priečinka
Informačná spoločnosť (2 hodiny)	
<u>Využitie IKT v bežnom živote</u> <ul style="list-style-type: none"> • Vzdelávacie programy a hry v škole • Vzdelávacie programy a hry vo voľnom čase 	<ul style="list-style-type: none"> • vie spúšťať výukové programy a hry • vie narábať s multimediálnou informáciou – prehrať video, zvuk, spustiť, zastaviť
<u>Zodpovedné používanie interaktívnych médií</u>	<ul style="list-style-type: none"> • je oboznámený so zásadami správania sa na internete

<ul style="list-style-type: none"> • Zásady správania sa na internete (bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel) 	
---	--

3. - 4. ročník
ŠVP v každom ročníku po 1hodine, ŠkVP 0 hodín, spolu týždenne/33 hodín
ročne

Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu obrázkov a animácií, - nájsť, odhaliť a opraviť chyby pri úprave obrázkov aj animácií 	<p><i>Pojmy:</i> oblasť, animácia <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> animácia ako postupnosť obrázkov <i>Procesy:</i> kreslenie čiary, úsečky, obdĺžnika, štvorca, oválu, kruhu, používanie výplne, farby, palety farieb, nastavovanie hrúbky čiary, omalovanie, pečiatkovanie, dokresľovanie, kreslenie základných geometrických tvarov, označovanie, presúvanie a kopírovanie oblasti, spustenie a zastavenie animácie, krokovanie a prepínanie sa medzi obrázkami animácie, kreslenie obrázkov animácie</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s textom	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu textu, - zašifrovať a rozšifrovať text podľa jednoduchých pravidiel (re-rezentovať znaky a slová). 	<p><i>Pojmy:</i> malé a veľké písmeno, znak, slovo, veta, symboly, číslica, znaky ako písmená, číslice, špeciálne znaky a symboly <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> slovo ako skupina písmen, veta ako skupina slov, odsek ako skupina viet, medzery a oddeľovače, obrázok a text, formátovanie textu, písmo + typ, veľkosť, hrúbka a farba písma (t.j. zvýraznenia), zarovnanie odseku, text ako postupnosť znakov, <i>Procesy:</i> písanie na klávesnici, opravovanie, mazanie, výmena slov, vkladanie obrázkov (cez schránku), vloženie a odstránenie medzery (z chybného textu)</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s príbehmi	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu príbehov. 	<p><i>Pojmy:</i> snímka <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> snímky a ich poradie <i>Procesy:</i> vytváranie príbehov, vloženie novej snímky, vloženie textu, vloženie obrázka, spustenie a zastavenie</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s multimédiami	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - použiť konkrétne nástroje na prehratie zvukov, - použiť konkrétne nástroje na prehratie videa. 	<p><i>Pojmy:</i> zvuk, hlas, hudba, prehrávač zvukov, video, prehrávač videa <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> hlasitosť zvuku <i>Procesy:</i> prehrávanie, spustenie a zastavenie zvuku, nastavenie hlasitosti, spustenie prehrávanie a zastavenie videa</p>

Reprezentácie a nástroje – informácie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakódovať informáciu podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie, - dekódovať informáciu z jednoduchých reprezentácií, - zvoliť si nástroj z danej skupiny nástrojov pre danú konkrétnu situáciu, problém. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> vzťahy medzi jednotlivými typmi informácie, text a grafika</p>

Reprezentácie a nástroje – štruktúry	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávať a získavať informácie z jednoduchej štruktúry podľa zadaných kritérií, - organizovať informácie do štruktúr – podľa zadania vytvárať jednoduché štruktúry údajov, podľa konkrétnych jednoduchých pravidiel manipulovať so štruktúrami údajov, - interpretovať údaje zo štruktúr – prerozprávať informácie z jednoduchej štruktúry vlastnými slovami. 	<p><i>Pojmy:</i> postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná a kódovacia tabuľka, slovník, mriežka), riadok, stĺpec</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> poradie objektov, pozícia v postupnosti, pozícia objektov v tabuľke, význam postupnosti a tabuľky</p> <p><i>Procesy:</i> práca s grafovými štruktúrami (s mapou, labyrintom, sieťou), zapisovanie, vyhľadávanie v jednoduchej štruktúre</p>

Komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - použiť nástroje na prezeranie webových stránok, - získať informácie z webových stránok. 	<p><i>Pojmy:</i> webová stránka, odkaz, prehliadač</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> adresa stránky identifikuje konkrétnu stránku a súvisí s jej obsahom a zobrazením, odkazy ako prepojenia na webové stránky a súbory, prehliadač ako nástroj na zobrazovanie webových stránok</p> <p><i>Procesy:</i> orientácia na webovej stránke, medzi webovými stránkami, používanie odkazov na iné webové stránky, návrat na predchádzajúcu navštívenú stránku</p>

Komunikácia a spolupráca – vyhľadávanie na webe	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhľadať a získať informáciu na zadaných stránkach internetu, - diskutovať o výsledkoch vyhľadávania, - posúdiť správnosť výsledku. 	<p><i>Pojmy:</i> vyhľadávač</p> <p><i>Procesy:</i> vyhľadávanie obrázkov na zadaných stránkach, vyhľadávanie v mapách na internete</p>

Komunikácia a spolupráca – práca s nástrojmi na komunikáciu	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zostaviť a poslať správu danému príjemcovi prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja, - nájsť a zobraziť prijatú správu od konkrétneho odosielateľa prostredníctvom konkrétneho e- 	<p><i>Pojmy:</i> správa, email, e-mailová adresa, kôš</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> e-mail ako správa pre adresáta, adresát, e-mail a program na prácu s e-mailom</p> <p><i>Procesy:</i> zadanie adresy, predmetu správy, napísanie emailu, odoslanie emailu, prijatie emailu, vymazanie emailu, dodržiavanie netikety</p>

mailového nástroja, - zhodnotiť správnosť e-mailovej adresy.	
---	--

Algoritmické riešenie problémov – analýza problému	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - navrhnúť riešenie, vyjadriť plán riešenia, - rozhodnúť sa o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia (výroku), - vybrať prvky alebo možnosti podľa pravdivosti tvrdenia, - uvažovať o rôznych riešeniach.	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> pravda – nepravda, platí – neplatí, áno/alebo/nie (neformálne) <i>Procesy:</i> idea sekvencie príkazov, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia

Algoritmické riešenie problémov – interaktívne zostavovanie riešenia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - riešiť problém priamym riadením vykonávateľa (napr. robot, korytnačka), - aplikovať elementárne príkazy daného jazyka (zo slovníka príkazov) na riadenie vykonávateľa.	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> priamy príkaz – akcia vykonávateľa <i>Procesy:</i> riadenie vykonávateľa v priamom režime, používať jazyk vykonávateľa

Algoritmické riešenie problémov – pomocou postupnosti príkazov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - riešiť problém skladaním príkazov do postupnosti, - doplniť, dokončiť, modifikovať rozpracované riešenie, - interpretovať postupnosť príkazov, - vyhľadať chybu v postupnosti príkazov.	<i>Pojmy:</i> príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> ako súvisí príkaz/poradie príkazov a výsledok <i>Procesy:</i> zostavenie a upravenie príkazu/príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov

Algoritmické riešenie problémov – interpretácia zápisu riešenia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - realizovať návod, postup, algoritmus riešenia úlohy – interpretovať ho, krokovať riešenie, simulovať činnosť vykonávateľa.	<i>Procesy:</i> krokovanie

Algoritmické riešenie problémov – hľadanie, opravovanie chýb	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - vyhľadať chybu vo výsledku po vykonaní algoritmu, - nájsť a opraviť chybu v návode, v zápise riešenia, - diskutovať o svojich riešeniach.	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> chyba ako zlý výsledok, chyba v návode <i>Procesy:</i> rozpoznanie chyby

Softvér a hardvér – práca so súborami a priečinkami	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - uložiť produkt do súboru podľa pokynov	<i>Pojmy:</i> súbor, priečinok <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> v súbore je uložený nejaký obsah, rôzne typy súborov pre rôzne typy

- otvoriť rozpracovaný produkt zo súboru podľa pokynov.	informácií (súbor s obrázkom, súbor s textom) <i>Procesy:</i> vytvorenie, ukladanie dokumentov
---	---

Softvér a hardvér – práca v operačnom systéme	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - spustiť program/aplikáciu, ukončiť bežiacu aplikáciu a otvoriť v nej dokument, - prihlásiť sa a odhlásiť sa z programu/aplikácie.	<i>Pojmy:</i> aplikácia, ikona, okno, pracovná plocha <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> ikona ako reprezentácia programu alebo dokumentu

Softvér a hardvér – počítač a prídavné zariadenia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - pracovať so základným hardvérom na používateľskej úrovni: ovládať programy myšou, písať na klávesnici.	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> rôzna funkčnosť klávesov (písmená, čísla, šípky, enter, medzera, shift, delete, diakritika,...) <i>Procesy:</i> pohyb, klikanie a ťahanie myšou, ovládanie kurzora na obrazovke

Softvér a hardvér – práca v počítačovej sieti a na internete	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - rozlíšiť e-mailovú a webovú adresu.	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> internet ako celosvetová počítačová sieť

Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - diskutovať o rizikách na internete, - aplikovať pravidlá pre zabezpečenie e-mailu proti neoprávnenému použitiu.	<i>Procesy:</i> bezpečné správanie sa na internete

Informačná spoločnosť – digitálne technológie v spoločnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - diskutovať o digitálnych technológiách, o ich kladoch i záporoch - diskutovať o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií pri učení sa iných predmetov, diskutovať aj o tom, ako pomáhajú učiteľovi – ako pomáhajú žiakovi.	<i>Pojmy:</i> hry, filmy, hudba <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> digitálne technológie okolo nás (aj napriek tomu, že na prvý pohľad nevyzerajú ako zariadenia s procesorom), digitálne technológie ako nástroje pre komunikáciu, digitálne technológie doma, v škole <i>Procesy:</i> používanie nástrojov na vlastné učenie sa, zábavu a spoznávanie

Informačná spoločnosť – legálnosť používania	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - diskutovať o princípoch dodržiavania základných autorských práv.	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> autorské právo a jeho vzťah k autorovi, dielu a použitiu <i>Procesy:</i> legálnosť a nelegálnosť používania informácií (obrázky, hudba, filmy)

Začlenenie prierezových tém:

Prierezová téma	Ciele
ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA (ENV)	- posilňovať postoj k zdravému životnému štýlu - naučiť žiakov chápať potrebu ochrany životného prostredia vo svojom okolí a zároveň v celom svete

	-vytvárať u detí kladný vzťah ku zvieratám, k chráneným rastlinám
MEDIÁLNA VÝCHOVA (MV)	- vedieť si vyhľadať a vedieť sa orientovať v informáciách v PC, na internete - vedieť nájsť, roztriediť a použiť podstatné informácie z rôznych internetových zdrojov - vedieť rozlíšiť negatívne a pozitívne vplyvy médií
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OSR)	- pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju osobnosť – akceptovať seba samého - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju pozíciu v spoločenskej skupine, v triede - naučiť žiaka rešpektovať autorské práva - pomôcť žiakovi zdokonaľovať komunikačné zručnosti - naučiť ho pochopiť, že k právu patrí aj povinnosť
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (OŽZ)	- viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí - viesť žiakov k správne držaniu tela pri práci s PC a učiť ich udržiavať poriadok pri práci
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU (VMaR)	- formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
DOPRAVNÁ VÝCHOVA (DV)	- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými predpismi
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (MKV)	- si rozvíja kladný vzťah k vianočným, veľkonočným tradíciám, porovnáva tradície v Anglicku a na Slovensku, rešpektuje rozdiely - Halloween – vie pomenovať tento sviatok, pozná tradíciu tohto sviatku a dokáže pomenovať niektoré predmety, ktoré súvisia s týmto sviatkom
REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA (RLK)	- pestuje si úctu k vlasti, kraju, i k sebe samému - toleruje inú kultúru a jej zvyky - uznáva a rešpektuje názory iných

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ (FIG)	- vychovávať žiakov k hospodárnemu zaobchádzaniu s PC technikou - viesť žiakov k ochrane majetku školy - viesť žiakov k hospodárnemu správaniu sa v škole a v domácnosti - viesť žiakov k hodnotovej orientácii peňazí
---------------------------------	---

ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	- vytvárať kladný vzťah ku knihe - identifikovať dôležité informácie zo súvislého informačného textu z internetu - vedieť vyhľadávať a spracovať informácie z internetu - identifikovať a spracovať informácie z nesúvislého textu - grafy, tabuľky - vzbudiť záujem o čítanie
-------------------------------	--

5. Človek a príroda

Predmet: Prvouka

<https://www.minedu.sk/data/att/22039.pdf>

5.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet je vytvorený z obsahov dvoch vzdelávacích oblastí – prírodovednej a spoločenskovednej. Výkonový štandard je rozdelený do dvoch častí, ktoré korešpondujú s

danými vzdelávacími oblasťami. Spoznávanie prírodného prostredia je viazané s iným typom poznávacích procesov v porovnaní so spoznávaním spoločenského prostredia, preto zostali vzdelávacie oblasti v tomto dokumente formálne oddelené. Vytvorením spoločného predmetu pre dve vzdelávacie oblasti však je možnosť vytvárať také tematické aktivity, v ktorých sa rozvíjajú vedomosti a spôsobilosti v oboch spomínaných vzdelávacích oblastiach.

Prvouka vytvára vedomostný, spôsobilostný a postojoý základ pre dva nadväzujúce predmety – prírodovedu a vlastivedu. Vo vlastivednej oblasti sa zameriava na poznávanie reálneho spoločenského priestoru prostredníctvom oboznamovania sa s fungovaním služieb, samosprávy a geografického opisu krajiny. V prírodovednej oblasti poznávaním organizmov, neživého prostredia a ich vzájomných vzťahov oboznamuje žiakov s reálnym prírodným priestorom prostredníctvom skúmania fungovania vybraných prírodných javov.

5.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Žiaci:

- rozvíjajú svoje predstavy o vybraných prírodných a spoločenských javoch, rozvíjajú svoje pozorovacie spôsobilosti tak, aby z bežne zažívaných situácií dokázali získať nové informácie a obohatiť si doterajšie poznanie, sú vedení k porovnávaniu predmetov a javov a k zoskupovaniu, triedeniu predmetov a javov podľa identifikovaných znakov,
- zovšeobecňujú na základe porovnávanía,
- vytvárajú vlastný, argumentačne podložený úsudok,
- spolupracujú pri riešení jednoduchých skúmateľských aktivít, pričom súčasťou kooperácie je podieľanie sa na aktuálnom poznaní a jeho efektívnom využívaní pri tvorbe záveru (riešenia),
- argumentujú prostredníctvom vlastnej skúsenosti, t.j. rozvoja odbornej diskusie k danej téme, ktorá je adekvátne z hľadiska veku primeranosti žiakov,
- rozlišujú vhodné a nevhodné správanie v triede aj mimo nej,
- uvedomujú si a rešpektujú rozdielnosť u ľudí (rozumejú, že existujú podobnosti a rozdiely medzi skupinami ľudí),
- vysvetľujú význam pravidiel a predpisov v živote,
- rozlišujú riziká spojených s každodenným životom a možnosťami úrazu (šport, rekreácia a i.),
- poznajú bezpečnosť v domácom prostredí, v škole i na ceste do školy a v mimoškolských aktivitách,
- poznajú pravidlá správania sa v rizikových situáciách podľa vzoru (vedia ako a kde sa obrátiť o pomoc).

5.3 Kľúčové kompetencie

Vo vyučovacom predmete Prvouka rozvíjame tieto kľúčové kompetencie:

A) Sociálne komunikačné kompetencie

- súvislé vyjadrovanie k danej téme
- sústredenosť pri počúvaní
- používanie vhodných argumentov a vyjadrovanie svojho názoru

B) Kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- hľadanie vlastných a netradičných riešení
- rozvíjanie schopností objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede
- ktoré smerujú k systematizácii poznatkov

C) Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- ovládanie základných potrebných počítačových aplikácií
- jednoduchá komunikácia pomocou elektronických médií
- chápanie rozdielu medzi reálnym a virtuálnym svetom

D) Kompetencie učiť sa

- schopnosť vybrať a hodnotiť získané informácie, spracovať ich a využiť vo svojom učení a v iných činnostiach

E) Kompetencie riešiť problémy

- navrhovanie riešení podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti
- overovanie správnosti riešenia pri nových problémoch
- riešenie konfliktov a problémov vo vzťahoch primeraným spôsobom

F) Osobné, sociálne a občianske kompetencie

- smerovať k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere
- tvorivé využívanie možností žiaka
- dôležitosť ochrany svojho zdravia
- práva a povinnosti - prijímanie a tvorenie nových nápadov
- spolupráca v skupine
- dobré medziľudské vzťahy

G) Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- význam umenia a kultúry v živote
- ľudové tradície
- ovládanie základných pravidiel, noriem a zvykov
- etiketa spoločenského života

5.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

Vzdelávacie činnosti sú zamerané na podnecovanie poznávacej zvedavosti a skúmanie javov a udalostí, ktoré sú spojené so samotným a jeho bezprostredným životným prostredím. Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie čiastkových problémov, pričom východiskom k stanovovaniu problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosť a úroveň ich kognitívnych schopností.

Používanie zážitkového učenia učiteľským spôsobom, ktorý má preň zmysel a význam. Pre žiaka charakteristická iniciatíva a osobný zážitok. Dôležité sú aktivity na rozprávanie vlastných skúseností žiaka o veciach a javoch, pozorovaných objektoch, na konfrontáciu skúsenostného poznania žiakov so zodpovedajúcim učebným materiálom. Skupinová práca umožní slobodnú voľbu a výber úloh i činností preberať zodpovednosť za tím = skupinu. Samostatná práca vo dvojici umožní zase zautomatizovanie činnosti.

Metódy

- výkladová metóda
- projektová metóda
- problémová metóda

Formy

- samostatná práca
- práca vo dvojiciach, skupinová práca
- rozhovor
- vyhľadávanie informácií na internete a v dostupnej literatúre

5.5 Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Učebnica: Prvouka pre ZŠ, pracovné listy a ďalšie odborné publikácie k daným témam prírodovedy, encyklopédie, detské časopisy, atlasy, webové stránky s témami prírodovedy (www.zborovna.sk), materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

Na podporu vyučovania a učenia žiakov sa využijú tieto učebné zdroje:

- didaktická technika- PC, dataprojektor
- materiálne výučbové prostriedky- mapa Slovenska, pohľadnice, obrázkový materiál,
- ďalšie zdroje- internet, encyklopédie

5.6 Hodnotenie žiaka

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju. Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete Prírodoveda sa vykonáva klasifikáciou.

Hodnotenie žiaka

1. Tematické previerky sú klasifikované podľa percentuálnej stupnice
2. Ústne odpovede sú klasifikované známku.
3. Výborné výkony žiaka (praktické zručnosti pri pokusoch, teoretické vedomosti, aktivitu..) na hodine učiteľ hodnotí slovnou, motivačnou pochvalou.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tematickom celku 3 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

Projekty a prezentácie

1. Učiteľ hodnotí: obsah, výstižnosť, grafickú časť, textovú časť, či spĺňa stanovené kritériá, teoretickú prípravu žiaka, sprievodné slovo k projektu, rôznorodosť využitých zdrojov informácií, prezentačné zručnosti.
2. Projekty sú hodnotené známku alebo slovnou, obe hodnotenia majú mať motivačný charakter a povzbudzovať žiakov do ďalšej práce.

5.7 Obsahové a výkonové štandardy

1. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVp 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

1. VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A PRÍRODA

Rastliny	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">-rozpoznať základné časti rastlín,-identifikovať základné časti rastlín (príhľava dvojdomá, púpava lekárska, rebríček obyčajný, kapsička pastierska, ruža šípová, pagaštan konský1),-identifikovať päť podobností a päť odlišností v tvaroch, veľkosti, farbe základných častí rôznych rastlín,-na základe vlastného pozorovania triediť rastliny na byliny, kry a stromy,-deliť rastliny podľa tvaru listov na listnaté a ihličnaté,-opísať funkcie jednotlivých častí rastlín (napríklad: koreňom rastlina čerpá z pôdy vodu a živiny),-vysvetliť princíp opelenia,-že plod je časť rastliny, ktorá vzniká z kvetu,-že plody obsahujú semená, z ktorých vyrastú nové rastliny.	základné časti rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod byliny, kry, stromy životné prejavy rastlín – rast, vývin, rozmnožovanie

Z dôvodu odbornej korektnosti sú vo vzdelávacích štandardoch pri všetkých rastlinných a živočíšnych druhoch uvedené rodové aj druhové názvy organizmov. Štandardným výkonom žiaka prvého stupňa základnej školy je poznanie rodového názvu organizmov, uvedených vo vzdelávacom štandarde.

Živočích	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> -uviesť tri spoločné a tri rozličné znaky, ktorými sa živočích a rastliny vzájomne podobajú, -vysvetliť, ako sú živočích tvarom tela a spôsobom života prispôbené prostrediu, v ktorom žijú (ako príklad použije: mačka domáca, dážd'ovka zemná, krt obyčajný, lastovička obyčajná, kapor obyčajný, voš detská), -na príkladoch uviesť rozdiely medzi suchozemskými a vodnými živočíchmi, -že živočích získavajú potravu rôznym spôsobom, -vysvetliť vzťah dravec a korisť, -vysvetliť význam maskovania živočíchov v prostredí, -identifikovať časť tela, ktorá zabezpečuje živočíchom pohyb, -triediť živočích podľa toho, čím a ako sa pohybujú a tieto informácie dať do súvislosti s tým, kde a ako živočích žijú. 	<p>životné prejavy živočíchov suchozemské a vodné živočích</p> <p>dravec, korisť končatiny</p>

Človek	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> -identifikovať päť základných zmyslov človeka a im prislúchajúce zmyslové orgány, -vysvetliť význam zmyslových orgánov pre život človeka, -vysvetliť zásady starostlivosti o zrak a sluch, -vytvoriť závery o funkcii ušnice pri zachytávaní zvuku, -že orgány hmatu sú rozmiestnené po celom tele v koži a sú zodpovedné za jej citlivosť. 	<p>zmysly: zrak, sluch, hmat, čuch, chuť, poruchy zraku</p>

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> -vysvetliť rozdiel medzi živými a neživými súčasťami prírody, -triediť na základe znakov, identifikovaných vlastným pozorovaním, prírodné objekty na živé, neživé a odumreté, -vysvetliť, na čo všetko používa človek vodu a čo by sa stalo, ak by jej mal nedostatok, -vysvetliť, aký význam má voda v pôde a ako sa to týka človeka, -že voda sa vyskytuje v rôznych formách 	<p>životné prejavy organizmov: pohyb, rast, príjem potravy, dýchanie, rozmnožovanie</p> <p>vodné zdroje (potok, rieka, jazero, more, podzemná voda), význam vody pre život</p> <p>svetelné zdroje, tieň, priesvitný, priehľadný, nepriesvitný materiál</p>

<p>(niektoré vymenuje, napr. ľad, vodná para, sneh, dážď, námraza, rosa),</p> <p>-vymenovať tri typy vodných zdrojov,</p> <p>-na základe skúmania vytvoriť závery o priesvitnosti a priehľadnosti rôznych materiálov (prostredí),</p> <p>-že hlavným zdrojom svetla je Slnko,</p> <p>-vysvetliť, kedy sa vytvára a kedy sa nevytvára tieň, kedy sa vytvára dlhší tieň a kedy sa vytvára kratší tieň, kedy sa vytvára viac tieňov,</p> <p>-vymenovať ďalšie zdroje svetla: plameň, blesk, žiarovka a iné elektrické zariadenia, ktoré vytvára človek,</p> <p>-navrhnuť vlastný spôsob merania časového úseku,</p> <p>-zostrojiť presýpacie hodiny,</p> <p>-vysvetliť vzťah rýchlosti presypania presýpacích hodín a niektorých vlastností presýpanej látky na základe pozorovania presýpacích hodín,</p> <p>-zostrojiť kyvadlo,</p> <p>-vysvetliť vzťah rýchlosti kmitania kyvadla a niektorých vlastností kyvadla na základe pozorovania kyvadla.</p>	<p>meranie času, presýpacie hodiny, kyvadlo</p>
---	---

2. VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>-orientovať sa v budove školy(trieda, jedáleň, WC a i.)</p> <p>-definovať pravidlá bezpečnosti pri návšteve školy,</p> <p>-pomenovať významné orientačné body v blízkosti školy (budovy a i.)</p> <p>-povedať zjednodušenú adresu školy a adresu svojho bydliska,</p> <p>-rozlíšiť pojmy predtým, včera, dnes, potom, zajtra</p> <p>-identifikovať dni v týždni</p> <p>-čo škodí zdraviu</p> <p>-určiť členov rodiny vo vzťahu k sebe</p>	<p>moja trieda, škola, bezpečnosť v škole, v triede, orientácia v priestore</p> <p>kde, tu, tam, vpravo, vľavo, hore, dolu, vpredu, vzadu</p> <p>škola, školský dvor, objekty v okolí školy, adresa školy, adresa môjho bydliska</p> <p>dni v týždni, začiatok, koniec, predtým, včera, dnes, potom, zajtra</p> <p>umývanie rúk, čistota tela, návšteva a správanie sa u lekára, v lekárni</p> <p>funkcia členov rodiny, prejav úcty k rodičom, starým rodičom a jednotlivým členom rodiny</p>

2. ročník

ŠVP 2 hodiny, Škvp 0 hodín, spolu 2 hodiny týždenne/66 hodín ročne

1. VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A PRÍRODA

Rastliny	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>- uviesť päť príkladov rôznych prostredí a k nim príklady rastlín v nich žijúcich,</p> <p>- vysvetliť na príkladoch, ako sa rastliny prispôbujú svojim tvarom a spôsobom života podmienkam, v ktorých žijú,</p>	<p>rôznorodosť životných podmienok rastlín, prispôbovanie sa prostrediu,</p> <p>životné prejavy rastlín</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť, ako sú rastliny závislé od neživého prostredia, - opísať tri životné prejavy rastlín, - vysvetliť, kde a prečo je možné nájsť semená rastlín, - zhodnotiť význam rastlinných semien pre život človeka, - uviesť na príkladoch, že niektoré semená majú vyvinuté nástroje na to, aby sa dostali čo najďalej od materskej rastliny, - vysvetliť, z ktorej časti semena rastlina kľíči a čo sa deje so zvyškom semena po jej vyklíčení, - navrhnúť postup, ako je možné zistiť podmienky klíčenia semien, - vysvetliť, akým spôsobom a prostredníctvom ktorých častí získavajú rastliny z prostredia vodu, vzduch a svetlo, - navrhnúť postup na overenie predpokladov týkajúcich sa podmienok rastu rastlín. 	<p>význam rastlinných semien, rozširovanie semien, podmienky klíčenia semien: vzduch, voda, teplo</p> <p>rast rastliny,</p> <p>životné podmienky rastlín: svetlo, teplo, vzduch, voda, pôda</p>
---	---

Živočích	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnať spôsob života živočíchov a rastlín, - zistiť, že životné prejavy živočíchov sú podobné životným prejavom rastlín, ich spôsob života je však iný, - že živočích (aj človek) sa postupne menia- rastú, vyvíjajú sa, dospievajú, starnú, - uviesť príklady mláďat rôznych druhov živočíchov, ktoré sa nemusia podobat' na dospelé jedince - že dĺžka života živočíchov je rôzna, - že človek získava potravu rôznym spôsobom - vysvetliť na príkladoch, aký úžitok človeku poskytuje chov živočíchov, - vysvetliť význam tvorby živočíšneho spoločenstva, - spoznať včelu medonosnú, - opísať spôsob života včiel a mravcov. 	<p>životné prejavy živočíchov a rastlín rast, vývin pestovanie úžitkových rastlín,</p> <p>zber divo rastúcich rastlín, lov divo žijúcich zvierat</p> <p>chov zvierat: kravy, ovce, sliepky, kone, včely spoločenský hmyz včelia rodina: matka, trúd, robotnica mravenisko</p>

Človek	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť, aký význam má pre človeka pohyb, - zistiť vlastným pozorovaním, že palec umožňuje realizovať najviac pohybov a úkonov, ktoré sú typické pre človeka, - že pohyb zabezpečujú svaly, ktoré sú upnuté na kosť, - pomenovať niektoré hlavné kosti ľudského tela a identifikovať ich na vlastnom tele - vytvoriť jednoduchý nákres kostry ľudského tela (sústredí sa na to, že kosti sa nachádzajú v celom tele a sú pospájané kĺbmi), 	<p>pohyb ako prejav života</p> <p>kostra ľudského tela: lebka, chrbtica a stavce, rebrá, ramenná kosť, stehenná kosť, kĺb, zlomenina</p> <p>svaly ich význam a rozvoj, únava svalov,</p> <p>pohyby ovládané vôľou a pohyby realizované mimo vôle človeka</p>

<ul style="list-style-type: none"> - že kosti rastú spolu s človekom až do dospelosti, - že kosti sa môžu zlomiť; zlomená kosť sa späť zrastie, - že človek pomocou svalov vykonáva rôznorodé pohyby, - skúmaním zistiť, že niektoré pohyby v tele sú ovládané vôľou (chcením) a niektoré mimo vôle človeka, - vymenovať päť rôznych pohybov, ktoré zabezpečujú svaly, - že svaly rastú, vyvíjajú sa a silnejú postupne s rastom a vývinom človeka, - vysvetliť únavu svalov a význam pravidelného cvičenia pre vývin svalstva. 	
--	--

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť, čo obsahuje pôda a jednotlivé jej zložky zaradiť k živým, neživým alebo odumretým súčasťam, - uviesť medzi živými súčasťami živočíchov, ktoré žijú v pôde a dýchajú vzduch prítomný v pôde, - uviesť vodu a vzduch ako neživé súčasti prírody, - že z pôdy sa do vody prítomnej v pôde uvoľňujú rôzne látky, ktoré potom rastliny prijímajú koreňmi a využívajú ich na svoj rast, - zistiť vlastnosti rôznych typov pôd, - vytvoriť zo skúmania závery o rôznych vlastnostiach pôd, - skúmať rozpúšťanie látok vo vode, - vytvoriť záver o tom, ktoré látky sa rozpúšťajú vo vode a ktoré nie, - skúmaním zistiť, akým spôsobom je možné rozpúšťanie urýchliť, - jednoducho vysvetliť, čo sa deje s látkou, ktorá sa vo vode rozpúšťa, - navrhnúť postup, ako zistiť prítomnosť látky vo vode, - opísať na základe pozorovania proces filtrácie - čo je odparovanie, - vysvetliť, čo sa pri odparovaní deje s vodou a s látkou, ktorá bola vo vode rozpustená. 	<ul style="list-style-type: none"> zloženie pôdy, úrodnosť pôdy, znečistenie pôdy rozpúšťanie látok vo vode, zrýchľovanie rozpúšťania, filtrácia, odparovanie

2. VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísať cestu do školy, - ovládať základné pravidlá bezpečnosti na ceste, - určiť aktuálny rok, - zaradiť mesiace v roku podľa ročných období od začiatku roka, 	<ul style="list-style-type: none"> cesta do školy, priechod pre chodcov, semafor kalendár – rok, mesiac, týždeň, deň, dátum, sviatky, rodina, narodeniny jeseň (september, október, november), zima (december, január, február),

<ul style="list-style-type: none"> - určiť význam sviatkov (narodeniny, sviatky na Slovensku), - že jeho obec je súčasťou Slovenska, - rozpoznať štátne symboly (štátnu vlajku a štátny znak SR), - odlíšiť jednotlivé prvky krajiny, - opísať krajinu v okolí školy/bydliska (podľa obrázkov) počas roka, - uviesť dôvody, prečo ľudia cestujú, - odlíšiť druhy dopravy, - porozprávať o javoch v krajine, ktoré sú pri cestovaní zaujímavé (atrakcie, pamiatky, príroda a i.), - odlíšiť vybrané profesie a ich náplň, - opísať úlohu hasičov, policajtov a záchranej zdravotnej služby, - zvládnuť postup, ako privolať pomoc, - určiť čas celých hodín na klasických a digitálnych hodinách. 	<p>jar (marec, apríl, máj), leto (jún, júl, august) Vianoce, Nový rok, vznik Slovenskej republiky, Veľká noc, Pamiatka zosnulých Slovensko – štátna vlajka, štátny znak prvky krajiny (polia, lúky, lesy, rieky, jazerá, vrchy, rovina, domy a cesty) cestovanie, práca, škola, dovolenka, druhy dopravy (auto, autobus, vlak, lietadlo, loď), spoznávanie krajiny, pamätihodnosti povolania ľudí (lekár, učiteľ, vedec, strojník, pekár, mäsiar, obchodník a i.) zásady bezpečnosti, slnečné žiarenie, oheň, elektrický prúd a iné nebezpečné predmety, postup pri volaní hasičov (150), záchranej zdravotnej služby (155), polície (158), tiesňová linka (112)</p>
--	---

Začlenenie prierezových tém:

<p>OSR OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja pozitívny vzťah ku komunikácii s druhými, správne vystupovanie - spoznáva sám seba, svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíja si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedávanie - rešpektuje názory, potreby a práva ostatných - si pestuje kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíja sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi – empatiu
<p>ENV ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak si buduje a rozvíja pozitívny vzťah k svojim, ale aj cudzím veciam (hračky, predmety v škole, v izbe a pod.) - žiak si posilňuje pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu - žiak je citlivý na aktuálny stav prírody a prejavy ničenia prírody a životného prostredia - sa stáva poriadkumilovným - uprace si po sebe
<p>VMAR VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU</p>	<ul style="list-style-type: none"> – formuje si postoje k slušnému správaniu sa – chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti vyznať lásku k mamke a ockovi – si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu – uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
<p>OŽZ OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíja starostlivosť o svoje zdravie a buduje si úctu voči vlastnému telu - žiak sa učí aktivite - si pestuje pozitívny vzťah k športu, vyjadruje svoj postoj k jednotlivým aktivitám a športom - vie vymenovať zdravé a nezdravé jedlá

	<ul style="list-style-type: none"> - dodržiava správnu životosprávu - vie, že konzumácia ovocia a zeleniny je pre zdravie veľmi dôležitá
MV MEDIÁLNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - zodpovedne narába s mediálnymi pomôckami (rádio, notebook, projektor a pod.) - prijíma, analyzuje, hodnotí mediálny obsah, komunikuje o obsahu, porovnáva ho a určuje - dokáže rozlíšiť skutočnú realitu od fikcie
MKV MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja kladný vzťah k vianočným, veľkonočným tradíciám, porovnáva tradície v Anglicku a na Slovensku, rešpektuje rozdiely - Halloween – vie pomenovať tento sviatok, pozná tradíciu tohto sviatku a dokáže pomenovať niektoré predmety, ktoré súvisia s týmto sviatkom - spoznáva históriu, zvyky, tradície anglickej kultúry, akceptuje ich a dokáže s nimi spolupracovať - vie pozdraviť v cudzom jazyku, zaželať všetko najlepšie - cvičí správnu výslovnosť slov
DV DOPRAVNÁ VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - pozná základné farby na semafore, a vie čo znamenajú - pomenúva dopravné prostriedky, určuje či sú rýchle alebo pomalé
RLK REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA	<ul style="list-style-type: none"> - pestuje si úctu k vlasti, kraju, i k sebe samému - toleruje inú kultúru a jej zvyky - vymenuje obľúbené jedlá ľudovej kuchyne - opisuje tradície svojho regiónu počas rôznych sviatkov: Vianoce, Nový rok, Veľká noc a pod. - uznáva a rešpektuje názory iných
FIG FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje hospodárne (šetrí papierom, prázdny miestom v zošite a pod.) - narába hospodárne s učebnicami, pracovnými zošitmi a inými pomôckami v triede, šetrí ich (obalené knižky) - zodpovedne narába so svojimi aj s cudzími predmetmi
ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať kladný vzťah ku knihe - identifikovať dôležité informácie zo súvislého informačného textu - identifikovať a spracovať informácie z nesúvislého textu - grafy, tabuľky - vzbudiť záujem o čítanie - vedieť riešiť úlohy z textu

6. Človek a príroda

Predmet: Prírodoveda

<https://www.minedu.sk/data/att/22040.pdf>

6.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vzdelávací štandard predmetu je konštruovaný tak, aby si žiaci postupne systematizovali poznatky o prírode, ktoré nadobudli spontánnym učením, pričom najskôr sa sústredia na opis pozorovaných skutočností, rozvíjajú si pozorovacie a kategorizačné spôsobilosti. Neskôr sa sústredia na rozširovanie poznania tým, že sa snažia skúmať fungovanie vybraných prírodných javov. Rozvíjané sú spôsobilosti potrebné pre objektívne

skúmanie sveta a vyhľadávanie informácií v rôznych druhoch sekundárnych zdrojov. Učiteľ vedie žiakov do situácií, v ktorých je ich úlohou vyjadrovať aktuálne poznanie, diskutovať s vrstovníkmi o vysvetleniach pozorovaných skutočností. Zároveň poskytuje žiakom dostatok času na skúmanie situácií a javov tak, aby sami získali nové poznanie, ktoré je funkčne začlenené v ich aktuálnom systéme vedomostí. Učiteľ usmerňuje žiakov, ktorých úlohou je samostatne tvoriť nové poznatky vlastnou bádateľskou činnosťou. Prírodoveda vedie žiakov k premýšľaniu, skúmaniu, hľadaniu informácií, zvažovaniu, usudzovaniu a k tvorbe záverov, ktoré sú argumentačne podložené, či už minulou a aktuálnou skúsenosťou, alebo inak získavanými objektívnymi informáciami.

6.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Hlavným cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň.

Prírodoveda rozvíja vo vzájomnej súčinnosti všetky tri zložky prírodovednej gramotnosti žiakov:

- žiacke aktuálne poznanie (prírodovedné pojmy, koncepty);
- poznávacie procesy žiaka potrebné pri úprave aktuálnych a tvorbe nových prírodovedných poznatkov (rozvíja induktívne poznávanie žiaka);
- špecifické prírodovedné postoje, ktoré vedú žiaka k uvedomenému využívaniu vedomostí.

Žiaci:

- spoznávajú životné prostredie a pozorujú zmeny, ktoré sa v ňom dejú,
- vyjadrujú svoje predstavy o javoch slovom a obrazom, diskutujú o svojich aktuálnych predstavách,
- argumentujú a menia svoje naivné predstavy a vysvetlenia vplyvom argumentácie a/alebo vlastného bádania,
- samostatne vyhľadávajú informácie v rôznych informačných zdrojoch a vo vybraných prírodovedných témach vedú veku primeranú a úrovni poznania zodpovedajúcu diskusiu,
- pozorujú detaily prírodných objektov a prírodných javov a na ich základe rozvíjajú svoje aktuálne poznanie,
- kategorizujú prírodné objekty na základe pozorovateľných znakov,
- identifikujú faktory (premenné), ktoré vplývajú na priebeh pozorovaných či skúmaných situácií a javov,
- experimentujú so zmenami podmienok a vyslovujú závery z vlastného bádania,
- vytvárajú si vlastné poznámky z prírodovednej aktivity a uvedomujú si ich význam pri tvorbe záveru zo zrealizovanej činnosti,
- majú osvojené základné prírodovedné pojmy, pričom ich vzájomne prepájajú a vytvárajú vysvetlenia,
- odlišujú vedeckú terminológiu od bežnej, hovorovej komunikácie,
- chápu význam výsledkov vedy pre každodenný život a objektívne posudzujú pozitívne a negatívne vplyvy vedy a technológií na prírodu a celkové životné prostredie,
- citlivo pristupujú k živej prírode,
- majú tendenciu vytvárať vysvetlenia,
- dokážu meniť svoje predstavy o skutočnosti, ak sú ovplyvňované logickou argumentáciou.

6.3 Kľúčové kompetencie

A) Sociálne komunikačné kompetencie

- súvislé vyjadrovanie k danej téme

- sústredenosť pri počúvaní

- používanie vhodných argumentov a vyjadrovanie svojho názoru

B) Kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- hľadanie vlastných a netradičných riešení

- rozvíjanie schopností objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede

- ktoré smerujú k systematizácii poznatkov

C) Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- ovládanie základných potrebných počítačových aplikácií

- jednoduchá komunikácia pomocou elektronických médií

- chápanie rozdielu medzi reálnym a virtuálnym svetom

D) Kompetencie učiť sa

- schopnosť vybrať a hodnotiť získané informácie, spracovať ich a využiť vo svojom učení a v iných činnostiach

- má osvojené základy sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,

- uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov,

- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,

- uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok.

E) Kompetencie riešiť problémy

- navrhovanie riešení podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti

- overovanie správnosti riešenia pri nových problémoch

- riešenie konfliktov a problémov vo vzťahoch primeraným spôsobom

F) Osobné, sociálne a občianske kompetencie

- smerovať k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere

- tvorivé využívanie možností žiaka

- dôležitosť ochrany svojho zdravia

- práva a povinnosti - prijímanie a tvorenie nových nápadov

- spolupráca v skupine

- dobré medzilidské vzťahy

G) Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- význam umenia a kultúry v živote

- ľudové tradície

- ovládanie základných pravidiel, noriem a zvykov

- etiketa spoločenského života

H) Kompetencie na vedomosti a zručnosti žiaka

- poznávať životné prostredie, zmeny v prírode,

- získavať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním, experimentovaním,

- spracovávať získané informácie z rôznych zdrojov,

- aktívne sa zapájať do ochrany životného prostredia,

- chrániť prírodu a zapájať sa do efektívnejšieho využívania látok, ktoré príroda ľuďom poskytuje,

- poznávať ľudské telo, ochrana zdravia a preferovanie zdravého životného štýlu,

- poznávať pravidlá fungovania rodiny,

- poznávať a klasifikovať výsledky pozorovania jednotlivých častí dňa.

I) Kompetencia v oblasti prírodovedného myslenia

- je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov,

- používa základné prírodovedné myslenie na riešenie, pozorovanie, experimentovanie a sumarizáciu poznání.

6.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

Používanie zážitkového učenia učiteľským spôsobom, ktorý má preň zmysel a význam. Pre žiaka charakteristická iniciatíva a osobný zážitok. Dôležité sú aktivity na rozprávanie

vlastných skúseností žiaka o veciach a javoch, pozorovaných objektoch, na konfrontáciu skúsenostného poznania žiakov so zodpovedajúcim učeb. materiálom. Skupinová práca umožní slobodnú voľbu a výber úloh i činností preberať zodpovednosť za tím = skupinu. Samostatná práca vo dvojici umožní zase zautomatizovanie činnosti.

Vzdelávacie činnosti sú zamerané na podnecovanie poznávacej zvedavosti a skúmanie javov a udalostí, ktoré sú spojené so samotným a jeho bezprostredným životným prostredím. Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie čiastkových problémov, pričom východiskom k stanovovaniu problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosť a úroveň ich kognitívnych schopností, napríklad v témach „plynutie času, zmeny v prírode, cyklus stromu, rastliny, zvieratá, hmota“.

Samotné edukačné činnosti sú zamerané na iniciáciu skúmania javov a udalostí, ktoré sú spojené s bezprostredným životným prostredím dieťaťa a s dieťaťom samým. Prostredníctvom experimentálne zameraného vyučovania si deti rozvíjajú pozitívny vzťah k prírode, ale aj k samotnej vede.

Metódy

- výkladová metóda
- projektová metóda
- problémová metóda

Formy

- samostatná práca
- skupinová práca
- rozhovor
- vyhľadávanie informácií na internete a v dostupnej literatúre

6.5 Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Učebnica: Prírodoveda pre ZŠ, pracovné listy a ďalšie odborné publikácie k daným témam prírodovedy, encyklopédie, detské časopisy, atlasy, webové stránky s témami prírodovedy (www.zborovna.sk), materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

Na podporu vyučovania a učenia žiakov sa využijú tieto učebné zdroje:

- didaktická technika- PC, dataprojektor
- materiálne výučbové prostriedky- mapa Slovenska, pohľadnice, obrázkový materiál,
- ďalšie zdroje- internet, encyklopédie

6.6 Hodnotenie žiaka

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju. Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete Prírodoveda sa vykonáva klasifikáciou.

Hodnotenie žiaka

1. Tematické previerky sú klasifikované podľa percentuálnej stupnice
2. Ústne odpovede sú klasifikované známku.
3. Výborné výkony žiaka (praktické zručnosti pri pokusoch, teoretické vedomosti, aktivitu..) na hodine učiteľ hodnotí slovne, motivačnou pochvalou.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tematickom celku 3 Vnútorý systém kontroly

a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

Projekty a prezentácie

1. Učiteľ hodnotí: obsah, výstižnosť, grafickú časť, textovú časť, či spĺňa stanovené kritériá, teoretickú prípravu žiaka, sprievodné slovo k projektu, rôznorodosť využitých zdrojov informácií, prezentačné zručnosti.

2. Projekty sú hodnotené známku alebo slovne, obe hodnotenia majú mať motivačný charakter a povzbudzovať žiakov do ďalšej práce.

6.7 Obsahové a výkonové štandardy

3. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Rastliny a huby	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísať životný cyklus známeho rastlinného druhu: stromu – pagaštan konský; byliny – fazuľa obyčajná, - že niektoré rastliny žijú kratšie a iné dlhšie, - že rastlina počas života kvitne a priniesie semená, - že zo semien na jar vyrastajú nové rastliny, - že niektoré rastliny na jar nevyrastajú zo semien, ale z koreňov, hlúč alebo cibúľ, ktoré sú počas zimy ukryté v zemi, - hodnotiť význam stromov (lesa, dreva) pre človeka, - skúmať život na vybranom strome, - vyhľadať chýbajúce informácie a zistenia prezentovať, - rozpoznať typické poľné plodiny, - hodnotiť význam pestovania vybraných poľných plodín, - že mnohé rastliny obsahujú látky, ktoré pomáhajú liečiť zranenia a ochorenia, - že liečivé látky sa nachádzajú v rôznych častiach rastliny (uvedie päť príkladov), - pripraviť z liečivých bylín odvar a výluh a vysvetliť medzi nimi rozdiel, - že neznáma rastlina môže byť jedovatá, - vysvetliť, akým spôsobom sa môže jed dostať do tela, - že huby nepatria medzi rastliny, - určiť na piatich hubách, či sú jedlé, nejedlé alebo jedovaté, - že medzi huby zaraďujeme aj plesne a kvasinky. 	<p>životný cyklus rastlín, dĺžka života rastlín význam lesa pre človeka zemiak (ľuľok zemiakový), cukrová repa, pšenica¹ ozimná liečivé rastliny, odvar, výluh, žihľava dvojdomá, repík lekársky, lipa malolistá, skorocel kopijovitý, materina dúška jedovaté rastliny jedlé, nejedlé a jedovaté huby, plesne, kvasinky</p>

1

Z dôvodu odbornej korektnosti sú vo vzdelávacích štandardoch pri všetkých rastlinných a živočíšnych druhoch uvedené rodové aj druhové názvy organizmov. Štandardným výkonom žiaka prvého stupňa základnej školy je poznanie rodového názvu organizmov uvedených vo vzdelávacom štandarde.

Živočchy	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísať spôsob života vybraných zástupcov živočíšnej ríše (ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce, bezstavovce), - opísať vzťah vybraných živočíšnych druhov k prostrediu, v ktorom žijú. 	<p>ryby: kapor obyčajný, štika obyčajná; obojživelníky: skokan hnedý; plazy: jašterica múrová, užovka obyčajná; vtáky: sýkorka veľká, lastovička obyčajná, drozd čierny; cicavce: jež tmavý, krt obyčajný, mačka domáca; živočchy bez vnútornej kostry: babôčka pávooká, slimák záhradný</p>

Človek	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - že trávenie je proces, pri ktorom si človek ponecháva v tele z potravy látky, ktoré potrebuje a zvyšok z tela vylučuje, - vysvetliť proces trávenia človeka, - zakresliť časti tráviacej sústavy, - vysvetliť, čo sa v zakreslených častiach sústavy deje s potravou, - zdôvodniť, na čo človek využíva získanú energiu a stavebné látky, - vysvetliť vznik obezity, - vysvetliť princíp potravinovej pyramídy, - vytvoriť týždenný jedálny lístok založený na vedomostiach o správnej životospráve, - vysvetliť, ako sa dostáva voda do organizmu a ako sa z neho vylučuje, - zakresliť, ako sa voda dostáva do organizmu a ako sa z neho vylučuje, - vysvetliť pitný režim, - realizovať prieskum o pitnom režime, - zhodnotiť výsledky prieskumu vzhľadom na vedomosti o správnej životospráve, - odporučiť zmeny v pitnom režime. 	<p>trávenie, energia, stavebné látky, obezita, potravinová pyramída vylučovanie, moč, potenie, pitný režim</p>

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - že vzduch je potrebný pre život mnohých organizmov, - že vzduch sa nachádza všade, vyplňa priestory, ktoré sa zdajú byť prázdne, - že vietor je pohybujúci sa vzduch, - vysvetliť vznik vetra použitím poznatku o stúpaní teplého a klesaní studeného vzduchu, - vysvetliť fungovanie teplovzdušného balóna, - navrhnúť spôsob merania rýchlosti a smeru prúdenia vzduchu, - navrhnúť spôsob, akým je možné merať množstvo zrážok, - realizovať dlhodobé pozorovanie znakov počasia a z výsledkov vyvodíť závery, 	<p>vzduch, kyslík, oxid uhličitý, prúdenie vzduchu, vietor, zrážky, teplota prostredia teplo, teplota, teplomer, telesná teplota kolobeh vody v prírode, dážď, sneh, hmla, topenie, vyparovanie, tuhnutie, tuhé, kvapalné a plynné látky, rozpúšťanie a topenie plávajúce a neplávajúce predmety, nadľahčovanie telies vo vode, objem a hmotnosť</p>

<ul style="list-style-type: none"> - že najväčším zdrojom tepla je Slnko, - že teplo vzniká aj horením látok alebo trením, - že teplo tvorí aj väčšina živočíchov, - že teplo spôsobuje zvyšovanie teploty látok, - skúmať stálosť telesnej teploty, - porovnať telesnú teplotu detí a dospelých, - vysvetliť na príkladoch rozdiel, že niektoré látky sa zahrievajú rýchlejšie a iné pomalšie, - že látky môžu byť v troch skupenstvách – tuhé, kvapalné a plynné, - vysvetliť zmeny skupenstiev na príklade vody a použiť pri tom pojmy topenie, vyparovanie a tuhnutie, - vysvetliť vznik dažďa, snehu a hmly, pričom využije poznatky o skupenských premenách, - vysvetliť kolobeh vody v prírode, - vysvetliť na príkladoch rozdiel medzi rozpúšťaním a topením, - že niektoré látky plávajú na vode, iné klesajú ku dnu, - navrhnúť postup, ako z neplávajúceho predmetu vytvoriť plávajúci a naopak, - že predmety sa javia na vzduchu ťažšie ako vo vode, - že objem vyjadruje to, akú časť priestoru predmet zaberá, - navrhnúť postup porovnávania (merania) objemu a hmotnosti dvoch predmetov. 	
---	--

4. ročník

ŠVP 2 hodiny, ŠkVP 0 hodín, spolu 2 hodiny týždenne/66 hodín ročne

Prírodné spoločnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísať les ako spoločenstvo rastlín a živočíchov, ktoré sú vzájomne na sebe závislé, - vysvetliť život živočíchov v lese, - opísať spôsob života typických zástupcov lesného spoločenstva, - že rastliny vyžadujú pre svoj život rôznorodé podmienky, - navrhnúť postup skúmania rôznorodosti lúčneho porastu, - vysvetliť život živočíchov v lúčnom poraste, - opísať spôsob života typických zástupcov lúčneho spoločenstva, - vysvetliť vznik polí obrábaním, - vysvetliť význam polí pre človeka, - porovnať pole s lúkou, - vytvoriť, na základe porovnania poľa s lúkou, závery o rôznorodosti rastlínstva, - vysvetliť život živočíchov na poli, - opísať spôsob života typických poľných živočíchov, - vysvetliť, že rastliny, ktoré žijú v blízkosti 	<p>dub letný, buk lesný, hrab obyčajný, borovica lesná, jeleň lesný, medveď hnedý, veverica stromová, sova lesná zvonček konársky, rumanček poľný, nevädza poľná, lipnica lúčna, čakanka obyčajná, koník lúčny, čmeľ zemný, križiak obyčajný obrábanie pôdy, poľné plodiny, zajac poľný, králik poľný, sokol sťahovavý, škrekok poľný vrba biela, jelša lepkavá, trst' obyčajná, lekno biele, kapor obyčajný, šťuka obyčajná, kačica divá, vážka, komár potravové reťazce a potravové siete plesnivec alpský, črievičník papučka, bleduľa jarná, rys ostrovid, vydra riečna, medveď hnedý</p>

<p>vodných zdrojov vyžadujú väčšie množstvo vody, v inom prostredí by neprežili,</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť, ako sa vodné rastliny prispôbili životu vo vode, - vysvetliť, že voda je prostredím pre život mnohých živočíchov, - uviesť príklady živočíchov žijúcich priamo vo vode, - uviesť príklady živočíchov žijúcich pri vode a vodný zdroj je pre nich zdrojom potravy, - uviesť príklady živočíchov, ktoré potrebujú vodu len na rozmnožovanie, - že potravinový reťazec vyjadruje potravinovú závislosť jednotlivých organizmov žijúcich na určitom území, - zostaviť na základe informácií, ktoré má o organizmoch žijúcich na vybranom území, potravinový reťazec - vyhľadať v informačných zdrojoch chýbajúce informácie o spôsobe života organizmov, - že niektoré rastliny sú na pokraji vyhynutia, preto sú zákonom chránené, - vysvetliť narušenie rovnováhy potravinového reťazca pri vyhynutí určitej rastliny, - vysvetliť, čo sa môže stať, ak úplne vyhynie niektorý živočíšny druh, - uvažovať o vzťahoch medzi rastlinami, živočíchmi a prostredím. 	
--	--

Človek	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - že vdychovaný vzduch sa od vydychovaného odlišuje tým, že obsahuje menej kyslíka a viac oxidu uhličitého, - že pri zvýšenej námahe potrebuje človek viac energie (potravy) aj kyslíka (dýcha rýchlejšie), - že vo vydychovanom vzduchu sa nachádza veľa vody v podobe vodnej pary, - vysvetliť proces dýchania, - zakresliť proces dýchania, - navrhnúť postup, ako zistiť, či človek dýcha, - že so vzduchom sa do organizmu môžu dostať aj nečistoty alebo pôvodcovia ochorení, - že na zachytávanie nečistôt a pôvodcov ochorení slúži hlien, ktorý sa vylučuje v nose a v hrdle, - vysvetliť prenos ochorenia prostredníctvom kvapôčkovej infekcie, - vysvetliť obranné mechanizmy - kýchanie a kašľanie, - že srdce je sval, - že srdce je duté a pracuje ako pumpa na krv, - že na srdce sú napojené cievy, ktoré rozvádzajú krv po celom tele, - kde sa nachádza srdce, aký má tvar a aké je 	<p>dýchanie, spotreba kyslíka, pľúca kvapôčková infekcia a pôvodcovia ochorení, kašeľ, kýchanie</p> <p>srdce, tep</p>

<p>veľké,</p> <ul style="list-style-type: none"> - že činnosť srdca sa prejavuje ako tep, - vysvetliť, ako a prečo sa zrýchľuje tep pri vynakladaní námahy, - že pravidelným cvičením sa trénuje aj srdce, - že krv je tekutina, ktorá rozvádza po tele potrebné látky, - vysvetliť, akým spôsobom sa tieto látky dostávajú do krvi, - že v krvi sa nachádzajú červené krvinky, biele krvinky a krvné doštičky, - vysvetliť význam darcovstva krvi, - že krv je rozvádzaná po tele cievami, - že cievy sa nachádzajú v celom tele, - že cievy sa rozvetvujú od najhrubších vychádzajúcich zo srdca, po najtenšie nachádzajúce sa v pokožke, - vysvetliť krvný obeh, - zakresliť krvný obeh, - vysvetliť, ako sa krvou dostávajú lieky, ale aj jedy do rôznych častí tela, - že na splodenie dieťaťa je potrebný dospelý muž a dospelá žena, - že po oplodnení ženy mužom sa v tele ženy vyvíja dieťa – žena je tehotná, - že dieťa sa v tele ženy vyvíja približne deväť kalendárnych mesiacov, pričom matka je s dieťaťom spojená pupočnou šnúrou, cez ktorú dieťa od matky prijíma potrebné látky a kyslík, - vysvetliť význam rodiny pri rozmnožovaní človeka, - opísať vývin človeka od počatia až po starobu a sústrediť sa na zmeny v raste a vývine organizmu. 	<p>krv, červené krvinky, biele krvinky, krvné doštičky cievy, krvný obeh</p> <p>rozmnožovanie človeka, počatie, tehotenstvo, pôrod, detstvo, dospelosť, staroba, smrť</p>
---	---

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - že niektoré predmety padajú k zemi rýchlejšie, iné pomalšie, - skúmaním zistiť, že to, ako rýchlo predmety padajú k zemi, závisí od veľkosti a tvaru predmetov, - skúmaním zistiť, že to, ako rýchlo predmety padajú k zemi, závisí od výšky, z ktorej padajú a od spôsobu hodov predmetov, - že magnet je predmet, ktorý priťahuje niektoré kovové predmety a nepriťahuje žiadne nekovové predmety, - skúmaním zistiť, že magnet pôsobí do určitej vzdialenosti – má okolo seba tzv. magnetické pole, - navrhnúť postup, pomocou ktorého porovná veľkosť (odmeria) magnetického poľa dvoch magnetov, 	<p>spomaľovanie a zrýchľovanie pádu predmetov magnet, magnetické pole, kompas</p> <p>páka, hojdačka, rovníramenné váhy, nožnice,</p>

- vysvetliť, ako sa k sebe správajú dva magnety,
- ako sa používa kompas,
- že pomocou páky môžeme nadvihnúť ťažké predmety s menšou námahou,
- použiť páku,
- skúmaním zistiť, že čím dlhšia je páka, tým menej sa pri nadvihovaní namáhame,
- že pomocou kladky môžeme dvíhať ťažké predmety s menšou námahou,
- zostrojiť pevnú kladku, voľnú kladku aj kladkostroj,
- že pomocou naklonenej roviny dokážeme vyniesť veľký náklad do výšky s menšou námahou,
- skúmať zmenu vynaloženej námahy pri zmene sklonu naklonenej roviny,
- vytvoriť z vlastného skúmania závery,
- že ozubené koleso je koleso, ktoré má na okraji zuby; tie zapadajú do zubov iných ozubených kolies,
- vysvetliť, že použitím kombinácie väčších a menších kolies a ozubnice (ozubenej reťaze) môžeme meniť smer točenia ozubených kolies, rýchlosť ich točenia aj námahu, ktorú je potrebné na točenie vynaložiť,
- že Zem je planéta, ktorá obieha okolo hviezdy nazývanej Slnko,
- že Zem má približne guľovitý tvar a okolo Zeme obieha jej družica – Mesiac,
- že Zem sa okrem pohybu okolo Slnka otáča aj okolo vlastnej osi,
- že Zem sa okolo vlastnej osi otočí za jeden deň (24 hodín) a obehne okolo Slnka za jeden rok (365 dní),
- demonštrovať na modeli Zeme rotáciu planéty okolo vlastnej osi a zároveň rotáciu okolo Slnka,
- že Mesiac nesvieti, ale odráža svetlo dopadajúce naň zo Slnka,
- vymenovať v poradí planéty slnečnej sústavy: Merkúr, Venuša, Mars, Jupiter, Saturn, Urán a Neptún,
- že planéty spolu tvoria slnečnú sústavu,
- charakterizovať súhvezdie ako viditeľné usporiadanie hviezd do rozpoznateľného obrazca,
- rozpoznať hlavné súhvezdie zimnej oblohy – Orion a hlavné súhvezdie letnej oblohy – Veľký voz,
- graficky znázorniť usporiadanie slnečnej sústavy,
- že vo vesmíre nie je vzduch,
- vysvetliť, akými spôsobmi človek skúma vesmír,

kliešte, páčidlo,
veslo, kľučka, pevný bod
kladka, lanovka, stavebná kladka, posilňovacie stroje, pevná kladka, voľná kladka, kladkostroj
naklonená rovina: svahové cesty – serpentín; skrutka, sekera, pluh, klin
ozubené koleso: bicykel, hodiny, kuchynský mechanický šľahač, mechanická vrtáčka, vodný a veterný mlyn, súkolesie, ozubnica

Zem ako planéta, Mesiac ako družica Zeme, Slnko ako hviezda
Slnečná sústava, Merkúr, Venuša, Zem, Mars, Jupiter, Saturn, Urán, Neptún, súhvezdie, Veľký voz, Orion
hvezdáreň, ďalekohľad, podmienky života na Zemi a vo vesmíre

- zväžiť, aké podmienky by musela mať planéta na to, aby na nej človek prežil.

Začlenenie prierezových tém:

<p>OSR OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja pozitívny vzťah ku komunikácii s druhými, správne vystupovanie - spoznáva sám seba, svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíja si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebvzdelávanie - rešpektuje názory, potreby a práva ostatných - si pestuje kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíja sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi – empatiu
<p>ENV ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak si buduje a rozvíja pozitívny vzťah k svojim, ale aj cudzím veciam (hračky, predmety v škole, v izbe a pod.) - žiak si posilňuje pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu - žiak je citlivý na aktuálny stav prírody a prejavy ničenia prírody a životného prostredia - sa stáva poriadkumilovným - uprace si po sebe
<p>VMAR VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
<p>OŽZ OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíja starostlivosť o svoje zdravie a buduje si úctu voči vlastnému telu - žiak sa učí aktivite - si pestuje pozitívny vzťah k športu, vyjadruje svoj postoj k jednotlivým aktivitám a športom - vie vymenovať zdravé a nezdravé jedlá - dodržiava správnu životosprávu - vie, že konzumácia ovocia a zeleniny je pre zdravie veľmi dôležitá
<p>MV MEDIÁLNA VÝCHOVA (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zodpovedne narába s mediálnymi pomôckami (rádio, notebook, projektor a pod.) - prijíma, analyzuje, hodnotí mediálny obsah, komunikuje o obsahu, porovnáva ho a určuje - dokáže rozlíšiť skutočnú realitu od fikcie
<p>MKV MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja kladný vzťah k vianočným, veľkonočným tradíciám, porovnáva tradície v Anglicku a na Slovensku, rešpektuje rozdiely - Halloween – vie pomenovať tento sviatok, pozná tradíciu tohto sviatku a dokáže pomenovať niektoré predmety, ktoré súvisia s týmto sviatkom - spoznáva históriu, zvyky, tradície anglickej kultúry, akceptuje ich a dokáže s nimi spolupracovať - vie pozdraviť v cudzom jazyku, zaželať všetko najlepšie - cvičí správnu výslovnosť slov

DV DOPRAVNÁ VÝCHOVA (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - pozná základné farby na semafore, a vie čo znamenajú - pomenúva dopravné prostriedky, určuje či sú rýchle alebo pomalé
RLK REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - pestuje si úctu k vlasti, kraju, i k sebe samému - toleruje inú kultúru a jej zvyky - vymenuje obľúbené jedlá ľudovej kuchyne - opisuje tradície svojho regiónu počas rôznych sviatkov: Vianoce, Nový rok, Veľká noc a pod. - uznáva a rešpektuje názory iných
FIG FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje hospodárne (šetrí papierom, prázdny miestom v zošite a pod.) - narába hospodárne s učebnicami, pracovnými zošitmi a inými pomôckami v triede, šetrí ich (obalené knižky) - zodpovedne narába so svojimi aj s cudzími predmetmi
ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať kladný vzťah ku knihe - identifikovať dôležité informácie zo súvislého informačného textu - identifikovať a spracovať informácie z nesúvislého textu - grafy, tabuľky - vzbudiť záujem o čítanie - vedieť riešiť úlohy z textu

7. *Príroda a spoločnosť* *Predmet: Vlastiveda*

<https://www.minedu.sk/data/att/22038.pdf>

7.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vlastiveda v 3. a 4. ročníku má osobité, nezastupiteľné postavenie vzhľadom na význam v utváraní predstáv o bezprostrednom mieste života žiakov (priestorový aspekt) a historickom období, v ktorom žijú (časový aspekt). Svojím zameraním má za cieľ podnecovať, motivovať žiakov na rozprávanie o danej téme (či už na základe vlastných skúseností, podľa obrázka a i.) a v čo najväčšej miere využívať heuristický rozhovor a zážitkové učenie.

Vlastivedné – motivačné poznávanie začína v 1. a 2. ročníku (prvouka) spoznávaním okolia školy a bydliska a postojmi k spoločnosti, pokračuje v 3. ročníku (Moja obec) a končí vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku).

Vlastiveda v 3. ročníku (Moja obec) je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmami z vlastnej obce (okolie školy) v časových premenách jednotlivých ročných období (aj s aspektom starostlivosti o bezpečnosť a zdravie). Nezastupiteľná je vlastivedná vychádzka, ktorá má motivačno-heuristický charakter. Vybrané témy, napr. orientácia v okolí školy, sa odporúča realizovať formou pozorovania mimo triedy, ak sú na to možnosti. Delí sa na spoznávanie miestnej krajiny (jednoduchá práca s nákresmi) a orientáciu v čase (plynutie kalendárneho a školského roka, významné sviatky počas roka, tradície a i.). Na ne nadväzuje rozprávanie o doprave, o pamätihodnostiach. Osobitá pozornosť sa venuje pozorovaniu, skúmaniu prírody, jej zložiek, ale rovnako aj pamiatok v okolitej krajine.

Vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku) žiaci spoznávajú najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov. Tieto cesty sa realizujú prostredníctvom „výletov“ od

Tatier k Dunaju, od Dunaja k Hornádu, od Hornádu po Dunajec. Výlety po Slovensku sú zamerané na zážitkové (názorné) spoznávanie regiónov.

Dôraz je na práci s mapami, príbehmi a ilustráciami. Mapy použité v 3. a 4. ročníku sú zamerané a prispôsobené vyučovaniu vlastivedy. Každý zemepisný názov z textu nájdú žiaci na mape, obrázku aj kresbe. Používajú sa veľmi jednoduché mapy, ktoré pri ústnom, či písomnom preverovaní vedomostí pomáhajú žiakom (nič sa neučia naspamäť). Základ tvorí „Čítanie mapy – prstom po mape“ a prerozprávanie príbehov podľa obrázkov.

7.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Žiaci:

- skúmajú, pozorujú a bádajú v kraji, v ktorom žijú,
- porozprávajú o svojej obci (mesto, dedina – o krajine svojho okolia) a určia jednotlivé prvky – časti svojej obce,
- orientujú sa v rodnom kraji pomocou svetových strán a významných objektov,
- rozlišujú primerane vzťahy a väzby prírodného a spoločenského charakteru vo svojej obci, doma i v škole,
- použijú poznatky zo svojich pozorovaní a skúseností,
- identifikujú a odlišia, čo vytvorila príroda a čo človek,
- rozprávajú o premenách prírody počas roka (vyhľadajú v kalendári významné dni),
- ukážu na mape (prispôsobenej vlastivede v 4. ročníku) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a iné,
- opíšu (pomocou obrázkov) pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia,
- prerozprávajú obsah povesti podľa výberu,
- porozprávajú o významných historických udalostiach,
- vedia čítať mapu a rozprávať podľa ilustrácií a fotografií,
- vypátrajú pútavé skutočnosti o rôznych častiach Slovenska,
- porovnávajú jednotlivé oblasti so svojou obcou.

CIELE PREDMETU

- poznať priestor, v ktorom žiak žije,
- orientovať sa v priestore a čase,
- orientovať sa v mape, narábať s vekuprimeranými historickými prameňmi,
- rozvíjať si vzťah ku krajine a spoločnosti prostredníctvom príbehov, rozprávok,
- rozvíjať schopnosť využívať poznatky a zistenia zo svojich skúseností, pozorovaní, objavovaní,
- vnímať vzťah prírody a človeka, vzájomné ovplyvňovanie sa,
- využívať zdroje informácií na opisovanie charakteristík prostredia, ich porovnávanie,
- vnímať ľudí aj z iných kultúrnych oblastí.
- spoznávať časti Slovenska zážitkovou formou
- vnímať krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa vážiť si ich a chrániť

7.3 Kľúčové kompetencie

Učebný predmet vedie žiakov k rozvíjaniu komunikatívnej kompetencie tým, že umožňuje prezentáciu slovnú alebo písomnú navštívenej oblasti na Slovensku alebo interpretácii prečítanej alebo vypočutej povesti, piesne, básne viažucej sa k regiónu alebo ku Slovensku. Učivo o Slovensku rozvíja aj čitateľskú gramotnosť tým, že žiaci majú možnosť interpretovať umelecké texty z literatúry alebo odborného textu, ale taktiež majú možnosť rozvíjať si schopnosť opisu obrázkov, diagramov, kresieb apod.

Rozvíjané kompetencie:

A) Sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa súvisle a výstižne písomnou aj ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu

vzdelávania,

- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rozumie rôznym typom doteraz používaných textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky medzi osobnej komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti,

B) Kompetencia učiť sa učiť sa

- získava schopnosť sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- na základe poskytovaných možností uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a efektívne si osvojuje poznatky a študijné návyky,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach, zlepšuje svoju vytrvalosť a iniciatívu, hodnotí svoj pokrok, akceptuje spätnú väzbu a uvedomuje si svoje rozvojové možnosti

C) Kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií
- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete

D) Kompetencia učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení

E) Kompetencia riešiť problémy

- dokáže popísať problém
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc
- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí
- pri riešení problémov hľadá a skúša viaceré možnosti riešenia problémov a overuje správnosť riešenia
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným spôsobom

F) Osobné, sociálne a občianske kompetencie

- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadiami a postupmi pri spoločnej práci

G) Kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov

H) Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi

- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku vyjadriť svoj názor a vkusový postoj
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr

I) Kompetencie finančnej gramotnosti (ďalej FIG- finančná gramotnosť)

- človek vo sfére peňazí
- zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb- príjem a práca
- úver a dlh
- riadenie rizika a poistenie

Prostredníctvom učenia sa a činnosti si žiaci rozvíjajú jednotlivé druhy **funkčnej gramotnosti a komunikatívne kompetencie** tým, že majú možnosť slovnou alebo písomne prezentovať svoje skúsenosti z navštívenej oblasti na Slovensku alebo **interpretovať** prečítanú alebo vypočítanú povesť, pieseň, báseň viazucu sa k regiónu alebo k vlasti. Vlastivedné učivo o Slovensku rozvíja aj **čitateľskú gramotnosť**. Žiaci majú možnosť interpretovať umelecké texty z literatúry alebo odborné texty, prostredníctvom opisu obrázkov, diagramov, kresieb a pod.

Ďalšou dôležitou kompetenciou je rozvíjanie **kultúrnej kompetencie**, pretože spoznávanie vlasti sa rozvíja nielen priamym pozorovaním alebo získavaním informácií z textu, ale aj využitím ľudovej slovesnosti výtvarného, hudobného, dramatického, alebo filmového umenia. Vzťah k prírode a k ľuďom rozvíja základy **personálnej a interpersonálnej** kompetencie, podporuje motiváciu a rôzne stratégie „učiť sa“, hľadá možnosti a limity k samostatnému, sebavedomému vystupovaniu a konaniu, k efektívnej bezproblémovej (nekonfrontačnej) komunikácii, schopnosti objavovať a poznávať všetko, čo ho zaujíma, k čomu má pozitívny vzťah, prípadne v čom by mohol v budúcnosti uspieť. Schopnosť pracovať samostatne i tímovu.

7.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

Vyučovanie vlastivedy je založené na aktívnej účasti žiakov vo vyučovacom procese. Žiaci sa učia v triede i v krajine, čítaním máp, analýzou vyobrazení a údajov, prácou s učebnicou, vlastivedným atlasom, doplnkovou literatúrou. Učia sa aplikovať získané vedomosti pri riešení praktických úloh. Pracujú individuálne, vo dvojiciach i v skupinách. Práca s textom, rozvíja čítanie s porozumením. Výsledky samostatnej práce sa využívajú pri spoločnej práci v triede.

K účinným formám vyučovania (kognitívnym a motivačným) patrí využívanie veku primeranej literatúry - hlavne deťom blízkyh rozprávok a povestí. Medzi prostriedky na dosiahnutie určených cieľov radíme video záznamy, besedy, vlastivedné súťaže, prácu v záujmových krúžkoch a pod. Súčasťou vyučovania vlastivedy v 4. ročníku ZŠ sú aj vlastivedné vychádzky, pre ktoré je potrebné vytvoriť časový priestor. Riaditeľ školy môže pre tento účel vyčleniť príslušný počet hodín. Realizáciu vychádzok ovplyvňujú lokálne podmienky (dostupnosť tematicky vhodnej lokality, klimatické podmienky, bezpečnosť žiakov a podobne). Školám lokalizovaným v neatraktívnom prostredí, resp. mestským školám odporúčame kumulovať hodiny vlastivedy v rozsahu troch až štyroch vyučovacích hodín.

Pri vyučovaní vlastivedy sa budeme snažiť využiť nielen metódy a formy práce, ktoré sú klasické, ale aj metódy a formy práce, ktoré sú nové, moderné a samozrejme motivujúce.

Metódy

- brainstorming
- hobometóda (ide o brainstorming s prestávkou na samoštúdium)
- Gordonova metóda (hľadanie originálneho riešenia)
- vyučovanie hrou cez didaktické hry
- dramtizácia
- motivovanie pomocou úloh (otázok učiteľa, problémy, cvičenia, výchovné situácie, ktoré si vyžadujú aktivitu a riešenie zo strany žiaka)
- motivovanie pomocou hodnotenia (vytvorenie príležitosti, aby sa mohlo dieťa pochváliť, hodnotiť najmä významné veci, viac odmeňovať ako kritizovať, používanie spôsobov hodnotenia cez body, pochvaly, tleskanie, slovné a individuálne hodnotenia)
- metóda kauzálnych atribúcií (učiteľ sa pýta na možné príčiny neúspechu alebo úspechu žiaka)
- metóda vzťahových rámcov (porovnávanie žiakov s ostatnými žiakmi, porovnávanie výkonu žiaka v určitých časových obdobiach)

Formy vyučovania

- skupinové vyučovanie
- problémové vyučovanie
- projektové vyučovanie
- programové učenie
- blokové vyučovanie
- integrované tematické vyučovanie
- heuristické vyučovanie (DITOR)
- tvorivé vyučovanie
- objavujúce vyučovanie

7.5 Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje: Vlastiveda pre 3. a 4. ročník základných škôl a ďalšie odborné publikácie k daným témam vlastivedy, pracovné listy, encyklopédie, webové stránky s témami vlastivedy, materiálno-technické a didaktické prostriedky, IKT, ktoré má škola k dispozícii.

7.6 Hodnotenie žiaka

V zhode s klasifikačným poriadkom sa skúša a klasifikuje iba základné učivo. Hodnotia sa vždy aj činnostné zložky učiva, najmä čítanie z mapy. Na záver rozsiahlejších tém sa zaraďuje opakovanie, zhrnutie a jednotlivé zovšeobecnenie učiva.

Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č.22/2011-R na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete Vlastiveda sa vykonáva klasifikáciou.

Hodnotenie žiakov:

1. Tematické previerky sú klasifikované podľa percentuálnej stupnice
2. Ústne odpovede sú klasifikované známku.
3. Výborné výkony žiaka (praktické zručnosti pri pokusoch, teoretické vedomosti, aktivitu..) na hodine učiteľ hodnotí slovne, motivačnou pochvalou.

Projekty a prezentácie:

1. Učiteľ hodnotí: obsah, výstižnosť, grafickú časť, textovú časť, či splňa stanovené kritériá, teoretickú prípravu žiaka, sprievodné slovo k projektu, rôznorodosť využitých zdrojov informácií, prezentačné zručnosti.
2. Projekty sú hodnotené známku alebo slovne, obe hodnotenia majú mať motivačný charakter a povzbudzovať žiakov do ďalšej práce.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tematickom celku 3 Vnútný systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

7.7 Obsahové a výkonové štandardy

3. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Moja obec	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:	moja obec, miestna krajina, okolie školy,

<ul style="list-style-type: none"> - napísať presný názov svojej obce (presnú adresu školy a bydliska), - zaradiť obec, kde býva, medzi mestá alebo dediny, - určiť smer na sever podľa poludňajšieho tieňa a identifikovať svetové strany v krajine, - orientovať sa v okolí školy a bydliska pomocou svetových strán a významných objektov v miestnej krajine, - porozprávať vlastnými slovami cestu do školy alebo zo školy domov, - opísať svoju obec (napr. aké domy, ulice – pozná, možno aj vymenovať, blízka rieka, park a iné), - zhotoviť jednoduchý nákres okolia školy a bydliska, - ukázať na mape Slovenska svoju obec, - identifikovať na mape Slovenska pohoria, nížiny, rieky a cesty (podľa farieb), - opísať spôsob života obyvateľov obce – iné v meste, iné na dedine, ako sa starať o svoje okolie, ako tráviť voľný čas, - charakterizovať zmeny vo svojej obci (v prírode) na jeseň a použiť pri tom vlastné pozorovania i skúsenosti (dĺžka dňa a iné), - porozprávať, ako si ľudia pripomínajú svojich predkov a priateľov (Pamiatka zosnulých) na jeseň, - zostrojiť časovú priamku vlastnej rodiny a rodinných príslušníkov, - charakterizovať zmeny vo svojej obci v zime (vlastné pozorovania), - vlastnými slovami porozprávať o sviatočných dňoch v obci na rozhraní kalendárnych rokov (Vianoce, Silvester, Nový rok, Traja králi), - opísať druhy dopravy v obci (zopakovať si bezpečnosť na cestách), - opísať podľa náčrtu cestu do stredu obce (mesta, dediny), - určiť dve historické pamiatky vo svojej obci, - prerozprávať jednu povesť, pieseň, či báseň, ktorá sa viaže k obci alebo jej okoliu, - určiť, aké významné kultúrne a športové podujatie sa v obci konajú, - charakterizovať zmeny v prírode na jar a použiť pri tom vlastné pozorovania a skúsenosti (zmeny v prírode, dĺžka dňa), - opísať činnosti ľudí na jar, - porozprávať o veľkonočných tradíciách v obci, - identifikovať zmeny v prírode počas leta a rozprávať o oddychu a rekreácii počas letných prázdnin, - vyhľadať informácie o svojej obci na internete a iných médiách, - interpretovať obrazový materiál o obci a jej obyvateľoch. 	<p>bydliska</p> <p>smer na sever (podľa poludňajšieho tieňa), svetové strany</p> <p>cesta do školy a bezpečnostné pravidlá pri ceste do školy</p> <p>znaky jesene, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, zber úrody, príprava živočíchov na zimu</p> <p>predkovia, dedina alebo mesto (aj s opisom) a jej obyvatelia</p> <p>znaky zimy, starostlivosť o zver v prírode</p> <p>zimné sviatky, pamätihodnosti</p> <p>významní rodáci, zmienky o obci a jej okolí v povestiach, piesňach, známe udalosti v obci, historické pamiatky v obci</p> <p>znaky jari, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, jaré práce</p> <p>veľkonočné sviatky a tradície, plán, mapa danej krajiny</p> <p>znaky leta, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, dozrievanie novej</p> <p>úrody, starostlivosť živočíchov o mláďatá, oddych a rekreácia počas letných prázdnin, starostlivosť o zdravie a bezpečnostné pravidlá počas letných aktivít</p> <p>časová priamka (vizualizácia času)</p>
--	---

4. ročník
ŠVP 2 hodiny, ŠkVP 0 hodín, spolu 2 hodiny týždenne/66 hodín ročne

Slovensko	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť vlastnými slovami, čo je mapa, - identifikovať znaky na mape (farby, tvary), - odmerať podľa nakreslenej (grafickej) mierky vzdialenosti na mape, - ukázať polohu Slovenska na mape sveta a Európy, - ukázať na mape Slovenska svoju obec, - porozprávať o ceste od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie) – „Čítanie z mapy = prstom po mape“, - pátrať po obrazovom materiáli (internet, médiá) z cesty a interpretovať ho, - odlíšiť na ceste od Tatier k Dunaju tri známe pohoria a tri kotliny, - prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Tatier k Dunaju, - porozprávať o ceste od Dunaja po Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí – „Čítajú z mapy = prstom po mape“, - prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Dunaja po Hornád, - opísať výlet od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš - „Čítanie z mapy = prstom po mape“, - prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty po hradoch na východe Slovenska, - identifikovať päť najvýznamnejších kultúrnohistorických pamiatok Slovenska na mape, - vytvoriť zoznam desiatich prírodných divov Slovenska, - rozlíšiť pomocou mapy najvýznamnejšie cesty Slovenskom, - zistiť na obrázkoch, ako sa krajina Slovenska menila (historické obrazy), - vytvoriť plán cesty po Slovensku. 	<p>vlastivedná mapa Slovenska, znaky na mape a v legende, svetové strany na mape, poloha miestnej krajiny na Slovensku, význam modrej, hnedej a zelenej farby na mape, kreslená mierka</p> <p>Tatry, Nízke Tatry, Pieniny, Malá Fatra, Veľká Fatra, Poľana, Kremnické vrchy, Štiavnické vrchy, Slovenské Rudohorie, Podunajská nížina, Východoslovenská nížina, Záhorská nížina, Váh, Dunaj, Hron, Dunajec, Demänovské jaskyne, Domica</p> <p>listnaté, zmiešané a ihličnaté lesy, TANAP</p> <p>pamiatky (UNESCO) Slovenska (Bardejov, Vikolínec, Banská Štiavnica s okolím, Spišský hrad a okolie, jaskyne Slovenského krasu, bukové lesy Východných Karpát, Levoča, drevené kostolíky)</p> <p>Bratislava, Košice, Trnava</p> <p>Bratislavský hrad, Devín, Trenčiansky hrad, Bojnický zámok a zoo, Dunaj, Nitriansky hrad, Žilina, Kysuce, Martin, Strečno, Orava, Oravský hrad a priehrada, Horehronie, Banská Bystrica, Zvolenský zámok, Spiš, Poprad, Prešov</p> <p>Konštantín (Cyril) a Metod, Svätoplukove prúty, vpády Tatárov a Turkov, Mária Terézia, Ľudovít Štúr, prvá svetová vojna, Milan Rastislav Štefánik, Tomáš Garrigue Masaryk, druhá svetová vojna,</p> <p>samostatná Slovenská republika, naše štátne symboly</p>

Výlety po Slovensku – „Čítanie z mapy = prstom po mape“

Vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku) žiak vie/dokáže spoznať najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov.

- od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry,

Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie)

- od Dunaja po Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí
- od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš.

Začlenenie prierezových tém:

<p>OSR OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja pozitívny vzťah ku komunikácii s druhými, správne vystupovanie - spoznáva sám seba, svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíja si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedľávanie - rešpektuje názory, potreby a práva ostatných - si pestuje kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíja sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi (I love you, mum. I love you, dad.) - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi – empatiu
<p>ENV ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žiak si buduje a rozvíja pozitívny vzťah k svojim, ale aj cudzím veciam (hračky, predmety v škole, v izbe a pod.) - žiak si posilňuje pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu - žiak je citlivý na aktuálny stav prírody a prejavy ničenia prírody a životného prostredia - sa stáva poriadkumilovným - uprace si po sebe
<p>VMAR VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU</p>	<ul style="list-style-type: none"> - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
<p>OŽZ OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (ŽIAK...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíja starostlivosť o svoje zdravie a buduje si úctu voči vlastnému telu - žiak sa učí aktivite - si pestuje pozitívny vzťah k športu, vyjadruje svoj postoj k jednotlivým aktivitám a športom - vie vymenovať zdravé a nezdravé jedlá - dodržiava správnu životosprávu - vie, že konzumácia ovocia a zeleniny je pre zdravie veľmi dôležitá
<p>MV MEDIÁLNA VÝCHOVA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zodpovedne narába s mediálnymi pomôckami (rádio, notebook, projektor a pod.) - prijíma, analyzuje, hodnotí mediálny obsah, komunikuje o obsahu, porovnáva ho a určuje - dokáže rozlíšiť skutočnú realitu od fikcie
<p>MKV MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja kladný vzťah k vianočným, veľkonočným tradíciám, porovnáva tradície v Anglicku a na Slovensku, rešpektuje rozdiely

(ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - Halloween – vie pomenovať tento sviatok, pozná tradíciu tohto sviatku a dokáže pomenovať niektoré predmety, ktoré súvisia s týmto sviatkom - spoznáva históriu, zvyky, tradície anglickej kultúry, akceptuje ich a dokáže s nimi spolupracovať - vie pozdraviť v cudzom jazyku, zaželať všetko najlepšie - cvičí správnu výslovnosť slov
DV DOPRAVNÁ VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - pozná základné farby na semafore, a vie čo znamenajú - pomenúva dopravné prostriedky, určuje či sú rýchle alebo pomalé
RLK REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA	<p>pestuje si úctu k vlasti, kraju, i k sebe samému toleruje inú kultúru a jej zvyky vymenuje obľúbené jedlá ľudovej kuchyne opisuje tradície svojho regiónu počas rôznych sviatkov: Vianoce, Nový rok, Veľká noc a pod. uznáva a rešpektuje názory iných</p>
FIG FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje hospodárne (šetrí papierom, prázdny miestom v zošite a pod.) - narába hospodárne s učebnicami, pracovnými zošitmi a inými pomôckami v triede, šetrí ich (obalené knižky) - zodpovedne narába so svojimi aj s cudzími predmetmi
ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať kladný vzťah ku knihe - identifikovať dôležité informácie zo súvislého informačného textu - identifikovať a spracovať informácie z nesúvislého textu - grafy, tabuľky - vzbudiť záujem o čítanie - vedieť riešiť úlohy z textu

8. Umenie a kultúra

Predmet: Výtvarná výchova

<https://www.minedu.sk/data/att/22048.pdf>

8.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Výtvarná výchova v primárnom vzdelávaní vychádza zo spontánneho detského prejavu. Žiaci prostredníctvom výtvarných činností, hravou formou spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky). Formou výtvarných činností (kreslenia, maľovania, priestorového a objektového vytvárania) sa stretávajú so svetom navrhovania dizajnu, architektúry, fotografie, videa a filmu. Aktívnu prácu s materiálom a nástrojmi nie je možné nahradiť formou pracovných zošitov – všetky ostatné didaktické formy, ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a pod. sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok). Výtvarná výchova zahŕňa aj prácu s vizuálnymi prostriedkami prostredníctvom počítača. Od žiakov očakávame najmä uplatnenie jeho predstavivosti a fantázie; nie napĺňanie dopredu očakávaných výsledkov. Výtvarná výchova je založená na tvorivosti žiaka – na rozvíjaní jeho vlastných nápadov a koncepcií. Zručnosti (ovládanie nástrojov a techník) sú podriadené tvorivosti – prednosť má vymýšľanie, od námetu až po realizáciu formy. Očakávané sú vlastné riešenia žiakov, nie presné plnenie úloh.

Výtvarná výchova obsahuje aj prvky, ktoré ju prepájajú s inými vyučovaciami

predmetmi, napr. s pracovným vyučovaním (zručnosti v ovládaní nástrojov a v spracovaní materiálov), s hudobnou výchovou (tvorivé reagovanie na zvukové podnety), prírodovedou a vlastivedou (reakcie na prostredie, prírodné javy, históriu a pod.), s IKT, s matematikou (porovnávanie, mierka, počet a pod.) s geometriou (tvar). Niektoré témy je možné, podľa uváženia učiteľa prepájať s témami týchto predmetov.

Žiaci sú veku prístupnou formou uvádzaní do znalosti súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, do súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Získavajú dôležité kompetencie porozumenia svetu, ktorý je ich každodennou skúsenosťou.

8.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Hlavný cieľ predmetu

Žiaci v nadväznosti na detský výtvarný prejav rozvíjajú svoju vizuálnu kultúru na úrovni poznania i vyjadrovania.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- rozvíjajú svoju predstavivosť a fantáziu,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti,
- spoznávajú základné prostriedky výtvarného vyjadrovania,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- osvojujú si základné zručnosti pri práci s nástrojmi a materiálmi,
- poznávajú umelecké diela a svoj zážitok z nich výtvarne vyjadrujú,
- osvojujú si základné kultúrne postoje.

Ciele výtvarnej výchovy na úrovni primárneho vzdelávania sú:

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií.

Učiť ho poznať používať jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií.

Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomenosť reflexie vizuálnej kultúry.

Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich.

Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia.

Senzomotorické ciele

Rozvíjať tvorivosť.

Umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov.

Prostredníctvom výtvarnej výchovy rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch.

Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne ciele

Formovať kultúrne a postoje.

Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením.

Formovať celistvú osobnosť.

Pristupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

Osnovy VV okrem toho podporujú medzipredmetové väzby, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifik spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevažne kognitívnymi predmetmi.

8.3 Kľúčové kompetencie

Vo vyučovacom predmete výtvarná výchova rozvíjame kľúčové kompetencie týmito stratégiami:

A) Sociálne komunikačné kompetencie

- uplatnenie ústretovej komunikácie pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi a učiteľom
- porozumenie rôznym typom používaných textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie

B) Kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- používanie základného matem. myslenia na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách
- používanie matem. modelov logického a priestorového myslenia
- rozvoj tvorivosti prostredníctvom riešenia problémových úloh

C) Kompetencia učiť sa učiť sa

- uvedomovanie si významu vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok
- vedieť zhodnotiť získané informácie, spracovať ich a využiť v rôznych činnostiach

D) Kompetencia riešiť problémy

- hľadanie a využívanie rôznych informácií pri riešení problémov, využívanie viacerých možností riešenia problémov a overovanie ich správnosti

E) Osobné, sociálne a občianske kompetencie

- základy k smerovaniu pozitívneho sebaobrazu a sebadôvere
- odhad silných a slabých stránok ako rozvojových možností
- dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času
- osvojenie si základov pre efektívnu spoluprácu v skupine
- význam dobrých medziľudských vzťahov formovaných pozitívnou sociálno-emočnou klímou v triede

F) Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- rešpektovanie kultúrno-historického dedičstva a ľudových tradícií
- tolerovanie vkusu iných ľudí a dokázať primerane veku vyjadriť svoj názor a vkusný postoj – ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka - bežné pravidlá spoločenského kontaktu/etiketu/
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusový postoj,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

G) Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií,
- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,

- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete,
 - získavanie základov algoritmického myslenia - chápanie rozdielu medzi reálnym a virtuálnym svetom
 - vie používať rôzne výučbové programy,
- H) Kompetencie k finančnej gramotnosti (FIG)**
- pozná výzor euromincí a bankoviek, rozlišuje ich podľa veľkosti a tvarov a vyobrazenia na nich ako podnety rôznych oblastí poznávania sveta

8.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

V organizovaní vyučovacieho procesu využívať viac tímovú prácu pred frontálnou prácou žiakov. Tímová práca sa využíva pri riešení rôznych technických problémov v bežnom živote. Dôraz klásť na komunikáciu v skupine, spoločne pracovať a vedieť zdieľať zodpovednosť za prácu celého tímu.

Metódy

Vo vyučovaní výtvarnej výchovy na 1. stupni využívame v edukačnom procese najčastejšie tieto metódy práce: reproduktívne metódy, aby si žiaci vytvorili zručnosti a návyky, metódy rozvíjania tvorivosti, metódy produktívne, heuristické metódy, výskumné metódy, analytické metódy, syntetické metódy, metódy slovné (metódy hovoreného slova, monológ, dialóg), metódy názorné (používanie ilustrácií, náčrtov, demonštrácia, modelovanie), praktické metódy (maľovanie, kreslenie, tušovanie, modelovanie, strihanie, trhanie, lepenie a iné...)

Formy

V širšom zmysle slova ako didaktické formy vyučovania výtvarnej výchovy môžeme použiť vyučovaciu hodinu v triede, vychádzku, exkurziu, vyučovaciu hodinu v počítačovej učebni. V užšom slova zmysle najčastejšie používame skupinové formy práce, ktoré zvyšujú kolektívnosť, humanizáciu a rozvíjajú aktivitu žiakov, učia pracovať v kolektíve. Ale aj samostatnú prácu, pri ktorej sa žiaci spoliehajú len na svoje zručnosti a schopnosti, tvorivosť. V niektorých prípadoch (vytváranie projektov, zhotovovanie jedného produktu) je na mieste využitie frontálnej formy práce, pri ktorej sa pracuje s celou triedou.

8.5 Učebné zdroje

Učebnice

1. ročník- učebnica: Čarný, Ferliková, Pondelíková, Čarná, Bláha
2. ročník- učebnica: Čarný, Čarná, Ferliková, Lacko, Pondelíková, Zabadal
3. ročník:- využívame učebnicu Výtvarná výchova pre 3. ročník základnej školy od autorov Čarný, Čarná, Ferlíková, Pondelíková
4. ročník- učebnica sa pripravuje

Učebné zdroje

- ukážky výtvarných prác, ukážky umenia
- obrázkový a fotografický materiál
- ilustrácie rozprávkových knižiek
- hračky, maňušky, predmety dennej potreby
- prezentácie v Power Pointe
- internet
- program : Maľovanie pre deti
- výtvarné publikácie
- ukážky výtvarných diel detských ilustrátorov
- encyklopédie výtvarného umenia

8.6 Hodnotenie žiaka

Žiaci sú hodnotení v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovné oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie.

Predmet Výtvarná výchova je klasifikovaný známku.

Učiteľ u žiaka hodnotí, primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov:

- prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy,
- otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení,
- cieľavedomosť riešení,
- záujem o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok,
- schopnosť spolupracovať,
- schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov;

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- technické zručnosti (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov a technických operácií s nimi),
- formálne zručnosti (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka),
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja vnímania a prežívania,
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja predstavivosti a fantázie,
- mentálne spôsobilosti na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky);

c) priebeh získavania vedomostí:

- znalosti oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,
- pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho,
- znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania;

d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tématickom celku 3 Vnútorý systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

8.7 Obsahové a výkonové štandardy

Obsah predmetu

Obsah predmetu tvorí sústava edukačných tém. Každá z tém zodpovedá riešeniu určitého výtvarného problému. Témy sú zoradené v metodických radoch. Metodický rad predstavuje riešenie príbuzných výtvarných problémov v priereze ročníkov (v tabuľke vodorovný rad), vždy na úrovni zodpovedajúcej veku. Takéto zoradenie sleduje stupňovanie náročnosti pri štruktúrovaní osobnosti žiaka. Zoradenie edukačných tém v rámci jedného ročníka (v tabuľke zvislý rad) umožňuje učiteľovi sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zgrupovať a tvoriť z nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým môže učiteľ dynamicky pracovať – podľa potreby preraďovať témy v časovom pláne jedného ročníka i medzi ročníkmi. Témy napĺňa konkrétnymi úlohami (zadaniami pre žiakov) učiteľ. Niektoré edukačné témy sú alternatívne – označené ako a), b). V metodickej prílohe osnov sú k jednotlivým metodickým radom vypracované vzorové úlohy, mali by však slúžiť ako nezáväzná inšpirácia pre učiteľov. Okrem navrhovaného priebehu úlohy obsahujú možné motivačné a námetové východiská, navrhovanú techniku (pokiaľ nie je predmetom edukačnej témy) a vyjadrujú ciele každej .

1. ročník
ŠVP 2 hodiny, ŠkVP 0 hodín, spolu 2hodiny týždenne/66 hodín ročne

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky /12 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> -tvoriť škvrnny, -rozlíšiť v škvrne významovo čitateľný tvar, -vyhľadať v textúre čiar tvary podľa svojich predstáv, -pomenovať objavené tvary, -pomenovať tóny základných farieb, -rozlíšiť svetlé a tmavé farebné tóny, -rozlíšiť priamku od krivky, 	<p>škvrna (vytvorená napr. odtlačaním farby (dekalk), rozlievaním, zapúšťaním do mokrého podkladu, rozfúkavaním) – náhodný tvar, jeho dopĺňanie na významový, zobrazujúci tvar (podľa predstavivosti žiaka) náhodné čiary alebo tvary (dokresľovanie alebo domal'ovanie škvorny, odtlačku farby, čarbanice, pokrčeného papiera – krkváže a pod.)</p> <p>obrys (výtvarné zobrazenie obrysov tvarov predmetov, figúr) základné tóny farieb, druhotné (vymiešané) tóny, teplé a studené farby</p>

Rozvoj fantázie a synestetické podnety /18 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> -výtvarne zobrazíť svoje predstavy a fantáziu na zadanú tému, -nakresliť predmety na základe hmatového vnemu, -pomenovať charakter rôznych povrchov podľa hmatového vnemu, 	<p>fantazijné kreslenie fantazijné maľovanie fantazijné modelovanie tvar a hmat (napr. ohmatávanie tvarov predmetov skrytých pod dekou, alebo kreslenie so zaviazanými očami ...) povrch predmetu</p>

Podnety moderného výtvarného umenia /8 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> -použiť rôzne kresliarske (maliarske) nástroje, -vyjadriť výtvarné stopy (nástroja, materiálu, gesta) prostredníctvom hravej akcie, -vytvoriť objekt zo zvolených materiálov, 	<p>ŕfkanie, liatie, odtlačanie, kvapkanie, roztieranie, rozfúkavanie... farebnej hmoty stopa kresliaceho (maliarskeho) nástroja (využitie vlastností rôznych nástrojov) stopa gesta (rôzne druhy stôp/čiar/ťahov) odpadový materiál objekt ukážky: akčná maľba</p>

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>-namal'ovať svoju predstavu inšpirovanú pravekým umením,</p>	<p>praveké jaskynné maľby (motívy) materiál, nástroje, podklad v tvorbe pravekých ľudí hra na pravekého umelca - tvorba artefaktu limitovaného motívom a technikou</p>

Škola v galérii /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>-výtvarne vyjadriť rôzne výrazy tváre,</p>	<p>výraz portrétu (maľba, socha, fotografia) – v priestoroch galérie, alternatívne vo virtuálnej galérii na internete akčné napodobnenie výrazu portrétu (grimasa, performance ...) výtvarná interpretácia výrazu (kresba, maľba ...)</p>

Podnety architektúry / 2 hodiny/	
---	--

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-zobraziť architektúru podľa vlastnej fantázie, -porozprávať o zobrazenej architektúre,	rozprávková architektúra (maľba, kresba, modelovanie, objekt – skladanie, lepenie, strihanie...) fantastické motívy v architektúre architektúra v rozprávkach (animácie, ilustrácie, filmy)

Podnety fotografie /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-doplniť fotografický podklad podľa vlastnej fantázie,	fotografia (napríklad z časopisu) zásah do kompozície fotografie, jej doplnenie, prekreslenie, premaľovanie kolorovanie, dokonponovanie

Podnety videa a filmu /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-porozprávať o akcii v uvedenej ukážke filmu, -výtvarne interpretovať vybranú akciu z filmovej ukážky,	krátka ukážka z vybraného filmu, (groteska) pohyblivý obraz – akcia vo filme (videu) výtvarné spracovanie akcie/pohybu

Podnety dizajnu a remesiel /6 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-nakresliť dizajn podľa svojej fantázie, -porozprávať o nakreslenom,	nezvyčajný, fantastický nábytok, alebo nábytok s nezvyčajnými funkciami (napr. hojkanie, skákanie, kotúľanie, preklápanie, skladanie a rozkladanie – aplikované na typ stoličky, posteľ, skrine, lampy a pod.) alt. nezvyčajný odevný doplnok alt. fantastický stroj

Podnety poznávania sveta /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-výtvarne reagovať na písmená abecedy.	oživené písmená tvary písmen (tlačených, písaných, veľkých, malých) figuratívna kompozícia z tvarov písmen

2. ročník

ŠVP 2 hodiny, ŠkVP 0 hodín, spolu 2 hodiny týždenne/66 hodín ročne

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky /10 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže: - použiť rôzne kresliace nástroje, - kresliť čiarami s rôznym charakterom, - vyjadriť základný farebný tón predmetu, - vyjadriť približný obrysový tvar predmetu, - usporiadať tvary symetricky alebo asymetricky,	lína (rôzne typy čiar) výrazový charakter línie (využitý pri tematickom kreslení) kresliace nástroje a pomôcky (voľnou rukou, pravítkom, kružidlom, náhodne) lokálny farebný tón (maľba, alt. kolorovaná kresba jednotlivých predmetov, farba podľa videnej skutočnosti) obrysový tvar predmetu symetria a asymetria jednoduchých tvarov (osová, stredová symetria)

Rozvoj fantázie a synestetické podnety /2 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

- v kresbe vyjadriť rôzne hudobné rytmy,	rytmy v hudobnej skladbe (ukážky) rytmy v kresbe, maľbe rytmy v prírode kresba námetu podľa fantázie (alternatívne fantastická téma, hudobníci, tanečníci, počutá hudba, abstraktné zobrazenie rytmov ...) pozn. možno nadviazať – spojiť s témou výtvarné vyjadrovacie prostriedky
--	--

Podnety moderného výtvarného umenia /10 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- vytvoriť objekt (výtvarnú realizáciu) v krajine, - vytvoriť objekt (asambláž) zbieraním, ukladaním, vrstvením, lepením z rôznych prírodných materiálov podľa vlastnej fantázie,	land art prírodná/mestská krajina prírodné materiály/umelé materiály surrealizmus fantastický portrét asambláž ukážky: umenie land artu

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia /10 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- vytvoriť vlastnú verziu obrázkového písma	umenie Egypta (pyramídy, hieroglyfy ...) rôzne typy písma – história vývoja písma (obrázkové – hláskové) výtvarná interpretácia obrázkového písma, význam a obraz

Škola v galérii /6 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- napodobniť sochy postojom, výrazom alebo performanciou (akciou)	živá socha (ukážky) sochy v galérii (alt. virtuálnej galérii) sochy v kostole sochy na verejnom priestranstve výtvarná interpretácia sochy v inom médiu (maľba, koláž, performancia) alebo v inej technike (napr. modelovanie z plastelíny...)

Podnety architektúry /6 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- skonštruovať architektonický tvar (prvok) zo stavebnice,	architektonické prvky (oblúk, preklad, stena, strop, brána, schody ...) architektúra ako skladačka (skladanie – stavba z kociek, lega, škatuliek, kartónu ...) spájanie (alt.: zárezmi, spinkami, lepiacou páskou, lepidlom, viazaním ...) alt. modelovanie architektonického prvku z modelovacej hmoty

Podnety fotografie /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- zostaviť koláž z častí rôznych fotografií,	rôzne žánre fotografie (z časopisov) – portrét, krajina, architektúra, mikro / makro fotografia, reportáž ... koláž, montáž strihanie a spájanie častí fotografií do nových kompozičných súvislostí

	kompozícia z rôznych žánrov a rôzneho tvaroslovia
--	---

Podnety videa a filmu /2 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- výtvarne interpretovať filmovú postavu v novej dramatickej situácii podľa vlastnej fantázie, - navrhnuť kostým pre filmovú postavu,	filmová postava v kreslenom, animovanom alebo hranom filme filmový kostým, výzor postavy filmová postava v dramatickej akcii

Elektronické médiá /8 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- napísať malé písmená, veľké písmená a čísla v textovom programe, - napísať slová s diakritikou v textovom programe, - zmeniť písmo, rez písma, farbu písma, píšu krátke vety v textovom programe,	používanie klávesnice, vyhľadávanie písmen, malé a veľké písmená, čísla, používanie klávesu Shift, písanie diakritiky, zmena písma a rezu písma, zmena veľkosti písma, krátke texty

Podnety dizajnu a remesiel /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- navrhnuť hračku podľa vlastnej fantázie, - vytvoriť jednoduchú pokrývku hlavy podľa vlastnej fantázie,	hračky rôzneho druhu chlapčenské a dievčenské hračky mechanické a statické hračky (funkcie, materiál, farby, tvary ...) klobučnícke remeslo pokrývky hlavy – klobúky, čiapky, šatky, kukly, kapucne, koruny

Podnety poznávania sveta /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- vytvoriť objekt (alt. asambláž alebo obraz) z prírodnín nájdených v okolitej prírode, - interpretovať prírodné tvary.	Prírodoveda- prírodniny a prírodné materiály (listy, kôra, kamene, semená, plody ...) pozn. možno nadviazať – spojiť s témou podnety výtvarného umenia – land-art

3. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky /5 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: - použiť v maľbe zosvetlenie a stmavenie farieb, - vytvoriť figuratívnu kresbu z geometrických tvarov (alt. objekt zo stereometrických tvarov),	farba – zosvetľovanie a stmavovanie farieb, farebný valér svetlostná škála jednotlivých farieb tóny sivej farby daný motív vo svetlých a v tmavých farbách plošné geometrické tvary a stereometrické telesá spájanie geometrických tvarov do kompozície podľa predstavy skladanie, lepenie, strihanie, spájanie, komponovanie

Rozvoj fantázie a syntetické /3 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:	vône a pachy príjemné a nepríjemné prírodné a umelé vône, parfumsy asociácie farby, tvaru –

- farbami a tvarmi vyjadriť svoje vnemy z rôznych vôní - pomenovať namaľované	vône, chute porovnávanie pocitov, ich výtvarná interpretácia
--	--

Podnety moderného výtvarného umenia /3 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: - vytvoriť tvar paketážou, - opísať vybrané dielo z umenia paketáže,	ukážky: umenie paketáže (obaľovanie tvaru), presáže (stláčanie a lisovanie tvarov) a akumulácie (hromadenie tvarov) baliace materiály; balenie, lepenie, viazanie skrytý tvar

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia /3 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: - výtvarne interpretovať artefakt antického umenia,	antické umenie (sochárstvo, architektúra, keramika, odev, predmety) príbehy na keramických vázach, mýty

Škola v galérii /3 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: - výtvarne parafrázovať osobu (udalosť) na základe videného výtvarného diela,	predmoderné (historické) a moderné obrazy zobrazenie svätcov (historických osobností) – charakteristické atribúty ikonografia najznámejších patrónov, osobností príbehy osobností z obrazov

Podnety architektúry /2 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: - popísať rôzne stavby (podľa zažitej skúsenosti alebo ukážok), - výtvarne interpretovať vybrané architektúry s rôznym výrazom,	výraz architektúry (napr. podľa slohu: funkcionalistickej, secesnej, barokovej, klasicistickej, rokokovej, gotickej, postmodernej ...; podľa funkcie: sakrálnej, pomníkovej, civilnej ...; podľa materiálu: drevenej, tehlovej, sklobetónovej ...) porovnanie rôznych typov výrazu, ich subjektívneho pôsobenia architektúra v prírodnom a mestskom prostredí

Podnety fotografie /2 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: - doplniť chýbajúce časti fotografie kresbou (alt. maľbou, reliéfom, kolážou ...),	maľba (kresba) zasahujúca do fotografických kompozícií (z časopisov) rekonštrukcia neúplného obrazu námet fotografie

Podnety videa a filmu /2 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: - nakresliť prostredie pre vybrané scény z filmu,	filmový priestor – priestor v ktorom sa odohráva filmový príbeh filmová scénografia, kulisy scénografia

Elektronické médiá 2 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:	typy písma, veľkosti písma, farby písma, porovnanie rovnakých písmen v rôznych fontoch,

<ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť obrázky z písmen nezávisle na riadku v grafickom programe, - nakresliť tematický obrázok pomocou nástrojov grafického programu, 	<p>rotácia písmen, zrkadlenie písmen, montáž rôznych typov písiem, obrázkov z písmen – lettrizmus, vlastné písmená;</p> <p>nástroje grafického programu – čiara, úsečka, vyplnený obdĺžnik alebo štvorec, paleta farieb, krok späť, guma, nastavenie veľkosti hrotu, paleta farieb, nástroj pečiatka</p> <p><i>pozn. možno nadviazať – spojiť s témou predmetu informatika</i></p>
---	--

Podnety dizajnu a remesiel /6 hodín/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - navrhnuť vlastný erb (alt. vlajku, logo) podľa vlastnej fantázie, - vytvoriť jednoduchú bábku, 	<p>vybrané znaky a ich význam (erb, vlajka, logo ...)</p> <p>symboly na erboch, vlajkách, logách</p> <p>alternatívne: bábkarstvo, alt. tieňové divadlo</p> <p>bábky (prstové, marionety, jawajky ...)</p> <p>konštrukcia jednoduchej bábky</p> <p>charakter (výraz) postavy bábky</p>

Podnety poznávania sveta /3 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výtvarne vyjadriť vybraný proces zmeny látky v prírode. 	<p>prírodoveda – zmeny látok (mrznutie, topenie, tuhnutie, horenie, tečenie, vyparovanie, rast ...)</p>

4. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť obraz s použitím bodov, - použiť v maľbe farebné kontrasty, 	<p>bod</p> <p>vlastnosti bodov (veľkosť, vzťahy dvoch a viacerých bodov – prítlačivosť, pohyb, nehybnosť ...)</p> <p>textúra bodov (vzor, raster; hustá a riedka textúra)</p> <p>pointilizmus – maľba bodmi</p> <p>ukážky: pointilistické umenie</p> <p>základné farebné kontrasty (teplá-studená, tmavá-svetlá, doplnkové farby)</p>

Rozvoj fantázie a synestetické podnety /2 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - variovať grafické stereotypy, - namaľovať farebnú stupnicu tónov, 	<p>možnosti zobrazovania zvoleného motívu (napr. strom, figúra zvieratka, domček, kvetina ...)</p> <p>odklon od schematickeho zobrazovania, inovácia, fantázia</p> <p>pluralita tvarov motívu</p> <p>výraz, psychická vlastnosť (napr. smutný, veselý, unudený, smiešny, lenivý...) – výraz spracovávaného motívu</p> <p>hudba ako obraz z tónov (hudobná interpretácia farebnej stupnice)</p> <p>farebné tóny, farebné stupnice</p>

Podnety moderného výtvarného umenia /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - namaľovať obraz prostredníctvom bodov alebo škvŕn, - vyjadriť v maľbe zmenu atmosféry (svetelnosti, počasia ...),	impresionizmus krajinomaľba – impresionizmus (napr. variácie krajiny v rôznych situáciách, atmosférach) farebné škvŕny v maľbe krajiny ukážky: porovnanie impresionistických a pointilistických krajinomalieb <i>pozn.: možno nadviazať na výtvarné vyjadrovacie prostriedky – bod (pointilizmus)</i>

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia /1 hodina/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - výtvarne interpretovať artefakt umenia vybranej kultúry,	ukážky: umenie iných kultúr (napr. Indiánov, Číny, Japonska ...) typické artefakty vybranej kultúry odlišnosti a podobnosti s našou kultúrou

Škola v galérii /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - zahrať scénu (príbeh) videnú na obraze, - vytvoriť rekvizity k scéne z obrazu, - povedať svoju interpretáciu videného obrazu,	tradičné žánre obrazov (portrét, zátišie, krajinomaľba, scéna zo života ...) žánrový obraz (scéna zo života) v múzeu/galérii (alt. virtuálnej galérii) zobrazenie postáv, deja, prostredia svet v období, ktoré obraz zobrazuje móda v období, ktoré obraz zobrazuje dramatisácia výtvarného diela, príbeh

Podnety architektúry /3 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - navrhnuť antropomorfnu (alt. zoo/fytomorfnu) architektúru podľa vlastnej fantázie, - rozlíšiť prírodné a geometrické tvary,	architektúra vychádzajúca z ľudských, živočíšnych alebo rastlinných tvarov postava ako budova – budova ako postava organické a geometrické tvary

Podnety fotografie /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - spojiť časti fotografie do novej kompozície,	roláž alebo montáž z dvoch fotografií (reprodukcii) rytmické striedanie častí obrazu tvarové súvislosti častí obrazu a jeho celku ukážky: roláž a fotomontáž v umení, autorské techniky

Podnety videa a filmu /2 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - vytvoriť kulisu, - navrhnuť vymysleného tvora,	filmové triky kulisy vytvárajúce ilúziu nejestvujúce (rozprávkové, fantastické, sci-fi) tvory vo filmoch ukážky: animovaný a hraný film – animácie v hranom filme

Elektronické médiá /2 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - nakresliť lineárnu kresbu počítačovým nástrojom, - namaľovať jednoduchý motív počítačovým nástrojom, - použiť nástroj osová súmernosť v kompozícii, - uložiť kresbu alebo maľbu ako novú pečiatku,	pokročilé digitálne kresliace nástroje – vyplnený mnohoúholník, vyplnená krivka, vyplnený pravidelný mnohoúholník, nástroj osová súmernosť, pokročilé miešanie digitálnych farieb, vlastná farebná škála, farebné kontrasty, vzory z písmen, vytvorenie pečiatky <i>pozn. možno nadviazať – spojiť s témou predmetu informatika</i>
--	--

Podnety dizajnu a remesiel /3 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - nakresliť vymyslený dizajn predmetu inšpirovaný organickými tvarmi, - vytvoriť jednoduchú kresbu (alt. objekt, šperk) z mäkkého drôtu,	dizajn inšpirovaný organickými tvarmi a telesnými funkciami rastlín, živočíchov alebo človeka výber oblasti dizajnu (napr. nábytok, predmety dennej spotreby, odev a doplnky, obuv, dopravné prostriedky, stroje, školské pomôcky...) <i>pozn.: možnosť nadviazať na podnety architektúry</i> ľudové remeslo: drotárstvo (strihanie, ohýbanie, tvarovanie, omotávanie, spájanie mäkkého drôtu...)

Podnety poznávania sveta /4 hodiny/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - zhotoviť vlastnú mapu s fantazijnou symbolikou, - k mape vytvoriť legendu.	vlastiveda – mapa (napr. fantastickú krajinu, krajinu z filmu, cesty do školy, zmenenej reálnej krajiny ...) prvky a symboly mapy – ich výtvarné vlastnosti

Začlenenie prierezových tém:

Prierezová téma	Ciele
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA (ENV)	- naučiť žiakov chápať potrebu ochrany životného prostredia vo svojom okolí – chrániť rastliny, zvieratá - vytvárať u detí kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode - význam vody pre človeka (upevnenie), ochrana prírody, separovanie odpadu, Zem po ktorej kráčam - naučiť žiakov vnímať prírodu ako zdroj relaxu, krásy, inšpirácie
MEDIÁLNA VÝCHOVA (MV)	- viesť žiakov pochopiť, ako médiá ovplyvňujú každodenný život, učiť ich uvedomovať si ich pozitívny vplyv, ako aj ich nebezpečenstvá - viesť žiakov k tomu aby si uvedomovali s ktorými médiami prichádzajú každodenne do kontaktu - hľadanie zdrojov informácií prostredníctvom PC, základy orientovania sa v kinematografii a vhodný výber filmov, zásady psychohygieny pri práci s PC,
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OSR)	- pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju osobnosť – akceptovať seba samého - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju pozíciu v spoločenskej skupine, v triede - sebadôvera, sebahodnotenie - hra bábkového divadla, prezentácia vlastného návrhu, prehĺbené sebaopoznávanie a osobnostná prezentácia - pestovať kvalitné medzil'udské vzťahy, rozvíjať sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu - naučiť žiaka uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných - rozvíjať schopnosť uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov

	(šikanovanie, agresivita)
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (OŽZ)	<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí - utvrdzovať u detí základnú hygienu tela - viesť žiakov k pravidlám správnej životosprávy - viesť žiakov k pravidlám primeraného obliekania - oboznamovať žiakov so základnými poznatkami prvej pomoci
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (MKV)	<ul style="list-style-type: none"> - vychovávať žiakov, ktorí pochopia a akceptujú rôzne kultúry, zvyky a tradície - úcta ku kultúre a umeniu iných národov a možnosť sebaobohatenia prostredníctvom nich - podporovať znášanlivosť, toleranciu a spoluprácu medzi žiakmi
DOPRAVNÁ VÝCHOVA (DV)	<ul style="list-style-type: none"> - oboznamovať žiaka o doprave ako o riadenom systéme s vymedzenými pravidlami - viesť žiaka vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote ako chodec, alebo cyklista
REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA (RLK)	<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU (VMaR)	<ul style="list-style-type: none"> - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ (FIG)	<ul style="list-style-type: none"> - vychovávať žiakov k hospodárnemu zaobchádzaniu s pomôckami - viesť žiakov k hodnotovej orientácii peňazí
ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať kladný vzťah ku knihe - identifikovať dôležité informácie zo súvislého informačného textu - identifikovať a spracovať informácie z nesúvislého textu - grafy, tabuľky, obrazy... - vzbudiť záujem o čítanie - vedieť riešiť úlohy z textu

9. Umenie a kultúra

Predmet: Hudobná výchova

<https://www.minedu.sk/data/att/22049.pdf>

9.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Primárna hudobná edukácia predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie predprimárnej hudobnej výchovy. Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným, činnostným, kde sa na báze hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdzajú sa v nich záujem o elementárne muzikovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie v oblasti hudby a umenia.

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na vrodené predpoklady detí ich spontánnosť, sklony k hravosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta. Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom

detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu a prostriedkom žiakovej hudobnej expresie, ktorá podporuje ich hudobnú sebarealizáciu v komplexe aktívnych aj receptívnych hudobných činností. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy kontaktu žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, obrazom, pohybom, hrou na elementárnych hudobných nástrojoch. Hudobné činnosti tvoria základný prostriedok na rozvíjanie hudobných i kľúčových kompetencií žiakov. Hudobné činnosti nie sú izolované, ale v reálnej praktickej podobe sa vzájomne dopĺňajú, podporujú aj s inými mimohudobnými činnosťami a zmysluplne sa integrujú. Hudobný materiál a hudobné činnosti sú kľúčovým prostriedkom na osvojenie si hudobno-teoretických poznatkov. Tie si však žiaci osvojujú postupne a nadobudnuté vedomosti sú výsledkom aktívnych hudobných činností, z ktorých vyplývajú. Teoretické poznatky a vedomosti sú dôležité len do tej miery, do akej sú nevyhnutné pre aktívny hudobný prejav žiakov, chápanie základných zákonitostí hudby a prácu s hudobným materiálom.

9.2 Ciele vyučovacieho predmetu

CIELE PREDMETU

- rozvíjať hudobné kompetencie dieťaťa mladšieho školského veku,
- rozvíjať kultivovaný rečový, hlasový, pohybový prejav v spojení s hudbou, vychovávať aktívneho a vnímavého interpreta a percipienta hudby,
- naučiť žiaka orientovať sa vo svete hudobného umenia,
- rozvíjať emocionálny svet a hudobný vkus žiaka mladšieho školského veku,
- v rámci stanovených cieľov z hudobnej výchovy využívať integratívne prístupy a prieniky s ostatnými vyučovacími predmetmi v primárnej edukácii,
- viesť žiakov k samostatnej práci a hudobnej tvorivosti.

Cieľom je prostredníctvom:

- poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti *si osvojiť hudobný materinský jazyk* a takto prispieť rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznania slovenského zvykoslovia, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní *získať základy národnej identity a vlastenectva*,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov ich *chápať ako prirodzenú súčasť svojho života*.

Kognitívne ciele

- poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem (senzomotorická, napodobňujúca, námetová, funkčná, fantastická a pod.),
- prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebaujadrovací bez nároku na definíciu pojmov,
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti (hudobných schopností) prostredníctvom komplexných, navzájom prepojených a nadväzujúcich hudobných činností,
- zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom,
- poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, vybrané umelecké diela tak, aby vzhľadom na mieru svojich skúseností žiaci chápali, rozpoznávali a interpretovali výpovede predložených veku primeraných umeleckých diel,
- získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno-estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojoch.

Socioafektívne ciele

- uvedomovanie si a rozlišovanie mravných a estetických hodnôt, otvorenosť

- a tvorivosť,
- empaticky pristupovať k precíteniu a pochopeniu umeleckých diel a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- získať schopnosti spolupracovať v tíme, vedieť plánovať, propagovať, realizovať i prezentovať vlastnú prácu i skupinové projekty,
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrenia svojho života.

Psychomotorické ciele

na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch, dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky.

9.3 Kľúčové kompetencie

Základným zámerom hudobnej výchovy je rozvíjať **kľúčové kompetencie** tak, aby sa:

- rozvíjal citový svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

Vo vyučovacom predmete Hudobná výchova rozvíjame tieto kľúčové kompetencie:

A) Sociálne komunikačné kompetencie

- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať

B) Kompetencia učiť sa

- uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok

C) Osobné, sociálne a občianske kompetencie

- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadiami a postupmi pri spoločnej práci,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medzilidským vzťahom
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti
- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti
- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere

D) Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov
- dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania)
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

9.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

Zámerom hudobno-výchovnej práce je zapojiť každého žiaka do hudobných aktivít. Uplatňujú sa všetky druhy hudobných činností, z ktorých dominujú spevácke a hudobno-pohybové. Kladieme dôraz na hudobné zážitky, ktorých prameňom je v prvom rade hudba a proces seberealizácie, pocit úspešnosti. Prostredníctvom hry s hudbou a jej prvkami prehlbujeme počiatkový spontánny záujem o hudbu a hudobné prejavy tak, aby vnímanie hudby a hudobné aktivity prinášali radosť a aj určitý relax, uvoľnenie. Usilujeme sa o to, aby sme žiakom poskytovali optimálne podnety pre ich hudobnú aktivitu, preto striedame rôzne hudobné činnosti, uprednostňujeme zážitkové a skúsenostné metódy, metódu hrania rolí, hrové formy pri získavaní hudobných skúseností, riadené objavovanie hudby.

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov, preto odporúčame:

Metódy

- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy
- metódy hrania rolí
- dialóg a diskusiu
- špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia

Formy

- skupinové, projektové,
- diferencované vyučovanie,
- návšteva hudobných podujatí
- besedy

V 1. ročníku ZŠ hudobná výchova nadväzuje na predprimárne vzdelávanie, preto osvedčeným médiom pedagogického procesu je hra na primeranej mentálnej úrovni žiaka. Zámerom hudobno-výchovnej práce je zapojiť každého žiaka do hudobných aktivít. Uplatňujú sa všetky druhy hudobných činností, z ktorých dominujú spevácke a hudobno-pohybové. Kladieme dôraz na hudobné zážitky, ktorých prameňom je v prvom rade hudba a proces seberealizácie, pocit úspešnosti. Prostredníctvom hry s hudbou a jej prvkami prehlbujeme počiatkový spontánny záujem o hudbu a hudobné prejavy tak, aby vnímanie hudby a hudobné aktivity prinášali radosť a aj určitý relax, uvoľnenie. Usilujeme sa o to, aby sme žiakom poskytovali optimálne podnety pre ich hudobnú aktivitu, preto striedame rôzne hudobné činnosti, uprednostňujeme zážitkové a skúsenostné metódy, metódu hrania rolí, hrové formy pri získavaní hudobných skúseností, riadené objavovanie hudby. Je žiaduce, aby každá vyučovacia hodina mala svoj cieľ, k splneniu ktorého smeruje každá činnosť žiakov a usmerňujúca práca učiteľa. Takýto postup vylučuje izolovanosť hudobných činností a je predpokladom systematickej hudobno-výchovnej práce.

9.5 Učebné zdroje

Hudobný materiál sa čerpá najmä z učebníc 1. – 4. ročníka (autori 1. ročník – Kopinová, Ružičková; 2 – 4.ročník – Langsteinová, Felix) , zo zborníka piesní, z internetu.

Ďalej využívame:

- pracovné listy
- rytmické hudobné nástroje, gitara, varhany
- obrázkový materiál
- detské knihy a časopisy
- CD nosiče a audiokazety s piesňami pre deti a video nahrávky
- návštevy hudobných predstavení pre deti organizované školou, inými organizáciami.

9.6 Hodnotenie žiaka

Žiaci sú hodnotení v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovné oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie.

Predmet Hudobná výchova je klasifikovaný známku.

Kritériá hodnotenia:

- záujem o hudobné činnosti a hudobné umenie v rámci vzdelávacích úloh
- schopnosť spolupracovať pri kolektívnych hudobných prejavoch
- schopnosť posúdiť svoj výkon a výkon spolužiakov
- aktivita a prístup k hudobným činnostiam
- využitie speváckych, intonačných a sluchových činností a návykov
- tvorba jednoduchých rytmických sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch a hrou na telo.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tématickom celku 3 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

9.7 Obsahové a výkonové štandardy

1. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Hlasové a inštrumentálne činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže -použiť hlas na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa, -rytmizovať reč, -melodizovať reč 5.-3. a 5.-6.-5.-3. stupňom (so-mi; so-la-so-mi), -hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, -hrať na tele, -hrať rytmické modely,	Hlasová činnosť vokálne činnosti v rámci rozsahu d1-h1, rytmizovanie reči: detské ľudové a autorské piesne, popevky, riekanky, rečňovanky, dialogické hry, hlasové a dychové cvičenia, hry s dychom a hlasom 2/4 a 3/4 takt, osminové a štvrt'ové rytmické hodnoty, pomocné rytmické prostriedky (rytmické slabiky ta, ti-ti a ich kombinácie, ručné znaky na vyjadrenie rytmu) pomocné intonačné prostriedky: ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, relatívna solmizácia, fonogestika Inštrumentálne činnosti správne použitie Orffových nástrojov (paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá, xylofón, zvonkohra, metalofón); hra na tele, hra na objektoch, hra na zvukových hračkách a ďalších elementárnych nástrojoch 2/4 a 3/4 takt, osminové a štvrt'ové rytmické

-hrať melodické modely,	hodnoty modely 5.-3. a 5.-6.-5.-3. (so-mi, so-la-so-mi) ostinátne rytmicko-melodické sprievody rytmická a melodická improvizácia
-------------------------	---

Percepčné činnosti - aktívne počúvanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-aktívne počúvať zvuky, piesne a hudobné skladby, -sluchom rozlíšiť rozličné kvality zvuku a tónu, -identifikovať obsadenie interpretovanej hudobnej skladby, -rozpoznať totožné a kontrastné prvky v hudobnej forme, -určiť a rozpoznať melodické a rytmické modely,	Percepčné činnosti – aktívne počúvanie zvuky okolia, objektov, vlastného tela; skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav žiaka, hudobný prejav triedy (skupiny) zvuk, tón: výška, sila, dĺžka, farba, tempo, metrum, dynamika, hry so zvukom; kontrasty: nízky – vysoký hlasný – tichý dlhý – krátky, rýchly – pomalý, metaforické vyjadrenie farby tónu: lesklý - temný, chladný – teplý, kovový – drevitý a pod. spev, sólo, zbor, hra na sólovom hudobnom nástroji, hra orchestra, husle, klavír rytmické modely ta, ti-ti a kombinácie, melodické modely so-mi, la-so-mi

Hudobno-pohybové činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-uplatniť vhodný pohyb v hudobno-pohybových hrách so spevom, -adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, -pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, -ovládať tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, -stvárniť riekanku či pieseň hudobno-dramatickými prostriedkami	Hudobno-pohybové činnosti hudobno-pohybové hry so spevom, tanečná chôdza, tanečný beh, pochod, prísunový krok dopredu, dozadu a do strán, pohyb, gesto, mimika, tlieskanie, plieskanie, dupanie pomocný prostriedok percepčných činností (počúvanie hudby)

Hudobno-dramatické a hudobno-vizuálne činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku, -realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov,	Hudobno-dramatické činnosti príbehy, rozprávky, básne; integrácia s predmetom slovenský jazyk a literatúra Hudobno-vizuálna činnosti

-vizuálne zobrazit' zvukové vnemy.	grafická notácia; grafická partitúra; integrácia s výtvarnou výchovou
------------------------------------	---

2. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Hlasové a inštrumentálne činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> - používať hlas vedome, so správnou hlasovou technikou na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa, - spievať relatívne čisto a rytmicky správne, - reagovať pri speve na gestá učiteľa, adekvátne meniť tempo, dynamiku, - rytmizovať reč s vedomím základných rytmických modelov, - melodizovať reč 5.-3.; 5.-6.-5.-3. a 5.-3.-1. stupňa (so-mi; la-somi; la-so-mi-do), - hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, - hrať rytmické modely, - hrať melodické modely, - vytvoriť inštrumentálny sprievod, - inštrumentálne improvizovať, - reagovať pri hre na hudobných nástrojoch na gestá učiteľa - nástup, odsadenie, adekvátne meniť tempo, dynamiku, 	<p>Hlasová činnosť</p> <p>vokálne činnosti v rámci rozsahu c1-c2, detské piesne, ľudové piesne, regionálne ľudové piesne, autorské piesne, popevky, riekanky, vokálne dialogické hry, dychové a hlasové cvičenia</p> <p>taktovacie gestá 2/4 a 3/4 taktu, gestá na zmeny tempa a dynamiky</p> <p>rytmické hodnoty štvrt'ová, osminová, pól'ová, pomlčky, bodka za štvrt'ovou notou, pomocné rytmické prostriedky: ta, ti-ti, „nič“, „pauza“, sa, tai-ti</p> <p>ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, relatívna solmizácia, fonogestika, ručné znaky na vyjadrenie rytmu</p> <p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón), hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny,</p> <p>rytmické hodnoty štvrt'ová, osminová, pól'ová, pomlčky, bodka za štvrt'ovou notou, pomocné rytmické prostriedky: ta, ti-ti, „nič“, „pauza“, tai-ti,</p> <p>so-mi, so-la-so-mi, so-mi-do, durový kvintakord inštrumentálny sprievod – jedným tónom, dvoma tónmi toniky a dominanty, jednoduché ostináto predohra, medzihra a dohra,</p> <p>improvizácia</p> <p>gestá učiteľa</p>

Percepčné činnosti - aktívne počúvanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - aktívne počúvať zvuky, piesne a hudobné skladby, - určiť vlastnosti zvuku, charakter skladby, - vyjadriť pocity z počúvanej hudby verbálne, pohybom a inými umeleckými prostriedkami, 	<p>Percepčné činnosti – aktívne počúvanie</p> <p>zvuky okolia, objektov, vlastného tela; skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretáciu učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny), hry so zvukom,</p>

<ul style="list-style-type: none"> -identifikovať hudobno - vyjadrovacie prostriedky v kontrastoch, - pri počúvaní identifikovať nástrojové obsadenie hudobnej skladby, - rozlíšiť niektoré hudobné nástroje v počúvaných skladbách, - rozpoznať jednohlas, dvojhlas, - rozpoznať totožné a kontrastné prvky v hudobnej forme, - určiť a rozpoznať melodické a rytmické modely, 	<p>výrazné zvukové kontrasty, pohyb kantilény, tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, harmónia, forma, agogické zmeny,</p> <p>jednohlas, dvojhlas, zbor,</p> <p>hudobná forma, malá piesňová forma</p>
---	---

Hudobno-pohybové činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť pocity z počúvanej hudby pohybom a inými umeleckými prostriedkami, - adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, - pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, - tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, 	<p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <p>pohybová improvizácia, pohybová interpretácia pohyby v priestore (chôdza, pádovanie, poskoky, beh, cval, jednokročka, dvojkročka), pohyby na mieste (ohýbanie sa, vystieranie, výskok, drep, otočka, švihanie, hra na tele – tleskanie, plieskanie, dupanie, lúskanie;</p> <p>orientácia v priestore (vpred, vzad, vpravo, vľavo, hore, dolu, v kruhu, v rade, v zástupe, jednotlivo, v dvojiciach, v skupine)</p>

Hudobno-dramatické a hudobno-vizuálne činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku, pohybom, dramatickými prostriedkami, - vytvoriť hudobno-dramatický celok, - realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov, - vizuálne zobrazit' zvukové vnemy, - interpretovať tú istú pieseň rôznymi výrazovými prostriedkami (spevácky, pohybom, hrou na hudobnom nástroji). 	<p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>nahrávky, piesne, príbehy, rozprávky, video, integrácia s rozličnými vyučovacími predmetmi, materiál s dramatickým potenciálom: hudobno-pohybové hry, riekanky, básne, rozprávky, príbehy, piesne, inštrumentálne skladby, herecké etudy, krátke sekvencie, dialógy a scény</p> <p>Hudobno-vizuálna činnosti</p> <p>notový zápis tónov c1-a1</p>

3. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Hlasové a inštrumentálne činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - používať hlas vedome na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa (rytmus, melódia, dynamika, výraz, nálada), prirodzene aplikovať správnu hlasovú techniku, 	<p>Hlasové činnosti</p> <p>vokálne činnosti v rámci rozsahu h-d2, detské piesne, ľudové piesne, regionálne ľudové piesne, autorské piesne, vokálne dialogické hry, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom, zvukomalebné hlasové hry, deklamácia, rytmizácia reči,</p>

<ul style="list-style-type: none"> - spievať čisto a rytmicky správne, - reagovať pri speve na gestá učiteľa, adekvátne meniť tempo, dynamiku, reagovať na štandardizované dirigentské gestá (taktovacie schémy), nástup a odsadenie, - rytmizovať reč s vedomím základných rytmických modelov, - hlasom realizovať rytmické schémy podľa zápisu, - tvoriť adekvátne texty k rytmickým schémam, - spievať melodické modely (so-mi; la-so-mi; la-so-mi-do, príp. do'-la-so-mi-do), - hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, - hrať na tele, - hrať na objektoch, - vytvoriť elementárne hudobné nástroje, - hrať rytmické modely, - hrať melodické modely podľa zápisu, - vytvoriť inštrumentálny sprievod, - inštrumentálne improvizovať, - reagovať pri hre na hudobných nástrojoch na gestá učiteľa, adekvátne meniť tempo, dynamiku. 	<p>artikulácia – článkovanie reči</p> <p>ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, relatívna solmizácia, fonogestika, ručné znaky na vyjadrenie rytmu</p> <p>taktovacie gestá 2/4,3/4,4/4 taktu, gestá pre zmeny tempa a dynamiky, nástup a odsadenie</p> <p>rytmické modely</p> <p>melodické modely</p> <p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón), hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny</p> <p>samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje</p> <p>rytmické hodnoty štvrt'ová, osminová, polová, šestnásťtinová, pomlčky, bodka za štvrt'ovou notou, synkopy, pomocné rytmické prostriedky: ta, ti-ti, „nič“, „pauza“, tai-ti, ti-tai, ti-ri-ti-ri</p> <p>melodické modely so-mi; la-so-mi; la-so-mi-do, príp. do'-la-so-mi-do</p> <p>inštrumentálny sprievod, ostinato, tóny 1. a 5. stupňa (tonika, dominantna), voľný zvukomalebný sprievod</p> <p>predohra, medzihra a dohra</p> <p>improvizácia</p> <p>dirigentské a individuálne gestá učiteľa</p>
---	--

Percepčné činnosti - aktívne počúvanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktívne počúvať piesne, hudobné skladby, ako aj vlastné hudobné prejavy, - vyjadriť pocity z počúvanej hudby verbálne, pohybom a inými umeleckými prostriedkami, 	<p>skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny), hry so zvukom</p>

<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať funkcie hudby a jej spoločenský význam - identifikovať, charakterizovať a terminologicky správne pomenovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky, - identifikovať obsadenie interpretovanej hudobnej skladby, - rozpoznať jednohlas, dvojhlas, - rozpoznať totožné a kontrastné prvky v hudobnej forme, - určiť a rozpoznať melodické a rytmické modely, 	<p>funkcie hudby: estetická, umelecká, spoločenská, zábavná, úžitková</p> <p>melódia, tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, forma</p> <p>melódia stúpajúca, klesajúca; tempo pomalé, stredné, rýchle; rytmus – taktová schéma a rytmické modely, dynamika – piano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo; forma – kontrastné časti</p> <p>nástroje skupiny symfonického orchestra, niektoré konkrétne hudobné nástroje (husle, kontrabas, flauta, klavír, trúbka, bicie)</p> <p>komorný orchester, symfonický orchester, orchester ľudových nástrojov, skupiny populárnej hudby</p> <p>jednohlas, dvojhlas, zbor</p> <p>hudobná forma, malá a veľká piesňová forma</p>
--	--

Hudobno-pohybové činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť pocity z počúvanej hudby pohybom a inými umeleckými prostriedkami, - adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, - pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, - realizovať tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, 	<p>pohybová improvizácia, pohybová interpretácia gesto, mimika, improvizácia</p> <p>polkový krok, prísunové kroky, podupy, točenie v pároch, čapáše, valčík, mazurkový krok, valašský krok, tanec, ľudový tanec, moderný tanec</p>

Hudobno-dramatické a hudobno-vizuálne činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku, - vytvoriť hudobno-dramatický celok, 	<p>vizualizácia – integrácia s výtvarnou výchovou (kostýmy, rekvizity, kulisy, farby), integrácia so slovenským jazykom a literatúrou (rozprávky, príbehy, básne), integrácia s telesnou výchovou (základné pohybové schémy), integrácia s inými predmetmi</p> <p>tvorivá dramatika</p>

Hudobno-vizuálne činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov, - vizuálne zobrazíť zvukové vnemy, - vytvoriť (zapíšu), prečítať a realizovať (hlasom, alebo hrou na nástroji) notový zápis. 	<p>grafická partitúra</p> <p>notový zápis tónov c1-c2</p>

4. ročník
ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Hlasové a inštrumentálne činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - používať hlas vedome na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa (rytmus, melódia, dynamika, výraz, nálada), - prirodzene aplikovať správnu hlasovú techniku, - spievať čisto a rytmicky správne, - poznať špecifiká ľudovej hudobnej kultúry vlastného regiónu, - spievať jednoduchý dvojhlas (udržia svoju melodickú líniu), - intonovať podľa notového zápisu melodické modely, - hlas používať v improvizácii a elementárnej kompozícii, - hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, - hrať na tele, - hrať na objektoch, - vytvárať elementárne hudobné nástroje, - hrať rytmické modely, - hrať podľa zápisu jednoduché melodicko-rytmické útvary, - vytvoriť inštrumentálny sprievod, - inštrumentálne improvizovať, - reagovať pri hre na hudobných nástrojoch na gestá učiteľa, adekvátne meniť tempo, dynamiku, - dirigovať, 	<p>Hlasové činnosti</p> <p>vokálne činnosti v rámci rozsahu b-d2, detské piesne, ľudové piesne, regionálne ľudové piesne, autorské piesne, vokálne dialogické hry, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom, zvukomalebné hlasové hry, deklamácia, rytmizácia reči, artikulácia – článkovanie reči</p> <p>kánon, burdón, ostinátny druhý hlas</p> <p>melodické modely napr. <i>s-m; l-s-m; l-s-m-d; d'-l-s-m-d; m-r-d; s-f-m-r-d; d'-t-l-s-f-m-r-d</i>; a i taktovacie gestá 2/4,3/4,4/4 taktu, gestá pre zmeny tempa a dynamiky improvizácia a elementárna kompozícia</p> <p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón), hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny</p> <p>samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje</p> <p>rytmické modely napr. tá; ti-ti; tá-ja; tá-ja-ja-ja; ti-ri-ti-ri; nič; es; pauza; veľ-ká pau-za; atď.</p> <p>melodicko-rytmické schémy, cvičenia, piesne inštrumentálny sprievod, burdón, ostináto, tóny 1. a 5. stupňa (tonika, dominantna), voľný zvukomalebný sprievod predohra, medzihra a dohra improvizácia</p> <p>dirigentské a individuálne gestá učiteľa</p> <p>dirigovanie – intuitívne výrazové pohyby, štandardizované taktovacie schémy (2/4;3/4;4/4)</p>

Percepčné činnosti - aktívne počúvanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktívne počúvať piesne, hudobné skladby, ako aj vlastné hudobné prejavy - vyjadriť pocity z počúvanej hudby verbálne, pohybom a inými umeleckými prostriedkami, - identifikovať funkcie hudby a jej spoločenský význam, - identifikovať, charakterizovať a terminologicky správne pomenovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky, - identifikovať obsadenie interpretovanej hudobnej skladby, - identifikovať hudobné formy a žánre, - rozpoznať formotvorné prvky, - počúvať sústredene, dešifrovať a vlastnými slovami vyjadriť atmosféru, emócie, asociácie, predstavy, príp. konkrétny program, 	<p>skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny), hry so zvukom</p> <p>funkcie hudby: estetická, umelecká, spoločenská, zábavná, úžitková</p> <p>melódia, tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, harmónia, forma</p> <p>melódia stúpajúca, klesajúca; tempo pomalé, stredné, rýchle; rytmus – taktová schéma a rytmické modely, dynamika – piano, pianissimo, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo; akcent; harmónia durová, mólová, forma – kontrastné časti</p> <p>nástroje skupiny symfonického orchestra, niektoré konkrétne hudobné nástroje</p> <p>komorný orchester, symfonický orchester, orchester ľudových nástrojov, skupiny populárnej hudby</p> <p>pieseň, koncert, opera, muzikál, komorná hudba, hudba klasická, ľudová, tanečná, zábavná, populárna</p> <p>motív, veta (predvetie, závetie), opakovanie, kontrast</p>
---	---

Hudobno-pohybové činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť pocity z počúvanej hudby pohybom a inými umeleckými prostriedkami, - adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, - pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, - realizovať tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, - pohybom rozlíšiť kontrastné časti hudobnej formy, - pohybom rozlíšiť formotvorné prvky, - realizovať kultivovaný estetický pohyb, 	<p>pohybová improvizácia, pohybová interpretácia gesto, mimika, improvizácia</p> <p>polkový krok, prísunové kroky, podupy, točenie v pároch, čapáše, valčík, mazurkový krok, valašský krok, tanec, ľudový tanec, moderný tanec</p>

Hudobno-dramatické činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samostatne vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu, rytmickými a melodickými 	<p>vizualizácia – integrácia s výtvarnou výchovou (kostýmy, rekvizity, kulisy, farby), integrácia so</p>

nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku, - vytvoriť hudobno–dramatický celok, - realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov	slovenským jazykom a literatúrou (rozprávky, príbehy, básne, scenár), integrácia s telesnou výchovou (základné pohybové schémy), integrácia s inými predmetmi tvorivá dramatika
---	--

Hudobno-vizuálne činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: - vizuálne zobrazíť zvukové vnemy, - vytvoriť (zapísať), prečítať a realizovať (hlasom, alebo hrou na nástroji) notový zápis.	grafická partitúra

Začlenenie prierezových tém:

Prierezová téma	Ciele
ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA (ENV)	- posilňovať postoj k zdravému životnému štýlu - naučiť žiakov chápať potrebu ochrany životného prostredia vo svojom okolí a zároveň v celom svete - vytvárať u detí kladný vzťah ku zvieratám, k chráneným rastlinám
MEDIÁLNA VÝCHOVA (MV)	- vedieť si vyhľadať a vedieť sa orientovať v informáciách v PC, na internete - rozlišovať hudbu v médiách - vedieť nájsť, roztriediť a použiť podstatné informácie z rôznych internetových zdrojov - vedieť rozlíšiť negatívne a pozitívne vplyvy médií
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OSR)	- pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju osobnosť – akceptovať seba samého - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju pozíciu v spoločenskej skupine, v triede - naučiť žiaka rešpektovať autorské práva - pomôcť žiakovi zdokonaľovať komunikačné zručnosti - naučiť ho pochopiť, že k právu patrí aj povinnosť - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju pozíciu v spoločenskej skupine, v triede, družstve
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (OŽZ)	- viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí - bezpečnosť pri tancoch
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (MKV)	- vychovávať žiakov, ktorí pochopia a akceptujú rôzne kultúry, zvyky a tradície - podporovať znášanlivosť, toleranciu a spoluprácu medzi žiakmi
REGIONÁLNA VÝCHOVA A ĽUDOVÁ KULTÚRA (RLK)	- vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, k prírode - rozvíjať cit k tradičnému regionálnemu tancu a hudbe
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU (VMaR)	- formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
DOPRAVNÁ VÝCHOVA (DV)	- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými predpismi cez piesne s dopravnou tematikou
FINANČNÁ	- vychovávať žiakov k hospodárnemu zaobchádzaniu s pomôckami na

GRAMOTNOSŤ (FIG)	HUV - viesť žiakov k hodnotovej orientácii peňazí
ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	- vytvárať kladný vzťah ku knihe - vzbudiť záujem o čítanie

10. Zdravie a pohyb

Predmet: Telesná a športová výchova

<https://www.minedu.sk/data/att/22050.pdf>

10.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Zameranie telesnej a športovej výchovy v primárnom vzdelávaní je dominantne upriamené na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná a športová výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybových aktivít a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj dôležitú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Svojím zameraním má telesná a športová výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému formovaniu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Vzdelávací štandard má tri základné časti: Zdravie a zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia pre základné pohybové zručnosti (30 %), manipulačné, prípravné a športové hry (30 %), hudobno-pohybové a tanečné činnosti (15 %), psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia (10 %) a aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti (15 %).

Základnou organizačnou formou je 45 minútová vyučovacia hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

10.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu všeobecných cieľov cvičení, hier a súťaží, ktoré pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti:

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti,

- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Žiaci:

- získajú poznatky o vplyve pohybu na zdravie a vnímajú pohybovú aktivitu ako prostriedok upevňovania zdravia,
- osvoja si základné vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu,
- majú vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach,
- nadobudnú pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám a športu,
- uplatňujú zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti,
- majú kultivovaný pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- osvoja si základné pohybové zručnosti súvisiace s vykonávaním základných lokomócií, nelokomočných pohybových zručností a vybraných športov,
- prostredníctvom vhodných telesných cvičení si rozvíjajú pohybové schopnosti pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti,
- chápu význam diagnostiky v telesnej výchove ako prostriedku pre získanie informácií o úrovni vlastnej telesnej zdatnosti.

10.3 Kľúčové kompetencie

Kompetencie absolventa primárneho vzdelávania z telesnej výchovy sú:

- má vytvorený základný pojmový aparát na veku primeranej úrovni prostredníctvom poznatkov z realizovaných pohybových aktivít, aktuálnych skúseností a športových záujmov,
- dokáže v pohybových činnostiach uplatňovať princípy fair - play, je tolerantný k súperom pri súťažiach, vie kooperovať v skupine, akceptuje práva a povinnosti účastníkov hry, súťaže a svojim správaním prispieva k nerušenému priebehu športovej akcie,
- má osvojené elementárne vedomosti a zručnosti z telesnej výchovy, vie ich aplikovať a tvorivo rozpracovať v pohybových aktivitách v škole i vo voľnom čase,
- má na veku primeranej úrovni rozvinuté pohybové schopnosti, ktoré vytvárajú predpoklad pre optimálnu zdravotne orientovanú zdatnosť,
- dokáže v každodennom živote uplatňovať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany vlastného zdravia,
- pozná a uvedomuje si význam pohybu pre zdravie a dokáže svoje zdravie upevňovať prostredníctvom každodenného pohybu.

Špecifikácia kompetencií rozvíjať v kontexte s kľúčovými, ktoré si má žiak kompetenciami a ich prepojenie so vzdelávacou oblasťou a učebným predmetom:

A) Komunikácia v materinskom jazyku a v cudzích jazykoch:

- vyjadrovať sa veku primeranou športovou terminológiou,
- vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity súvisiace s realizovanými pohybovými aktivitami,
- interaktívne a kreatívne reagovať na otázky súvisiace so športovou činnosťou,
- dokázať komunikovať o aktuálnych športových udalostiach v škole, obci, regióne ale i významných športových súťažiach a sviatkoch (OH, MS, ME ap.).

B) Matematická kompetencia a základné, kompetencie v oblasti vedy a techniky:

- pri rozvoji matematických modelov myslenia využívať vyjadrovanie telom a pohybom,
- rozvíjať priestorové myslenie prostredníctvom pohybových aktivít,
- rozvíjať logické myslenie prostredníctvom taktických úloh v pohybových činnostiach,
- využívať poznatky o tele človeka, jeho pohyboch a účinkoch.

C) Digitálna kompetencia:

- využívať informačné technológie na vyhľadávanie potrebných informácií súvisiacich so športovými aktivitami.

D) Kompetencia naučiť sa učiť:

- mať záujem (byť motivovaný) o ďalšie vzdelávanie sa v oblasti športu.
- aktívne využívať informácie zo školskej telesnej výchovy vo voľnom čase

E) Spoločenské a občianske kompetencie:

- vytvoriť si vlastnú identitu (nájsť si svoje miesto) pri aktívnej športovej činnosti – svojej účasti na nej v rámci skupiny, tímu ap.,
- vedieť rešpektovať práva i povinnosti (svoje i iných) pri realizovaných športových aktivitách,
- vedieť kooperovať pri športových aktivitách,
- byť tolerantný pri iných názoroch na riešenie aktuálneho problému súvisiaceho so športovou aktivitou a zároveň asertívny pri nastoľovaní svojich požiadaviek a formulovaní svojich názorov.

F) Kompetencia iniciatívnosti a podnikavosti:

- vedieť s kamarátmi realizovať aj vo voľnom čase naučené pohybové hry a športové aktivity v rôznom prostredí
- byť iniciatívny pri aplikácii pohybových činností do svojho vlastného denného režimu

G) Kultúrne povedomie a vyjadrovanie:

- mať motorickú gramotnosť (ako výsledok pohybového vzdelávania), ktorá je súčasťou kultúrnej gramotnosti človeka.

10.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

V primárnej edukácii je úlohou školy zabezpečiť komplexný pohybový režim žiakov školy. Pre splnenie všetkých cieľov telesnej výchovy je potrebné realizovať tieto organizačné formy:

podľa možností ranné cvičenia (denne na začiatku 1. vyučovacej hodiny),
telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín (denne niekoľkokrát na všetkých predmetoch, keď učiteľ pozoruje u žiakov únavu resp. nekoncentrovanosť),
rekreačné využívanie prestávok (denne predovšetkým cez veľkú prestávku využívať možnosti školského dvora, telocviční, voľných priestorov ap.). V prípade nepriaznivého počasia (nedá sa ísť von, v triedach a na chodbách je vydýchaný vzduch) zabezpečiť potrebu okysličovania organizmu 2 – 3 minútovými aktivizačnými cvičeniami na začiatku vyučovacích hodín,
vyučovacia hodina telesnej výchovy (hlavná organizačná forma),
vyučovacia hodina integrovanej telesnej výchovy (so spoluúčasťou žiakov zdravých a zdravotne oslabených v tom istom rozsahu ako riadna telesná výchova),
pohybové aktivity v školskom klube (ako dôležitá súčasť popoludňajšie činnosti),
záujmové krúžky na škole s pohybovým zameraním (výberová forma aktivít),
školské športové súťaže - pravidelné i jednorazové,
podľa možností a podmienok kurz základného plávania,
podľa možností a podmienok škola v prírode (v rôznom ročnom období s aktívnym využitím sezónnych športových aktivít v prírode),
cvičenia v prírode (2 x ročne v rozsahu po 4 hodiny v každom ročníku).

Metódy

- používanie rôznych motivačných metód
- pozitívne hodnotenie
- fixačné metódy
- problémové metódy

Formy

využitie náčinia, náradia
cvičenie vo dvojiciach, skupinách
cvičenia v prírodných podmienkach (vonku, na vzduchu)
projektové vyučovanie

10.5 Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov budeme využívať:

- telocvičné náradie a náčinie,
- video projekcie,
- multimédiá, internet, CD prehrávač
- odbornú literatúru, časopisy, encyklopédie.
- metodická príručka

10.6 Hodnotenie žiaka

Hodnotenie telesnej a športovej výchovy má výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku, pričom vychádza zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platné pre celú školskú telesnú výchovu. Žiaci sú hodnotení slovné a písomne, hodnotenie je komplexné, založené na princípe individuálneho prístupu k osobnosti. Hlavným kritériom hodnotenia je individuálne zlepšenie v pohybových zručnostiach, vedomostiach, psychomotorických schopnostiach, v snahe o lepšie výkony, ale aj angažovanosť v telesnej výchove. V smere k žiakovi prevláda pozitívne hodnotenie.

Metódy a formy:

- dosiahnutá úroveň vyššie uvedených požiadaviek na výkony žiakov, resp. evidentná snaha o ich dosiahnutie a prekročenie,
- evidentný prejav radosti, netrpezlivosti pred vyučovaním telesnej výchovy, ale aj prejavovaný záujem o dianie, obsah a priebeh telovýchovného procesu,
- objem a intenzita vynakladaného úsilia, zaujatie, celková aktivita, snaha o zvládnutie (osvojenie) učiva, túžba po lepšom individuálnom výkone, vyžiadanie hodnotenia výkonu v priebehu vyučovania telesnej výchovy,
- aktivita v záujmovej školskej a mimoškolskej telesnej výchove, vrátane rekreačných foriem v kruhu rodiny,
- prejavy záujmu i schopnosť viesť dialóg na aktuálne, žiackej úrovni primerané témy s telovýchovnou problematikou.

Kritériá na priebežné hodnotenie požadovanej intenzity reálneho postoja žiakov k vlastnému zdraviu:

- dosiahnutá úroveň, rozsah a kvalita osvojenia poznatkov a vedomostí v príslušnej oblasti (zdravoveda – hygiena, životospráva),
- reálne prejavovaný záujem a aktivita v starostlivosti o hygienu tela, odevu, ale i hygienu prostredia,
- primeraná angažovanosť i aktivita na hodinách telesnej výchovy,
- primeraná ostražitosť v priebehu telovýchovnej činnosti a pri rizikových formách telovýchovnej aktivity,
- primeraná frekvencia a objem pohybovej aktivity v režime dňa, ale aj jej cieľavedomé vyhľadávanie a využívanie.

Žiaci sú hodnotení v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovné oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie.

Predmet Telesná a športová výchova je klasifikovaný známku.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tématickom celku 3 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

10.7 Obsahové a výkonové štandardy

1. Zdravie a zdravý životný štýl
2. Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť
3. Športové činnosti pohybového režimu

Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky.

Odporúčaná časová dotácia:

- základné pohybové zručnosti 30 % (20 hodín),
- manipulačné, prípravné a športové hry 30 % (20 hodín),
- hudobno-pohybové a tanečné činnosti 15 % (10 hodín),
- psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia 10 % (6 hodín)
- aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti 15 % (10 hodín).
-

1. - 4. ročník

ŠVP v každom ročníku po 2 hodiny, ŠkVP 0 hodín, spolu 2 hodiny týždenne/66 hodín ročne

Zdravie a zdravý životný štýl	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> -identifikovať znaky zdravého životného štýlu, -rozlišovať zdravú a nezdravú výživu, -rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka, -vysvetliť význam pohybovej aktivity pre zdravie človeka, -rozpoznať základné spôsoby a význam otužovania organizmu, -dodržiavať hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti, -aplikovať zásady bezpečnosti pri cvičení, -opísať zásady poskytovania prvej pomoci v rôznom prostredí, -popísať znaky správneho držania tela v rôznych polohách, 	<p>zásady zdravého životného štýlu (pravidelný pohyb v dennom režime, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny, stravovanie pri zvýšenej telesnej záťaži, práca a odpočinok v dennom režime)</p> <p>význam príjmu a výdaja energie, zachovanie rovnováhy pre udržanie hmotnosti</p> <p>negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí na zdravie človeka</p> <p>význam pohybu pre zdravie človeka, adaptácia organizmu na zaťaženie, dôležité fyziologické zmeny vplyvom telesného zaťaženia</p> <p>spôsoby otužovania – vzduchom, vodou, slnkom</p> <p>hygienické zásady pred, pri a po cvičení hygiena úborov, význam dodržiavania základných hygienických zásad</p> <p>organizácia cvičenia, dopomoc a záchrana pri cvičení,</p> <p>prvá pomoc pri drobných poraneniach, praktické poskytnutie prvej pomoci</p> <p>zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stojí, v sede, v ľahu, chybné držanie tela, odchýlky v držaní tela, cvičenia pre správne držanie tela</p>

-aplikovať osvojené pohybové zručnosti v režime dňa,	pohybový režim, aktívny odpočinok, základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa (ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.)
--	---

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <p>-vysvetliť význam diagnostiky pohybovej výkonnosti pre zdravie a osobný telesný, motorický a funkčný vývin,</p> <p>-individuálne sa zlepšiť v stanovených ukazovateľoch vybraných testov,</p> <p>-odmerať pulzovú frekvenciu na krčnej tepne,</p> <p>-rozpoznať základné prejavy únavy pri fyzickej záťaži,</p> <p>-využívať prostriedky na rozvoj pohybových schopností,</p>	<p>poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, zdravotne orientovaná zdatnosť</p> <p>odporúčané testy pre posudzovanie individuálnych výkonov: skok do diaľky z miesta, člnkový beh 10x5 m, výdrž v zhybe, ľah-sed za 30 sek, vytrvalostný člnkový beh</p> <p>meranie pulzovej frekvencie na krčnej tepne pred zaťažením a po zaťažení, vysvetlenie rozdielov v pulzovej frekvencii, príčiny zmien</p> <p>poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri zaťažení (potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov)</p> <p>pohybové prostriedky na rozvoj kondičných a koordinačných schopností</p>

Športové činnosti pohybového režimu	
TC: Základné pohybové zručnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <p>-pomenovať základné povely a útvary poradových cvičení realizovaných vo výučbe,</p> <p>-používať základné povely a správne na ne reagovať pohybom,</p> <p>-vysvetliť význam a potrebu rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej činnosti,</p> <p>-pomenovať základné pohybové zručnosti,</p> <p>-zvládnuť techniku behu, skoku do diaľky a hodu tenisovou loptičkou,</p>	<p>základné povely, postoje, obraty a pochodové útvary – pozor, pohov, vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad</p> <p>rad (dvojrad, 3–rad ap.), zástup (dvojstup, 3-stup ap.) kruh, polkruh</p> <p>jednotlivec, dvojica, trojica, družstvo, skupina, kolektív</p> <p>na značky, čiara, priestor, ihrisko</p> <p>cvičenia a hry s prvkami poradovej prípravy ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore</p> <p>úloha rozcvičenia pred vykonávaním pohybových činností ako prevencia pred zranením</p> <p>rôzne spôsoby rozcvičení bez náčinia, s náčiním, s hudobným doprovodom a pod.</p> <p>bežecká abeceda, beh rýchly, beh vytrvalostný, beh akceleračný, beh z rôznych polôh, beh so zmenami smeru</p> <p>hod loptičkou, hod plnou loptou</p> <p>skok do diaľky, skok do diaľky znožmo z miesta,</p>

<p>-pomenovať a vykonať základné polohy tela a jeho častí,</p> <p>-zvládnuť techniku základných akrobatických cvičení v rôznych obmenách a väzbách a skokov,</p> <p>-vykonať ukážku z úpolových cvičení,</p>	<p>pojmy – štart, cieľ, súťaž, pravidlá, dráha</p> <p>cvičenia základnej gymnastiky, cvičenia spevňovacie, odrazové, rotačné</p> <p>cvičenia okolo rôznych osí tela cvičiaceho (prevaly, obraty, kotúle)</p> <p>stojka na lopatkách, stojka na hlave</p> <p>cvičenie a manipulácia s náčiním a pomôckami – gymnastickým náčiním (lopta, stuha, obruč, krátka tyč, overbal, fitbal, švihadlo, lano, expander ap.)</p> <p>cvičenie na náradí (lavičky, rebriny, debna, preliezky, lezecké a prekážkové dráhy)</p> <p>preskoky a skoky na švihadle, skoky na pružnom mostíku a trampolíne</p> <p>úpolové cvičenia a hry zamerané na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpory • pretláčanie • preťahovanie
--	---

Športové činnosti pohybového režimu TC: Manipulačné, prípravné a športové hry	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <p>-charakterizovať základné pojmy súvisiace s hrami,</p> <p>-pomenovať základné herné činnosti jednotlivca,</p> <p>-vymenovať názvy hier realizovaných vo výučbe,</p> <p>-aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich,</p> <p>-zvládnuť techniku manipulácie s náčiním,</p> <p>-uplatniť manipuláciu s náčiním v pohybovej alebo prípravnej športovej hre,</p> <p>-zvládnuť herné činnosti jednotlivca v hrách realizovaných vo výučbe,</p> <p>-využívať naučené zručnosti z hier v rôznom prostredí (telocvičňa, príroda, voda),</p>	<p>základné pojmy – pohybová hra, športová hra, hráč, spoluhráč, súper, kapitán, rozhodca, útočník – útok, útočná činnosť, obranca – obrana, obranná činnosť</p> <p>ihrisko (hrací priestor, hracia plocha), stredová čiara, bránka, kôš, hracie náčinie (lopta, páłka, hokejka a pod.)</p> <p>gól, bod, prihrávka, hod, streľba, dribling</p> <p>hry so zameraním na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a s inými pomôckami</p> <p>pravidlá realizovaných hier, ich význam a sankcie za porušenie, pravidlá fair-play</p> <p>pohybové hry zamerané na rozvoj pohybových schopností (kondičných, koordinačných a hybridných),</p> <p>prípravné športové hry zamerané na futbal, basketbal, volejbal, hádzanú, tenis</p> <p>pohybové hry zamerané na precvičovanie</p>

	osvojovaných pohybových zručností rôzneho charakteru (gymnastického, atletického, plaveckého)
--	---

Športové činnosti pohybového režimu TC: Hudobno-pohybové a tanečné činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> -vymenovať základné pojmy rytmickej a modernej gymnastiky, -pomenovať tanečné kroky realizované vo výučbe, -vykonať ukážku rytmických cvičení, -zladať pohyby tela, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou, -zvládnuť základné tanečné kroky, tanečné motívy v rôznych obmenách realizovaných vo výučbe, -vytvoriť krátke väzby a motívy z naučených tanečných krokov ľudových i moderných tancov, -uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno-pohybových, tanečných a dramatických hrách, -improvizovať na zadanú tému alebo hudobný motív, 	<p>základné pojmy a poznatky – rytmická gymnastika (rytmus, takt, tempo, dynamika), moderná gymnastika – náčinie a cvičenia s ním (lopta, švihadlo, stuha, kužele, obruč), rovnovážne výdrže – pózy, poskoky a skoky (nožnicový, čertík, kadetkový)</p> <p>tanec – ľudový, moderný, tanečný krok (prísuný, cval, poskočný, polkový, valčíkový, mazurkový), tanečný motív, tanečná väzba, pohybová skladba</p> <p>rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním, vydupávaním, hrou na telo</p> <p>cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách</p> <p>tanečné kroky a motívy regionálnych ľudových tancov</p> <p>tanečné kroky a motívy vybraných moderných tancov</p> <p>aerobik, zumba, brušné tance a iné formy cvičení s hudobným sprievodom</p> <p>rytmizované pohyby s využitím hudby alebo rôznych jednoduchých hudobných nástrojov</p> <p>imitačné pohyby so slovným navádzaním, napodobňovacie pohyby (napr. zvierat, športovcov, činností človeka)</p> <p>tanečná improvizácia</p> <p>pohybová improvizácia na hudobné motívy, alebo zadané témy</p> <p>tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov, motívov, väzieb</p> <p>pantomíma</p>

Športové činnosti pohybového režimu TC: Psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia a hry	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> -postupne uvoľniť pri slovnom doprovide svalstvo končatín i celého tela, 	<p>relaxačné (uvoľňovacie) cvičenia a hry (vyklepávanie, vytriasanie, automasáž a pod.)</p> <p>cvičenia so zameraním na riadené spevňovanie a</p>

<p>-opísať základné spôsoby dýchania,</p> <p>-vykonať jednoduché strečingové cvičenia,</p> <p>-charakterizovať cvičenia z psychomotoriky,</p> <p>-vysvetliť podstatu psychomotorických cvičení a ich význam,</p> <p>-aplikovať naučené zručnosti v cvičeniach a hrách,</p>	<p>uvoľňovanie svalstva (svalové napätie a uvoľnenie) aktivity zamerané na rozvoj dýchania, dýchacie cvičenia – cvičenia zamerané na nácvik správneho dýchania v rôznych polohách naťahovacie (strečingové) cvičenia kompenzačné (vyrovnávajúce) cvičenia cvičenia na rozvoj flexibility(ohybnosť, pohyblivosť) rozvoj rovnovážových schopností: statickej r. (cvičenia zamerané na stabilitu a labilitu v rôznych polohách), dynamickej r.(balansovanie na fit lopte, cvičenia na balančných pomôckach – bosu, go-go šliapadlo a pod.) balansovanie s predmetmi (žonglovanie, prenášanie predmetov rôznym spôsobom a pod.) cvičenia telesnej schémy zamerané na uvedomovanie si vlastného tela – pohybových možností jeho jednotlivých častí cvičenia spájajúce zmyslové vnímanie s pohybovým (napr. pohybové reakcie na zmyslové podnety) psychomotorické hry, cvičenia a hry s neštandardným náčiním (balóny, štipce, noviny a pod.)</p>
--	--

<p style="text-align: center;">Športové činnosti pohybového režimu TC: Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti</p>	
<p style="text-align: center;">Výkonový štandard</p>	<p style="text-align: center;">Obsahový štandard</p>
<p>Žiak na konci 1. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <p>-vymenovať základné druhy realizovaných sezónnych pohybových aktivít,</p> <p>-zvládnuť pohybové zručnosti vybraných sezónnych aktivít,</p> <p>-uplatniť prvky sezónnych pohybových činností v hrách, súťažiach, v škole i vo voľnom čase,</p> <p>-bezpečne sa pohybovať v rôznom priestore a v rôznych podmienkach,</p> <p>-prekonať pohybom rôzne terénne nerovnosti,</p>	<p>základné pojmy a poznatky zo sezónnych aktivít realizovaných vo výučbe</p> <p>korčuľovanie (in-line a na ľade) – jazda vpred, vzad, zastavenie, obrat, hry a súťaže na korčuľoch</p> <p>lyžovanie – lyže zjazdové, bežecké, skokanské, zjazd, slalom, beh na lyžiach, základná manipulácia s lyžami a palicami, chôdza, obraty,</p> <p>výstupy, padanie, zjazdy (po spádnici), brzdenie jazdy, jazda šikmo svahom, prívrat (oboma lyžami, jednou lyžou, v pokoji a v pohybe), odvrat, oblúky</p> <p>cvičenia a hry zamerané na oboznámenie sa s vodným prostredím, splývanie, dýchanie a orientáciu vo vode, skoky do vody z rôznych polôh, nácvik techniky jedného plaveckého spôsobu, plavecký spôsob (kraul, znak, prsia), štartový skok, obrátka</p> <p>chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom na</p>

-vysvetliť význam a zásady ochrany prírody počas pohybových aktivít v nej.	povrch a terén, turistika – jej druhy a formy, turistický výstroj, turistický chodník, turistická značka, mapa, buzola, zásady a význam otužovania, pohybu a pobytu v prírode v každom ročnom období a počasí jazda, hry a súťaže na kolobežke, bicykli
--	--

Začlenenie prierezových tém:

Prierezová téma	Ciele
ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA (ENV)	<ul style="list-style-type: none"> - posilňovať postoj k zdravému životnému štýlu - viesť žiakov k relaxu v prírode - naučiť žiakov chápať potrebu ochrany životného prostredia vo svojom okolí a zároveň v celom svete - vytvárať u detí kladný vzťah k prírode, živočíchom a rastlinám
MEDIÁLNA VÝCHOVA (MV)	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť si vyhľadať a vedieť sa orientovať v informáciách o športe v časopisoch, novinách, na internete - vedieť nájsť, roztriediť a použiť podstatné informácie o športe z rôznych mediálnych zdrojov
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU (VMaR)	<ul style="list-style-type: none"> - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OSR)	<ul style="list-style-type: none"> - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju osobnosť – akceptovať seba samého - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju pozíciu v spoločenskej skupine, v triede, družstve - pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu - naučiť žiaka uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, naučiť ho konať v zmysle fair-play - rozvíjať schopnosť uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok) - rozvíjať schopnosť prijať víťazstvo ale aj prehru v športovom stretnutí i v živote, vedieť uznať kvalitu súpera
DOPRAVNÁ VÝCHOVA (DV)	<ul style="list-style-type: none"> - oboznamovať žiaka o doprave ako o riadenom systéme s vymedzenými pravidlami - viesť žiaka vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote ako chodec, alebo cyklista
REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA (RLK)	<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, k prírode - rozvíjať cit k tradičnému regionálnemu tancu a hudbe
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (MKV)	<ul style="list-style-type: none"> - vychovávať žiakov, ktorí pochopia a akceptujú rôzne kultúry, zvyky a tradície - podporovať znášanlivosť, toleranciu a spoluprácu medzi žiakmi
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (OŽZ)	<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí - viesť ich k uvedomovaniu si formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách - uplatňovať pohyb a pobyt v prírode - naučiť žiaka pravidlá správnej životosprávy nevyhnutnej pre správny rast a vývin, čo sa odzrkadlí aj pri pohybovom výkone - upozorniť žiaka na negatívny vplyv fajčenia, alkoholu a drog na zdravie človeka

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ (FIG)	- vychovávať žiakov k hospodárnemu zaobchádzaniu s náradím a náčiním na TEV - viesť žiakov k úcte a ochrane svojho majetku, majetku spolužiaka a majetku školy - viesť žiakov k hospodárnemu správaniu sa v škole aj v domácnosti - oboznamovať žiakov so základnými životnými potrebami
ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	- vytvárať kladný vzťah ku knihe - porozumieť povelom

11. Človek a hodnoty

Predmet povinne voliteľný: Náboženská výchova - - Katolícka cirkev

<https://www.minedu.sk/data/att/22043.pdf>

11.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v primárnom vzdelávaní podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Rozvíja duchovný svet detí, umožňuje im prostredníctvom biblických príbehov poznávať Trojjediného Boha, Božiu Matku Máriu a svätých. Poznatky, ktoré získavajú žiaci v tomto období, sú predpokladom pre otvorenie sa životu s Ježišom Kristom aj prostredníctvom prijatia sviatosti Eucharistie. Na podklade Božích prikázaní ich učí rozlišovať dobro od zla. Náboženská výchova/náboženstvo v nich rozvíja komunikačné zručnosti, otvára ich chápaniu okolitého sveta a vďačnosti za prijaté dary. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi.

Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

11.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Pre dosiahnutie cieľa výučby treba mať na zreteli vzdelávacie a výchovné ciele. Vzdelávacím cieľom náboženskej výchovy na I. stupni ZŠ je podanie základných právd viery, kresťanská orientácia, pochopenie významu sviatostí a liturgie. Vedomostná stránka má spontánne prejsť do výchovného procesu dieťaťa, kde sa postupne buduje a rozvíja jeho kresťanský životný postoj.

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- nadobudnú základné vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o živote Panny Márie a svätých, ktoré sú predpokladom náležitej úcty k nim,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- zorientujú sa v morálnych hodnotách, ktoré sú postavené na Desatore,
- nadobudnú vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok a citov,

- získajú spôsobilosť pre pravidelnú modlitbu, rozlišovanie dobra od zla, voľbu dobra pre seba i iných.

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania,
- konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťanský) formulovanými pohľadmi na svet o hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu,
- formovať svedomie,
- prehĺbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie o spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom,
- oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova ,
- rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi.

11.3 Kľúčové kompetencie

Vyučovaci predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

A) Komunikačné kompetencie:

- rozumie neverbálnej komunikácii
- objavuje zmysel symbolického, neverbálneho spôsobu komunikácie
- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, vyjadruje svoje myšlienky v práci v - skupinách, zapája sa do diskusie, neskáče do reči
- je schopný sa stíšiť

B) Kompetencie k učeniu sa:

- je otvorený pre tvorivé myslenie
- objavuje potrebu učenia sa

C) Kompetencie k riešeniu problémov:

- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- primerane svojej detskej skúsenosti vie formulovať problém
- hľadá spôsoby riešenia vzniknutého problému

D) Kompetencie občianske:

- angažuje sa jednoduchými pozitívnymi skutkami v prostredí v ktorom žije
- konkrétnymi skutkami prispieva k ochrane prírody, má úctu k živým a neživým súčasťam prírody

E) Kompetencie kultúrne:

- váži si ľudský život
- učí sa tolerantnosti
- vníma dôležitosť ľudskej činnosti pre svet
- objavuje krásu stvorenia, prírody
- objavuje krásu človeka

F) Kompetencie sociálne a interpersonálne:

- buduje vzťah dôvery, formuje zdravé sebavedomie
- uvedomuje si hodnotu seba samého a každého človeka už od jeho počatia, prijíma sám seba
- konkrétnymi skutkami prejavuje úctu ku chorým a starším ľuďom
- je schopný oceniť hodnotu rodiny
- na základe určitej role spolupracuje v skupine, vytvára pozitívny postoj k stvoreným veciam
- identifikuje sa s pozitívnymi predstavenými postavami
- je zodpovedný k druhým, berie do úvahy ich potreby

F) Kompetencie existenciálne:

- disponuje základnými vedomosťami biblického posolstva a kresťanského učenia
- je otvorený pre vnímanie pozitívnych hodnôt na základe predstavených osobností
- rozumie základným kresťanským životným postojom viery, nádeje a lásky, je pripravený

angažovať sa pre ich rozvoj

- rozumie základným druhom kresťanskej modlitby a základnému správaniu spojenému s modlitbou
- odhaduje dôsledky vlastného správania a konania
- rozvíja duchovné hodnoty
- rozvíja vlastné svedomie (od heteronómneho k autonómnemu)
- objavuje duchovný rozmer človeka
- spoznávaním seba samého hodnotí svoje činy, dokáže si priznať vinu a viesť k náprave
- rozvíja kritické myslenie, je schopný jednoducho obhájiť svoj názor
- správne posudzuje svoje konanie
- osvojuje si zdravý životný štýl

11.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú *problémové metódy*, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité *aktivizujúce metódy*, z nich je vhodná *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *filozofická diskusia* je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), *kompozícia* (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Žiaci počas hodín NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil.

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

11.5 Učebné zdroje

- Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre prvý ročník základných škôl „Cesta lásky“, vydaná Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n. o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Rámcové učebné osnovy predmetu náboženstvo/náboženská, ktoré schválila Konferencia biskupov Slovenska dňa 30. októbra 2008 na svojom plenárnom zasadnutí na základe Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou Stolicou o katolíckej výchove a vzdelávaní.
- Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre druhý ročník základných škôl „Cesta dôvery“ a prac. listy.
- Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre tretí ročník ZŠ „Cesta viery“, vydaná Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom.
- Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre štvrtý ročník základných škôl „Poznávanie nádeje“ a prac. listy.
- Biblia, Sväté Písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Náboženská literatúra, DVD, CD, internet.

11.6 Hodnotenie žiaka

Žiaci sú hodnotení v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovné oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie.

Predmet Náboženská výchova je klasifikovaný známku - v známke je zahrnutý výkon, ktorý žiak podal, dosiahnutá úroveň, prevedenie, snaha o zlepšovanie sa, aktivita, estetická realizácia, originalita, tvorivosť.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tématickom celku 3 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

11.7 Obsahové a výkonové štandardy

1. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Ročníková téma: CESTA LÁSKY

Charakteristika 1. ročníka

Vyučovanie náboženstva v 1. ročníku oboznamuje žiakov so základnými pravdami viery, ako je stvorenie sveta, stvorenie človeka, učí o príchode Božieho Syna na tento svet, o jeho živote, smrti, zmŕtvychvstaní. V tomto ročníku sa budujú základy vzťahu lásky k Bohu a k blížnemu.

Ročníkový cieľ: Spoznávať lásku milujúceho Boha Otca k svetu a človeku. Vytvárať si pozitívny vzťah k Bohu, ľuďom a svetu. Osvojiť si vonkajšie prejavy lásky.

Rozvoj kompetencií:

komunikačné:

Žiak

nadväzuje a vedie v skupine dialóg a rozhovor
prejavuje odvahu vyjadriť sa, prezentovať svoj pohľad na predloženú tému
chápe obsah a zmysel textu a vie naň reagovať

existenciálne:

Žiak

- intuitívne vníma bytostnú potrebu lásky
- objavuje hranice dobra a zla
- objavuje svoj vnútorný – duchovný svet hlas svedomia

občianske:

Žiak

- poznáva a ochraňuje svoje najbližšie životné prostredie

kultúrne:

Žiak

- prejavuje úctu k živým aj k neživým súčasťam prírody, aktívne ich poznáva a ochraňuje
- objavuje hodnotu rodiny

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- prejavuje záujem o spoznávanie seba svojich schopnosti a danosti
- uvedomuje si a uplatňuje si vlastnú jedinečnosť a vlastné nápady so zreteľom na jedinečnosť iných žiakov v skupine
- prispôsobuje svoje správanie potrebám v rodine a svojej blízkej skupine
- vníma potrebu dávania a prijímania
- objavuje svoj duchovný rozmer
- prežíva atmosféru Vianoc a spája ju so skutočnosťou Božieho daru pre ľudí
- rozvíja intuíciu pre obrazné výrazy a otváranie schopnosti vidieť za to, čo je viditeľné
- objavuje hranice života a smrti v ľudskom živote
- je otvorený pre kresťanskú nádej, že posledné slovo patrí životu
- posolstvo biblických textov spája s konkrétnymi situáciami vo svojom živote
- objavuje kresťanský zmysel slávenia sviatkov

Som na svete z lásky	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže: -vymenovať svoje odlišnosti od spolužiakov, -vyjadriť slovné poďakovanie a odprosenie, -formulovať spontánnu modlitbu poďakovania, -vymenovať z konkrétneho príbehu postavy, ktoré konajú dobro, -rozlíšiť medzi dobrým a zlým správaním u seba a iných,	meno a jedinečnosť čo dokážem patrim do rodiny svet, v ktorom žijem

Rodina – ohnisko lásky	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-vymenovať tri pozitíva v rodine, -zreprodukovať modlitbu Otče náš, -naplávať si konkrétny dobrý skutok pre členov rodiny,	komunikácia v rodine modlitba v rodine modlitba Otče náš

Dar lásky	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-opísať dobrotu sv. Mikuláša, -prerozprávať s pomocou učiteľa biblické udalosti zvestovania a narodenia Ježiša, -zreprodukovať modlitbu Zdravas Mária, -nakresliť dva symboly Vianoc, -reprodukovať s pomocou učiteľa prvé roky života Ježiša,	sv. Mikuláš zvestovanie, návšteva Alžbety zmysel a hodnota daru narodenie Ježiša Krista

Moc života a lásky	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-opísať biblický príbeh o vzkriesení Jairovej dcéry, -vysvetliť jednoduchým spôsobom dôvod slávenia veľkonočných sviatkov, -znázorniť s pomocou učiteľa a obrazov veľkonočný symbol, -vysvetliť jednoducho zmysel slávenia nedele ako dňa Ježišovho zmŕtvychvstania,	život a smrť vzkriesenie Jairovej dcéry Veľká noc – smrť a zmŕtvychvstanie Krista nedeľa – deň oslavy Ježišovho zmŕtvychvstania

Spoločenstvo lásky	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
-reprodukovať pomocou učiteľa udalosti zoslania Ducha Svätého, -zreprodukovať modlitbu Sláva Otcu, -vyjadriť slovne pocity pri konaní dobra, -vymenovať niekoľko dobrých skutkov, ktoré mu preukázali spolužiaci, -naplávať si konkrétny dobrý skutok pre spolužiaka.	zoslanie Ducha Svätého Cirkev – Božia rodina sv. Juraj – odvaha, pomoc, dobro a zlo

2. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Ročníková téma: CESTA DÔVERY

Dieťa si v škole vytvára zázemie v spoločnosti rovesníkov, čo mu dodáva pocit istoty. Istota v seba, v milujúcich ľudí je potrebná na jeho ďalšie rozvíjanie. Schopnosť otvárať sa Bohu a ľuďom sa prejavuje pozitívnym vnímaním seba. Naučiť sa dôverovať je predpoklad viery. Schopnosť prejavovať dôveru Bohu, ktorý ho miluje sa zakladá na osobnej skúsenosti dôvery v človeka, ktorý stelesňuje pocit bezpečia. Jadrom vývoja viery sú príbehy, pomocou nich dieťa Boha spoznáva a zažíva. Nachádza bezpečnosť v konaní te Bohu, ktorému možno úplne dôverovať a ktorý je ochotný odpustiť.

Ročníkový symbol: SVETLO

Ročníkový cieľ: Spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného spolunažívania s ľuďmi, vyplývajúce z Božieho zákona. Rozvíjať schopnosť života v spoločenstve na základe vzájomnej dôvery. Budovať postoj dôvery k Bohu. Pestovať návyk postojov otvorenosti pre dôverný vzťah s Bohom a s človekom.

Rozvoj kompetencií

komunikačné kompetencie:

Žiak

- objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- primerane svojej detskej skúsenosti vie formulovať problém

existenciálne kompetencie:

Žiak

- má základný náhľad k pochopeniu princípu hriechu ako slobodného a dobrovoľného prerušenia vzťahu s Bohom zo strany človeka

Boh mi dôveruje	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">- uviesť odlišnosti človeka od ostatných živočíchov,- rozlíšiť jednoduchým spôsobom pojmy –stvoriť a vytvoriť,- reprodukovať pomocou učiteľa biblický príbeh o rajskej záhrade,- vyjadriť závislosť človeka na prírode a zodpovednosť človeka za prírodu,- rozlíšiť na konkrétnom príklade dobro od zla,	stvorenie človek ako Boží obraz obraz rajskej záhrady Boh nám zveril zem a my ju chránime

Dôverujem Bohu	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">- opísať na konkrétnom príklade hlavné znaky a prejavy dôvery voči človeku,- reprodukovať biblický príbeh o Abrahámovi,- vysvetliť potrebu človeka niekomu veriť,- formulovať jednoduchým spôsobom modlitbu vlastnými slovami,- zdôvodniť potrebu odpočinku,- opísať nedeľu ako deň odpočinku a úcty k Bohu,	Abrahám Boh a jeho meno modlitba nedeľa

Dôvera v rodine	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">- vysvetliť potrebu dôvery v rodine,- prerozprávať príbeh o Jakubovi a Ezauovi,- charakterizovať jednoduchým spôsobom krst,- nakresliť jednotlivé krstné symboly,- formulovať modlitbu za rodičov a súrodencov,	advent rodina ako spoločenstvo – úlohy a roly v rodine Jakub a Ezau - narušenie vzájomnej dôvery Cirkev - Božie rodina pozvanie do Božej rodiny

Dôverujeme si navzájom	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">- zdôvodniť význam poďakovania a prosby pre budovanie medziľudských vzťahov a slušného správania,- prerozprávať biblický príbeh o boháčovi a Lazárovi,	schopnosť hovoriť ako Boží dar – výchova k citlivosti voči vyslovenému slovu čisté srdce – vedomie úcty k jedinečnosti každého človeka boháč a Lazár

- uviesť príklady osobného a spoločného majetku, - zdôvodniť potrebu pomoci núdzným,	osobný majetok, bohatstvo
---	---------------------------

Desatoro – pozvanie k slobode a k dôvere	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- prerozprávať s pomocou učiteľa biblický príbeh o Mojžišovi a vyslobodení Izraelitov, - opísať situáciu prijatia Desatora, - priradiť pomocou učiteľa k jednotlivým prikázaniam čnosti	uzatvorenie zmluvy na hore Sinaj Desatoro ako pravidiel pre život

Pozvanie na hostinu – obnovenie dôvery	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- prerozprávať biblický príbeh o mánotratnom synovi, - vysvetliť dôležitosť ľútosti nad vykonaným zlom, - opísať potrebu odpustenia pre budovanie dobrých vzťahov, - navrhnúť spôsob ako vyjadriť prosbu o odpustenie.	milosrdný otec / mánotratný syn umenie povedať zlu „nie“, obrátiť sa, zmieriť sa s ľuďmi a s Bohom sviatosť zmierenia

3. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Ročníková téma: CESTA VIERY

Ročníková téma Cesta viery vystihuje sled postupnosti duchovného dozrievania dieťaťa. Dieťa, ktoré si je vedomé, že je milované, je schopné dôverovať a veriť tomu, kto ho miluje. V prítomnosti milujúcej osoby si dieťa dokáže uvedomiť (uznať) aj svoje nedostatky a chyby a pracovať na ich odstraňovaní. V duchovnom rozmere sa táto schopnosť prejavuje základmi viery v Boha, v ktorej nachádza odpovede na otázky, ktoré presahujú rozumové poznávanie človeka.

Tento neviditeľný Boh sa stal pre nás viditeľným v Ježišovi Kristovi. V rámci prípravy na sviatosť zmierenia vedieme dieťa k posudzovaniu vlastných činov. Porovnávaním vlastného života dieťaťa a jeho vlastných reakcií s reakciami Ježiša voči ľuďom a udalostiam si prehľbuje vzťah k Ježišovi, ktorého môže s vierou a láskou prijať do svojho života v Eucharistii.

Ročníkový symbol: STROM

Ročníkový cieľ: Spoznávať cestu viery v trojjediného Boha. Vnímať Božiu blízkosť prostredníctvom budovania osobného vzťahu k Ježišovi Kristovi. Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako dar a posilu pre každodenný život. Rozvíjať postoj viery v trojjediného Boha prijatím pozvania k spoločnému životu v spoločenstve veriacich.

Rozvoj kompetencií

komunikačné kompetencie:

Žiak

- je schopný sa stíšiť
- číta text s porozumením
- objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie
- je pripravený na odkrývanie obraznej reči Biblie

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- primerane svojej detskej skúsenosti sa podieľa na riešení modelových úloh

existenciálne kompetencie:

Žiak

- disponuje základnými vedomosťami biblického posolstva a kresťanského učenia o Božom kráľovstve
- objavuje duchovný rozmer človeka

interpersonálne a sociálne kompetencie:

Žiak

- buduje vzťah dôvery
- si uvedomuje svoju jedinečnosť

Veriť Bohu	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">- vysvetliť jednoduchým spôsobom, čo znamená dôverovať,- vysvetliť podobenstvo o horčičnom semienku,- vymenovať krstné sľuby,- vysvetliť krstné symboly,- reprodukovať Apoštolské vyznanie viery,	viera v Boha biblické obrazy Boha podobenstvo o horčičnom semienku krst

Ježiš uzdravuje	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">- reprodukovať biblické príbehy o uzdravení slepého, hluchonemého, človeka s „vyschnutou rukou“ a ochrnutého,- vysvetliť, čo sa vo viere chápe ako zázrak,- identifikovať sa s biblickými postavami, ktoré potrebujú uzdravenie,	Ježišove uzdravenia rozvoj mravného citenia

Ježiš nám odpúšťa	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">- vymenovať možné reakcie človeka na vinu,- vysvetliť dôležitosť uznania si viny,- prerozprávať biblický príbeh o Zachejovi,- opísať stručne pojmy svedomie a spytovanie svedomia,- opísať dôležitosť vzájomného odpúšťania,- ovládať priebeh sviatosti zmierenia,	vina, hriech Ježiš v dome hriešnika (Zachej) na ceste zmierenia - márnratný syn, ľútosť sviatosť zmierenia - ako prijatie odpustenia

Ježiš nás oslobodzuje	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">- reprodukovať udalosti vyslobodenia Izraelitov z egyptského otroctva,- opísať na základe podobenstva o márnratnom synovi pojem hriech a jeho dôsledky,- rozlíšiť ťažký a ľahký hriech,- reprodukovať Desatoro a jednoducho vysvetliť význam jednotlivých príkazov,- porozprávať udalosti umučenia a vzkriesenia Krista,- vysvetliť jednoducho význam obety Krista na kríži a jeho vzkriesenia,	Veľká noc (Pascha) Desatoro – pravidlá pre život v slobode hriech a jeho dôsledky Ježišova smrť a zmŕtvychvstanie

Ježiš nás pozýva na hostinu	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - vymenovať základné časti sv. omše, - odlíšiť bežný pokrm od Eucharistie, - objasniť potrebu slávania Eucharistie pre človeka i spoločenstvo, - zdôvodniť dôležitosť účasti na bohoslužbe v nedeľu, - vysvetliť zmysel spoločenstva v Cirkvi. 	nasýtenie (zázrak rozmnoženia chlebov) Posledná večera (Eucharistia) svätá omša ako hostina (hostina spoločenstva, slova a chleba) Cirkev ako prostredníčka Božích tajomstiev

4. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Ročníková téma: POZNÁVANIE NÁDEJE

Dieťa objavuje prostredníctvom viery rozmer nádeje. Táto v ňom prehlbuje a rozvíja dôveru, ktorá mu umožňuje dôverovať sebe, ľuďom a Bohu. Nádej otvára dieťaťu dvere do sveta. Na jednej strane sa stáva nezávislé a na druhej pociťuje potrebu spoločenstva. Svoj spoločenský rozmer rozvíja v upevňovaní vzťahov medzi jednotlivcami, ale aj spoločenstvom. Potreba spoločenstva je veľmi silná, prejavuje sa túžbou začleniť sa. Uvedomuje si potrebu spoločenstva s ľuďmi a s Bohom. Učí sa počúvať druhých, učí sa zriekať pre iných. Dokáže vnímať dobro, ktoré ho presahuje, čím rozvíja pozitívny postoj k životu.

Ročníkový symbol: LOĎ

Ročníkový cieľ: Spoznávať dôvody kresťanskej nádeje. Oceniť potrebu nádeje pre osobný život. Formovať postoj nádeje ako základný predpoklad zmysluplného života.

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, zapája sa do diskusie, neskáče do reči
- je schopný sa stíšiť

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje jedinečnosť človeka

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si hodnotu seba samého a každého človeka už od jeho počatia, prijíma sám seba
- je schopný oceniť hodnotu kamarátstva

existenciálne kompetencie: Žiak

- objavuje duchovný rozmer človeka

Cesta nádeje	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> - identifikovať prvky, ktoré robia človeka jedinečným, - vysvetliť hodnotu priateľstva, - prerozprávať biblický príbeh o Noemovej arche, 	cesta k sebe – som jedinečný cesta k druhým – budovanie vzťahov cesta do sveta, v ktorom žijem (Noemova archa) cesta k Bohu – biblické obrazy Božej blízkosti

- opísať Božiu blízkosť cez biblické postavy Noema, Abraháma a Mojžiša,	
---	--

Biblia – slovo o nádeji	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť medzi Starým a Novým zákonom, - identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv, - reprodukovať biblický príbeh o povolani Gedeona, - interpretovať jednoduchým spôsobom biblické texty prorociev Micheáša a Izaiáša – ako posolstvo nádeje, - interpretovať biblické príbehy o Jánovi Krstiteľovi a Panne Márii ako naplnenie očakávanej nádeje na príchod Vykupiteľa, - vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve, - uviesť tri Ježišove zázraky, 	<p>Biblia – Kniha kníh zasľúbená zem odkrývanie nádeje v živote biblických postáv očakávanie Mesiáša príchod Mesiáša Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo (podobenstvá o Božom kráľovstve) Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo (Ježišove zázraky)</p>

Nádej presahujúca smrť	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - opísať rôzne podoby utrpenia a bolesti, - zreprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára, - vysvetliť vlastnými slovami pojmy vykúpenie a spása, - charakterizovať jednoducho kresťanskú vieru vo vzkriesenie a jej dôležitosť, - vysvetliť pojem súcitiť, - napláňovať si konkrétnu pomoc trpiacemu človeku vo svojom okolí, - opísať rôzne podoby utrpenia a bolesti, - zreprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára, - vysvetliť vlastnými slovami pojmy vykúpenie a spása, - charakterizovať jednoducho kresťanskú vieru vo vzkriesenie a jej dôležitosť, - vysvetliť pojem súcitiť, - napláňovať si konkrétnu pomoc trpiacemu človeku vo svojom okolí, 	<p>skúsenosť – strachu, dôvery a nádeje Bože, kde si? (Jób) smrť a nádej (vzkriesenie Lazára) Ježiš, silnejší ako smrť – vzkriesenie sviatosť pomazania chorých skúsenosť – strachu, dôvery a nádeje Bože, kde si? (Jób) smrť a nádej (vzkriesenie Lazára) Ježiš, silnejší ako smrť – vzkriesenie sviatosť pomazania chorých</p>

Svedectvo nádeje	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť dôležitosť úcty k iným cirkvám a náboženstvám, - vnímať odlišnosť chrámov podľa vierovyznaní, - porovnať základné odlišnosti katolíckych kostolov podľa doby, v ktorej vznikli, - vymenovať kresťanské cirkvi na Slovensku, - pomenovať na základe života svätých dva spôsoby, ako byť svedkom nádeje, 	<p>rôzne veže rôznorodosť vierovyznaní kresťanské cirkvi pôsobiace v našej krajine (regióny) kresťania – nádej pre svet</p>

Prameň nádeje	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť jednoduchým spôsobom potrebu modlitby, 	<p>modlitba – život v Božej prítomnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť význam ticha (stíšenia sa) pre stretnutie s Bohom v modlitbe, - zdôvodniť potrebu spoločnej modlitby doma s rodinou, s kamarátmi a veriacimi v kostole, - sformulovať osobnú modlitbu. 	Boh – stred kresťanského spoločenstva
--	---------------------------------------

Začlenenie prierezových tém:

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OSR) (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja pozitívny vzťah ku komunikácii s druhými, správne vystupovanie - si osvojuje prejavy vonkajšieho a vnútorného odpustenia a odprosenia - spoznáva sám seba, svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíja si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedelávanie - rešpektuje názory, potreby a práva ostatných - si pestuje kvalitné medzilidské vzťahy, rozvíja sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu
ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA (ENV) (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - žiak si buduje a rozvíja pozitívny vzťah k svojim, ale aj cudzím veciam (hračky, predmety v škole, v izbe a pod.) - vníma starostlivosť Boha o svet a človeka prostredníctvom poznávania Desatora. - žiak si posilňuje pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu - žiak je citlivý na aktuálny stav prírody a prejavy ničenia prírody a životného prostredia - sa stáva poriadkumilovným
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU (VMaR) (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (OŽZ) (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíja starostlivosť o svoje zdravie a buduje si úctu voči vlastnému telu - žiak sa učí aktivite - si pestuje pozitívny vzťah k športu, vyjadruje svoj postoj k jednotlivým aktivitám a športom - vie vymenovať zdravé a nezdravé jedlá - dodržiava správnu životosprávu - vie, že konzumácia ovocia a zeleniny je pre zdravie veľmi dôležitá
MEDIÁLNA VÝCHOVA (MV) (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - zodpovedne narába s mediálnymi pomôckami (rádio, notebook, projektor a pod.) - vníma spôsoby šírenia správ na modelovej ukážke biblickej udalosti o Ježišovej smrti a zmŕtvychvstaní - prijíma, analyzuje, hodnotí mediálny obsah, komunikuje o obsahu, porovnáva ho a určuje - dokáže rozlíšiť skutočnú realitu od fikcie
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (MKV) (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja kladný vzťah k vianočným, veľkonočným tradíciám - Halloween – vie pomenovať tento sviatok, pozná tradíciu tohto sviatku a dokáže pomenovať niektoré predmety, ktoré súvisia s týmto sviatkom - spoznáva históriu, zvyky, tradície starovekej kultúry, kultúru iných náboženstiev a akceptuje ich
DOPRAVNÁ VÝCHOVA (DV) (ŽIAK...)	<ul style="list-style-type: none"> - pozná základné farby na semafore, a vie čo znamenajú - dbá na pravidlá pri prechode cez cestu na prechode pre chodcov (zebra)

	- pomenúva dopravné prostriedky, určuje či sú rýchle alebo pomalé
REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA (RLK) (ŽIAK...)	pestuje si úctu k vlasti, kraju, i k sebe samému toleruje inú kultúru a jej zvyky vymenuje obľúbené jedlá ľudovej kuchyne opisuje tradície svojho regiónu počas rôznych sviatkov: Vianoce, Nový rok, Veľká noc a pod. uznáva a rešpektuje názory iných
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ (FIG) (ŽIAK...)	- pracuje hospodárne (šetrí papierom, prázdnych miestom v zošite a pod.) - narába hospodárne s učebnicami, pracovnými zošitmi a inými pomôckami v triede, šetrí ich (obalené knižky) - zodpovedne narába so svojimi aj s cudzími predmetmi
ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	- vytvárať kladný vzťah ku knihe - identifikovať dôležité informácie zo súvislého informačného textu - identifikovať a spracovať informácie z nesúvislého textu - grafy, tabuľky - vzbudiť záujem o čítanie - vedieť riešiť úlohy z textu

12. Človek a svet práce

Predmet: Pracovné vyučovanie

<https://www.minedu.sk/data/att/22047.pdf>

12.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Koncepcia vzdelávacej oblasti Človek a svet práce vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach.

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Predmet je zameraný na rozvoj praktických pracovných zručností a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti.

Pracovné vyučovanie sa upriamuje na praktické pracovné návyky a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných predmetov a vzdelávacích oblastí. Predstavuje určitú protiváhu k ostatným predmetom. Predmet pracovné vyučovanie je založený na tvorivej spolupráci žiakov.

12.2 Ciele vyučovacieho predmetu

Pri vymedzení cieľov primárneho vzdelávania pre vzdelávaciu oblasť Človek a technika vychádzame zo všeobecných požiadaviek vedecko-technickej gramotnosti i zo všeobecných cieľov primárneho vzdelávania. V tejto vzdelávacej oblasti môžeme uvažovať z hľadiska troch navzájom prepojených komponentov:

1. výchova vzťahu k technike (hodnoty, postoje),

2. výchova o technike (vedomosti),
3. výchova prostredníctvom techniky (skúsenosti, pracovné činnosti, zručnosti).

Ciele predmetu:

Žiaci

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka,
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života,
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi,
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách,
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty,
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov,
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme,
- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce,
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov,
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov.

12.3 Kľúčové kompetencie

Vo vyučovacom predmete Pracovné vyučovanie rozvíjame kľúčové kompetencie týmito stratégiami:

A) Sociálne komunikačné kompetencie

- uplatnenie ústretovej komunikácie pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi a učiteľom
- porozumenie rôznym typom používaných textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie

B) Kompetencie v oblasti matem. a prírodovedného myslenia

- používanie základného matem. myslenia na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách
- používanie matem. modelov logického a priestorového myslenia
- rozvoj tvorivosti prostredníctvom riešenia problémových úloh

C) Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- získavanie základov algoritmického myslenia
- chápanie rozdielu medzi reálnym a virtuálnym svetom

D) Kompetencia učiť sa učiť sa

- uvedomovanie si významu vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok
- vedieť zhodnotiť získané informácie spracovať ich a využiť v rôznych činnostiach

E) Kompetencia riešiť problémy

- hľadanie a využívanie rôznych informácií pri riešení problémov, využívanie viacerých možností riešenia problémov a overovanie ich správnosti

G) Osobné, sociálne a občianske kompetencie

- základy k smerovaniu pozitívneho sebaobrazu a sebadôvere
- odhad silných a slabých stránok ako rozvojových možností
- dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času
- osvojenie si základov pre efektívnu spoluprácu v skupine
- význam dobrých medziľudských vzťahov formovaných pozitívnou sociálno-emočnou klímou v triede

H) Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- uvedomovanie si významu umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote
- rešpektovanie kultúrno-historického dedičstva a ľudových tradícií
- tolerovanie vkusu iných ľudí a dokázať primerane veku vyjadriť svoj názor a vkusný postoj
- základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka

- bežné pravidlá spoločenského kontaktu/etiketu/

I) Kompetencie k finančnej gramotnosti (FIG) - uvedomuje si, že všetka práca a využívané materiály majú nejakú hodnotu - vníma finančnú úsporu pri recyklácii papiera, využívaní obnoviteľných zdrojov energie a úsporných elektrospotrebičov

Štruktúra kompetencií rozvíjaných vyučovaním pracovného vyučovania

Poznávacia (kognitívna)		Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Rozvíjať podnikateľské myslenie.	Osvojovať základné pracovné zručnosti a návyky z rôznych pracovných oblastí	Tvoriť, prijívať a spracovávať informácie.	Zodpovednosť za kvalitu svojich a spoločných výsledkov práce.	Pochopiť prácu a pracovnú činnosť ako príležitosť k seberealizácii a k sebavzdelávaniu.
Chápať potrebu recyklácie materiálov a produktov	Organizovať a plánovať prácu s použitím vhodných nástrojov, náradí a pomôcok pri práci i v bežnom živote.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Viesť k vytrvalosti a zodpovednosti pri plnení zadaných úloh.
Uplatňovať autentické a objektívne poznanie. okolitého sveta	Vytvárať nové postoje vo vzťahu k práci človek, technike a životnému prostrediu.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	Realizovať vlastné nápady pri pracovných činnostiach.
Chápať potrebu rešpektovať enviromentálne normy.	Osvojiť potrebné poznatky a zručností významné pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu,		Diskutovať a viesť diskusiu o postupe práce.	Vynakladať úsilie na dosiahnutie kvalitného výsledku.
Orientovať sa v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce				Vytvárať primeranú sebadôveru.

12.4 Pedagogické stratégie - metódy a formy práce

Stratégiou vyučovania pracovného vyučovania bude používanie metód a foriem vyučovania, ktoré podporujú a vytvárajú bádateľský prístup k získavaniu nových poznatkov: Poznatky si budú žiaci osvojovať z praktických činností, cez priame pozorovanie, experimenty, kontaktmi s ľuďmi. venujúcim sa tradičným remeslám a prostredníctvom vlastnej skúseností z bežného života. Pri vyučovaní sa bude akceptovať tvorivý a originálny

prístup pri tvorbe konkrétnych predmetov. Základná škola má ťažkosti pri zabezpečovaní vhodného pozemku, obsah pestovateľských prác na týchto školách sa môže realizovať v kútiku živej prírody. V takýchto prípadoch sa vyžaduje uskutočniť viac výletov a exkurzií, ako aj vykonávať verejnoprospešné práce.

Pracovné vyučovanie vo zvýšenej miere umožňuje realizovať medzipredmetové vzťahy. Pri prácach s rôznym materiálom a pri prácach montážnych a demontážnych ako aj pestovateľských sa využívajú poznatky z ostatných vyučovacích predmetov a opačne, zručnosti a návyky osvojené v týchto prácach napomáhajú lepšie pochopiť učivo. Do obsahu pracovného vyučovania sú začlenené prvky dopravnej a brannej výchovy pre ochranu životného prostredia.

Predmet bude využívať formy skupinovej a individuálnej práce.

Metódy

motivačné rozprávanie, rozhovor, vysvetľovanie

metódy hovoreného slova, monológ, dialóg

názorné metódy - demonštračná metódy, modelovanie, používanie plánov, náčrtov

praktické metódy - maľovanie, modelovanie, strihanie, šitie, lepenie, konštrukčné úlohy, aranžovanie

Formy

- exkurzia
- vychádzka
- vyučovacia hodina v počítačovej triede
- skupinová práca
- samostatná práca
- vytváranie projektov

12.5 Učebné zdroje

Pracovné vyučovanie – učebnica, autorky M. Kožuchová, Z. Hirschnerová, A. Vorelová.

Ďalšie učebné zdroje:

- časopisy
- internetové stránky
- exkurzia
- vychádzka

12.6 Hodnotenie žiaka

Žiaci sú hodnotení v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovné oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie.

Predmet Pracovné vyučovanie je klasifikovaný známku.

Hodnotí sa tvorivosť, aktivita, ovládanie požadovaných činností s materiálom, estetická realizácia výrobku.

Bližšie je hodnotenie rozpracované v tématickom celku 3 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia, časť 3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.

12.7 Obsahové a výkonové štandardy

3. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Človek a práca	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy	

vie/dokáže: - zdôvodniť význam práce pre človeka, - vysvetliť význam učenia sa k príprave na budúce povolanie, - informovať o rôznych povolaniach z okolia, v ktorom žijú, - uviesť klady a zápory vplyvu techniky na prácu človeka, - diskutovať o poznatkoch získaných na exkurzii.	učenie, povolanie, práca; význam učenia sa k príprave na budúce povolanie BOZP, hygiena, pracovný a organizačný poriadok výrobné zariadenie, stavba
---	---

Tvorivé využitie technických materiálov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: - zhotoviť výrobok z odpadového prírodného alebo technického materiálu, - zdôvodniť využitie odpadových materiálov, - vyhodnotiť druhy odpadu z domácnosti, - uviesť možnosti druhotného využitia odpadového materiálu, - preskúmať vlastnosti odpadových materiálov, - preskúmať vlastnosti papiera, - zhodnotiť využitie papiera v praxi, - zhotoviť výrobok z papiera a kartónu, - šiť základné stehy, - preskúmať vlastnosti textilných materiálov, - zhotoviť výrobok z textilu.	odpadový prírodný a technický materiál vlastnosti a druhotné využitie odpadového materiálu, triedenie odpadu pokús sa rozložiť drobných materiálov výrobky: z téglíkov, zo škatuliek, z drôtu, a pod. papier a kartón, vlastnosti a použitie, základné suroviny na výrobu papiera strihanie, trhanie, skladanie, lepenie výrobky: priestorové a kruhové vystrihovačky, origami, obaly na knihy a darčeky, koláž z kartónu, textil, vlastnosti textilu (podľa udržiavania tepla, krčivosti, väzby, nasiakavosti a iné), základné stehy (predný, zadný), údaje na visačkách textilných materiálov výrobky: záložka do knihy, obrúsok, gombíkový panáčik a pod.

Základy konštruovania	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: - zhotoviť modely dopravných prostriedkov alebo zdvižných zariadení, - vysvetliť úlohu dopravných prostriedkov a zdvižných zariadení, - diskutovať o bezpečnosti v doprave a na stavbe, - určiť základné časti bicykla, - urobiť elementárnu údržbu bicykla.	technika v doprave, preprava tovaru, význam a využitie dopravných prostriedkov, dopravné prostriedky v okolí, bezpečnosť v doprave výrobky: dopravné objekty zo stavebníc alebo z odpadových materiálov (autá, lode, lietadlá, žeriavy) bicykel, pravidlá a bezpečnosť jazdy na bicykli, správne vybavenie bicykla, kontrola bicykla pred jazdou, údržba bicykla bezpečná mobilita výrobky: leporelo na tému Jazdíme bezpečne na bicykli

Stravovanie a príprava pokrmov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: - zdôvodniť správne rozloženie kuchynského náradia a spotrebičov, - vysvetliť bezpečné používanie kuchynského náradia a spotrebičov, - prezentovať pravidlá zaobchádzania s horúcimi predmetmi, - vysvetliť pravidlá hygieny v kuchyni, - simulovať nákup potravín, - odhadnúť cenu plánovaného nákupu,	kuchyňa, jej hlavné časti a ich rozloženie náradie, spotrebiče v kuchyni a ich význam základné bezpečnostné a hygienické pravidlá nákup potravín, cenová kalkulácia nákupu, (ne)výhody nákupu na trhoviskách a v supermarketoch obalové materiály, identifikačné údaje pre spotrebiteľa

<ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť význam správneho skladovania potravín, - vytvoriť tabuľku s údajmi o dĺžke skladovania potravín, - pripraviť jednoduchý pokrm, - prezentovať zásady správneho stolovania, - upraviť stôl pred stolovaním. 	<p>skladovanie potravín (miesto skladovania, dĺžka skladovania, záručná doba potravín)</p> <p>jednoduché pokrmy (nátierky, zeleninové alebo ovocné šaláty a pod.)</p> <p>stolovanie, pravidlá stolovania</p>
---	--

Ľudové tradície a remeslá	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísať tradície a remeslá v regiónoch, - vymenovať regionálne ľudové remeslá, - zhotoviť jednoduché výrobky súvisiace s ľudovými tradíciami. 	<p>ľudové tradície a remeslá v regióne</p> <p>remeselnícka dielňa, múzeum, skanzen</p> <p>výrobky: veľkonočné ozdoby a doplnky, ozdoba z drôtu, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné</p>

4. ročník

ŠVP 1 hodina, ŠkVP 0 hodín, spolu 1 hodina týždenne/33 hodín ročne

Človek a práca	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uviesť príklady technických vynálezov, - vyhľadať informácie o pracovných možnostiach vo svojom regióne, - zrealizovať jednoduchý projekt. 	<p>technické vynálezy a ich vplyv na výber povolania</p> <p>povolania budúcnosti v súvislosti s novými vynálezmi</p> <p>pracovné príležitosti v regióne, najžiadanejšie povolania</p>

Technické materiály	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uviesť základné vlastnosti vybraných druhov technických materiálov, - zhotoviť ľubovoľný výrobok z technického materiálu, - uviesť základné suroviny na výrobu papiera, - preskúmať ďalšie vlastnosti papiera, - zhotoviť výrobok podľa návodu s požadovanou presnosťou, - vyšiť ozdobné stehy, - uviesť zásady starostlivosti o textil, - zhotoviť výrobok z textilu, - preskúmať vlastnosti textilných materiálov, - uviesť rozdiel medzi kríkmi a stromami, - zistiť výskyt stromov v okolí, - navrhnuť projekt ošetrovania poškodených stromov, - zhotoviť výrobok z dreva. 	<p>technické materiály (papier, textil, drevo,...),</p> <p>vlastnosti technických materiálov</p> <p>výrobky: z papiera, textilu, dreva alebo ich vzájomná kombinácia</p> <p>výroba papiera, základné suroviny na výrobu papiera</p> <p>priesvitnosť, priehľadnosť, krčivosť, nasiakavosť, pevnosť a pod.</p> <p>výrobky: priestorové vystrihovačky, masky z papiera, orgiami, koláž, priestorové výrobky z kartónu</p> <p>textil – vlastnosti textilu, nasiakavosť, farebná kombinovateľnosť a pod., údržba textilu</p> <p>stehy (krížikový, stonkový, a iné)</p> <p>výrobok podľa strihu</p> <p>oprava odevu (spínadlá, gombíky, ozdobné záplaty)</p> <p>výrobky: vrecúško, puzdro, odev pre bábiku a pod.</p> <p>dreviny (stromy – ihličnaté, listnaté), kríky, vlastnosti drevín, drevené predmety, poškodené dreviny</p> <p>ohýbanie, oddeľovanie, spájanie a úprava povrchu dreva</p> <p>výrobky: zvieratka, postavy, príbytky, krmidla a</p>

	pod.
--	------

Základy konštruovania	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> - zhotoviť konštrukcie zo stavebníc alebo zo škatúl, - opísať konštrukcie stavieb vo svojom okolí, - uviesť zdroje elektrickej energie, - prezentovať zásady bezpečnej práce s elektrickými zariadeniami, - vysvetliť význam šetrenia elektrickou energiou, - zhotoviť výrobky s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu, - porovnať komunikáciu na diaľku v minulosti a v súčasnosti, - napísať správu prostredníctvom SMS alebo cez e-mail, - vysvetliť výhody a nevýhody moderných komunikačných prostriedkov, - vypracovať jednoduchý projekt o ochrane životného prostredia. 	konštrukcie okolo nás a ich spoločenský význam výrobky: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov, vrtuľka, šarkan..., stavebnice, alebo rôznych technický materiál (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtičky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí elektrická energia, zdroje (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie, výroba elektrickej energie, význam a šetrenie bezpečné zaobchádzanie s elektrickými zariadeniami elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič výrobky: hračka (lampión, betlehem...) s využitím jednoduchého elektrického obvodu - žiarovka E 10, tenký vodič, spínač, batéria 4,5 V technické komunikačné prostriedky, historické a moderné, ich výhody a nevýhody
Príprava pokrmov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> - navrhnuť úpravu stola na slávnostnú príležitosť, - vytvoriť menu na slávnostnú príležitosť, - uviesť príklady vhodných potravín na špecifické udalosti, - pripraviť jednoduché pohostenie. 	stôl na slávnostnú príležitosť pokrm na oslavu (napr. nepečená ovocno-smotanová torta, ovocná šťava) vhodné pokrmy na kúpalisko, výlet a pod. kultúra stolovania na Slovensku a vo svete

Ľudové tradície a remeslá	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> - navrhnuť ozdoby a doplnky súvisiace s ľudovými tradíciami, - vytvoriť ozdoby a doplnky, - vymenovať ľudové remeslá, - zhotoviť produkty súvisiace s ľudovými remeslami. 	ľudové tradície (napr. na sv. Mikuláša, Luciu) ľudové remeslá (napr. tkáčstvo, výšivkárstvo, hrnčiarstvo) výrobky: mikulášsky darček, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné

Začlenenie prierezových tém:

Prierezová téma	Ciele
ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA (ENV)	<ul style="list-style-type: none"> - posilňovať postoj k zdravému životnému štýlu - naučiť žiakov chápať potrebu ochrany životného prostredia vo svojom okolí a zároveň v celom svete - poznať príčiny dobrej úrody - šetrenie elektrickou energiou - starostlivosť o izbové rastliny, ich význam pre život človeka - vytvárať u detí kladný vzťah ku zvieratám, k chráneným rastlinám
MEDIÁLNA VÝCHOVA (MV)	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť si vyhľadať a vedieť sa orientovať v informáciách v PC, na internete - vedieť nájsť, roztriediť a použiť podstatné informácie z rôznych

	<p>internetových zdrojov</p> <ul style="list-style-type: none"> - vedieť rozlíšiť negatívne a pozitívne vplyvy médií - uvedomiť si negatívny vplyv médií
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OSR)	<ul style="list-style-type: none"> - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju osobnosť – akceptovať seba samého - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju pozíciu v spoločenskej skupine, v triede - naučiť žiaka rešpektovať autorské práva - pomôcť žiakovi zdokonaľovať komunikačné zručnosti - naučiť ho pochopiť, že k právu patrí aj povinnosť - starostlivosť o prostredie v ktorom žijeme, pomoc v domácnosti - vytrvalosť pri práci, rozvoj estetického cítenia - sebareflexia
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (OŽZ)	<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí - viesť žiakov k správne držaniu tela pri práci s PC a učiť ich udržiavať poriadok pri práci - rozvoj estetického cítenia - správna manipulácia s elektrospotrebičmi - ovocie a zelenina a jej význam pre zdravie, - vitamíny predpoklad zdravia, ochrana pred obezitou
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU (VMaR)	<ul style="list-style-type: none"> - formuje si postoje k slušnému správaniu sa - chápe význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti - vie vyznať lásku k mamke a ockovi - si tvorí pozitívny postoj k funkčnej rodine a rodičovstvu - uvedomuje si význam kladných vzťahov medzi súrodencami, spolužiakmi, učiteľmi - empatiu
DOPRAVNÁ VÝCHOVA (DV)	<ul style="list-style-type: none"> - pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými predpismi - pochopiť význam technického stavu a údržby bicykla - osvojiť si základy bezpečného správania sa v cestnej premávke
REGIONÁLNA VÝCHOVA (RLK)	<ul style="list-style-type: none"> - spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov iných kultúr v oblasti ľudových tradícií - poznať tradičné ľudovomelečné remeslá regiónu
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (MKV)	<ul style="list-style-type: none"> - si rozvíja kladný vzťah k vianočným, veľkonočným tradíciám, - spoznáva históriu, zvyky, tradície
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ (FIG)	<ul style="list-style-type: none"> - šetrenie elektrickou energiou, kredit do mobilu - viesť žiakov k ochrane majetku školy - viesť žiakov k hospodárnemu správaniu sa v škole a v domácnosti - viesť žiakov k hodnotovej orientácii peňazí
ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ (ČG)	<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať kladný vzťah ku knihe - vzbudiť záujem o čítanie

13. Profil absolventa

13.1 Profil absolventa 1.ročníka primárneho vzdelávania

Absolvent 1. ročníka primárneho stupňa vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej a kultúrnej gramotnosti. Získal základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí. Váži si seba aj druhých ľudí, je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiaka zo vzdelávacej oblasti:

(a) Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra

- pozná malé a veľké písmená, písané a tlačené písmená, arabské číslice, vie ich správne prečítať,
- člení krátky jazykový prejav na vety, vety na slová, slová na slabiky, slabiky na hlásky,
- správne podľa predlohy odpíše i podľa diktovania napíše tvary malých a veľkých písmen písanej abecedy,
- čitateľne a úhladne podľa predlohy odpíše a prepíše jednoduchý text, napíše krátke slová, jednoduché vety a číslice, vlastné mená osôb, miesto bydliska a prvé slovo vo vete veľkým začiatočným písmenom,
- napíše interpunkčné znamienka (bodku za oznamovacou vetou, otáznik za opytovacou vetou, výkričník za rozkazovacou vetou, čiarku za samostatnými slovami písanými za sebou v riadku, spojovník pri rozdeľovaní slov na konci riadka).

(b) Človek a príroda:

Prvouka

- vie vymenovať členov rodiny, akceptuje pravidlá jej fungovania,
- rozlišuje kultúrnu a jazykovú rozdielnosť rodín v rôznych kultúrach,
- určuje celé hodiny, porovnáva a identifikuje rozdiely medzi dňom a nocou,
- pozná vonkajšie orgány ľudského tela a ich funkcie,
- identifikuje a opisuje zvyky a tradície,
- rozpozná spoločné znaky skupenstiev hmoty
- opisuje zmeny prírodných javov jednotlivých ročných období,
- vie identifikovať spoločné a rozdielne znaky zvierat, rastlín vodných rastlín a zvierat,
- rozumie potrebe využívania vodných zdrojov.

(c) Človek a hodnoty:

Náboženská výchova

- spoznáva lásku milujúceho Boha Otca k svetu a človeku, vytvára si pozitívny vzťah k Bohu, ľuďom a svetu, osvojuje si vonkajšie prejavy lásky.
- rozvíja postoj prehodnocovania negatívnych skutočností (dobro- zlo, napr. branie si vecí navzájom, posudzovanie a ponižovanie, urážanie menej zdatných detí v oblasti intelektu a prejavov- spevu, kreslenia, pohybu, oblečenia, rodinnej situácie...klamanie a žalovanie.)
- spontánne a samostatne hodnotí vo svojom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé
- v rozsahu svojej detskej skúsenosti je pozorný voči morálnym konfliktom, je otvorený pre dobro
- pozná základné pojmy a prejavy, (ospravedlnenie, poďakovanie, prosba), vie sa správne spisovne vyjadrovať a komunikovať v rôznych situáciách.

(d) Matematika a práca s informáciami:

Matematika

- vykonáva z pamäti a písomne základné početné výkony v obore do 20, pozná ich obsahovú aj formálnu stránku,
- rieši a tvorí numerické a kontextové úlohy na základe reality, obrázkovej situácie a udaní číselných hodnôt, pri ktorých správne aplikuje osvojené poznatky o číslach a početných výkonoch
- vytvára jednoduché postupnosti z predmetov, z kresieb a čísel, rozoznáva a sám vytvára stúpajúcu a klesajúcu postupnosť čísel, rozvíja svoje schopnosti a kreativitu, kontrolou správnosti riešenia úloh zisťuje účinnosť svojej práce,
- rozozná, pomenuje, vymodeluje a popisuje jednotlivé základné priestorové geometrické tvary,

- pozná, vie popísať, pomenovať a narysovať základné rovinné útvary,
- v jednoduchých prípadoch prisúdi výrokom zo svojho blízkeho okolia a z matematiky správnu pravdivostnú hodnotu.

(e) Umenie a kultúra:

Výtvarná výchova:

- má základné vedomosti o farbách, charakteroch tvarov,
- má vedomosti o vlastnostiach a možnostiach používania výtvarných nástrojov a materiálov (ceruzky, fixky, štetce, nožnice, temperové a vodové farby, suché a voskové pastely, mäkké modelovacie hmoty, podkladové materiály,
- rozlišuje základné vedomosti o architektonickom priestore a tvare,
- má osvojené zručnosti, ktoré predstavujú základy znalostí vyjadrovacích prostriedkov (jazyka) vizuálnych umení (gramotnosť v oblasti vizuálnej kultúry), vedomosti o krajine svojho okolia, obci, regiónu a ich vizuálnych a estetických kvalitách (typy, tvary, usporiadanie, prírodniny, prírodné a kultúrne reálie, remeselné tradície),
- dokáže zvládnuť základné motorické úkony (narábanie) s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixky, uhlík, drievko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.),
- zvládne jednoduché konštrukčno - technické úkony s materiálmi (krčenie, zahýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, a pod.), spájanie materiálov v koláži (vkládanie, lepenie, viazanie, drôtovanie a pod.), zvládne základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty.

Hudobná výchova

- má osvojené základy hudobného myslenia a elementárne základy hudobno – estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojov,
- pozná slovenské zvykoslovia, vlastenecké piesne, umelú a ľudovú pieseň, získava základy národnej identity a vlastenectva,
- uvedomuje si a rozlišuje mravné a estetické hodnoty,
- uplatňuje správne osvojené spevácke návyky.

(f) Zdravie a pohyb:

Telesná a športová výchova

žiak dokáže ukázať správne technické predvedenie základných akrobatických cvičení, gymnastických zručností a hier v rôznych obmenách,
 žiak dokáže pomenovať a pozná základné herné činnosti jednotlivca, pozná názvy hier, ktoré boli realizované vo výučbe, rešpektuje pravidlá,
 žiak dokáže využiť naučené zručnosti z hier v rôznom prostredí (telocvičňa, príroda, voda) a aplikovať ich aj v bežnom živote (vo voľnom čase),
 žiak dokáže uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno-pohybových, tanečných a dramatických hrách, no i pri iných pohybových činnostiach,
 žiak dokáže správne pomenovať základné polohy tela, druhy realizovaných cvičení z oblasti psychomotoriky,
 žiak dokáže uplatniť prvky sezónnych pohybových činností v hrách, súťažiach ap. v škole i vo voľnom čase.

Absolvent 1. ročníka primárneho vzdelávania v našej škole bude pripravený na zvládnutie 2. ročníka, bude pripravený na prácu v tíme, na projektové vyučovanie, na získavanie vedomostí a informácií prostredníctvom moderných informačno – komunikačných technológií.

13.2 Profil absolventa 2.ročníka primárneho vzdelávania

Absolvent 2. ročníka primárneho stupňa vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej a kultúrnej gramotnosti. Získal základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí. Váži si seba aj druhých ľudí, je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiaka zo vzdelávacej oblasti:

(a) Jazyk a komunikácia:

Slovenský jazyk a literatúra

- rozlíšiť hlásku a písmeno, hlásky vedieť rozdeliť a vymenovať,
- písať i, í, po mäkkých spoluhláskach a y, ý po tvrdých spoluhláskach,
- správne napísať vlastné mená osôb, zvierat a zemepisných názvov,
- tvoriť jedno a viacslabičné slová,
- poznať a vedieť používať interpunkčné znamienka,
- správne vysloviť, zapísať a rozlíšiť oznamovacie, opytovacie, rozkaz., želacie a zvolacie vety,
- písať veľké písmená na začiatku vety,
- písať správne tvary veľkej, malej, tlačenej a písanej abecedy a arabských číslíc,
- odpisovať a prepisovať jednoduché vety, píše vety podľa diktátu,
- osvojiť si základy spoloč.styku, pozdraviť sa, osloviť iných, predstaviť sa, rozlúčiť sa, ospravedlniť,
- napísať adresu, požiadať o informáciu, telefonovať,
- odpovedať na otázky, ústne opísať predmet,
- poznať pojmy: autor, ilustrátor, ilustrácia, časopis, noviny, knižnica, text, zdobnenina, nadpis, dej, báбка, bábkoherec,
- poznať aspoň piatich spisovateľov alebo básnikov,,
- pracovať s textom (čítať s porozumením, dokončiť príbeh, tvoriť nadpisy, vymenovať hlavné postavy, porozprávať stručný obsah),
- poznať a rozlišovať žánre: vyčítanka, hádanka, báseň, ľudová pieseň, rozprávka,
- recitovať naspamäť aspoň tri vyčítanky, hádanky, básne, ľudové piesne,
- poznať niektoré ľudové rozprávky

Anglický jazyk

vie pomenovať predmety v škole, v triede, vie ich farby,
vie sa predstaviť, povedať svoj vek,
vie riešiť jednoduché matematické úlohy,
vie používať vo vete prídavné mena malý a veľký,
vie predstaviť nie len seba, ale aj členov svojej rodiny, kamarátov,
vie v cudzom jazyku riekanku, pieseň,...
vie pomenúvať dopravné prostriedky,
vie používať vo vete slovo vedieť

(b) Človek a príroda:

Prvouka

- opísať zmeny v priebehu roka, vie sa orientovať v kalendári,
- vyhodnotiť zmeny počasia na zvolených znakov,
- rozoznať listnaté a ihličnaté stromy podľa základných charakteristík,
- poznať základné kvety rastúce v okolí školy, v parku, na lúke,
- opísať čo rastie v okolí školy, v parku, v obci,
- polievať kvety voľne rastúce i v kvetináčoch, má svoj kvet v triede,
- rozlíšiť ovocné stromy od iných, poznať základné plody, vie, čím sa navzájom líšia,
- navrhnuť možnosti ochrany stromov v parku, na školskom dvore, kvety a zvieratá v parku,
- opísať, a akých formách sa môže vyskytovať voda v prírode, poznať aká rieka tečie v okolí obce,
- vysvetliť význam vody pre človeka,
- uviesť príklady, ako človek využíva prírodu,
- navrhnuť spôsoby, ako viesť zdravý spôsob života, starať sa o seba,

- poznať návyky správnej životosprávy, vie sa správne obliecť podľa počasia, dáva si pozor na ceste, osvojuje si správne hygienické návyky.
- opísať prostredie školy, zakresliť plán triedy, vyhodnotiť nebezpečné miesta v triede, v škole,
- určiť pravidlá správania sa pre vlastnú bezpečnosť a bezpečnosť spolužiakov,
- nakresliť schému cesty do školy a zakresliť na nej objekty, križovatky,
- určiť, čo sa nachádza pred školou, za školou,
- opísať, čo rastie v okolí školy, v obci,
- poznať znečistené miesta v obci alebo v škole, navrhnúť vylepšenie,
- rozoznať, ktoré časti krajiny tvorila príroda, ktoré človek,
- vytvoriť zbierku zaujímavostí z obce,
- povedať názov obce, poznať zásady slušného správania sa,
- poznať dôležité telefónne čísla pre záchranu,
- vymenovať známe sviatočné dni na rozhraní kalend. rokov, poznať tradície v obci a v rodine.

(c) Človek a hodnoty:

Náboženská výchova

- uviesť príklad odlišnosti človeka od ostatných živočíchov,
- prejaviť radosť a vďačnosť za Božie dielo stvorenia,
- rozlíšiť dobro a zlo,
- opísať hlavné znaky a prejavy ľudskej dôvery,
- s úctou volať žiakov po mene, stíšiť sa a načúvať,
- objaviť zmysel slávenia nedele a zapojiť sa do jej slávenia,
- opísať rodinu ako miesto istoty a dôvery, opísať význam krstného mena,
- reprodukovať príbeh o Mojžišovi,
- reprodukovať Desatoro s pomocou učiteľa,
- hodnotiť svoje správanie v súlade so svedomím,
- vyjadriť radosť z odpustenia, ospravedlnenie sa, priznanie chyby,
- vedieť, čo je Biblia,
- vedieť, čo znamená Biblia pre kresťanov,
- poznať príbeh Adama a Evy a ich vzťah s Pánom Bohom pred hriechom a po hriech,
- poznať biblické postavy Starej zmluvy,
- vedieť o poslušnosti a viere biblických postáv,
- poznať neposlušnosť a jej následok v živote biblických postáv,
- rozumieť pojmu požehnanie,
- poznať biblické postavy Novej zmluvy,
- vedieť ako sa zmenil ich život po stretnutí s Pánom Ježišom,
- poznať príbehy biblických postáv.

(d) Matematika a práca s informáciami:

Matematika

- poznať obsahovú aj formálnu stránku prirodzených čísel v obore do 100, vedieť ich využiť na opis a riešenie problémov z reálnej situácie,
- spamäti vykonávať písomné základné početné výkony a využívať komutatívnosť a asociatívnu sčítania na racionalizáciu výpočtov, vykonávať odhady, kontrolovať správnosť výsledkov,
- riešiť a tvoriť numerické úlohy na základe reality, obrázkovej situácie a udaní číselných hodnôt,
- vytvárať jednoduché postupnosti z predmetov, z kresieb a čísel, vytvárať stúpajúcu a klesajúcu postupnosť čísel, objavovať pravidlo tvorby postupnosti a pokračovať v tvorení ďalších jej prvkov,

- rozvíjať svoje schopnosti a kreativitu,
- kontrolovať správnosti riešenia úloh, zisťovať účinnosť svojej práce,
- rozoznať, pomenovať, vymodelovať a opísať jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádzať v realite ich reprezentáciu,
- poznať, opísať, pomenovať a narysovať základné rovinné útvary,
- poznať meracie prostriedky dĺžky a ich jednotky, vedieť ich používať aj pri praktických meraniach,
- v jednoduchých prípadoch z reality a v matematike rozlíšiť istý a nemožný jav,
- v jednoduchých prípadoch prisúdiť výrokom zo svojho blízkeho okolia a z matematiky správnu pravdivostnú hodnotu, doplniť neúplné vety tak, aby vznikli pravdivé (nepravdivé) tvrdenia.

Informatika

- poznať možnosti využitia počítača v každodennom živote,
- ovládať zákl. zručnosti a zásady práce s počítačom: zapnutie/vypnutie, práca s myšou a klávesnicou,
- orientovať sa v prostredí jednoduchého grafického editora a vedieť používať základné nástroje v ňom,
- písať text (bez diakritických znamienok),
- s pomocou učiteľa vyhľadať detské webové stránky ,
- spustiť výukový softvér, orientovať sa v ňom,
- prehrať si film umiestnený v PC

(e) Umenie a kultúra:

Výtvarná výchova

- mať základné vedomosti o tvaroch textúre, základných priestorových vzťahoch, o vlastnostiach a možnostiach používania výtvarných nástrojov a materiálov, znalosť základných maliarskych a sochárskych žánrov: krajinomalby, zátišia, portréty, sochy, reliéfu,
- získať prvé vedomosti o vzniku filmu,
- mať vedomosti o krajine svojho okolia, obci, regióne a ich vizuálnych a estetických kvalitách,
- tvoriť spontánne a vedené stopy, vyjadriť plošný a priestorový tvar a obrys podľa fantázie, predstavy, i podľa videnej skutočnosti,
- komponovať – vedome usmerňovať tvar (motív) v rôznych častiach plochy formátu, vyjadriť rytmus a pohyb prostriedkami kresby, maľby, grafiky, vyjadriť základnú vizuálnu symetriu a asymetriu,
- zvládnuť základné operácie s mierkou (vzťah väčšie – menšie, vedľa seba – za/pred sebou), zvládnuť základné motorické úkony (narábanie) s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixky, uhlík, drievko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.),
- kresliť prostredníctvom linky a jednoduchého šrafovania,
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palette i na obraze, zvládnuť jednoduché konštrukčno – technické úkony s materiálmi, spájanie materiálov v koláži a v asambláži, jednoduché techniky odtlačania,
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov odtlačania do modelovacej hmoty a jednoduchého odlievania reliéfu do sadry, techniku skladania a spájania priestorových tvarov, základné operácie na počítači: typograficko-textové,
- primerane veku pomenovať postupy a výsledky vlastnej výtvarnej činnosti(trhanie, krčenie, skladanie, strihanie...), voliť motívy na vyjadrenie základných (zvolených) námetov,
- interpretovať psychickú charakteristiku výrazu zobrazeného motívu (smutný, veselý, nahneváný, sklamaný, dráždivý, ľahostajný a pod.),
- vedome používať významové kontrasty motívov (napr. interpretácia zlého a zlého),

- cieľavedome umiestňovať zobrazované prvky vo formáte za účelom vyjadrenia príbehu,

Hudobná výchova

- vedieť správne zaspievať 10 detských a ľudových piesní, hier so spevom, chápe poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka,
- vedieť zaspievať jednoduché melódie,
- pohybom správne reagovať na hudbu,
- ovládať základné tanečné kroky,
- po viacnásobnom vypočutí poznať minimálne 6 hudobných skladieb a ich autorov,
- vystihnúť náladu piesní a počúvanej hudby,
- získané vedomosti prepojiť s vlastnou skúsenosťou, analógiou života, využitím vedomostí z iných predmetov.

(f) Zdravie a pohyb:

Telesná a športová výchova

- mať vytvorený základný pojmový aparát na veku primeranej úrovni prostredníctvom poznatkov z realizovaných pohybových aktivít, aktuálnych skúseností a športových záujmov,
- uplatňovať v pohybových činnostiach princípy fair - play, byť tolerantný k súperom pri súťažiach, kooperovať v skupine, akceptovať práva a povinnosti účastníkov hry, súťaže a svojim správaním prispievať k nerušenému priebehu športovej akcie,
- osvojiť si elementárne vedomosti a zručnosti z telesnej výchovy, vedieť ich aplikovať a tvorivo rozpracovať v pohybových aktivitách v škole i vo voľnom čase,
- mať na veku primeranej úrovni rozvinuté pohybové schopnosti, ktoré vytvárajú predpoklad pre optimálnu zdravotne orientovanú zdatnosť,
- uplatňovať v každodennom živote zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany vlastného zdravia,
- poznať a uvedomovať si význam pohybu pre zdravie a dokáže svoje zdravie upevňovať prostredníctvom každodenného pohybu.

Absolvent 2. ročníka primárneho vzdelávania v našej škole bude pripravený na zvládnutie 3. ročníka, bude pripravený na prácu v tíme, na projektové vyučovanie, na získavanie vedomostí a informácií prostredníctvom moderných informačno – komunikačných technológií.

13.3 Profil absolventa 3.ročníka primárneho vzdelávania

Absolvent 3. ročníka primárneho stupňa vzdelávania získal základy pre osvojenie techník učenia sa, pre rozvíjanie ďalších svojich spôsobilostí, váži si seba, vie veku primerane komunikovať, spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiaka zo vzdelávacej oblasti:

(a) Jazyk a komunikácia:

Slovenský jazyk a literatúra

- vie napísať a pamätať si písmená abecedy a arabské číslice (tlačené, písané),
- vie správne napísať vybrané slová,
- vie uplatniť pravopis v príbuzných slovách,
- vie správne napísať vlastné podstatné mená osôb, zvierat, miest a obcí, riek...,
- vie správne používať presné pojmy, názvy, vie selektovať slová,
- vie sformulovať krátky inzerát, reklamný text, pozvánku na podujatie,
- vie aplikovať naučené gramatické javy pri tvorbe textov,
- vie tvoriť nové slová,
- pozná funkciu slovných druhov (podstatné mená, prídavné mená, slovesá, zámena a číslovky,

- vie vyhľadať konkrétne slovné druhy v texte,
- vie tvoriť synonymá a antonymá,
- vie, čo je ľudová slovesnosť, pozná pojem rozprávka, príslovie, porekadlo, povesť,
- vie v písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu určenú pre 3. ročník,
- vie prerozprávať krátky dej z prečítaného textu,
- vie rozlíšiť poéziu a prózu, vie členiť text,
- vie podľa osnovy a odsekov porozprávať a dokončiť udalosť, krátky príbeh,
- dbá na správnny prednes, artikuláciu gestikuláciu,
- vie správne, plynule a s porozumením čítať nahlas aj potichu na primeranej úrovni žiaka 3.ročníka,
- vie sa orientovať v knižnici (školskej i miestnej),
- vie spracovať informácie z neznámeho textu.

Anglický jazyk

- rozlišuje jazykovú rozdielnosť medzi slovenským jazykom a angličtinou
- uvedomuje si odlišnosti anglického jazyka po fonetickej stránke v porovnaní so slovenčinou
- vie sa pozdraviť, predstaviť, uplatniť pravidlá slušného správania v komunikácii
- pozná základné farby, čísla
- má osvojenú základnú slovnú zásobu pomenúvajúcu predmety a veci v jeho okolí
- pozná zvyky a tradície počas rôznych sviatkov, vie ich identifikovať a porovnať zvyky a tradície v SR s inými krajinami
- má osvojené základné gramatické pravidla
- pozná, je schopný spievať i predviesť rôzne piesne
- recituje rôzne riekanky
- komunikuje na primeranej úrovni s využitím základných konverzačných fráz a uplatnením pravidiel slušného správania a spoločenskej komunikácie

(b) Človek a príroda:

Prírodoveda

- vie určiť vlastnosti látok podľa zmyslových vnemov,
- vie zdôvodniť zmeny vlastnosti látok – topenie, tuhnutie, vyparovanie, kondenzácia,
- vie odmerať objem kvapalín, hmotnosť, silu silomerom, teplotu vody a vzduchu,
- vie odmerať teplotu ľudského tela lekárskym teplomerom,
- vie porovnať vlastnosti látok, sily, hmotnosti žiakov v triede,
- vie uviesť tri príklady pôsobenia sily v našom živote,
- vie zostrojiť filter na čistenie vody,
- pozná meradlo času, pozná jednotku teploty, rozumie znamienku: + a – pri označovaní teploty,
- vie zdôvodniť význam techniky v našom živote,
- pozná princíp fungovania jednoduchých strojov,
- vie vysvetliť význam elektrickej energie,
- pozná pojmy hlava, telo, atď..., vie ich schematicky znázorniť,
- vie vysvetliť vzťah človek, voda, vzduch, pôda,
- pozná vonkajšie časti živočíchov.

(c) Človek a spoločnosť:

Vlastiveda

- vie sa orientovať v rodnom kraji pomocou svetových strán, vie charakterizovať vlastnú obec,
- pozná pojem mapa, vie sa orientovať na mape (mapa Slovenska),
- vie pomocou obrázkov opísať pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia,

- vie čo sa nachádza na Slovensku – pohoria, rieky, jaskyne,
- vie ukázať na „obrázkovej mape“ (prispôsobenej obsahu vlastivedy v 3. ročníku) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a i., vie ich opísať pomocou obrázkov,
- vie ich odlíšiť pomocou obrázkov, vie rozlíšiť významné znaky,
- vie čo sa nachádza v lesoch, čo lesy ukrývajú,
- pozná niektoré svetoznáme pamiatky Slovenska,
- pozná slávne hrady, zámky a povesti o nich,
- vie stručne povedať obsah povesti na vybranú tému,
- vie porozprávať o významných historických udalostiach.

(d)Človek a hodnoty:

Náboženská výchova

- formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania,
- konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet,
- hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu,
- formovať svedomie,
- prehlbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie,
- spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom,
- oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova,
- rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi.

(e)Matematika a práca s informáciami:

Matematika

- vie pohotovo počítat' po 2, 3, 4, 5...,
- pozná znak násobenia (.) a delenia (:), dokáže pochopiť násobenie ako sčítanie rovnakých sčítancov, a delenie ako odčítanie rovnakých menšiteľov
- vie násobiť číslom 1 a 0, deliť číslom 1,
- vie spamäti všetky spoje (príklady) násobenia a delenia v obore prirodzených čísel do 20,
- vie riešiť v obore do 20 jednoduché slovné úlohy na násobenie a delenie,
- vie overiť správnosť riešenia (výsledku) a formulovať odpoveď,
- vie deliť na rovnaké časti,
- vie čítať a písať a rozkladať troj a štvorciferné čísla, počítat' po jednotkách, desiatkach, stovkách a tisícoch, vie ho r
- vie zobrazovať a porovnávať čísla na číselnej osi i pomocou znakov $>$, $<$, $=$.
- dokáže získať prvotné poznatky o zaokrúhľovaní prirodzených čísel, vie čísla zaokrúhliť na desiatky,
- vie riešiť v obore prirodzených čísel do 10 000 nerovnice typu: $x < 6\ 150$, $x > 322$,
- vie riešiť slovné úlohy na porovnávanie v obore do 10 000. (Slovné úlohy charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako.),
- vie porovnávať a pohotovo premieňať jednotky dĺžky,
- ovláda algoritmus písomného sčítania a odčítania v obore do 10 000, vie pohotovo sčítat' a odčítat' prirodzené čísla v obore do 10 000,
- dokáže si osvojiť praktické sčítanie a odčítanie na kalkulačke v obore do 10 000, vie urobiť kontrolu správnosti,
- vie riešiť jednoduché a zložené slovné úlohy na sčítanie a odčítanie v obore do 10 000 typu: $a + b + c$, $a - b - c$, $a - (b + c)$, $(a + b) - c$, $a + (a + b)$, $a + (a - b)$,
- vie riešiť nepriamo sformulované slovné úlohy na sčítanie a odčítanie v obore do 10 000,
- vie odmerať dĺžku úsečky v mm a cm, odmerať a porovnať dĺžku vzdialenosti v triede

- a v teréne krokom a odmeraním v metroch,
- získať predstavu o dĺžke (vzdialenosti) - kratšej v cm, dlhšej v m a naučiť sa odhadnúť tieto vzdialenosti v metroch (v triede a v teréne),
- dokáže si osvojiť si a používať pri rysovaní základné zásady (čistota, presnosť, vhodné rysovacie pomôcky, hygiena a bezpečnosť pri rysovaní), zdokonaľovať rysovanie úsečky danej dĺžky (v cm) a jej označovanie,
- vie narysovať úsečku danej dĺžky v mm,
- vie narysovať rovinné útvary v štvorcovej sieti,
- vie vytvárať skupiny predmetov po dvoch, troch manipulatívnu činnosťou i symbolmi na základe spoločnej /príp. rozdielnej/ charakteristiky, znaku, vlastnosti a pod.

Informatika

- žiak vie samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore, samostatne, ale aj podľa návodu nakresliť obrázok, vytvoriť návod a využiť jednotlivé nástroje. získa prvé vedomosti o vzniku filmu,
- vie uložiť a otvoriť obrázok, upravuje a dotvára fotografie v graf. Editore,
- vie pracovať s textom, napísať alebo prepísať text, uložiť a otvoriť, upravovať, kopírovať, mazať, presúvať text,
- vie vytvoriť pozvánku, plagát, oznam,
- vie narábať s multimediálnou informáciou,
- vie sa pohybovať po stránkach, vyhľadať obrázky na internete, nájsť a prečítať informáciu, vie ju stiahnuť z webu,
- rieši jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí, skladať scény pomocou malých obrázkov (ikon) – prilepenie, odstraňovanie, kopírovanie obrázkov,
- vie dokumenty vyhľadať, uložiť a otvoriť, minimalizovať, maximalizovať a zatvoriť pracovné okno. Dokument vytlačiť na tlačiarňu, spustiť CD a DVD,
- spoznáva možnosti uplatnenia počítača v bežnom živote
- poznať možnosti využitia počítača v každodennom živote,
- ovládať základných zručností a zásady práce s počítačom: zapnutie/vypnutie, práca s myšou a klávesnicou,
- orientovať sa v prostredí jednoduchého grafického editora a vedieť používať základné nástroje v ňom,
- písať text (bez diakritických znamienok),
- s pomocou učiteľa vyhľadať detské webové stránky ,
- spustiť výukový softvér, orientovať sa v ňom,
- prehrať si film

(f) Umenie a kultúra:

Výtvarná výchova

- tvoriť spontánne a vedené stopy – cieľavedome významové usmernenie gestá a akcie, za účelom výrazu,
- vyjadriť plošný a priestorový tvar a obrys podľa fantázie, predstavy, i (voľne) podľa videnej skutočnosti,
- priradovať príbuzné tvary, transformovať predmetný tvar na iný predmetný tvar, písmo na predmetný tvar, geometrický a organický tvar, skladať tvar z rozmanitých prvkov, konštruovať novotvar, narábať s pozitívom a negatívom tvaru – figúra a pozadie,
- vie podľa videnej skutočnosti aj podľa predstavy a fantázie, zosvetliť a stmaviť farebné tóny miešaním farebných hmôt,
- vytvárať farebné postupnosti, používať základné farebné kontrasty,
- tvoriť v rôznych častiach plochy formátu,
- vyjadriť rytmus a pohyb prostredníctvom kresby, maľby, grafiky, priestorového

- vytvárania,
- vyjadriť základnú vizuálnu symetriu a asymetriu,
- vyjadriť priestor prostredníctvom mierky zobrazovaných prvkov,
- zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov (architektúr) z modulov (skladačka, stavebnica) a improvizovaných materiálov,
- zvládnuť základné grafické operácie na počítači,

Hudobná výchova

- vedieť čisto a so správnym výrazom zaspievať minimálne 15 piesní, ktoré sú základom ovládania hudobného materinského jazyka. Intonovať podľa ruky diatonické durové postupy,
- vie zahrať jednoduché sprievody k piesňam, správne zvoleným detským hudobným nástrojom zdôrazniť dôležité hudobné myšlienky v počúvanej skladbe,
- vie zatancovať jednoduché tanečné kroky (typické pre náš región),
- pohybom správne reagovať na hudbu,
- podľa sluchu poznať minimálne 6 hudobných skladieb, dokázať vystihnúť ich náladu a odhaliť dominujúce výrazové prostriedky,
- realizovať 1 hudobno-dramatickú etudu ako celok.

(g) Zdravie a pohyb:

Telesná a športová výchova

- má vytvorený základný pojmový aparát na veku primeranej úrovni prostredníctvom poznatkov z realizovaných pohybových aktivít, aktuálnych skúseností a športových záujmov,
- dokáže v pohybových činnostiach uplatňovať princípy fair - play, je tolerantný k súperom pri súťažiach, vie kooperovať v skupine, akceptuje práva a povinnosti účastníkov hry, súťaže a svojim správaním prispieva k nerušenému priebehu športovej akcie,
- má osvojené elementárne vedomosti a zručnosti z telesnej výchovy, vie ich aplikovať a tvorivo rozpracovať v pohybových aktivitách v škole i vo voľnom čase,
- má na veku primeranej úrovni rozvinuté pohybové schopnosti, ktoré vytvárajú predpoklad pre optimálnu zdravotne orientovanú zdatnosť,
- dokáže v každodennom živote uplatňovať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany vlastného zdravia,
- pozná a uvedomuje si význam pohybu pre zdravie a dokáže svoje zdravie upevňovať prostredníctvom každodenného pohybu.

Absolvent 3. ročníka primárneho vzdelávania v našej škole bude pripravený na zvládnutie 4. ročníka, bude pripravený na prácu v tíme, na projektové vyučovanie, na získavanie vedomostí a informácií prostredníctvom moderných informačno – komunikačných technológií.

13.4 Profil absolventa 4.ročníka primárneho vzdelávania

Absolvent 4. ročníka primárneho stupňa vzdelávania získal základy pre osvojenie techník učenia sa, pre rozvíjanie ďalších svojich spôsobilostí, váži si seba, vie veku primerane komunikovať, spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných. Pozná svoju vlasť, má rozvinutý cit pre krásu.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiaka zo vzdelávacej oblasti:

(a) Jazyk a komunikácia:

Slovenský jazyk a literatúra

- vie vymenovať knihy pre deti a mládež,
- pozná niektorých významných detských autorov,
- vie porozprávať krátky dej z prečítanej knihy, vie povedať jej obsah,

- rozozná poéziu od prózy, v lit. texte identifikovať verš, v prozaickom útvare rozoznať odseky,
- vie, čo je ľudová slovesnosť a ktoré lit. útvary obsahuje, pozná pranostiku, príslovie, porekadlo,
- ovláda pojem ľudová rozprávka, vie ju rozlíšiť od autorskej rozprávky,
- vie vyhľadať prirovnanie, ovláda pojem prirovnanie,
- pozná členenie textu rozprávky a vie pomenovať jej výchovný cieľ, pozná hlavnú a vedľajšie postavy rozprávky,
- ovláda pojem povesť, druhy povesti, vie v povesti určiť hlavnú myšlienku,
- vie používať pravopisné návyky vo vybraných slovách a k nim odvodených slovách a významovo príbuzných slovách,
- vie rozdeliť slová na predponu a slovotvorný základ, tvoriť nové slová prostredníctvom rôznych predpôn, vedieť, identifikovať slabičné a neslabičné predpony,
- vie vymenovať znelé a neznelé spoluhlásky, ovláda ich správnu výslovnosť a ovláda pravopis spodobených spoluhlások,
- vie identifikovať priamu reč v texte, vie rozlíšiť uvádzaciu vetu od priamej reči, ovláda jej pravopis,
- vie rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená, vie uplatniť správny pravopis vo vlastných podstatných menách,
- ovláda jednotlivé pády, podľa ktorých vie vyskloňovať podstatné mená, vie určovať gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien,
- rozoznať zámená v texte, vie určiť základné druhy zámen,
- vie vyhľadať slovesá v texte a pozná ich funkciu a vie určovať ich gramatické kategórie (osoba, číslo a čas), vie vyčiasovať slovesá, vie určiť u sloviac neurčitok,
- triedi slovné druhy na ohybné a neohybné, pozná funkciu neohybných slovných druhov,
- ovláda výslovnosť a pravopis predložiek, vie používať spojky, častice a citoslovčia vie identifikovať v texte,
- vie určiť druh textu, pozná kľúčové slová v umeleckom alebo vo vecnom texte,
- vie k textu vytvoriť osnovu,
- ovláda pojem reprodukcia a vie ju prakticky zrealizovať,
- vie diskutovať na určitú tému vybratú učiteľom/žiakom, vie vyriešiť primeranú konflikt. situáciu,
- vie charakterizovať opis osoby, vie ústne opísať vonkajšie črty osoby
- pozná definíciu cieleného rozhovoru (interview), vie skoncipovať jednoduché otázky a odpovede,
- ovláda pojem reprodukcia rozprávania, vie ju konkrétne zrealizovať v ústnom podaní,
- ovláda definíciu konceptu/náčrtu, vie vytvoriť náčrt slohového útvaru,
- vie zdefinovať pojem plagát, vie vytvoriť jednoduchý plagát,
- vie pojem umelecká literatúra, vie ho odlíšiť od vecnej literatúry.
- vie recitovať jednu - dve básne z tvorby najznámejších slovenských alebo zahraničných básnikov, dokáže predniesť kratšie prozaické dielo,
- ovláda pojem divadelná hra, vie svojimi slovami opísať, čo je divadelná hra,
- pozná pojem rozhlas, televízia, film (médiá), vie ich pomenovať a vie ich navzájom od seba odlíšiť,
- pozná pojem dialóg, vie kedy vzniká a koľko osôb sa na ňom zúčastňuje, vie ho identifikovať v texte a dokáže ho aj prakticky zrealizovať.
- vie v básni identifikovať rým, rozozná 3 druhy rýmov: združený aabb, abab, abba.
- ovláda pojem bájka, pozná text, ktorý je bájkou a vie ho odlíšiť od iných textov umeleckej literatúry, po prečítaní bájky vie povedať ponaučenie, pozná známych

bájkarov.

Anglický jazyk

- rozlišuje jazykovú rozdielnosť medzi slovenským jazykom a anglickým jazykom,
- uvedomuje si odlišnosti anglického jazyka po fonetickej i gramatickej stránke,
- vie sa pozdraviť, predstaviť, uplatniť pravidlá slušného správania v komunikácii,
- pozná farby, čísla do 100,
- má osvojenú pomerne širokú slovnú zásobu pomenovávajúcu veci a osoby v jeho okolí,
- pozná zvyky a tradície počas rôznych sviatkov, vie ich identifikovať a porovnať zvyky a tradície v SR s inými krajinami,
- má osvojené základné gramatické pravidla,
- rozoznáva minulosť a prítomnosť využitím minulého jednoduchého, prítomného jednoduchého a prítomného prítomného času,
- pozná široký okruh anglických piesní,
- má osvojenú výslovnosť samohlások, spoluhlások, samohláskových a spoluhláskových skupín,
- je schopný porozumieť aj rozsiahlejšiemu a náročnejšiemu čítanému textu,
- má základy v rozvoji jednotlivých zručností, predovšetkým počúvanie, čítania a rozprávania,
- komunikuje na primeranej úrovni s využitím základných konverzačných fráz a uplatnením pravidiel slušného správania a spoločenskej komunikácie,
- reaguje v bežnej interakcii,
- aktívne participuje na rolových hrách.
- má osvojenú základnú slovnú zásobu pomenovávajúcu predmety a veci v jeho okolí
- pozná zvyky a tradície počas rôznych sviatkov, vie ich identifikovať a porovnať zvyky a tradície v SR s inými krajinami
- má osvojené základné gramatické pravidla
- pozná, je schopný spievať i predviesť rôzne piesne
- recituje rôzne riekanky

(b) Človek a príroda:

Prírodoveda

jednoducho vysvetliť, prečo musí človek jesť a čo obsahuje potrava,
pozná zdravé potraviny obsahujúce živiny a vitamíny potrebné pre rast a obnovu organizmu,
uviesť príklady jedovatých rastlín a ich plodov, jedovatých húb, ale aj zle skladovaných potravín,
kde sa srdce v tele nachádza, aké je veľké a aký má tvar,
vysvetliť, ako je možné rozvíjať srdcové svalstvo a aký význam má silné a zdravé srdce pre človeka,
opísať základné zložky krvi a význam jednotlivých zložiek – červené krvinky, biele krvinky a krvné doštičky,
vysvetliť, že krv prúdi po tele v cievach, vie cievny systém schematicky zaznačiť,
vysvetliť, že po oplodnení ženy mužom sa dieťa vyvíja v tele matky,
opísať, ako sa dieťa v tele matky vyvíja, ako je vyživované a ako významná je zdravá životospráva ženy v tomto období,
opísať skupinu plazov a vie vymenovať troch zástupcov,
chápe a vie jednoducho vysvetliť, čo to znamená, že plazy sú chladnokrvné,
opísať skupinu vtákov a vie vymenovať piatich zástupcov, vie opísať spôsob života daných živočíchov,
opísať spôsob života mravcov, rozmnožovací cyklus, spôsob získavania potravy a orientáciu v priestore,
vie opísať spôsob života včiel, rozmnožovací cyklus, spôsob získavania potravy a

orientáciu v priestore
 vysvetliť, aký úžitok človeku poskytuje chov nasledujúcich živočíchov: včely, kravy, ovce, sliepky, kone,
 uviesť niekoľko príkladov živočíchov, ktoré sa živia rastlinnou potravou; uviesť niekoľko príkladov živočíchov, ktoré sa živia živočíšnou potravou,
 jednoducho vysvetliť rozdiel medzi vodnými a suchozemskými živočíchmi na základe poznatku o spôsobe dýchania živočíchov,
 vymenovať niekoľko typických zástupcov vodných živočíchov typických pre slovenské potoky,
 vymenovať a vizuálne rozpoznať niekoľko typických zástupcov morských živočíchov,
 vysvetliť, že príčinou pádu telies k zemi je pôsobenie sily, ktorú nazývame gravitačnou,
 vysvetliť, prečo sú vodiče elektrického prúdu obalené v umelej hmote,
 jednoducho vysvetliť, kedy a kde vzniká statická elektrina a ako sa prejavuje na rôznych predmetoch,
 vie vysvetliť, ako sa dva magnety vzájomne k sebe správajú pri rôznych vzájomných pozíciách,
 vysvetliť funkciu kompasu, vie zostrojiť jednoduchý kompas,
 vysvetliť, čo je to trenie a kde všade sa trenie využíva,
 vysvetliť, čo je to vesmír a to prostredníctvom opisu jeho súčastí a vzájomného usporiadania týchto súčastí,
 vie triedenie dňa a noci demonštrovať na modeli Slnecnej sústavy,
 vysvetliť, že rastliny potrebujú pre svoj život svetlo, teplo, vodu, vzduch a živiny,
 pozná 5 druhov plodín, ktoré sa na poliach pestujú najčastejšie.

(c) Človek a spoločnosť:

Vlastiveda

- vie opísať obraz pozorovanej krajiny, určiť svetové strany podľa poludňajšieho tieňa,
- vie čítať plán podľa mapových znakov, orientovať sa podľa plánu, vytvoriť plán známeho prostredia, podľa mierky odmerať skutočnú vzdialenosť objektov zobrazených na pláne,
- určiť Slovensko na glóbose alebo mape sveta,
- určiť na mape pohoria, ktoré sa nachádzajú v okolí trás z Bratislavy do Košíc, vyhľadať o nich ďalšie dostupné informácie, pomenovať na mape chránené územia, národné parky, ukázať na mape najznámejšie slovenské rieky, vie opísať ako vznikli jazerá a plesá,
- vie vysvetliť pojem les, zaradiť strom do príslušného druhu lesa a poznať niektoré živočíchy, žijúce v konkrétnych lesoch,
- vie na mape ukázať slov. jaskyne, kúpeľné mestá a minerálne pramene, vysvetliť ich význam.
- vie rozlíšiť minulosť, prítomnosť, budúcnosť podľa udalostí, zostaviť časovú priamku udalostí podľa rokov alebo storočí a podľa časovej priamky a povedať, čo sa stalo skôr a čo neskôr,
- vie prerozprávať povest' o Svätopluk. prítoch, porozprávať o živote Slovanov, opísať symboly,
- pozná meno významnej panovníčky Uhorska, čím bola významná, čím bola zaujímavá, v akej dobe a v akom prostredí žila.
- vie vysvetliť podstatu vzniku spisovného jazyka a poznať významné osobnosti spojené s týmto procesom,
- poznať text hymny a porovnať text súčasnej hymny s pôvodným textom, nájsť rozdiely a vedieť vysvetliť význam jednotlivých slov,
- opísať osobnosť M.R. Štefánika a zhodnotiť, čím bol významný, čím bol zaujímavý, ktoré miesta na Slovensku sú s ním späté,

- na mape určiť, ktoré zo susedných štátov patria do Európskej únie,
- vie opísať spôsob vzniku miest, porovnať život v meste v minulosti a v súčasnosti,
- porovnať život v meste v minulosti a v súčasnosti, vyhľadať na mape slávne miesta.
- porovnať podľa obrázkov kultúrne a prírodné pamiatky zapísané do zoznamu UNESCO, ich význam, zaujímavosti, prečo je potrebné chrániť ich.

(d) Človek a hodnoty:

Náboženská výchova

- vysvetliť, čím je človek jedinečný,
- vnímať Boha ako toho, ktorý zachraňuje,
- vymenovať základné delenie kresťanskej Biblie,
- vnímať Bibliu ako slovo nádeje v živote človeka a ľudstva,
- reflektovať svoj pohľad na ľudské utrpenie,
- reprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazara,
- prostredníctvom modelových situácií zo života detí z rôznych cirkví, hľadať spoločné a rozdielne znaky s Rímskokatolíckou cirkvou,
- jednoduchým spôsobom zdôvodniť potrebu modlitby pre duchovný rozmer človeka,
- na modelových situáciách objaviť nádej zo života viery,
- vnímať potrebu stíšenia,
- objaviť vo sviatosti zmierenia a Eucharistie posolstvo.

(e) Matematika a práca s informáciami:

Matematika

- vie spamäti všetky základné spoje násobenia a delenia v obore násobilky do 100, vie urobiť kontrolu správnosti,
- ovládať algoritmus násobenia, vie spamäti násobiť a deliť 10, 100, 1000,
- vie používať kalkulačku,
- vie rozlíšiť a použiť správnu početnú operáciu v úlohách charakterizovaných pojmami koľkokrát viac, o koľko viac, koľkokrát menej, o koľko menej,
- rieši jednoduché slovné úlohy na násobenie a delenie,
- rieši zložené slovné úlohy
- rieši slovné úlohy na priamu úmernosť (propedeutika),
- rieši nepriamo sformulované slovné úlohy,
- vie vytvoriť slovnú úlohu k danému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100,
- pozná algoritmus písomného sčítania a odčítania a vie ho pohotovo využívať pri výpočtoch,
- vie sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 10 000, vie urobiť kontrolu,
- vie približne počítat so zaokrúhľovanými číslami na desiatky, stovky a tisíce,
- rieši všetky typy jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie v obore do 10 000,
- rieši všetky typy zložených slovných úloh na sčítanie a odčítanie v obore do 10 000,
- rieši slovné úlohy za pomoci zaokrúhľovania,
- osvojí si a používa pri rysovaní základné zásady,
- vie vyznačovať body na priamke (úsečke) a v rovine (na útvere),
- vie narysovať úsečku danej dĺžky na priamke (v mm; v cm) a označovať ju,
- vie označovať strany a vrcholy veľkým tlačným písmom (písmenom A, B, C, atď.),
- pozná vlastnosti štvorca, obdĺžnika a vie ich charakterizovať a vie ich narysovať v štvorcovej sieti,
- vie vypočítať súčet a rozdiel dĺžok úsečiek a násobok dĺžky úsečky,
- vie vypočítať a vie zapísať obvod štvorca (obdĺžnika) ako súčet dĺžok strán,
- vie narysovať ľubovoľný trojuholník, pozná vlastnosti trojuholníka, vie vypočítať jeho

obvod,

- pozná základný rozdiel medzi kruhom a kružnicou, vie narysovať ľubovoľnú kružnicu (kruh) s daným stredom, vie narysovať ľubovoľnú kružnicu (kruh) s daným stredom a polomerom,
- vie vytvárať z kociek rôzne stavby telies podľa vzoru a podľa obrázka,
- vie nakresliť plán stavby z kociek,
- vie primerane rozlíšiť pravdivosť a nepravdivosť výrokov,
- vie čítať a nakresliť stĺpcový diagram zo získaných údajov,
- vie vypočítať aritmetický priemer pre menší počet primeraných dát,
- rieši slovné úlohy na násobenie s kombinatorickou motiváciou.

Informatika

- osvoja zásady písania textu,
- spoznajú prácu v grafickom editore zameranú na úpravu obrázkov, fotografií,
- spoznajú prácu so skenerom, tlačiarňou a s rôznymi médiami – čítanie CD, DVD a zapisovanie na USB kľúč,
- osvoja si používanie USB - pamäťového kľúča a prácu s CD a DVD mechanikou,
- naučia sa samostatne ovládať výučbový softvér,
- naučia sa uložiť informáciu do súboru, otvoriť ju, premenovať aj odstrániť,
- osvoja si postup prezentovania svojej vlastnej práce,
- spoznajú prácu s fotoaparátom a presun fotografie z fotoaparátu do počítača,
- dokážu využiť komunikačné možnosti IKT v škole,
- zistia prečo a pred kým treba chrániť počítač,
- spoznajú rôzne profesie, ktoré sú potrebné pri tvorbe edukačných programov a počítačových hier (výtvarník, skladateľ, animátor, scenárista, rozprávač...),
- spoznajú bezpečné a etické správanie v e-mail. komunikácií a pravidlá na ochranu osob. údajov,
- naučia sa využívať adresár,
- spoznajú ďalšie detské webové stránky, zásady správania sa na portáloch,
- získajú skúsenosť vo vyhľadávaní informácií a obrázkov na internete, ich správne používanie,
- osvoja si prácu s kľúčovým slovom, výber vhodnej informácie,
- spoznajú detský programovací jazyk, elementárne príkazy,
- osvoja si zápis/vytvorenie postupu, receptu, návodu a prácu podľa návodu,
- v počítačovom prostredí spoznajú riešenie úloh pomocou robota, skladanie obrázkov z menších obrázkov, okamžité vykonávanie príkazov, vykonanie pripravenej postupnosti príkazov,
- osvoja si riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov, pohyb animovaných obrázkov),
- zoznámia sa s detským programovacím jazykom a jeho elementárnymi príkazmi.

(f) Človek a svet práce:

Pracovné vyučovanie

- vedieť úlohy technickej spoločnosti,
- rozvíjať mravné vedomie a konanie s využitím techniky,
- uplatňovať tvorivosť a vlastné nápady,
- vytvárať postoj k hodnotám,
- rozvíjať zodpovednosť za kvalitu práce,
- podporovať rozvoj asertivity pri presadzovaní vlastných názorov,
- podporovať rozvoj sebarealizácie, sebadôvery a sebaorganizovania,
- porozumieť základným technickým problémom, poznať základné životné potreby rastlín v rámci pestovateľských prác,

- získavať pracovné skúsenosti a zručnosti v kľúčových oblastiach techniky,
- získavať spôsobilosti v oblasti konštruovania,
- naučiť sa pracovať v tíme.

(g) Umenie a kultúra:

Výtvarná výchova

- vedieť využiť výrazné možnosti bodu v kresbe,
- podporiť nápaditosť, tvorivú sebarealizáciu,
- oboznámiť sa s nástrojmi a materiálmi,
- precvičovať základné kresliarske zručnosti,
- pochopiť princíp základných farebných kontrastov a naučiť ho používať,
- pozorovať predmet z daného bodu, z rôznych bodov,
- vystaviť tvar na základe pozorovania,
- pochopiť rozmanitosť výrazu,
- oboznámiť sa s historickými žánrami,
- pochopiť myšlienkové, materiálové a technické možnosti danej kultúry,
- ozrejmiť filmový trik, kulisa, napodobenina,
- rozvíjať morálne postoje,
- osvojiť si techniky kreslenia a maľovania na počítači,
- podporovať fantastické a „parafyzické“ nápady,
- rozvíjať vzťah k pamiatkam a k histórii.

Hudobná výchova

- správne zaspievať 15 detských a ľudových piesní, ktoré sú základom ovládania hudobného materinského jazyka,
- poznať tónový systém. Aktívne používať základné pojmy v hudbe,
- vie správne sedieť a dýchať pri speve,
- vie správne vystihnúť rytmus piesne,
- vie zasievať hymnu Slovenskej republiky,
- vie hrať detským hudobným nástrojom rytmické motívy pri tvorbe sprievodu k piesňam,
- pohybom vie správne reagovať na hudbu,
- po viacnásobnom vypočutí pozná min. 4 hudobné skladby a ich autorov
- dokáže vystihnúť náladu piesní a počúvanej hudby,
- vie si pripraviť si jednoduché hudobno-dramatické vystúpenie.

(h) Zdravie a pohyb:

Telesná a športová výchova

- ovládať všeobecné elementárne vedomosti z telesnej kultúry, hygieny a zdravotvedy,
- osvojiť si špecifické elementárne vedomosti a pohybové zručnosti,
- ovládať základné pohybové schopnosti,
- rozvíjať správny postoj k vlastnému zdraviu a k telesnej výchove,
- poznať a dodržiavať pravidlá fair play,
- vie kontrolovať vlastné konanie,
- vie spolupracovať v skupine.

14. Učebné zdroje

Na vzdelávanie všetkých predmetov budeme používať učebnice, ktoré schválilo MŠVVaŠ SR a obsahujú schvaľovaciu doložku.

Vyučujúce môžu používať aj iné doplnkové texty, pracovné zošity a materiály, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi platného školského zákona.

O čítaní

Viete, že

- ... deti, ktoré čítajú, majú lepšie výsledky v škole?
- ... ak sa číta dieťaťu nahlas, pomáha to zvyšovať sebadôveru dieťaťa a jeho schopnosť čítať?
- ... ak si dieťa píše denník, pomáha to k tomu, aby sa z neho stal lepší pisateľ a čitateľ?
- ... povoliť dieťaťu, aby si čítalo v posteli dáva základ dobrému zvyku?
- ... deti si rady prečítajú samy knižku, ktorú im niekto predtým čítal nahlas?

Zdroj: *Bernice E. Cullinan: Read to me: Raising children who love to read.1992. str. 39*

15. Začlenenie finančnej gramotnosti

15.1 Charakteristika

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Problematika výchovy a vzdelávania na podporu rozvoja finančnej gramotnosti je v rozsahu uvedenom v NŠFG povinnou súčasťou základného a stredného vzdelávania. Je do neho začlenená plošne. To znamená, že každý absolvent daného stupňa vzdelávania musí byť s ňou v určenom rozsahu oboznámený. Je súčasťou školského vzdelávacieho programu, a preto je nutné finančnú gramotnosť v tomto zmysle upraviť a včleniť ju do vyučovania.

Napriek rozdielnosti v definovaní finančnej gramotnosti v štátnych vzdelávacích programoch všeobecného a odborného vzdelávania, je možné v súlade so schváleným NŠFG, podľa vzdelávacích podmienok školy, stupňa vedomostnej úrovne a na základe potrieb žiakov, pri jej začleňovaní postupovať tak, že finančná gramotnosť je začlenená do jednotlivých predmetov s uplatnením medzipredmetových vzťahov.

Vzhľadom na charakter finančnej gramotnosti je vhodné uplatňovanie integrovaného vyučovania. To totiž umožňuje predstaviť vzdelávací obsah v jeho komplexnosti. Vedie k prepájaniu poznatkov, vnímaniu súvislostí a umožňuje aplikáciu už nadobudnutých zručností. Výsledky vzdelávania v jednotlivých predmetoch lepšie odzrkadlia životnú realitu a žiaci uvidia zmysel svojho vzdelávania. Integráciu je možné realizovať na úrovni čiastkovej aktivity, projektu, tematického celku, ale aj na úrovni integrovaného učebného predmetu.

Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.

Národný štandard finančnej gramotnosti naznačuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

15.2 Obsah, úlohy a ciele

Pre vzdelávanie je dôležité, aby bola problematika po odbornej stránke správna. Vo finančnom vzdelávaní je preto dôležité disponovať odbornými vedomosťami z oblasti financií. Nevyhnutná je aj schopnosť adekvátne používať základné ekonomické pojmy a vysvetľovať ich s prihliadnutím na jednotlivé vekové kategórie. Osvojenie odborných pojmov však nemôžeme pokladať za cieľ finančného vzdelávania. Ten spočíva v získavaní kompetencií nevyhnutných pre finančné a existenčné zabezpečenie seba a svojej rodiny a pre aktívnu účasť na trhu finančných produktov a služieb. Odborné pojmy sú len jedným z prostriedkov pre napĺňanie týchto cieľov.

Súčasná spoločnosť je označovaná ako informačná. Preto je potrebné žiakov pripravovať na vyhľadávanie správnych informácií, kritické myslenie, rozoznávanie potrebného od zbytočného, odlíšenie pravdivého od nepravdivého i efektívne využívanie informácií. Oprieť sa možno o čitateľské stratégie a o kritické myslenie, ktoré žiaka povedú k zodpovednému rozhodovaniu.

- ✓ Naučiť žiakov identifikovať dôležité informácie.
- ✓ Využívať autentické materiály – reklamné letáky, inzeráty, komerčné ponuky.
- ✓ Precvičovať so žiakmi čítanie s porozumením – uplatňujte rôzne metódy podporujúce čítanie s porozumením (napr. I.N.S.E.R.T., čítanie s predvídaním, podvojný denník).
- ✓ Spolu so žiakmi vyhľadávať varovné signály klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť zmluvy).

Napriek tomu, že sú financie ústredným pojmom finančného vzdelávania, finančnú gramotnosť nie je možné zjednodušiť na reč čísel. Úlohou finančného vzdelávania nie je len rozvoj orientácie v problematike financií, ale so žiakmi je potrebné precvičovať aj to, ako vybrať najlepšie riešenie za daných podmienok. Okrem ekonomických kritérií je potrebné zvažovať i okolnosti rodinné, spoločenské, právne, etické, ale aj ekologické. Nájdené riešenia potom porovnávať s osobnými preferenciami, skúsenosťami a intuíciou. Tento širší kontext predstavuje ďalej priestor pre ekonomicky zodpovedné rozhodovanie.

Úlohou finančného vzdelávania je aj zabezpečiť orientáciu a prehľad vo finančných produktoch a službách. Na druhej strane je však potrebné rešpektovať zásadu všeobecnosti, aby vo vyučovaní neprichádzalo k propagácii konkrétnych produktov, služieb a inštitúcií. Podľa OECD by malo byť finančné vzdelávanie jednoznačne oddelené a odlíšené od komerčného finančného poradenstva. Preto by mali byť vždy predstavené viaceré ponuky, ktoré môžu byť medzi sebou porovnávané. Výučba je potom prednostne zameraná na získavanie zručností a rozvíjanie stratégií pre život.

- ✓ Ukazovať rozmanitosť ponuky produktov, služieb a inštitúcií – do vyhľadávania rozmanitých finančných produktov a služieb môžu byť zapojení samotní žiaci.
- ✓ Venovať sa so žiakmi porovnávaníu podobných produktov a služieb, z ktorých žiaci vyberajú tie najvýhodnejšie pre danú situáciu.
- ✓ Sledovať so žiakmi vývoj niektorých produktov alebo služieb v čase.
- ✓ Rozvíjať stratégiu smerujúcu k informovanému rozhodovaniu podľa zásady „produkty, služby a inštitúcie sa menia, zručnosti ostávajú“ (napr. žiaci majú za úlohu vybrať najvýhodnejší úver pre modelovú rodinu s istými parametrami)

Finančné vzdelávanie sa prelína viacerými vzdelávacími oblasťami i prierezovými témami. K žiakom sa teda dostáva rôznymi spôsobmi. Málokedy je finančná gramotnosť samostatným predmetom, preto vyžaduje začlenenie finančnej gramotnosti do vzdelávacieho procesu istú mieru koordinácie. Spoločné pracovné porady kolegov, predmetové komisie môžu priniesť informácie o prelínaní vzdelávacieho obsahu, inšpiráciu i spoločné naladenie, ale aj poznanie, že na finančné vzdelávanie nie sú sami.

15.3 Témy, kompetencie a čiastkové kompetencie – verzia 1.2

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia:

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviest' príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné).

Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Bez kompetencie.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.

2. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia:

Výhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Bez kompetencie.

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Bez kompetencie.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia:

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodín.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze.

Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch.

Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí.

Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

4. Úver a dlh

Celková kompetencia:

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu.

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

5. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia:

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Bez kompetencie.

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia:

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.

Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť.

Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Bez kompetencie.

15.4 Zapracovanie a aplikácia tém FG do ŠkVP

Výchovno-vzdelávací proces na prvom stupni základnej školy je spravidla realizovaný jedným vyučujúcim. Implementácia finančnej gramotnosti je preto jednoduchšia, je možné realizovať aj blokové vyučovanie i samostatné aktivity v rámci učebných predmetov.

Finančné vzdelávanie na primeranej úrovni je možné realizovať od začiatku povinnej školskej dochádzky, teda už v prvom ročníku základnej školy. Väčší zmysel však nadobúda od tretieho ročníka základnej školy.

Predmety, v ktorých finančnú gramotnosť priamo začleníme:

1. ročník

Matematika – Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 20

Etická/náboženská výchova – Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch, Pozitívne hodnotenie iných, Naša rodina

Prvouka – Vodné zdroje

2. ročník

Slovenský jazyk a literatúra – Prosba – želanie, Tvorba otázok – žiadosť o informáciu, Rozhovor

Matematika – Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100

Prvouka – Povolania

Etická/náboženská výchova – Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch, Iniciatíva, Iniciatíva vo vzťahu k iným (riešenie problémov – navádzanie na klamstvo, podvádzanie, kradnutie, ohováranie, ...), Naša trieda

3. ročník

Slovenský jazyk a literatúra – Reklama, Vyjadrenie vlastnej túžby, Inzerát, Porekadlo, Príslovie, Ludové rozprávky

Matematika – Násobenie a delenie v obore násobilky, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Prírodoveda – Dôsledky znečistenia rôznych vodných zdrojov, Zdravá výživa, Zdroje elektrickej energie, Význam elektrickej energie pre človeka

Vlastiveda – Moja obec, miestna krajina

Pracovné vyučovanie – Tvorivé využitie technických materiálov, Stravovanie a príprava pokrmov

Výtvarná výchova – Reliéf (mince)

Etická/náboženská výchova – Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch, Riešenie konfliktov – výchova k zmlievosti, Pomoc, darovanie, delenie sa

Informatická výchova – Informácie okolo nás (prezentovanie výsledkov vlastnej práce),

4. ročník

Slovenský jazyk a literatúra – Diskusia, Názor

Matematika – Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000, Násobenie a delenie prirodzených čísel, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Vlastiveda – Slovensko, Náš región – naša vlasť

Prírodoveda – Životné prostredie, Ochrana prírody, Ochrana zdravia človeka

Pracovné vyučovanie – Človek a práca, Základy konštruovania (zdroje elektrickej energie)
Výtvarná výchova – Podnety rôznych oblastí poznávania sveta
Etická výchova – Reálne a zobrazené vzory, Rozvoj tvorivosti a iniciatívy,
Informatika – Komunikácia a spolupráca – vyhľadávanie na webe (ochrana osobných údajov, vyhľadávanie informácií), Informačná spoločnosť – legálnosť používania

Finančné vzdelávanie je možné realizovať aj v rámci školského klubu detí v spoločenskovednej oblasti.

15.5 Metódy a formy práce

Vyučovanie finančnej gramotnosti má svoje špecifiká a odlišnosti. Práve preto tu môžeme uplatňovať najrôznejšie inovatívne metódy vyučovania, ktoré ocenia nielen žiaci, ale i učitelia.

Metódy sami osebe sú použiteľné i pre iné predmety. Je potrebné však počítať s tým, že vyžadujú dlhšiu a väčšiu prípravu. Niektoré dokonca vyžadujú skúsenosti a umenie improvizácie. Odmenou za prácu navyše však bude väčšia radosť z učenia, jednoduchšie zapamätávanie si, zvýšená interaktivita na hodinách a praktické precvičenie preberaného učiva.

Pre metódy vyučovania by malo vo všeobecnosti platiť:

- ✓ **Názornosť.** Poskytované informácie by mali byť názorné, dobre viditeľné a mali by sa opierať o vedomosti žiakov. To platí pre písanie na tabuľu, pre vytváranie prezentácií, výučbových schém a podobne.
- ✓ **Jednoduchosť.** Jednotlivé témy by mali nadväzovať na znalosti, resp. skúsenosti žiakov. Pojmy používané vo vyučovaní by mali žiaci poznať a mali by rozumieť ich významu.
- ✓ **Aktivita žiakov.** Žiaci by mali na hodinách sami aktívne vystupovať, skúšať si uvádzané situácie, diskutovať a podobne.
- ✓ **Tempo hodiny.** Hodina by mala byť dynamická, ale s ohľadom na porozumenie preberaných súvislostí. To platí ako pre celú triedu, tak i pre jednotlivcov.
- ✓ **Zmysluplnosť.** Žiaci by mali vidieť zmysel v tom, čo sa učia. Mali by si uvedomovať, prečo je finančná gramotnosť dôležitá.
- ✓ **Využitelnosť.** Využitelnosť sa týka najmä informácií, ktoré žiaci v rámci finančnej gramotnosti získavajú. Tieto informácie by mali byť prakticky využiteľné, čo súčasne vedie k lepšiemu zapamätaniu.
- ✓ **Dôležitosť.** Nie všetky informácie sú pre žiakov dôležité. Preto by sa mali naučiť rozpoznať, ktoré informácie by si vo vlastnom záujme mali osvojiť.

Finančné vzdelávanie je orientované na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v živote, a preto by malo byť s každodenným životom úzko previazané. Je vhodné pripraviť také aktivity, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok finančnej situácie a ktoré vedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. Na tento účel odporúčame najmä heuristickú metódu, resp. metódu riešenia problémov a situačné metódy.

Heuristická metóda býva často charakterizovaná ako metóda učenia objavovaním. Žiakom sa nepredkladajú hotové fakty alebo výsledky, ale sú podnecovaní, aby sami hľadali riešenia.

Situačné metódy majú veľmi blízko k životnej realite. Ich podstatou je riešenie istej problémovej situácie, ktorá je zrkadlom skutočnej udalosti. Žiaci potom používajú svoje vedomosti a zručnosti, pracujú s informačnými zdrojmi, ale zohľadňujú aj svoje skúsenosti, názory a postoje. Spoločne diskutujú o možných riešeniach, hľadajú ich výhody a nevýhody a rozhodujú sa, ktoré riešenie je za daných podmienok najlepšie.

Dôležitá je podpora žiackeho objavovania a samostatného riešenia problémových situácií.

- ✓ Dávať žiakom kreatívne problémové otázky a úlohy, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú. Napr. Porovnať tri ponuky telefónnych programov vhodných pre žiakov.

Vybrať najvýhodnejšiu ponuku a svoj výber zdôvodniť.

- ✓ Nepredkladať žiakom k osvojeniu hotové riešenia, podporovať aktívne objavovanie efektívnych stratégií. Napr. Žiakom predložiť nevyrovnaný rodinný rozpočet. Úlohou je nájsť problém a predložiť niekoľko možností riešenia.
- ✓ Viesť žiakov k poznaniu, že každý problém má viacero možných riešení, ktoré sú ovplyvnené okolnosťami konkrétnej situácie, napr. finančnou situáciou celej rodiny, zamestnaním.

Postaviť finančné vzdelávanie na zručnostiach potrebných pre praktický život.

- ✓ Zamerať sa na finančné situácie spojené s chodom domácnosti, napr. rodinný rozpočet, plánovanie dovolenky, plánovanie štúdia detí, poistenie auta.
- ✓ Pracovať s príkladmi, ktoré sú blízke bežnému životu žiakov.
- ✓ Presunúť vyučovanie zo školských lavíc do reálneho prostredia, napr. do banky, do zmenárne, do obchodu, kde je možné porovnávať ceny rôznych balení výrobkov alebo výhodnosť nákupu, príp. marketingové triky.

Prekonať izolovanosť vyučovacích predmetov

- ✓ Predkladať žiakom také problémy, ktoré vyžadujú uplatnenie vedomostí, zručností a schopností z viacerých predmetov. V reálnom živote sa tiež veci nedejú izolovane, napr. nakupovanie nie je len o matematike, ale premietajú sa doň aj psychologické, sociálne a právne aspekty.
- ✓ Pokúsiť sa v rámci nejakej aktivity alebo projektu integrovať vzdelávací obsah niekoľkých predmetov.

Vyučovať finančnú gramotnosť prostredníctvom IKT.

- ✓ Využívať vo výučbe počítače, mobilné telefóny, interaktívne tabule, tablety.
- ✓ Neobmedzovať sa na individuálnu prácu, IKT je možné efektívne využívať i pri skupinovej práci.

Viesť žiakov k využívaniu on-line finančných kalkulačiek.

- ✓ Zoznámiť žiakov s možnosťami i rizikami on-line finančných kalkulačiek.
- ✓ Pripraviť pre žiakov úlohy, pri ktorých musia využiť on-line finančné kalkulačky (napr. prepočet kurzu pri výmene peňazí, výpočet výšky čistej mzdy, výpočet výšky splátky pri úvere).
- ✓ Skúsiť so žiakmi porovnávať spracovanie úlohy a jej výsledky pomocou tradičných výpočtov a prostredníctvom on-line finančných kalkulačiek.

Spolupráca pri dosahovaní spoločných cieľov je jednou z charakteristík **kooperatívneho učenia sa**. Jedným prínosom je aktivizácia žiakov, rozvíjanie komunikácie, vzájomné obohacovanie sa a posilňovanie sociálneho rozvoja žiakov. Výučbe nedominoje interakcia medzi učiteľom a žiakom, výrazne je posilnená vzájomná interakcia medzi žiakmi, pretože sú členovia skupiny pri práci na sebe závislí. Učia sa tým prekonávať súťaživosť v prospech spolupráce a tolerancie. Žiaci si môžu odovzdávať skúsenosti, môžu sa od seba navzájom učiť a môžu tak prirodzene formovať svoje názory a postoje v skupine vrstovníkov. Práca v skupine umožňuje každému zapojiť sa podľa svojich možností a schopností, dáva možnosť vyniknúť a uplatniť vedomosti či prednosti, ktoré ostatní nemajú. Žiaci sa delia o svoje skúsenosti zo svojich rodín, aplikujú rôzne stratégie, ale tiež si uvedomujú, že v prístupe k financiám i vo finančných situáciách rodín existujú rozdiely. Kooperácia nemusí prebiehať len na úrovni triedy, ale aj na úrovni škôl, či v rámci medzinárodných projektov.

Finančná gramotnosť je koncipovaná tak, že prostredníctvom vzdelávacieho obsahu prepája konkrétne učebné predmety s činnosťou žiakov realizovanou v škole i mimo nej. Podobný cieľ má aj projektové vyučovanie. V tomto prípade však vyučovanie nie je organizované podľa učebných predmetov, ale žiaci sa učia riešiť a spracovávať jednoduchšie i zložitejšie projekty (nemýľme si to s referátmi) s určitým jedinečným a novým cieľom. Projektová metóda vnáša do vyučovania poznanie, viac reality a samostatného hľadania informácií, tak isto pomáha u žiakov vytvárať potrebné životné kompetencie. Ide o spoločné premýšľanie, diskusiu či spoločné riešenie, ktoré vedie k uskutočneniu cieľa. Žiaci pracujú v skupine, čo

podporuje ich spoluprácu. Využívajú pri tom dostupné zdroje, pri ktorých sa učia rozlišovať ich vierohodnosť. Výučba teda nemusí prebiehať len v priestoroch učebne. Je možné využívať konzultácie s odborníkmi, knižnicu, internetové zdroje, odbornú literatúru, noviny, časopisy a pod. Na projekt je vhodné využiť súvislý čas, ktorý by za ideálnych podmienok nemal byť členený pevne stanovenými vyučovacími hodinami podľa rozvrhu. Celkový čas jedného projektu sa líši a je závislý od náročnosti témy.

Organizačná štruktúra projektového vyučovania:

Úvodná motivácia, pri ktorej sú stanovené základné otázky, vymedzené ciele a úlohy projektu, dohodnuté pravidlá a pod.

Práca v skupinách, kedy dochádza k vyhľadávaniu informácií.

Prezentácia projektu – sú prezentované závery, porovnávané výsledky projektov a hľadané súvislosti.

Hodnotenie projektu, jeho jednotlivých častí a sebareflexia v rámci projektu.

Inscenačné metódy založené na simulácii a hraní rolí sú jednou z možností, ako žiakov vtiahnuť do finančnej problematiky. Je možné tak rozvíjať finančné stratégie, ale zároveň nepracovať s citlivými údajmi. Aj z tohto dôvodu majú tieto metódy vo finančnom vzdelávaní široké uplatnenie. Umožňujú hlbšie porozumenie vzdelávaciemu obsahu, ale sú vhodné najmä pre rozvoj sociálnych zručností, kedy sa žiaci učia rozhodovať. Žiaci sa správajú tak, ako to vyžaduje ich rola, vcitujú sa do situácie. Hrať rolu v prevažnej miere dospelých je pre žiakov motivujúce a zábavné. Tým, že žiaci predstierajú inú osobu, môžu problém preskúmať z iného uhla pohľadu. Inscenačné metódy sú vhodné aj pre nácvik asertívnej komunikácie. Pokročilú úroveň simulácie predstavujú fiktívne firmy, ktoré spolu obchodujú podľa bežných pravidiel, ale používajú fiktívne peniaze.

Pre viaceré témy finančnej gramotnosti sú veľmi vhodné **diskusie a diskusné hry**. Žiaci môžu byť rozdelení i na skupiny obhajujúce určitý názor či postoj alebo môže ísť o diskusiu žiakov a učiteľa. Žiaci by sa mali na diskusiu vopred pripraviť, nájsť si argumenty a podklady pre svoje tvrdenia. Diskusné hry precvičujú schopnosť komunikácie, vyjednávania a dosahovania súhlasu, formulácie názoru a pocitu, načúvania, vcitovania sa. Slúžia aj k ujasňovaniu a formovaniu hodnôt a postojov, zamysleniu sa nad novými problémami. Na dosiahnutie týchto cieľov však nestačí predložiť zaujímavú tému a nechať skupinu, aby ju neorganizovane riešila. Je potrebné stanoviť pravidlá diskusie a kontrolovať ich dodržiavanie. Odporúčame do vyučovania zaradiť ďalšie metódy:

Brainstorming – predstavuje skupinovú techniku zameranú na získanie čo najväčšieho množstva nápadov na danú tému. Je založená na skupinovom výkone. Princíp spočíva v tom, že členovia skupiny sú schopní vyprodukovať oveľa viac nápadov, ako by vymysleli jednotlivo. Pri brainstormingu je nutné dodržiavať pravidlá, najmä to, že zverejnené nápady nebudú nikým komentované ani hodnotené. I ten zdanlivo najbláznivejší nápad môže totiž niekoho ďalšieho inšpirovať. Pri brainstormingu ide predovšetkým o získanie kvantity nápadov. Môže mať rôzne varianty, napr. neštruktúrovaný brainstorming, štruktúrovaný brainstorming, voľné písanie, kmene a korene, kocka.

Myšlienková (mentálna) mapa – predstavuje graficky usporiadaný text (prípadne doplnený obrázkami) s vyznačenými súvislosťami. Využíva sa na zapamätanie, na učenie, na grafické zobrazenie alebo na riešenie problémov. Zvyčajne sa začína hlavným námetom uprostred papiera (tabule) a kreatívnym využitím rôznych obrázkov, kódov, symbolov i farieb je vytvorená myšlienková (mentálna) mapa.

Ice breaker (prelomenie ľadov, ľadolámka) sa zaraďuje na začiatok hodiny, pred úvodný informačný blok. Poskytuje priestor na bližšie vzájomné zoznámenie. Slúži k prelomeniu ľadov, k prekonaniu začiatkových formálnych bariér, k odpútaniu účastníkov od problémov každodenného života, na naladenie sa na program a na navodenie neformálnej priateľskej atmosféry. Vhodný je tiež vtip alebo krátky príbeh.

Doplňovačky, osemsmerovky – tvoria metodický základ, ktorý je jednoduchý a

časovo nenáročný. Ide o rýchle cvičenia, pomocou ktorých si žiaci zopakujú to podstatné z preberanej látky. Niekedy môžu slúžiť aj ako motivácia.

Učebnú metódu zvolí vyučujúci v závislosti od preberaného učiva. Pri niektorých témach je vhodnejší tradičný frontálny výklad spojený so záverečným zopakovaním, pri iných aktivizujúce metódy.

Didaktické hry predstavujú ďalšiu možnosť, ako v praxi realizovať alebo spestriť finančné vzdelávanie. Medzi didaktické hry môžeme zaradiť aj klasické skupinové hry alebo strategické hry, ktoré sú spracované ako doskové hry, prípadne počítačové aplikácie. Môžu plniť funkciu motivačnú i upevňovaciu. Prostredníctvom didaktických hier je možné so žiakmi riešiť aj zložité učebné problémy.

Zbierať skúsenosti s hraním didaktických hier.

Čerpať námety z odborných publikácií.

Získať osobnú skúsenosť s hraním týchto hier.

Vyskúšať didaktické hry na vyučovaní.

- ✓ Vyskúšať hru napr. Platí, platí,..., Pravda a lož, Deľba práce, Hra na poisťovňu, Staroveké a stredoveké trhovisko, Behavé učenie, Hospodárenie v rodine, Trh s jablkami, PixWords.
- ✓ Využívať rôzne dostupné aplikácie s finančnou tematikou.

Praktickou doplnujúcou súčasťou finančného vzdelávania sú rôzne programy a projekty, ktoré ponúkajú organizácie školám.

Pri začleňovaní finančnej gramotnosti do výchovno-vzdelávacieho procesu nejde primárne o rozširovanie učiva a ďalšie zaťažovanie žiakov z obsahového hľadiska. Chceme poukázať na to, že tak, ako čitateľskú gramotnosť môžeme rozvíjať aj na hodinách hudobnej výchovy alebo matematiky, matematickú gramotnosť na hodinách telesnej výchovy alebo výtvarnej výchovy, aj finančnú gramotnosť je možné rozvíjať v rámci všetkých učebných predmetov vo všeobecnom aj odbornom vzdelávaní. Ide o prirodzené začlenenie finančnej gramotnosti do výchovno-vzdelávacieho procesu.

Pozri:

<http://www.minedu.sk/data/att/6639.pdf> ,

http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/vzdelavacie-aktivity/financna_gramotnost_1.pdf .

<http://www.minedu.sk/data/att/11358.pdf>

16. *Začlenenie čitateľskej gramotnosti*

16.1 Charakteristika

V štúdií PIRLS je **čitateľská gramotnosť** definovaná ako „schopnosť porozumieť a používať také písomné jazykové formy, ktoré vyžaduje spoločnosť a/alebo ktoré majú hodnotu pre jednotlivca. Mladí čitatelia môžu konštruovať význam z rozmanitých textov. Čítajú za účelom vzdelávania sa, účasti v komunitách čitateľov v škole a každodennom živote a pre potešenie“ (Národná správa zo štúdie PIRLS, 2006).

Štúdiá monitoruje **štyri procesy porozumenia** v čítaní *pre literárny zážitok a pre získavanie a využívanie informácií*:

1. vyhľadávanie určitých informácií - čitateľ lokalizuje tú informáciu alebo myšlienku v texte, ktorá je dôležitá pre porozumenie významu textu; informácia je v texte explicitne (priamo) uvedená;

2. vyvodzovanie záverov - čitateľ vyvodzuje informácie a myšlienky alebo súvislosti medzi nimi, ktoré napriek tomu, že nie sú explicitne formulované, z textu priamo vyplývajú.

3. interpretovanie a integrovanie myšlienok a informácií - čitateľ konštruuje význam nad rámec textu, pri interpretácii nachádza medzi myšlienkami textu súvislosti, pričom využíva svoje predchádzajúce poznatky, vedomosti a skúsenosti; pri interpretácii dochádza okrem integrácie myšlienok a informácií z textu navzájom aj k integrácii a syntéze predchádzajúcich poznatkov a vedomostí čitateľa.

4. hodnotenie obsahu, jazyka a textových prvkov - čitateľ kriticky hodnotí prečítaný text - jeho obsah a formu, čo zahŕňa aj reflektovanie štruktúry textu, jazykových prostriedkov, literárnych útvarov, vrátane autorovho osobného pohľadu a štýlu; čitateľ pri tom využíva svoje vedomosti o svete, znalosti jazyka a jazykových konvencií, opiera sa o svoje predošlé skúsenosti s čítaním textov. Obsah textu môže byť hodnotený z hľadiska jeho celkovej hodnoty, hodnovernosti, alebo jeho významu pre čitateľa. Pri hodnotení textu môže čitateľ vychádzať zo svojho chápania sveta a predošlých čitateľských skúseností.

Zatiaľ čo prvé dva procesy porozumenia sú úzko späté s textom, druhé dva vo väčšej miere predpokladajú využívanie vedomostí a skúseností žiakov.

16.2 Obsah, úlohy a ciele

Súčasná spoločnosť je označovaná ako informačná. Preto je potrebné žiakov pripravovať na vyhľadávanie správnych informácií, kritické myslenie, rozoznávanie potrebného od zbytočného, odlišenie pravdivého od nepravdivého i efektívne využívanie informácií. Oprieť sa možno o čitateľské stratégie a o kritické myslenie, ktoré žiaka povedú k zodpovednému rozhodovaniu.

- Naučiť žiakov identifikovať dôležité informácie.
- Využívať autentické materiály – reklamné letáky, inzeráty, komerčné ponuky.
- Precvičovať so žiakmi čítanie s porozumením – uplatňujte rôzne metódy podporujúce čítanie s porozumením (napr. I.N.S.E.R.T., čítanie s predvídaním, podvojný denník).

Ciele čítania

Ciele čítania súvisia s motiváciou čítania žiakov. Štúdia PIRLS sleduje dva ciele, ktoré sa u detských čitateľov uplatňujú najviac, či už v škole alebo mimo nej. Sú to:

- čítanie pre literárny zážitok súvisí s čítaním literárnych textov (beletrie), v ktorých sa čitateľ stretáva s fiktívnymi hrdinami, udalosťami, či prostredím, kde sa príbeh odohráva;
- čítanie pre získavanie informácií sprostredkované rôznymi druhmi informačných (faktografických) textov, ktoré často dopĺňajú pomocné mapy, schémy a tabuľky, v ktorých sa čitateľ stretáva s aspektmi reálneho sveta, dozvedá sa o podstate a príčinách fungovania javov.

Hlavným cieľom vyučovania čítania **v prvom ročníku** základnej školy je naučiť dieťa čítať, t.j. zamerať sa na správnu techniku čítania. Najskôr žiaci poznávajú obrázky, ktorými sú písmená. Bezprostredne po identifikácii izolovaného tvaru sa deti učia spájať písmená do slabík a slabiky do slov. Dieťa vníma text po kúskoch, a tak mu pri mechanickom čítaní uniká obsah. Na konci *1. ročníka* by dieťa malo **plynulo čítať slová so správnym prízvukom a správnou výslovnosťou** (u slabších žiakov je prípustné slabikovanie náročných slov). Ovládať hlasné čítanie krátkych viet, rozumieť im a správne ich intonovať. Odpovedať na otázky, ktoré sa viažu na obsah textu a dopĺňať chýbajúce slová vo vete.

V **druhom ročníku** rozvíjame nielen techniku čítania, ale aj čítanie s porozumením. Žiaci by mali **správne, plynulo a s porozumením čítať nahlas** im primerané texty. Snažia sa správne prízvukovať slová a predložkové spojenia, intonovať vety, prečítať potichu krátke vety a primerane ich reprodukovat'. S pomocou učiteľa tvoria otázky k obsahu a odpovedajú na ne a orientujú sa v deji prečítaného. Vedia rozprávať o prečítanom texte a o vlastných zážitkoch.

V **treťom a štvrtom ročníku** sa zameriavame na **estetiku** čítania, aby dieťa nahlas i potichu správne, plynulo a s porozumením čítalo primerané texty. Vedelo **prirodzene intonovať** pri čítaní, zostaviť otázky a osnovu na obsah prečítaného, odpovedať na ne a dokázalo porozprávať o dojmoch z prečítaného textu a o vlastných zážitkoch.

Čitateľská gramotnosť je komplexný súbor čitateľských zručností potrebných na efektívnu prácu s textom. Cieľom rozvíjania čitateľskej gramotnosti je taký čitateľ, ktorý disponuje čitateľskými kompetenciami, ktoré mu umožňujú pracovať s rozličnými druhmi textov používaných na rôzne účely.

Čitateľské kompetencie zahŕňajú:

- techniku čítania,
- schopnosť a proces pochopenia textu,
- schopnosť identifikovať informácie v texte, hodnotiť prečítané, zapamätať si myšlienky textu, reprodukovat' text, dedukovať na základe textu, utvoriť si úsudok,
- schopnosť logicky spájať súvislosti, vyvodit' hlavné myšlienky, poučenia, závery,
- schopnosť konštruovať myšlienky nad rámec textu a spájať ich v kontexte s predošlými poznatkami a vedomosťami.

Čítanie teda zahŕňa nielen zvládnutie techniky čítania, ale aj intelektuálne spracovanie informácií a ich praktické uplatnenie, využitie v každodennom živote.

Podľa teoretického rámca štúdie PISA by mal žiak vedieť spracovávať informácie zo *súvislých textov*, *nesúvislých textov*, *kombinovaných (kombinácia súvislých a nesúvislých textov)* a *zložených textov (pozostávajúcich z viacerých samostatných textov)* (PISA 2009 Slovensko, Národná správa, 2010).

Súvislé texty sú väčšinou utvorené z viet, ktoré sú zoskupené do odsekov, ale i do väčších celkov, napr. častí, kapitol, kníh. Typy textov sú obvyklé spôsoby zoradenia textu podľa obsahu a zámeru autora:

Rozprávanie je typ textu, v ktorom sa informácie vzťahujú na vlastnosti objektov v čase. Tieto texty obvykle odpovedajú na otázku *KEDY* alebo v *akej postupnosti*.

Výklad je typ textu, v ktorom sa informácie podávajú ako prvky, prostredníctvom ktorých sa môžu analyzovať.

Opis je typ textu, v ktorom sa informácie vzťahujú na vlastnosti objektov v priestore a poskytujú odpoveď na otázku *aký*.

Argumentácia je typ textu, ktorý prezentuje tvrdenia ako vzťahy medzi pojmi alebo ďalšími tvrdeniami. Tieto texty odpovedajú často na otázku *prečo*.

Inštrukcia (niekedy aj nariadenie) je typ textu, ktorý poskytuje návod, ako čo vykonať a obsahuje postupy, úlohy, pravidlá a stanovy, ktoré špecifikujú určité správanie.

Dokument alebo zápisnica je text, ktorý je určený na zachovanie informácií. Charakterizujú ho vysoko formalizované požiadavky na text aj formát.

Hypertext je súbor textových častí spojených do celku tak, aby sa dal čítať v rôznej následnosti a umožňuje čitateľovi sledovať rôzne prístupy k informáciám. Je nelineárnym usporiadaním textu, v ktorom sú jednotlivé časti navzájom prepojené hypertextovými väzbami (najčastejšie krížovými odkazmi).

Nesúvislé texty sú výrazne členené, štruktúrované. Najzákladnejšími nesúvislými textami sú *zoznamy*. Ďalej uvádzame klasifikáciu nesúvislých textov podľa ich formátu:

Schémy a grafy sú ikonickí reprezentanti údajov. Používajú sa na vedeckú argumentáciu a v časopisoch a novinách na uvádzanie číselných a tabuľkových informácií vo vizuálnej podobe.

Tabuľky a matrice. Tabuľky sú riadkové a stĺpcové matrice. Všetky údaje v každom riadku a stĺpci majú rovnaké vlastnosti, a preto názvy stĺpcov a riadkov sú súčasťou štruktúry informácií v texte. Bežné tabuľky sú rozvrhy, objednávkové formuláre alebo registre.

Diagramy sú súčasťou technických opisov (napr. demonštračné časti spotrebičov v domácnosti) alebo vysvetľujúcich a inštruktážnych textov (napr. ako skladať domáce spotrebiče). Niekedy treba rozlišovať diagramy procesuálne (ako používať) od procesných (ako niečo funguje).

Mapy sú nesúvislé texty, ktoré určujú zemepisné vzťahy medzi miestami na mape, napr.

cestné mapy vyznačujú vzdialenosť a smer medzi miestami, tematické mapy znázorňujú vzťah medzi určitými miestami a sociálnymi a materiálными charakteristikami.

Formuláre sú štruktúrované a formátované texty, ktoré vyžadujú od čitateľa špecifické odpovede špecifikovaným spôsobom. Využívajú sa na zber údajov. Často obsahujú štruktúrované alebo zakódované odpovede. Typické sú formuláre na daňové, imigračné a vízové účely, žiadosti, štatistické dotazníky atď.

Informačné hárky sa odlišujú od formulárov tým, že poskytujú informácie. Môžu obsahovať rôzne formy textu, ako aj zoznamy, tabuľky, čísla a textovú grafiku na sumarizovanie a osvetlenie informácií. Príkladom sú cestovné poriadky, cenníky, katalógy, programy.

Výzvy a inzeráty sú texty určené na to, aby vyzvali čitateľa niečo urobiť, napr. kúpiť si tovar alebo služby, zúčastniť sa na zhromaždeniach alebo stretnutiach, zvoliť niekoho do verejného úradu. Ponúkajú niečo a vyžadujú pozornosť a aktivitu čitateľa, ktorého chcú presvedčiť. Príkladom sú inzeráty, pozvania, predvolania, upozornenia.

Vouchery potvrdzujú, že ich vlastník je oprávnený získať určité služby. Informácie musia byť dostatočné na to, aby preukázali platnosť vouchera. Príkladom sú lístky, faktúry atď. Poskytuje vysvetlenie, v akom vzťahu sú časti a celok a často odpovedajú na otázku *ako*.

Certifikáty sú písomné potvrdenia platnosti dohovoru alebo kontraktu, formalizované skôr v obsahu ako vo forme, napr. splnomocnenia, školské certifikáty, diplomy, zmluvy atď.

Niektoré z uvedených typov textov sú zahrnuté v učive SJL ako slohové útvary. Keďže sa očakáva, že s nimi prídu do kontaktu žiaci v bežnom živote alebo počas štúdia, je vhodné ich zaradiť do vyučovania, samozrejme, zmysluplne, t.j. v súlade s učivom a cieľmi vzdelávania.

16.3 Kompetencie a čiastkové kompetencie

Význam čitateľskej gramotnosti potvrdzuje, že táto spôsobilosť je implementovaná do niekoľkých kľúčových kompetencií vymedzených európskym rámcom. Čitateľská gramotnosť je súčasťou kľúčovej zručnosti *komunikácia v materinskom jazyku*, ktorá okrem iného zahŕňa schopnosť písať a čítať rôzne typy textov, vyhľadávať, zbierať a spracúvať informácie, formulovať a vyjadrovať svoje vlastné argumenty (Európska komisia, 2005). Uvedenú schopnosť žiak využije aj v získavaní *digitálnej zručnosti*, ktorá je založená na schopnosti používať počítač na získavanie, posudzovanie, ukladanie, tvorbu, prezentáciu a výmenu informácií a na sprostredkovanie a účasť v spolupracujúcich sieťach prostredníctvom internetu. Zmysluplné využitie čitateľskej gramotnosti predpokladá ďalšia zručnosť – *učenie sa, ako sa učiť*, ktorá je definovaná ako schopnosť pokračovať a zotrvať v učení. Súčasťou tejto kľúčovej zručnosti je okrem iného aj schopnosť získať, spracúvať a prispôbovať nové vedomosti a zručnosti.

Požiadavky na funkčnú (čitateľskú) gramotnosť boli transformované do koncepcie obsahovej reformy školstva v Slovenskej republike a vyjadrené kľúčovými kompetenciami žiaka v Štátnom vzdelávacom programe. Prácu s informáciami vymedzujú dve kľúčové kompetencie:

1. kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa, v rámci ktorej žiak:

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja;
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa;
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať;

2. sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti), v rámci ktorých žiak:

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie;
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie.

Z opisu požadovaných kompetencií v európskom i národnom rámci vyplýva, že podmienkou

úspešného a zmysluplného fungovania človeka je jeho schopnosť orientovať sa v množstve informácií rôzneho druhu a rôznej kvality, čo zahŕňa výber, analýzu, syntézu a hodnotenie informácií v texte.

Prácu s informáciami v **primárnom vzdelávaní** určujú niektoré **klúčové kompetencie (spôsobilosti)** týmito požiadavkami na žiaka:

- rozumie rôznym typom doteraz používaných textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať (*sociálne komunikačné kompetencie*);
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete (*kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií*);
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach (*kompetencia k celoživotnému učeníu sa*);
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch (*kompetencia riešiť problémy*).

Uvedené spôsobilosti sú začlenené do cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí, ktoré majú nadpredmetový charakter, a do cieľov konkrétnych predmetov. Primárne sa rozvíjajú vo vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** v predmete slovenský jazyk a literatúra ako **čítanie s porozumením** spolu s počúvaním, hovorením, a písaním. Využívajú sa a súčasne aj zdokonaľujú vo vzdelávacej oblasti **Príroda a spoločnosť, Matematika a práca s informáciami** a všade tam, kde je text ponúknutý ako zdroj poznatkov pre učenie sa žiaka.

16.4 Zapracovanie rozvoja ČG do ŠKVP

Schopnosť žiakov pracovať s informáciami, jeden z cieľov výchovy a vzdelávania, sa postupne stáva aj prostriedkom učenia sa, poznávania mimo školy a naplnenia aj osobných záujmov a potrieb. Úspešnosť žiaka v sebarealizácii je preto podmienená do značnej miery úrovňou tejto schopnosti, ktorú by mal mať v súčasnej dobe čitateľsky gramotný človek. Úlohou školy je rozpracovať východiská Štátneho vzdelávacieho programu podľa potrieb žiakov, ktorí sa v nej vzdelávajú. Požiadavky na funkčnú (čitateľskú) gramotnosť boli transformované do koncepcie obsahovej reformy školstva.

1. **Dostatok času na čítanie** - počas vyučovacích hodín vyčleniť čas na čítanie z dôvodu slabšej slovnej zásoby žiakov, vyplývajúcej z nedostatku práce žiakov z knihou mimo vyučovania. Zaraďovať do vyučovacích hodín literárne a informačné texty zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti.
2. **Možnosť vlastného výberu textu** - žiaci sa môžu sami rozhodnúť o tom, čo budú čítať, čím zvýšime zapojenie sa do aktívneho čítania, motivuje ich zvedavosť a podporuje porozumenie. Učiteľ správnym a premysleným zacielením zabezpečí, aby literatúra, z ktorej si žiaci vyberajú, zodpovedala špecifikám ich školského veku, aby bola zaujímavá, hravá, so zmyslom pre humor, žánrovo pestrá a tematicky variabilná.
3. **Reakcia na prečítané** - reprodukcia prečítaného, čítanie grafov, schém, slovné, prípadne výtvarné zobrazenie prečítanej ukážky, tvorivá dramatika a akčné hry, čo najlepšie káže mieru porozumenia prečítaného textu.
4. **Školská knižnica** - zefektívniť prácu školskej knižnice, zabezpečiť PC zostavu a prístup na internet, budovať školskú knižnicu ako odborné, informačné, študijné, internetové a čitateľské centrum najmä pre žiakov, pedagogických i nepedagogických zamestnancov školy. Budovať školskú knižnicu vhodnú na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu a mimo vyučovacích aktivít. V súvislosti s Medzinárodným mesiacom školských knižníc na podporu čítania sa zapojiť so žiakmi do česko - slovenského projektu Záložka do knihy spája školy.
5. **Súťaž** - prezentácia na verejnosti v rámci rôznych podujatí usporiadaných školou, obcou a inými inštitúciami podľa ponuky.

6. **Školský časopis „Poškoláčik“** - pravidelná činnosť redakčnej rady pod vedením pedagóga, žiaci pri svojej práci využívajú aj IKT; pravidelné príspevky ostatných žiakov aj z vlastnej tvorby.
7. **Práca s nadanými žiakmi** - v predmetoch, v ktorých žiaci vynikajú majú možnosť sa ďalej vzdelávať v mimovyučovacom čase a v záujmových útvaroch a súčasne sa zapájať do rôznych umeleckých súťaží a predmetových olympiád.
8. **Súťaže, prezentácie, projekty a čitateľské aktivity** - realizovať priebežne počas celého školského roka s cieľom motivovať žiakov k samostatnému čítaniu, zhromažďovaniu materiálov, práca s odbornou literatúrou a encyklopédiami, práce s IKT, internetom, osvojiť si formy a obsah projektov, techniky vytvorenia jednoduchého projektu, prezentácia a obhajoba, kolektívne posudzovanie prác, výstava prác, využitie poznatkov na jednotlivých predmetoch, v medzipredmetových vzťahoch a pre prax.
9. **Marec - mesiac knihy** - realizovať aktivity vo vyučovacom i mimovyučovacom čase.
10. **Divadelné predstavenia** - zabezpečiť divadelné a iné literárne predstavenia podľa dostupnej ponuky, návštevy detských divadelných predstavení v Žiline alebo Martine.
11. **Exkurzie** - návšteva obecnej knižnice v Suchej Hore, mestskej knižnice v Trstenej (poprípade v Tvrdošíne).

Práca s umeleckými východiskovými textami je primárnou doménou predmetu slovenský jazyk a literatúra. V predmete slovenský jazyk a literatúra sa po roku 2008 kladú do popredia ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov. Zdôrazňuje sa chápanie jazyka ako **nástroja myslenia a komunikácie** medzi ľuďmi, čo sa vo vyučovaní premietlo do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií v rámci **komunikačno-zážitkového modelu vyučovania** slovenského jazyka a literatúry. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, **čitateľskú gramotnosť**, schopnosť argumentovať a pod.

V súčasnosti sa **interpretácia literárneho textu** považuje za základnú metódu vo vyučovaní literatúry a neraz aj za hlavný cieľ výchovných aktivít jej učiteľov. Precizovanie odbornej práce vyučujúcich na hodinách literatúry pritom nemusí byť len revolučnou zmenou zaužívaných postupov práce pedagógov. Máme na mysli interpretačnú časť vyučovacích hodín, ktorá by podľa obsahovej reformy predmetu mala tvoriť jadro práce učiteľa SJL. Rozhodne je pre vyučujúcich slovenského jazyka a literatúry dobré spoznať jednotlivé čitateľské stratégie, no najmä by sa mali detailne zoznámiť s metakognitívnymi procesmi a aktívne ich u žiakov usmerňovať pri každej **školskej interpretácii literárneho textu**.

Práca s **informačnými východiskovými textami** by mala byť povinnou súčasťou vyučovania **každého školského predmetu**. Žiadny vyučujúci by preto nemal vo svojich tematických výchovno-vzdelávacích plánoch obísť problematiku rozvíjania čitateľskej gramotnosti žiakov. Kvalitné čítanie s porozumením je **bazálne východisko nadobúdania akýchkoľvek poznatkov**, ktoré majú jednotliví vyučujúci svojim žiakom sprostredkovať. Samozrejme, že len odborne a metodicky pripravení pedagógovia dokážu cielene zaraďovať do svojej výučby jednotlivé **čitateľské stratégie**, ktoré sú metodicky spracované v dostupnej literatúre.

16.5 Metódy a formy práce

Čitateľská gramotnosť je univerzálna technika, ktorá robí žiaka schopným nielen prečítať slová, vety a celé texty, ale aj pochopiť prečítané a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať. Pri takomto chápaní problematiky čitateľskej gramotnosti nie je až tak veľmi dôležitá ani rýchlosť, ani plynulosť čítania, ale podstatné je porozumenie textu a používanie informácií z neho. Súčasťou čitateľskej gramotnosti je rozvoj komunikatívnych kompetencií žiaka, jeho čitateľské schopnosti a zručnosti, čitateľské návyky, záujmy, postoje,

motivácia k čítaniu a získané vedomosti.

Špecifikom všetkých štandardizovaných aj neštandardizovaných testov je **východiskový text**, resp. viaceré texty, na ktoré sa viaže **súbor úloh**. Ako východiskové texty sa využívajú súvislé umelecké texty alebo súvislé či nesúvislé vecné texty (napr. aktuálne náučné a publicistické texty), prípadne texty kombinované (kombinácia súvislých a nesúvislých textov) a zložené (zložené z viacerých samostatných textov, pozn. napr. na olympiáde zo slovenského jazyka a literatúry). Súčasťou každého súboru úloh sú vždy aj úlohy zamerané na schopnosť žiakov čítať text s porozumením, pričom sa táto kompetencia často spája aj s testovaním nejakého špecifického prvku učiva predmetu SJL.

V testoch sa využívajú predovšetkým úlohy s uzatvoreným výberom odpovede zo štyroch možností, ale aj na otvorené úlohy s krátkou odpoveďou (produkčné a doplňovacie).

Metakognitívne schopnosti v práci s textom umožňujú žiakovi poznávať a sledovať nielen obsah textu, ale aj svoje porozumenie daného textu. Systematickým postupom, ktorý je vhodným rámcom na plánovanie vyučovacej hodiny a súčasne aplikáciou princípov metakognície, je členenie práce s textom na tri etapy.

Na rozvoj metakognície v čítaní s porozumením je vhodná aj stratégia učenia EUR. Podstatou konkrétnych metód je porovnávanie poznania pred čítaním a po prečítaní textu.

Stratégia je vo všeobecnosti filozofiou cesty v pedagogickej práci je východiskom, ktorým sa riadime pri výbere metód a foriem na vyučovaní. Učiteľ má možnosť vybrať si na prácu s textom z veľkého množstva metód. Niektoré z metód obsahujú kroky, ktoré vyžadujú, aby žiaci sledovali aj svoje porozumenie textu.

Uvádzame niekoľko príkladov:

V – Ch – D

Metóda, ktorej názov vychádza z troch krokov, ktoré určujú otázky:

Čo vieš o téme? Čo by si chcel vedieť? Čo o si sa dozvedel? Žiaci si zapisujú do zošita svoje odpovede na prvé dve otázky pred čítaním neznámeho textu a po spracovaní informácií z textu odpovedajú písomne na tretiu otázku a nakoniec porovnajú všetky tri záznamy a komentujú ich.

Postup 3 – 2 - 1

Žiak vyhodnocuje získané informácie v týchto krokoch:

3 dôležité veci, ktoré boli v texte – vyhladá 3 informácie, ktoré považuje za dôležité.

2 veci, ktoré ťa zaujali – vypíše dve informácie, ktoré žiaka zaujali preto, že ide o nové informácie, alebo ktoré neboli v súlade s doterajšími vedomosťami žiaka a pod.

1 vec, na ktorú si v texte nenašiel odpoveď – mohlo ísť o menej zrozumiteľný text, nedostatok skúseností alebo predchádzajúcich vedomostí žiaka a pod.

Postup 5 – 4 – 3 – 2 – 1

Ide o podobný postup s ďalšími krokmi v tejto štruktúre:

5 nových informácií,

4 informácie týkajúce sa hlavnej myšlienky,

3 nové slová, ktoré si našiel v texte,

2 informácie, ktoré si už poznal,

1 vec, na ktorú si nenašiel v texte odpoveď.

Prezeraj – pýtaj sa – prečítaj – odpovedz – zopakuj

Jadro tvoria otázky, ktoré si vytvoril žiak. Hľadá na ne odpovede, ktoré si potom ešte zopakuje, aby si lepšie

zapamätal nové informácie.

Prezeraj – žiak číta len nadpisy a podnadpisy, prípadne úvod a záver.

Pýtaj sa – žiak tvorí otázky preformulovaním nadpisov.

Prečítaj – žiak číta text so zameraním na otázky, ktoré si vytvoril v predchádzajúcom kroku.

Odpovedz – žiak odpovedá na stanovené otázky na základe obsahu textu.

Zopakuj si – žiak odpovedá na každú otázku so zatvorenou učebnicou.

Riadené (štruktúrované) čítanie

Učiteľ rozdelí text na niekoľko častí a pripraví k nim vhodné otázky, na základe ktorých vedie v prestávkach čítania rozhovor so žiakmi. Pred každou nasledujúcou časťou vytvárajú žiaci predpovede o jej obsahu a potvrdzujú ich dôkazmi z už prečítaných častí. Predvídanie podnecuje zvedavosť, aktívne čítanie a pozornosť.

Záznam žiaka môže mať formu tabuľky v tejto štruktúre:

Čo si myslíte, že sa stane?

Aký máte dôkaz?

Čo sa skutočne stalo?

Metódy rozvíjajúce čítanie s porozumením:

Pozorovanie neverbálneho prejavu žiaka počas čítania

- Využíva sa pri hlasnom čítaní žiaka.
- Správny slovný dôraz, prirodzená intonácia, primerané rytmické členenie vety, plynulosť a náležité pauzy sú prejavom toho, že žiak textu rozumie.
- Kladenie vetného dôrazu na nedôležité časti vety, neprirodená intonácia, neplynulé čítanie, pauzy na miestach, kde žiak skôr váha, než si to logické členenie vety vyžaduje, je neklamným dôkazom toho, že žiak má problémy s porozumením textu.
- Dôležitým ukazovateľom porozumenia textu je rýchlosť čítania. Text, ktorému žiak rozumie číta obyčajne rýchlejšie ako text, ktorému nerozumie. Rýchlosť čítania však závisí aj od obtiažnosti textu. Ťažké texty čítajú žiaci pomalšie, pretože im trvá dlhšie ich spracovanie. Výhodou tejto metódy je, že zisťovanie porozumenia textu sa uskutočňuje v priebehu čítania alebo počúvania, metóda si nevyžaduje osobitný čas a organizačné opatrenia.

Reprodukcia textu žiakom

- Je rozšírenou metódou zisťovania porozumenia textu.
- Poznáme dva typy reprodukcie:
- doslovnú
- voľnú
- Na účely zisťovania porozumenia textu sa používa reprodukcia voľná, ktorá je istou transformáciou prečítaného textu. Žiak z textu vyberá informácie, zoraduje ich a komprimuje.

Zisťovacie otázky

- Bežne používajú učitelia v praxi, keď sa pýtajú žiakov: " Rozumeli ste, čo som povedal(a)?" , "Rozumeli ste, čo o čom ste čítali?".
- Viacerí autori i samotná vyučovacia prax ukazujú, že tento typ otázok vedie k málo validným odpovediam, pretože žiak nie vždy správne ohodnotí svoj výkon.
- Nevýhodou zisťovacích otázok je, že žiak často nevie, aké kritéria kladie učiteľ na porozumenie v danej situácii.
- Je lepšie, ak učiteľ kladie otázky konkrétnejšie zamerané na jednu alebo niekoľko málo prvkov textu.
- Takéto otázky sú vo vyučovaní veľmi frekventované a možno ich využiť na zisťovanie porozumenia všetkých rovín textu: slov, vnútro vetných i medzi vetných vzťahov a na identifikáciu makroštruktúry textu.

Hodnotenie informácií

- Metóda umožňuje zistiť hodnotiaci vzťah žiaka k informáciám vo výkladovom texte.
- Žiak musí v texte označiť, ktoré informácie sú najdôležitejšie a ktoré menej dôležité. Žiakovi je potrebné povedať, aby označil konkrétny počet informácií: napr. 3 najdôležitejšie a 3 najmenej dôležité informácie.
- Po ukončení čítania si žiaci sčítajú počet správnych odpovedí.
- Väčšina textov nie je písaná tak, aby sa dalo presne určiť, ktoré informácie sú dôležité a ktoré sú menej dôležité, preto sa vytvárajú texty, v ktorých je toto zaradenie jednoznačné.

Vytvorenie súhrnu textu žiakom

- táto metóda slúži na zistenie, do akej miery vie žiak identifikovať jadro textu
- žiaci môžu napríklad vytvoriť heslo alebo titulok textu vystihujúci jeho obsah

Testy

- Sú rozšíreným nástrojom na zisťovanie porozumenia textu žiakmi.
- Test je zložený zo súvislého textu, ku ktorému sa viaže niekoľko otázok, žiak odpovedá na otázky zaškrtnutím jednej z ponúkaných odpovedí, alebo odpoveď napíše. V teste sa používajú rôzne druhy textov - súvislých i nesúvislých a textových žánrov (pohľadnica, opis, tabuľka, ...).

Metóda hlasného uvažovania

- Vyžaduje od žiaka, aby nahlas vyslovoval svoje myšlienky v priebehu čítania textu.
- Žiak číta text, z času na čas zastane a vysvetlí, čo mu bolo nejasné, čomu nerozumel, kde váhal, a pod.
- Miesta, kde má prestať čítať si žiak určí sám, alebo sú tieto miesta určené: presne označené v texte; učiteľ žiakovi povie, kedy má zastaviť.
- Učiteľ si podľa svojich zámerov môže zvoliť, či žiak bude sám hovoriť, alebo bude odpovedať na učiteľove otázky.
- Metóda hlasného uvažovania umožňuje odhaliť navonok sa neprejavujúce procesy, ktoré žiak vykonáva počas čítania textu.

Metódy na zisťovanie porozumenia textu

Každodenné učiteľovo hlasné čítanie

- hlavným cieľom je upútať záujem dieťaťa o písané slovo. Učiteľ číta text a vynecháva jednotlivé slová, ktoré žiaci dopĺňajú, čím udržiava ich pozornosť.
- Žiakovo tiché aj hlasné čítanie - počas žiakovho čítania môže učiteľ pustiť nahrávku textu a žiak číta zároveň. Tento postup môže opakovať viackrát a s každým novým textom. Až potom žiak číta samostatne.
- Dramatizácia prečítaného textu - vzbudzuje záujem, rozvíja aktivitu, tvorivosť a fantáziu detí (žiaci môžu zinscenovať divadelné predstavenie a pozvať naň svojich rodičov).
- Rozbor konania literárnych hrdinov - žiak tu nachádza inšpiráciu pre rozvoj zručností potrebných pre život, napr. schopnosť dorozumieť sa, dospieť ku kompromisu, porozumieť problému, vysloviť svoj názor.
- Spojenie čítania s inými činnosťami - po prečítaní textu si môžu žiaci nakresliť, čo prečítali, čo im najviac utkvelo v pamäti, skonštruovať nejakú vec, ...

Výber atraktívnych textov

- zaujímavý, atraktívny a vtipný text deti skôr zaujme, čo už je polovica úspechu.
- Motivovanie žiakov za tvorivú a zaujímavú prácu je vhodné žiakov odmeniť, budú aktívnejší.
- Využitia názorných spôsobov prehlbovania vzťahu ku knihe - napríklad STROM POZNANIA. Do koruny nakresleného alebo z látky vystrihnutého stromu, žiaci pripievajú meno autora, názov kniha a svoje meno. Niektorú hodinu venovať rozhovorom o prečítaných knihách a autoroch.
- Referáty o prečítaných knihách - núti žiakov premýšľať o prečítanom, vybrať zaujímavé pasáže, vtipné ukážky, vysloviť svoj názor na prečítanú knihu,...

Aktívna práca s textom

- žiaci môžu text voľne interpretovať, dotvoriť ho, dokončiť podľa svojej fantázie.
- Využívanie súťaží - na začiatku roka môže učiteľ vyhlásiť súťaž o najlepšieho "čítajúceho žiaka" (prečítať za stanovený čas čo najdlhší text, správne bez pomýlenia), alebo o najlepšieho čitateľa (ktorý za školský rok prečíta najviac kníh; musí si viesť aj zápisky o prečítanom), rôzne literárne kvízy.
- Návštevy knižníc

Špecifické nástroje na zisťovanie porozumenia, ktoré uvádza Gavora (2002/2003), môže učiteľ použiť bez ohľadu na obsah učiva a s ľubovoľným textom. Uvádžeme niekoľko príkladov:

Text s pomiešanými vetami je vhodnou metódou na zistenie medzivetného porozumenia. Žiak pracuje s textom, v ktorom sú vety s poprehadzovaným poradím, a jeho úlohou je zoradiť vety podľa zmyslu. Metódu je vhodné použiť pri textoch, ktoré opisujú *dej* alebo *príčinné následné vzťahy*. Hodnotí sa správne napojenie vety na predchádzajúcu vetu.

G-test Mikuláša Milana meria jednoduché porozumenie medzivetných vzťahov. Každá položka sa skladá z vety a otázky, ktorá sa viaže na túto vetu. Ide o rýchlostný test, pre ktorý majú žiaci pevne stanovený čas. Obsahuje veľký počet odpovedí, aby aj najrýchlejší žiaci mali dostatok položiek na odpovedanie. Obtiažnosť položiek postupne narastá, vety sú dlhšie a obsahujú viac odborných názvov.

Cloze test sa dnes používa na meranie pochopenia vnútrovetných a medzivetných vzťahov. Pozostáva z textu, ktorý má vynechané každé n-té slovo. Úlohou žiaka je chýbajúce slovo podľa významu doplniť. Vynechané slovo býva zvyčajne každé piate, ale môže byť aj v rozmedzí od 5 – 11. Text dosahuje dĺžku asi 350 slov, pričom úvodná a záverečná časť textu neobsahuje medzery, aby sa čitateľ zoznámil s kontextom. Počet medzier je obvyčajne 50. Hodnotí sa množstvo správne doplnených medzier.

Metóda verifikácie viet meria hlbšie, nie povrchové porozumenie textu. Vyžaduje od žiaka dôkladnú sémantickú analýzu prečítaného textu a ponúkaných odpovedí. Žiak si prečíta obsahovo nenáročný, ale informačne nový text v rozsahu asi 12 viet. Potom si prečíta 4 vety, ktoré sa týkajú obsahu textu a stanoví, ktoré z ponúkaných odpovedí prinášajú informácie, ktoré sú v texte alebo z neho vyplývajú („staré“) a ktoré z ponúkaných odpovedí obsahujú iné („nové“) informácie, ktoré v texte nie sú. Zásady pre formuláciu ponúkaných odpovedí:

Jedna veta je originálna veta textu,

Jedna veta je parafrázou originálnej vety,

Jedna veta je formou veľmi podobná originálnej vete, ale má iný obsah,

Jedna veta nemá k textu nijaký vzťah.

Pri plánovaní foriem hodnotenia učiteľ sa pripravuje na poskytovanie spätnej väzby, ktorá má byť formulovaná ako vecná informácia pre žiaka o splnení činnosti, o správnosti postupu, o príčinách neúspechu a pod. a využíva sa najmä v priebežnom hodnotení - v procese učenia sa ako ústny alebo písomný komentár k práci žiaka.

Metódy na rozvoj čitateľskej gramotnosti

alebo „čítam, lebo chcem“

- Metóda EUR
- Pojmové a myšlienkové mapy
- Metóda Cinquain
- Metóda INSERT
- Tvorba na základe textu
- Metóda KWL
- Interaktívne cvičenia

http://www.kukucinka.eu/jednotlive%20stranky/projekty/aktualne/rozvojom_citania_k_lepsi_emu_zivotu/metodicke_materialy/prezentacie/metody_nacviku_citania.pdf

17. Začlenenie práv diet'at'a

17.1 Charakteristika

Vyučovací proces vo všetkých typoch škôl a na všetkých úrovniach musí v duchu

výchovy k ľudským právam a tolerancii akceptovať vek detí, prispievať k ich rozvoju ako nezávislej, samostatnej a zodpovednej osobnosti. Výchova a vzdelávanie v oblasti ľudských práv a práv dieťaťa sa v rámci reformy školstva (2008) stali súčasťou vzdelávacích programov. Túto problematiku obsahuje Štátny vzdelávací program v podobe povinného základu. Školský vzdelávací program predstavuje priestor na prehĺbenie a rozšírenie problematiky ľudských práv.

17.2 Obsah, úlohy a ciele výchovy k ľudským právam

Cieľom výchovy a vzdelávania k ľudským právam v školách (a nielen v nich) je osvojiť si vedomosti a zručnosti, formovať postoje, ktoré sú dôležité na podporovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti a to v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Pre naplnenie uvedených cieľov je nevyhnutné rozvíjať:

- žiaka ako integrovanú osobnosť a ako aktívneho občana demokratickej spoločnosti, pričom nie je len objektom, ale aj subjektom svojho sebarozvoja,
- ľudsko-právne vedomie pedagogických zamestnancov škôl,
- obsah, metódy a vzdelávacie postupy vo výchove a vzdelávaní k ľudským právam,
- demokratické vzťahy v triedach a školách ako predpoklad pre posilnenie demokracie v regionálnom, národnom a celosvetovom meradle.

Ciele výchovy k ľudským právam a právam dieťaťa sú viacúrovňové. Klasifikujeme ich podľa psychických procesov, v ktorých sa výsledky učenia prejavujú.

Kognitívne ciele obsahujú vedomosti a intelektové schopnosti:

- žiaci pochopia filozofiu práv dieťaťa, t. j. že nie na všetko, čo chcú, majú aj právo,
- uvedomujú si, že práva bez zodpovednosti a povinností neexistujú,
- chápu svoje práva a rešpektujú práva iných,
- vidia veci v súvislostiach,
- vytvárajú si vlastný názor,
- navrhujú spôsoby riešenia problémov.

Afektívne ciele zahŕňajú oblasť citovú, hodnotovú a postojoú:

- žiaci sa vedú vcítiť do polohy iných detí,
- sú tolerantní k iným, rešpektujú názory iných,
- vedú byť solidárni a nápomocní,
- sú zodpovední za seba a svet, v ktorom žijú,
- angažujú sa pri riešení problémov.

Psychomotorické ciele obsahujú zručnosti a návyky:

- žiaci sú schopní hľadať spôsoby riešenia problémov,
- vedú spolupracovať s ostatnými v činnostných aktivitách,
- utvárajú si návyky angažovať sa za veci, ktoré sa ich týkajú, vedú čeliť prejavom intolerancie zapojením do konkrétnych aktivít.

ROZLOŽENIE UČIVA PRE I. STUPEŇ ZÁKLADNEJ ŠKOLY

Ciele	Kľúčové pojmy (na veku primeranej úrovni)	Aktivity – „precvičovanie“ zručností	Špecifické problémy ľudských práv – ľudsko-právne témy	Pravidlá, štandardy, koncepčné materiály
1. Prehľbovať sebaapoznanie, sebaúctu a sebaaprijatie	- „ja“ spoločenstvo - - osobná zodpovednosť	- slušného správania sebavyjadrovania - aktívneho	- zranení a dotknutí ľudia (citovo, fyzicky) - egoizmus	- pravidlá v rodine - školské pravidlá - pravidlá

(rešpekt k sebe). 2. Budovať rešpekt k rodičom, učiteľom, k druhým osobám. 3. Rozvíjať osobné a sociálne kompetencie žiakov (starostlivosť, priateľstvo, spolupráca, aktívne počúvanie,...). 4. Vytvárať s deťmi a deťom priateľské a podporujúce prostredie.	- starostlivosť o druhých - priateľstvo - spolupráca - komunikácia - aktívne počúvanie - riešenie konfliktov - pravidlá v triede	počúvania - vyjadrovania pocitov - komunikačných zručností - práce v malých skupinách - základov riešenia konfliktov - tvorby pravidiel a postupov - podieľania sa na živote triedy - vnímania a akceptovania odlišností	- pasivita Nespravodlivosť - ľudia so špeciálnymi potrebami	fungovania triedy - postupy činností počas pobytu v škole - deklarácia práv dieťaťa
--	---	---	---	---

Ľudské práva a zručnosti potrebné na ich uplatnenie – Metodická príručka pre učiteľov ZŠ a SŠ, vydaná Štátnym pedagogickým ústavom, 2007.

TEMATIKA ĽUDSKÝCH PRÁV NA PRVOM STUPNI ZÁKLADNEJ ŠKOLY

Na prvom stupni základnej školy je základnou ľudsko-právnou problematikou sebaopoznanie, sebaúcta a na tom založené seba prijatie, vytváranie dobrých vzťahov s druhými, úcta k sebe a druhým. Deti sa učia prijímať odlišnosti druhých nezraňujúcim spôsobom a akceptovať ich. Ponúkame námety na spracovanie uvedenej problematiky, ktoré sa môžu stať inšpiráciou pre vlastné nápady.

1. Dôvera a úcta

V rámci vyučovania na prvom stupni ZŠ sa výchova k ľudským právam sústreďuje na upevňovanie pocitov dôvery a úcty voči sebe a iným. Tieto dve hodnoty sú základným princípom ľudských práv. V tomto procese je technika čítania príbehov veľmi prínosná. Deti sa učia z príbehov, berú si z nich ponaučenie a vedia sa vžiť do diania, ak sa počas rozprávania identifikujú s obľúbeným hrdinom. Príbehy môžeme bez problémov vyhľadať v rozprávkových knižkách, poznajú ich rodičia či starí rodičia, alebo si ich jednoducho vymyslíme. Ak má škola k dispozícii špeciálne učebne, deti môžu pracovať v kuchynke, v dielni, starať sa o kvety. Môže to prebiehať i vo forme imaginárnej hry. Aktivity by mali rovnako vykonávať chlapci i dievčatá. Ak by sa deti odmietali zapojiť do aktivít, musí si trieda stanoviť pravidlá života v triede. Rovnováhu je okrem iného možné dosiahnuť aj zmenou vnútorného usporiadania triedy či vzťahov medzi spolužiakmi. Pritom je dôležité, aby sme zabránili utváraniu istých skupiniek, ktoré môžu zvyraňovať rozdiely medzi deťmi. Snažte sa podporovať priateľské vzťahy medzi deťmi, šíriť povedomie o odlišnostiach a ich prirodzenosti a o potrebe tolerancie.

2. Konfrontujeme sa s diskrimináciou

V prípade diskriminačných postojov sa riešenia nehľadajú jednoducho. Napadnuté dieťa a ani ten, kto diskriminoval, zvyčajne nemá poňatie o tom, čo je diskriminácia. Významnú úlohu pritom zohráva skutočnosť, ako sa vyučujúci zachová. Najprv by mal odsúdiť diskriminačný postoj a vysvetliť, že diskriminácia je rozhodne neprípustná. Okrem toho musí poskytnúť viditeľnú podporu napadnutému dieťaťu, bez kritizovania jeho pocitov (hnev, strach, sklamanie) a byť prísny, no akceptujúci i k dieťaťu s diskriminačným postojom. Vyučujúci by mali pomôcť napadnutým deťom pochopiť, že negatívne nálady spojené s ich pohlavím, výzorom, postihom, jazykom, farbou pleti či inými skutočnosťami vznikajú na základe neprípustných predsudkov.

Spolu s deťmi musia zhodnotiť, ktorá strana mala aký podiel na vzniknutom probléme. Odporúčame tieto javy prediskutovať s rodičmi, pedagogickým zborom a členmi školskej rady.

Tento spôsob môžeme aplikovať vo všetkých ročníkoch, aj pri riešení konfliktných situácií mimo školy. Je vhodný pre všetky typy diskriminačného správania. Ak to okolnosti dovoľia, mali by sa v triede zohľadňovať i etnické princípy, snažiť sa ich pochopiť a pri určitých príležitostiach ich aj vyzdvihnúť. Nemali by sme zabúdať ani na rasizmus či sexizmus, pretože i tieto fenomény sú súčasťou správania detí, a to i v rannom veku. Vyučujúci by si taktiež mali uvedomiť, že aj sami môžu byť pôvodcami diskriminačných nálad a mali by sa snažiť rozpoznať ich a eliminovať. Dôraz sa má klásť na skutočnosť, že trieda či škola by mala byť otvorená aj deťom so špeciálnymi potrebami.

3. Vzťahy s druhými ľuďmi

Je potrebné sa zamerať na uvedomenie si dôležitosti vzťahov v rodine, pričom je trieda prezentovaná ako „veľká rodina“, na uplatnenie zručnosti priateľstva v reálnej životnej situácii, ktorá vytvorí mnoho možností pre konkrétne uplatňovanie práv detí, na rozvíjanie predstavivosti a uvažovanie o hodnotách priateľstva, zlepšovanie vzťahov medzi staršími a mladšími žiakmi, „naštartovanie“ školských medzi ročníkových projektov, podporovanie pozitívneho sebaobrazu, sebaúcty a úcty k ostatným, na pozitívne podporovanie, posilňovanie spolupatričnosti a priateľských kontaktov, budovanie dôvery.

4. Budovanie dôvery

Dôvera sa formuje vo vzťahu učiteľ/žiak medzi žiakmi navzájom. Uvoľňovanie atmosféry v triede prebieha nasledujúco: – vysvetlite, že i vyučujúci je ľudská bytosť ako hocikto iný, – dôkladne zdôvodnite každú aktivitu, – vysvetlite neznáme pojmy a názory, – poskytnite informácie (nielen o špecifických aktivitách, ale aj o príslušných témach dotýkajúcich sa života detí).

5. Definovanie pravidiel

Na dôležitosť celkovej atmosféry v triede či na potrebu angažovať sa a spolupracovať sa nekladie dostatočný dôraz. Aj názory a nápady detí môžu pomôcť v procese utvárania lepšej atmosféry v triede. Otvorte sa týmto výzvam a uskutočňujte i nápady detí. Aktivity by mali mať priamy vplyv na utváranie celkovej atmosféry v triede. Poukazuje sa na ochotu vyučujúceho zainteresovať deti na celkovom dianí a zároveň demonštruje dôveru vyučujúceho voči nim. Okrem iného nabáda deti rozmýšľať o tom, ktoré pravidlá by bolo možné v triede dodržiavať, ako by sa malo s nimi zaobchádzať a aká je úloha vyučujúceho v procese ich dodržiavania.

17.3 Kompetencie a čiastkové kompetencie

Základné poznatky a vedomosti by si žiaci mali osvojiť veku primeranou formou na aplikačnej úrovni prostredníctvom vlastného prežívania a skúsenosti.

V poslednom ročníku základnej školy by mali žiaci disponovať:

1. vedomosťami o ľudsko-právnych pojmoch na veku primeranej úrovni,
2. príslušnými sociálnymi zručnosťami a schopnosťami,
3. osvojenými postojmi a hodnotami.

1. Vedomosti o ľudsko-právnych pojmoch:

- ľudské práva a slobody – chápať ponímanie a význam základných ľudských práv jednotlivca, základné slobody a dôstojnosť človeka,
- identita – chápať ľudskú identitu, rozoznať potreby a prania jednotlivca, chápať seba v sociálnom kontexte,
- sociálna zodpovednosť – chápať význam zodpovednosti, pochopiť rozdiel medzi zodpovednosťou voči sebe, druhým, spoločnosti,
- mier, bezpečnosť – chápať vzťah medzi mierom, bezpečnosťou, chápať význam pojmu

- konflikt, kooperatívne riešenie konfliktov,
- demokracia – poznať význam najdôležitejších pojmov v tejto oblasti (demokracia, občan a jeho práva, povinnosti v spoločnosti),
- tolerancia – pôvodne znamená znášanie, znášateľnosť, trpezlivosť, reprezentuje správanie človeka, ktorý je odhodlaný nepotláčať u druhých presvedčenie, ktoré sa týka najmä svetonázoru a morálky a tiež jeho prejavy aj napriek tomu, že ich sám nepokladá za správne či prijateľné,
- intolerancia – je nedostatok úcty voči iným spôsobom správania a konania, nedostatok rešpektu k inému presvedčeniu, prejavuje sa odmietaním odlišných spôsobov správania sa a názorov, ktoré nám nie sú vlastné, neakceptuje odlišnosť,
- ochrana práv menšín – poznať význam pojmov väčšina a menšina, chápať požiadavku na ochranu ľudských práv menšín, poznať niektoré základné ľudské práva menšín v demokratickej spoločnosti,
- rozvoj – chápanie pojmov ako vývoj človeka, technický pokrok, ochrana životného prostredia.

2. Sociálne zručnosti a psycho-sociálne schopnosti:

- správne (adekvátne) používať ľudsko-právne pojmy v bežnej komunikácii,
- kriticky myslieť – spôsobilosť vytvárať si vlastný názor, prehodnocovať fakty, vyjadriť svoj názor a diskutovať o ňom,
- aktívne počúvať – sústredené empatické počúvanie druhého, pri ktorom hovoriacemu poskytujeme očný kontakt, parafrázujeme, kladieme doplňujúce otázky, telo je v klúde, správne komunikovať – prezentovanie vlastného názoru, ktorý je zrozumiteľný a akceptovateľný pre ostatných, rovnako tak aj počúvanie a rešpektovanie názorov druhých,
- byť empatický – vcítenie sa do prežívania iných a akceptovanie ich potrieb, ; samostatne rozhodovať a nieť zodpovednosť – spôsobilosť prijímať rozhodnutia a nieť za ne zodpovednosť,
- spôsobilosť participovať – podieľanie sa na skupinových rozhodnutiach a živote triedy alebo inej skupiny,
- spôsobilosť pracovať v tíme – uplatnenie zručnosti priateľstva, spolupráce,
- spôsobilosť kooperatívne riešiť konflikty – hľadanie cesty ako riešiť problémy nenásilne a spolupracujúcim spôsobom.

3. Postoje a hodnoty

Základom želaných postojov je chápanie dôležitosti:

- dodržiavania ľudských práv ako základu dôstojnosti ľudského života,
- zodpovednosti za svoje činy a prijímania dôsledkov,
- výhodnosti spolupráce pri pokojnom riešení konfliktov a používaní stratégie „Ja som O. K.“ aj „Ty si O. K.“,
- uznávania rovnosti – v kontexte rasovom, kultúrnom, národnom, náboženskom, význam rovnosti medzi ľuďmi, medzi národmi,
- tolerancie a akceptácie seba a druhých, žiakov so zdravotným postihnutím, so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a inými odlišnosťami,
- ochrany životného prostredia v zmysle jeho trvalej udržateľnosti.

17.4 Zapracovanie práv dieťaťa do ŠkVP

Ľudské práva je potrebné zaviesť do všetkých oblastí edukačného procesu a vytvárať adekvátnu školskú klímu tak, aby sa žiaci naučili konštruktívne riešiť konflikty, rešpektovali právo na rasovú, národnostnú, náboženskú, politickú a kultúrnu odlišnosť (diverzitu), správali sa zodpovedne voči sebe a ostatným, zúčastňovali sa na humanitárnych aktivitách, akceptovali žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v učení a inými odlišnosťami, boli tolerantní pri komunikácii, v spolupráci s inými rešpektovali aj ich potreby.

Poznatky a vedomosti o ľudských právach

Výchova a vzdelávanie k ľudským právam je edukáciou „o ľudských právach“, ale aj „k ochrane“ a „aplikovaniu/realizácii“ ľudských práv. Čo to znamená? Vzdelávanie „o“ ľudských právach predstavujú napríklad poznatky o existencii dokumentov o ľudských právach (Všeobecná deklarácia ľudských práv, Dohovor o ľudských právach, Medzinárodná listina ľudských práv, Európska konvencia (dohovor) o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, Medzinárodný pakt o hospodárskych, kultúrnych a sociálnych právach, Dohovor o právach dieťaťa). Rovnako sem patrí aj pochopenie jednotlivých práv zakotvených v dokumentoch, uvedomenie si potreby rešpektovania práv a ich neodnímateľnosti a nezrušiteľnosti, ako aj informácie o dôsledkoch porušovania ľudských práv. Toto poznanie je potrebné pri ochrane vlastných práv a práv iných ľudí a vytvára nevyhnutnú poznatkovú bázu, ktorá ale sama o sebe nestačí na to, aby jednotlivci aktívne uplatňovali svoje ľudské práva a napomáhali realizácii práv ostatných. Uplatňovanie ľudských práv nie je realizovateľné bez zručností, rozvinutých osobných a sociálnych kompetencií napr. schopnosti aktívne počúvať, analyzovať a riešiť problémy, byť empatický. Interiorizácia vedomostí a zručností sa premieta do postojov, ktoré sa prejavujú v konkrétnom konaní.

Čo chýba, aby to nielen vedeli, ale dokázali aj realizovať? Prinajmenšom potrebné sociálne zručnosti a psycho-sociálne vlastnosti – v tomto prípade komunikačné kompetencie, aktívne počúvanie, empatia a hodnotové postoje. To je oblasťou vzdelávania „k ochrane“ ľudských práv.

Potrebné zručnosti pre uplatňovanie ľudských práv

Nie je cieľom, aby žiaci len poznali (vedeli vymenovať) jednotlivé časti napríklad Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Ideálne by bolo, keby ich dokázali aplikovať vo svojom konaní ako empatické, zodpovedné a tolerantné postoje voči iným ľuďom vo svojej triednej a školskej komunite. Ako príklady je možné uviesť zručnosti komunikácie, aktívneho počúvania, spolupráce, riešenia problémov a ďalšie.

„Tieto zručnosti pomôžu deťom a mladým ľuďom pri:

- hodnotení sveta okolo nich,
- porozumení, že prostredníctvom ľudských práv sa dá zlepšiť ich vlastný život a aj život iných,
- aktívnej účasti na ochrane ľudských práv“ (Prvé kroky, 1998, s. 17).

Poznatky a zručnosti tvoria základ formujúceho sa postoja a spolu s emocionálnym prežívaním a zvnútornením umožňujú uvedomenie si ľudských práv ako pozitívnej hodnoty.

Postoje a hodnoty

Keď deti a mladí ľudia žijú v demokratickom prostredí a majú možnosť osvojiť si poznatky a zručnosti aktivizujúcimi metódami prostredníctvom vlastnej skúsenosti, postupne si vytvárajú postoje, ktoré sú hlbším a stabilnejším zdrojom ich konania. Ide napríklad o uvedomenie si ľudskej dôstojnosti, potreby rešpektovať ľudské práva, výhod spolupráce pred súťaživosťou, potreby aktívneho počúvania a pod. Postoje obsahujú aj konatívnu zložku, teda schopnosť „vedieť ako“ a tiež ochotu (chcenie) konať v zmysle uvedomenej hodnoty.

17.5 Metódy a formy práce

METÓDY VÝUČBY PROBLEMATIKY ĽUDSKÝCH PRÁV

Pri výučbe problematiky ľudských práv je dôležité, aby boli používané také organizačné formy a metódy výchovy a vzdelávania, ktoré sú založené na aktivite žiakov. Takýmito participatívnymi a interaktívnymi metódami sú napríklad zážitkové učenie, kooperatívne učenie, prípadové štúdie, práca na projektoch, rolová simulácia, brainstorming, bzučiacie skupiny, asociačné metódy, tvorivé používanie textov, otvorená a úprimná diskusia medzi učiteľom a žiakom, medzi žiakmi navzájom, rôzne psychohry a ďalšie aktivizačné metódy. Diskusia má obsahovať otvorené a sebareflexívne otázky, rozvíjať kritické myslenie. Spomínané metódy zároveň umožňujú aj individuálny prístup k jednotlivým žiakom a

osvojovanie si poznatkov a pojmov veku primeranou formou. Sú dôležitým nástrojom rozvíjania sociálnych zručností a psycho-sociálnych vlastností žiakov. Ako najvhodnejšie metódy k výučbe ľudských práv uvádzame nasledujúce:

- Projektová výučba
- Skupinové a kooperatívne vyučovanie
- Integrované tematické vyučovanie (ITV)
- Participatívne metódy - patria sem dialóg a diskusia, situačné či prípadové metódy, inscenačné metódy, brainstormingové metódy, zážitkové, skúsenostné učenie, model tvorivo-humanistickej výchovy.

PROSTREDIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Deti a mladí ľudia sa potrebujú učiť o svojich právach, základných slobodách a zodpovednosti v rozvíjajúcom sa demokratickom prostredí (pozitívna sociálna klíma, demokratická atmosféra v škole, v triede, optimálne riešenie problémov) na základe vlastnej skúsenosti. Pozitívna sociálna klíma v triede zvyšuje poznávaciu motiváciu a priaznivo ovplyvňuje správanie žiakov. Pozitívnu klímu v triede vytvárajú najmä faktory: - dôvera, - pocit spolupatričnosti, - zapájanie žiakov do rozhodovacích procesov, - láskavosť, povzbudzovanie, - učiteľov prístup, spravodlivosť, neposudzovanie, - jasne stanovené očakávania a ciele, - preferovanie spolupráce pred súťaživosťou.

https://gymhc.edupage.org/files/Ludske_prava_a_zrucnosti_potrebne_na_ich_uplatnenie.pdf

<http://prevenciaok.webnode.sk/materialy/>

https://mpc-edu.sk/sites/default/files/publikacie/gogolova_ludske_prava_1032015.pdf

<https://www.otvorenahra.sk/desatoro-komunikacie-s-detmi->

[techniky1/?gclid=EAIaIQobChMIoKmB2fiQ1QIV0MqyCh1CJQoPEAAAYASAAEgK2dPD_BwE](https://www.otvorenahra.sk/desatoro-komunikacie-s-detmi-techniky1/?gclid=EAIaIQobChMIoKmB2fiQ1QIV0MqyCh1CJQoPEAAAYASAAEgK2dPD_BwE)

<https://mpc-edu.sk/sites/default/files/projekty/vystup/papankova.pdf>